

Celo otroci klicali k linču

Nogometno srečanje med Romo in Tišino zaznamoval pretep – Incident med obema ekipama že lani

Stran 3

Pomembna vloga obrata v globalni skupini Sandoz

Povečanje proizvodnih zmogljivosti

Stran 5

»Ati, moramo iti še na sladoled!«

»Nabijanje«, sprevod in sladoled – tri od nešteti tradicij, ki zaznamujejo vsakoletno praznovanje občine

Stran 24

Obdolženci že zaslišani, ta teden zasliševali priče

Začel se je kazenski postopek

Stran 41

Čestitamo za dan upora proti okupatorju in praznik dela!

Uredništvo

VESTNIK

MURSKA SOBOTA, LETO LXIV, ŠT. 17, ODGOVORNA UREDNICA MAJDA HORVAT, CENA 1,80 €

26. APRILA 2012

Pomurski vodovod

Je pomurska oskrba s pitno vodo še vedno v božjih rokah?

Edina oprijemljiva bilka za realizacijo projekta je pomurski zakon – Večja učinkovitost državnega aparata

Pomurski vodovod je kot jara kača, ki se zaradi prepogoste levitve nikakor ne more premakniti naprej. Ko je že kazalo, da so zadeve uradniško dogovorjene in procedura za pripravo projektov definirana, se je ponovno zapletlo in zadeva je obstala na mrtvi točki. Pred odstopom prejšnje vlade je bil iz takrat predlaganega rebalansa proračuna izbrisan sistem A (Lendava). Takrat se je to uredilo, ker tako radikalen rez ni bil mogoč zaradi zakonske zaščite projekta s pomurskim zakonom. Pred dobrim mesecem je zaokrožila informacija iz dobro obveščanih virov, da je sistem C (Ljutomer, Ormož) potrjen, preostala dva sistema pa sta pod vprašajem.

Vrnimo se v lansko poletje, ko so župani sistema B (Goričko) dosegli dogovor, da se projekt razdeli na dva dela. Prvi del projekta, vreden 50 milijonov evrov, naj bi povezal vsa naselja znotraj soboške UE, ki nimajo zagotovljene nobene oskrbe s pitno vodo, s primarnim vodom. V drugem delu, ki naj bi ga realizirali v naslednji evropski finančni perspektivi, pa naj bi sanirali obstoječe omrežje (zamenjava azbestnih cevi ipd.) in vodohrane. Izbran je bil tudi izvedbeni inženir, in sicer DDC, Družba za svetovanje in inženiring, ki je pripravil idejno zasnovo in koordiniral pripravo projekta. Finančno koordinacijo je od Občine Gornji Petrovci prevzela Občina Grad, ki pokriva stroške, povezane s projektom, s tem da ji bo država povrnila 85 odstotkov in občine 15 odstotkov teh stroškov.

Nadaljevanje na 3. strani

Fotografija Nabasa Jurinov

V ponedeljek so se z ministroma za kmetijstvo in okolje Francem Bogovičem ter za gospodarski razvoj in tehnologijo Radovanom Žerjavom sešli županja Ljutomera Olga Karba, župani Črenšovca Anton Törnar, Gornjih Petrovec Franc Šilthuber ter Tišine Franc Horvat, ki so seznanili ministra s stanjem pri projektih. Projekt za sistem A (Lendava) je tako daleč, da naj bi v začetku maja na pristojno ministrstvo posredovali vlogo za pridobitev sredstev, vzporedno pa poteka priprava razpisne dokumentacije za izbiro izvajalca na primarnih in sekundarnih vodih. V sistemu C (Ljutomer) bo projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja in projekt za izvedbo končan v maju, ko naj bi pridobili gradbeno dovoljenje, hidrološke raziskave pa bodo končane junija, v tem času bodo tudi oddali vlogo za pridobitev kohezijskih sredstev.

V premislek

APARAT ZA REGRES

Majda Horvat

Pred dobrimi dvajsetimi leti se je zgodilo, da je podjetje svojim delavcem regres izplačalo z aparati iz lastnega skladišča. Morda je še danes kakšen kje v kleti, saj ga delavci ne takrat ne pozneje niso mogli pretopiti v denar. Podjetje je kmalu po tistem šlo v stečaj. Kot eno prvih v valu, ki je v začetku devetdesetih v Pomurju rušil do tal. Takrat je kriza pljusnila kot val, ki je za seboj res pustil razvaline, na katerih pa je že dan po tistem začelo poganjati zelenje. Danes je vsesplošna gospodarska kriza kot dolgotrajna suša, ki je bilke osušila skoraj do korenin.

Na gospodarskih telesih pa se dela nova gnojna bula, ki osupljivo nakazuje podobnost s časom izpred dveh desetletij. Ponekod bi delavcem regres izplačali s storitvami, če pa to ne, morda z blagom, ki so ga vzeli, ker za prodano niso mogli izterjati denarja. Po času, ko smo se kopali v presežnikih potrošništva pa tudi hinavščine in licemerstva, katerih račun se nam na globalni ravni ni izšel, danes v žepi po denarju, ki bi spet pogol stalno proizvodno kolo, pijemo kri iz lastnega telesa. Do kdaj, se sprašujem nekaj dni pred praznikom, ki smo mu še nedavno vzklikali: Živel prvi maj, praznik dela!

V stanju globokih družbenih problemov z občutkom brezizhodnosti, tavanja v slepi ulici ali »lapanja« v močvirju z živim blatom nam oblast ponuja rešilno palico: vzpostavljane novih struktur, podprtih s trdimi pravili in zakoni. V sedanjem vročem pogajalskem ozračju nam je spet jasno, da pravila niso od Boga, ampak plod pogajanj in moči interesnih skupin. In zato tudi etike in morale z zakoni ni mogoče vcepiti v ljudi. Če misel navežem na izplačevanje regresov, še najmanj v vrhovih državnih podjetij.

Nepreslišano

Karikatura Anton Buzeti

Vestnikovi naročniki dobijo VEČ!

Vsem zdajšnjim in novim naročnikom Vestnika Optika Novak podarja **BON ZA 20 EVROV.** Unovčite ga lahko pri nakupu nad 100 evrov.

Popust velja v Optiki Novak v BTC-ju, TC Maximus, na soboški tržnici in v Gornji Radgoni.

OPTIKA NOVAK
VESTNIK

Naročniki se identificirajo s tem kuponom in natisnjenimi naročniškimi podatki na naslovnici Vestnika. Za nove naročnike velja izpolnjena naročilnica na časopis Vestnik.

Akcija traja od 19. 4. do 31. 5. 2012.

Naročnik

ISSN 0351-6407

917703511640019

Svetovni teden cepljenja otrok

Cepljeni skoraj vsi pomurski otroci

Cepljenje ščiti pred boleznimi in rešuje življenja – Črne koze so že izkoreninili, kmalu tudi otroške paralize ne bo več

Z obveznim cepljenjem so otroke v zadnjih desetletjih učinkovito zaščitili pred širitvijo nalezljivih in velikokrat hudih bolezni, zaradi katerih so po svetu umirali. Da bi poudarili pomen cepljenja, ki rešuje življenja, je od 22. do 28. aprila svetovni teden cepljenja, ki se letos prvič praznuje na globalni ravni. Tudi v Sloveniji je za cepljenje otrok dobro poskrbljeno, Inštitut za varovanje zdravja Slovenije pa je kot osrednjo temo izpostavil krepitev partnerstva med pediatri in starši, da lahko v zaupljivem odnosu dosežejo najboljše za otroke in s tem za celotno populacijo.

Cepljenje otrok omogoča preprečevanje nekoč zelo nevarnih in pogosto smrtnih bolezni, med njimi so tudi takšne, za katere še danes ni ustreznih načinov zdravljenja ali pa zdravljenje z antibiotiki zaradi odpornosti bakterij ni več tako uspešno kot nekoč. V Sloveniji so v minulih desetletjih z nacionalnim programom cepljenja predšolskih in šolskih otrok zamejili številne nalezljive bolezni, kot so davica, otroška paraliza, tetanus in druge, ki se danes ne pojavljajo več.

Pediatrinja Vesna Turčanova, vodja Otroškega dispanzerja v ZD Murska Sobota, je povedala, da imajo v posvetovalnicah za otroke in starše dobre izkušnje s starši, kar se tiče obveznosti ter cepljenja dojenčkov in otrok. »Po naših izkušnjah se redki starši ne odločajo za cepljenje, razlog pa je lahko kronična bolezen, če se starši za to odločijo zaradi prepričanja, pa si morajo pridobiti soglasje ministrstva za zdravje oziroma zavo-

Prvi v državi

Po zbranih podatkih je v Sloveniji precepljenost ali obvezno cepljenje predšolskih otrok proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju, otroški paralizni in okužbam hemofilusom influence tipa B 96,2-odstotna, na območju Pomurja pa 99,7-odstotna, precepljenost proti ošpicam, mumpsu in rdečkam pa je na slovenskem nivoju 95,5-odstotna, v Pomurju pa 99,4-odstotna in je najvišja v državi.

da za zdravstveno varstvo, kjer o tem odloča posebna komisija.«

Vse več staršev pa se odloča tudi za plačljivo cepljenje proti boleznim, ki prizadenejo otroke, in obstaja možnost, da jih preprečimo s preven-

V pomurskih posvetovalnicah za otroke in starše imajo dobre izkušnje z obveznim cepljenjem otrok, meni pediatrinja Vesna Turčanova, vodja otroškega dispanzerja v Zdravstvenem domu Murska Sobota.

Cepljenje z injekcijo resda ni najbolj prijetno za otroke, tudi za Galino Gorza ne, ščiti pa pred nevarnimi boleznimi.

tivnim cepljenjem. Kot je povedala Turčanova, vse več otrok cepijo proti klopnemu meningoencefalitisu, proti pnevmokoknim okužbam, ki je priložljivo še posebno za tiste, ki imajo pogosto vnetje srednjega ušesa, pljučnice in podobno, ali pa rotavirusnim okužbam, pri čemer so še posebno ogroženi otroci, stari do dveh let, kajti ti virusi povzročajo drisko, bruhanje

in lahko hitro pride do dehidracije.

Zaradi cepljenja se zmanjšuje število zbolelih za številnimi nalezljivimi boleznimi, s cepljenjem pa so popolnoma izkoreninili črne koze, pričakujejo pa, da bi v prihodnje prišlo do izkoreninjenja otroške paralize, poroča IVZ. Bolezni pa niso le nacionalni problem in niso odvisne le od ustreznosti in uspešnosti nacionalnih programov

cepljenja, temveč so tudi regionalni in mednarodni, s potovanji pa se virusi hitro razširijo med državami in kontinenti. Tudi zaradi tega je v zadnjih dveh letih v evropski regiji prišlo so večjega izbruha ošpic. V Sloveniji so zabeležili le posamezne okužbe, saj se zaradi visoke precepljenosti to bolezen dobro obvlada.

A. Nana Riturper Rodež

UE Murska Sobota

Ukinitev treh uradov

Končali denacionalizacijske postopke – Letos bodo zamenjali 28 tisoč osebnih dokumentov

Delo Upravne enote Murska Sobota je lani najbolj zaznamovala sklepna faza reševanja denacionalizacijskih postopkov, letos pa je precej pozornosti namenjeno izdajanju osebnih dokumentov ter varčevanju, to pa pomeni tudi zapiranje nekaterih krajevnih uradov. Tako je povedal načelnik murskosobotske upravne enote Geza Farkaš, ki je na tiskovni konferenci predstavil delo enote v lanskem letu in načrte za letošnje.

Lani so na UE Murska Sobota končali denacionalizacijske postopke na prvi stopnji, kjer so od 558 zadev 557 rešili s pravnomočnimi odločbami. V pritožbi na pristojnem ministrstvu je ena zadeva, zahtevek dedičev beltinske grofice Marie Zichy. Na upravni enoti so z dopolnilno odločbo zavrnili nadaljnje vračanje premoženja (beltinski grad z okolico), to pa pomeni, da se je za njih zadeva, ki je tekla 18 let, končala. Ob tem je načelnik še dodal, da so v denacionalizacijskih postopkih od 1.500 hektarjev zemlje, ki jih zajemajo zahtevki, vrnilo okrog 350 hektarjev njiv, travnikov in gozdov. Sicer pa so lani v EU Murska Sobota reševali 24.794 upravnih zadev, to pa je 24 odstotkov več kot leto prej, zaostankov pa skoraj ni.

Letošnje leto bo tudi upravne enote zajelo vsesplošno varčevanje. Že nekaj časa na UE Murska Sobota to počnejo pri materialnih stroških, pri zaposlenih pa verjetno ne bo več šlo, če bodo želeli ohraniti enako kakovost storitev. Trenutno je zaposlenih 85 javnih uslužbencev, ki delajo tudi na 14 krajevnih uradih. Zaradi varčevanja razmišljajo o ukinitvi treh, v Bogojini, Mač-

Načelnik v pokoj

Po 17 letih dela na mestu načelnika upravne enote bo Geza Farkaš letos poleti zaradi upokojitve zapustil to delovno mesto. Na vprašanje, kako gleda na opravljeno delo, odgovarja, da je vesel, da upravno enoto zapušča v »dobri kondiciji«. Med drugim so v zadnjih letih dobili veliko priznanj, ki jih upravnim enotam podeljujejo različne institucije.

kovcih in Bodoncih, saj ti po besedah Geze Farkaša ne prinašajo toliko dodane vrednosti kot znašajo stroški obratovanja, saj letno ne dosegajo niti tisoč opravljenih zadev. Skupnega števila zaposlenih pa s tem ne bodo zmanjšali.

Ker pa jih letos čaka veliko dela z zamenjavo osebnih dokumentov, zamenjali naj bi okrog 14 tisoč osebnih izkaznic in prav toliko potnih listov, razmišljajo, da bi omenjeni uradi delovali vsaj še do poletja. Tako bi razbremenili sedež upravne enote v Murski Soboti, kjer so, kot pravi načelnik, zaradi premajhne zmogljivosti in dotrajanosti prostorov delovne razmere in počutje, tako za zaposlene kot stranke, vse težji. Vendar pa je zaradi varčevanja večkrat napovedana gradnja nove stavbe upravne enote v Murski Soboti – lani se je še omenjalo leto 2013 – preložena za nedoločen čas.

C. K.

Referendum za člane Obrtne zbornice Slovenije

Prostovoljno ali obvezno

Na območnih obrtnih zbornicah po Sloveniji je 52 tisoč članov lahko glasovalo o prihodnji obliki članstva – Članarina se mnogim zdi previsoka

V Murski Soboti, kjer je včlanjenih največ obrtnikov in malih podjetnikov v Pomurju, naj bi se referenduma udeležilo kar 1116 registriranih članov, na sedežih preostalih območnih obrtnih zbornic v Gornji Radgoni, Ljutomeru in Lendavi pa jih imajo okrog 500. Glasovanje je potekalo od sedme do 19. ure, tako da bomo o rezultatih lahko več zapisali šele v prihodnjem Vestniku.

Članarina v višini od deset do 50 evrov se mnogim zdi previsoka, pred-

vsem glede na to, kaj dobijo v zameno za plačilo članarine, ki je tako kot članstvo zdaj obvezno. Tudi če imajo težave pri poslovanju in le s težavo plačujejo stroške, jim znesek za članarino odtegnejo, ne glede na to, ali so potrebovali pomoč oziroma storitve zbornice. 62,5 odstotka od pobrane članarine vzame nacionalna obrtno-podjetniška zbornica, 37,5 odstotka članarine pa ostane sedežu območne obrtne zbornice, kjer je prijavljen

obrtnik. Seveda si zaposleni v zbornični organizaciji močno prizadevajo, da bi ohranili obvezno članstvo in s tem obvezno plačevanje članarine, ter poudarjajo njihovo večjo učinkovitost pri pogajanjih z vlado in večjo pravno varstvo svojih članov. Prav zato so se tudi odločili, da so na zloženko, ki je izšla nekaj dni pred referendumom (mnogi so prepričani, da so jo dobili prepozno), zapisali Varuh pravic obrtnikov in malih podjetnikov.

Ali je sedanje preoblikovanje članstva obrtne zbornice povezano prav z vlado Janeza Janše, ne moremo trditi, drži pa, da je prav njegova vlada 2006. leta odpravila obvezno članstvo v Gospodarski zbornici Slovenije s posebnim zakonom o gospodarskih zbornicah, kar je imelo za posledico zmanjšanje števila zaposlenih v tej zbornici z 275 na 116. Obvezno članstvo še vedno velja v kmetijsko-gozdarski, zdravniški in še nekaterih zbornicah.

Za prostovoljno članstvo so se tokrat zavzeli koalicijski partnerji, podobno stališče pa imajo tudi na ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo. V resnici je bil predlog zakona pripravljen že pred dobrim letom, le da takrat ni dobil podpore ne v vladi in ne v državnem zboru. Članstvo v zbornici naj bi bilo po mnenju gospodarske politike prostovoljno, razen če se bodo člani na referendumu odločili drugače.

Bernarda B. Peček

Včeraj so tudi mnogi pomurski obrtniki, tako kot Aleš Fridrih, glasovali o prihodnji obliki članstva v zbornici.

Vroča kri na tekmi

Celo otroci klicali k linču

Nogometno srečanje med Romo in Tišino zaznamoval pretep – Incident med obema ekipama se je zgodil že lani – Vrh Medobčinske nogometne zveze Murska Sobota napoveduje ukrepe

Zmaga gostov s Tišine. Vroča kri ob in na igrišču. Pretep ob koncu. Ranjen navijač Tišine. Policisti pretepača še iščejo. Vodstvo soboške nogometne zveze obljublja ostre ukrepe. V vrstah domače ekipe so prepričani, da gre za diskriminacijo Romov. Predstavniki Tišine pričakuje ustrezno ukrepanje pristojnih. Tak je torej povzetek sobotnega srečanja v prvi medobčinski nogometni ligi Murska Sobota med domačo Romo in Tišino (1 : 3).

otroci pozvali k grobosti: »Pred tekmo smo se zavedali faktorja visokega tveganja. Odločili smo se za povečano varovanje, snemanje tekme in prvoličnega sodnika, vendar neljubega dogodka kljub temu nismo mogli preprečiti.« Kacijan ni zanikal, da je bilo na tekmi veliko nešportnega obnašanja in da je bila igra obeh moštev daleč od pričakovanih nogometnih užitkov: »To se na srečanjih, sploh pa derbijih, pač dogaja.« V 90. minuti so gostje okro-

tnega kluba, ki ga je udaril v predel glave in mu povzročil predvidoma lažje telesne poškodbe. Poškodovani navijač je bil z reševalnim vozilom prepeljan v soboško bolnišnico, kjer je ostal na opazovanju. Policisti za neznanim storilcem intenzivno zbirajo obvestila. Ukrep policistov bo znan šele takrat, ko bo znana stopnja telesne poškodbe pri poškodovanem navijaču.

Kakšno odločitev so sprejeli disciplinski organi MNZ Murska Sobota

bil enajst različnih odgovorov.« Odločitev bo zveza sprejela na podlagi poročil sodnika, delegata Božidarja Crnkoviča in posnetka tekme, čeprav je med vrsticami slišati, da snemalec pretepa ni uspel posneti, ker so mu to preprečili domači navijači. »Gre za diskriminacijo Romov,« je oster Slavko Cener, predsednik Rome, »navijači Tišine so nas žalili in nam grozili.« »Gostujočega navijača ni udaril navijač Rome ali prebivalec Vanče vasi,« je še zatrdil. Dodal pa je:

Kacijan ponuja odstop

Na današnji seji izvršilnega odbora MNZ Murska Sobota bo predsednik Danilo Kacijan ponudil odstop oziroma bo zahteval glasovanje o zaupnici: »Če bodo klubi MNZ-ja menili, da sem jaz težava, lahko mirne volje odidem. Nič ne bom imel proti, če moje mesto zasede človek, ki ima toliko volje do dela in predvsem vizijo, kako naprej, kajti stanje je katastrofalno.« Kacijan ne ponuja odstopa le zaradi sobotnega srečanja, temveč predvsem zaradi katastrofalnega obnašanja krovnogometne organizacije NZS do nižjeligaških ekip, povrh vsega se ne more znebiti občutka, da zveza deluje povsem centralistično: »Če smo nogometna družina, nam mora biti vsem dobro, če nam gre dobro, in seveda obratno.«

Fotografija Andrej Bedek

Fotografija Nataša Juhnov

Dogajanje na sobotni tekmi je še vedno zavito v tančico skrivnosti.

Ali bodo za red na občinskih tekmah morali skrbeti oboroženi policisti?

Kot je slišati v nogometni javnosti, je bila tekma ves čas na meji dovoljenega. Prvoligaški sodnik Sašo Habjanič je le težka krotil napete strasti na igrišču. Oba tekmeča sta imela neoparvanane račune. Na eni od medsebojnih tekem so namreč igralcu Rome zlomili nogo. Napeto je bilo že od prvega sodniškega žvižga. Publika se je vedla zelo nešportno. Temu je pritrtil Danilo Kacijan, predsednik Medobčinske nogometne zveze (MNZ) Murska Sobota. Še več – kot pravi, so pred tekmo celo

glo usnje še tretjič porinili v Romino mrežo. Pokrov je odneslo z lonca! Tiskovni predstavnik pomurske policije Jožef Prša: »Po sobotni nogometni tekmi med Romo in Tišino je OKC dobil obvestilo, da je po tekmi prišlo do pretepa. Na kraj sta bili napoteni dve policijski patrulji in policijski starešina. Z zbiranjem obvestil so policisti ugotovili, da se je 34-letni navijač Tišine ob koncu tekme razveselil zaradi ugodnega rezultata. Njegovo veselje nad zmago je očitno zmotilo navijača naspro-

do konca Vestnikove redakcije še ni bilo znano. »Če kdo misli, da bomo s hitro sprejetim sklepom izključili NK Roma iz tekmovanja, se grdo moti. Mi se bomo potrudili poiskati prave krivce za incident. Če tega ne bomo storili, se lahko vse skupaj tudi neha,« pravi Danilo Kacijan. Bil je priča pretepu: »Če bi videl, kdo je koga udaril, bi ga tudi sam prijavi. Bila je velika gneča. Ljudi, ki so bili tam, sem spraševal, kdo vse je sodeloval v pretepu, ampak od šestih ljudi, ki sem jih vprašal, sem do-

»Če se Rom koga na igrišču dotakne, je že takoj kriv. Ko pa so našemu igralcu zlomili nogo, pa nihče ni odgovarjal.« Cener je napovedal tiskovno konferenco, kjer bo klub pojasnil, da se jim godi krivica: »MNZ v boju za prvo mesto favorizira Tišino!« Simon Jeneš, predstavnik tišinskega kluba, je razložil, da so pred tekmo prosili MNZ, da naj poskrbi za varnost, saj so se na preteklih tekmah med tema dvema nasprotnikoma že zgodili neljubi dogodki. V klubu pričakujejo, da bo vodstvo zveze ustrez-

no ukrepalo in kaznovalo odgovorne. Ukrepe pričakuje tudi pomurska nogometna javnost, ki pa se boji, da ne bo tako – vrh MNZ Murska Sobota znova ne bo posegel po drastičnih sankcijah. In ker jih ni, na pomurskih nogometnih zelenicah prihaja do nasilja, so prepričani zaljubljeni v najpogostejšo postransko stvar na svetu, v katerega sta vpleteni predvsem dve ekipi, Roma in Pušča. Zato časopisne strani polnijo dogodki iz aprila 2009, 2011 in 2012. **Andrej Bedek**

Pomurski vodovod

Je oskrba s pitno vodo še vedno v božjih rokah?

Oprijemljiva bilka za realizacijo projekta je pomurski zakon – Večja učinkovitost državnega aparata in zavzetost ministrov

Nadaljevanje s 1. strani

DDC je do dogovorjenega roka – konca lanskega leta – pripravil vse, kar je od njega zahtevalo takratno Ministrstvo za okolje, vendar je projekt zastal. Objavljen je bil razpis za izvedbo izvajalca za pripravo gradbene dokumentacije, ki je podlaga za pridobitev gradbene dovoljenja. Tu pa so se začeli problemi. Na razpis se je prijavil en ponudnik, in sicer Inštitut za ekološki inženiring (IEI) iz Maribora s ponudbo v znesku okrog pet milijonov evrov za pripravo zahtevane dokumentacije. Država je razpis zavrnila zaradi enega ponudnika, še bolj pa zaradi cene. Mnenje je, da vrednost del za pripra-

vo gradbene dokumentacije ne bi smela preseči 2,5 milijona evrov. Težko je soditi, ali je bila ponujena cena IEI napihnjena ali ne, saj ob izdelavi projekta izvajalec mora urediti vse druge formalne zadeve za pridobitev gradbenega dovoljenja. V prvi vrsti gre za ureditev služnostnih pravic na zemljiščih, kjer bo potekal vodovod, in tudi lastniških razmerij. Žal v tem času ni bilo mogoče ponoviti razpisa, saj se je pojavila dodatna zahteva ministrstva, ki se je sklicevalo na evropska revizijska mnenja in zahtevalo pripravo najmanj treh predlogov, in šele na osnovi izbrane različice naj bi se potem začelo izbirati ponudnika za pripravo gradbene dokumentacije. Druga blokada,

ki se je pojavila, je zahteva po ponovni ustanovitvi podjetja za upravljanje sistema. To prej ni bil pogoj, saj je bilo navodilo, da se družba za upravljanje sistema mora ustanoviti do začetka delovanja sistema. Kljub zakonski zaščiti vseh treh delov projekta je vse bolj očitno, da se pravila igre iz meseca v mesec spreminjajo. V tem primeru je vse bolj očitno, da je bil namen, da se sredstva iz prekmurskega dela projekta (B) usmerijo nekam drugam. Že zdaj lahko vidimo, da se s pomočjo evropskih sredstev že financirajo sistemi, ki so bili po prioritetah »daleč« za pomurskim vodovodom. Četudi bodo zdaj za sistem B pripravili variantne predloge in z izbranim izvajal-

cem pripravili gradbeno dokumentacijo, se lahko zgodi, da sistem B ostane zunaj, če se bo vztrajalo, da je sestavni del dokumentacije za prijavo ustanovljeno upravljavsko podjetje. Že zdaj je na tesno, saj je skrajni rok za oddajo potrebne dokumentacije in vloge za pridobitev evropskih sredstev 15. oktober. Je pa v sistemu B še en problem, od predvidenih 50 milijonov evrov naj bi bilo zdaj za ta del na razpolago le 40 milijonov sredstev. Kljub obljubi, da bi se razliko dalo zagotoviti iz kohezivskih sredstev, je to težko pričakovati, saj so uporabniki teh sredstev občine, ki čakajo na denar za realizacijo že pripravljenih projektov. Tu pa je še ena past. Če ima država morebiti »v zalo-

gi« kak nepomurski projekt za črpanje tega dela evropskih sredstev, je vprašanje, kaj bo predvsem s prekmursko ali goriško oskrbo s pitno vodo v naslednji finančni perspektivi. Kot je znano, bodo v naslednji perspektivi prioritete usmerjene k varovanju okolja. Zato bo s tako obsežnim projektom težko uspeti. Sistemu B (Goričko) se dostop do evropskega financiranja lahko popolnoma zapre. Brez začetka gradnje prve faze v tej perspektivi lahko sistem v celoti propade. In ravno ta je ključnega pomena, saj zagotavlja dostop do pitne vode največjemu številu prebivalcev, ki pitne vode sploh nimajo in so odvisni od gasilskih cistern. **J. Votek**

VESTNIK

Izdaja: Podjetje za informiranje Murska Sobota, d. o. o. Izhaja ob četrtkih.

Uredništvo: Majda Horvat (odgovorna urednica), Janez Votek (namestnik odgovorne urednice), A. Nana Ritupež Rodež, Andrej Bedek, Bernarda Balažič Peček, Milan Jerše, Vida Toš, Timotej Milanov, Jože Gabor, Ciril Kosednar (novinarji), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šömen (tehnična urednica), Robert J. Kovač (računalniški prelom). Direktor: Dejan Fujs. Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arh. Novaka 13, tel. št.: 538 17 10 (redakcija), 538 17 20 (naročniška služba), 538 17 18 (trženje), št. telefaksa 538 17 11. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Letna naročnina za fizične osebe je 91 evrov, za pravne osebe 135 evrov, za naročnike v tujini 205 evrov, letna naročnina za on-line Vestnik je 58,50 evra. Naročniki tiskane izdaje imajo on-line dostop brezplačen. Izvod časopisa za naročnika je 1,75 evra. IBAN pri Novi KBM SI56 0488 1000 1763 203, SWIFT koda banke KBMASI2X. Tisk: Styria Print Holding GmbH, Avstrija. Davek na dodano vrednost je vračunan v ceno izvoda in se obračunava v skladu s 7. točko 25. člena Zakona o davku na dodano vrednost, Uradni list 30. 12. 1998, št. 89, in Zakonom o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2002 in 2003, Uradni list 17. 12. 2001, št. 103. Naklada: 12.600 izvodov. Elektronska pošta: Vestnik: vestnik@p-inf.si, trženje: vena@p-inf.si, naročniška služba: oglasi.vestnik@p-inf.si, www-stran: http://www.vestnik.si.

Elektromaterial lani z dobičkom

Za razvoj namenili milijon evrov

Razvili so modularni sistem doz in vtičnic, pametne inštalacije, lastna svetila in novo nadometno stikalo

Lendavsko podjetje Elektromaterial je svojo paletu izdelkov predstavilo na največjem sejmu tehnologij za razsvetljavo Light + Building, ki je trajal od 15. do 20. aprila v Frankfurtu. Že doslej je bilo redno razstavljavec na tem osrednjem sejmu razsvetljave, ki je vsako drugo leto, letos pa se je samostojno predstavilo z največ novostmi doslej, ki so jih v podjetju sami razvili in vanje tudi veliko vložili. Čeprav se tudi njihovi trgi spoprijemajo s stagnacijo, direktor družbe Branko Fijok verjame, da bo razširjena ponudba izdelkov prispevala k obstoju, v prihodnosti pa k rasti podjetja.

Najpomembnejša novost, s katero so se predstavili v Frankfurtu, je modularni sistem stikal in vtičnic Modys, ki ga bodo ponudili kupcem v državah južne in vzhodne Evrope ali nasploh na območjih, kjer prevladuje italijanski standard kvadratnih doz. Iskali bodo torej nove kupce na novih trgih. Drugo, s čimer so se predstavili na sejmu, so tako imenovane pametne inštalacije, to pomeni, da so elementi za razsvetljavo, ogrevanje, hlajenje, senčenje in drugo povezani v sistem in krmiljenje s centralnim računalnikom. Na trgu jih

»Prišli smo do spoznanja, da če želimo obstati in se razvijati, samo z obstoječim programom stikal in vtičnic tega ne dosežemo. Krizni čas nas je prisilil v razvoj novih izdelkov, ki jih torej lahko dodamo ponudbi že sedanjim kupcem ali z njimi nastopimo na novih trgih,« je povedal Branko Fijok. Predvsem novi izdelki bodo podjetju letos prinesli, vsaj tako načrtujejo, desetodstotno rast prodaje. Te namreč ne morejo doseči s prodajo standardnih stikal in vtičnic, pa čeprav je tudi zanje še povpraševanje. Problem je namreč v tem, da imajo že zdaj precej kupcev, ki jim dostavljenih izdelkov niso plačali in jim zato blaga tudi več ne prodajajo. »Plačilna nesposobnost je zdaj res velik problem, pa ne samo na slovenskem trgu. Zato iščemo vse načine za sklepanje kompenzacijskih poslov, samo da dosežemo poplačilo,« je povedal sogovornik. S ponudbo se zato vse bolj usmerjajo na nemško govoreče trge, ki še edini zagotavljajo plačilo in kjer bodo že dosegli okoli 60-odstotni delež prodaje. To pa zaradi enostranske navezanosti spet ni dobro.

Družba Elektromaterial, v kateri je zaposlenih 146 delavcev, je imela lani dobrih pet milijonov realizacije, prodaja pa se je v primerjavi z letom prej povečala za 6,6 odstotka. Poslovno leto so končali z dobičkom v višini 123 tisoč evrov pred obdavčitvijo. Lani so tudi veliko vlagali predvsem v posodabljanje tehnologije, vzpostavili pa so tudi proizvodni proces in izdelavo orodij za modularni sistem stikal in vtičnic. Denar so dobili na razpisu v okviru pomurskega razvojnega zakona. Zdaj potekajo še zadnje izboljšave, tako da bodo proizvodnjo in prodajo teh izdelkov začeli predvidoma junija ali julija. »Imeli smo za okoli milijon evrov investicij, to pa je za naše podjetje velik zalogaj,« je poudaril sogovornik. Upa, da bodo letos dosegli načrtovano rast prodaje, ki so jo začeli dokaj zadržano, in v vsesplošni krizi tudi preživeli, pričakuje pa, da se bodo razmere vendarle kmalu začele izboljševati.

Majda Horvat

Družba je v primerjavi z letom prej prodajo povečala za 6,6 odstotka.

ponujajo pod blagovno znamko Connssem, hkrati s sistemom pa investitorjem lahko ponudijo tudi celovito rešitev ali projekt, ki ga pripravi domač projektant. Tretja novost je serija nadometnih stikal in vtičnic Kubiko z zaščito IP 20, in četrta, ki so jo prav tako predstavili na sejmu, so lastne svetilke z LED-tehnologijo, imenovane Luxem. Zadnja nova blagovna znamka, ki so jo razvili v podjetju Elektromaterial, se imenuje Smartexx, predstavlja pa celoten elektroinštalacijski pribor, ki ga električar potrebuje pri svojem delu.

Soboški logisti že drugič zapovrstjo državni prvaki

Lani kolo, letos tablična računalnika

Izmed 52 tekmovalcev, dijakov programa logistike iz vse Slovenije, sta dosegla najvišje število točk v obeh težavnostnih kategorijah Katja Duh in Bojan Matuš

Zmagovalna ekipa logistov Ekonomske šole Murska Sobota pod mentorstvom Tjaše Gerič

Poklic logistike je eden od najperspektivnejših, zanimivo pa je tudi izobraževanje, v katerega se mladi lahko vpišejo že nekaj let tudi na Ekonomski šoli Murska Sobota, minuli petek pa so v eni najlepših šolskih stavb v Sloveniji v Noršinski ulici v Murski Soboti organizirali tudi deseto srečanje šol za logistiko in hkrati državno tekmovanje iz logistike. Udeležile so se ga vse šole iz Slovenije, ki imajo program logistični tehnik, in sicer Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad Ljubljana, Prometna šola Maribor, Šolski center Celje, Ekonomska in trgovska šola Brežice, Tehniški šolski center Nova Gorica, Pomorski in tehniški izobraževalni center Portorož in Ekonomska šola Murska Sobota. Pomerilo se je 52 tekmovalcev, ki so tekmovali na dveh težavnostnih ravneh. Tekmovalci

so morali pokazati znanje iz različnih logističnih vsebin, ki jih obravnavajo pri pouku v okviru logističnih strokovnih modulov, poleg tega pa tudi poznavanje delovanja večjih logističnih podjetij Slovenije, kot so Luka Koper, Letališče Jožeta Pučnika, Intereuropa, Slovenske železnice itd., poznavanje logističnih panevropskih transportnih koridorjev, slovenskega transportnega omrežja in še mnogo drugega. Drugi, zabavni del srečanja pa je potekal v sodelovanju s policisti, ki so imeli svoje srečanje v bližnjem Španik centru, kjer so se tekmovalci pomerili v spretnostni vožnji z avtomobili, spretnostni vožnji z gokardi in v pisanju cestnoprometnih predpisov. Mentorjem iz gostujočih šol pa so dopolndne predstavili tudi reko Muro in Otok ljubezni. Prav soboški dijaki so se odlično od-

rezali v tekmovalnem delu in si tako priborili obe glavni nagradi, tablična računalnika. Na nižji težavnostni ravni je prvo mesto zasedla Katja Duh s soboške ekonomske šole, njen sošolec Uroš Černjavič je bil tretji, drugo mesto pa je zasedla Špela Kostevc iz Brežic. Na višji težavnostni ravni je prvo mesto zasedel Bojan Matuš, drugo pa Denis Lipovec, oba z Ekonomske šole Murska Sobota, tretji pa je bil Timotej Kegl iz Prometne šole Maribor. Dijaka Bojan Matuš in Denis Lipovec sta lansko leto prav tako zasedla prvo in drugo mesto, ampak na prvi težavnostni stopnji. Tokrat pa sta se odlično odrezala na drugi težavnostni stopnji. Soboški dijaki so tekmovali in postali že drugo leto zapored državni prvaki pod mentorstvom profesorice Tjaše Gerič. Bernarda B. Peček

Ekipni državni prvaki v tehniki prodaje za leto 2012 so z Ekonomske šole Murska Sobota

Leonida, Aljoša in Patricija vedo, kako se »streže«

Poklic prodajalca je bil in bo zelo iskan na trgu dela, še posebej pa so iskani dobri trgovci, ki se spoznajo na blago, ki ga prodajajo

Dijaki javnega zavoda Ekonomska šola Murska Sobota, kjer se izobražujejo tudi bodoči prodajalci, ekonomisti in logisti, so pred kratkim sodelovali na 36. državnem tekmovanju v tehniki prodaje, ki je potekalo na Srednji ekonomski in trgovski šoli Nova Gorica. Murskosoboški dijaki so tekmovali v petih kategorijah, skupno število doseženih točk pa je bilo tolikšno, da so po poročanju mentorja Jožefa Rituperja presegli dosežke drugih sodelujočih šestnajstih šol in tako postali ekipni državni prvaki v tehniki prodaje za leto 2012.

Na področju prodaje velikih gospodinjstskih aparatov se je preizkusil Romi Štesl in dobil srebrno prizna-

nje, Anita Zelko pa je zasedla v kategoriji barve-laki četrto mesto in dobila bronasto priznanje. Najbolje so se odrezali dijaki, ki so tekmovali v kategorijah konfekcija, orodja in živila. Leonida Lužnik je zasedla v tehniki prodaje konfekcije drugo mesto ter dobila zlato priznanje in naslov podprvakinje. Aljoša Lukač je postal s svojim znanjem o tehniki prodaje orodja državni prvak, zasedel je namreč prvo mesto in dobil zlato priznanje. Prav tako pa je zasedla prvo mesto in dobila zlato priznanje Patricija Korošec za uspešen prikaz in znanje o tehniki prodaje živil.

Na 20. regijskem srečanju mladih raziskovalcev Pomurja pa je prejela njihova dijakinja Barbara Pertoci iz četrtega letnika ekonomske gimnazije za raziskovalno nalogo s področja psihologije z naslovom Predsodki do tetoviranih in piercingiranih ljudi zlato priznanje in si s tem pridobila tudi vstopnico za državno tekmovanje.

B. B. P.

Profesor Jožef Rituper in zlata ekipa Anita Zelko, Patricija Korošec, Tomi Štesl, Leonida Lužnik ter Aljoša Lukač

Najbolje so se odrezali dijaki, ki so tekmovali v kategorijah konfekcija, orodja in živila.

Lek v Lendavi

Pomembna vloga obrata v globalni skupini Sandoz

V lendavskem obratu Leka so pripravili prireditve ob 30-letnici delovanja – Mejnik predstavlja leto 1992

Kot prelomnico lendavskega obrata Leka, ki je bil ustanovljen leta 1982, označujejo leto 1992, ko so začeli proizvodnjo kalijevega klavulanata, ključne sestavine danes enega najbolj prodajanih izdelkov Sandoza, antibiotika amoksiklav.

»Število zaposlenih se je z rastjo obsega proizvodnje lepo povečevalo in danes sodi lokacija med pomembnejše delodajalce v regiji, obenem pa je

Lendavski obrat Leka, ki je torej del ene največjih farmacevtskih generičnih družb na svetu Sandoza, danes zaposluje 240 ljudi. Na lokaciji v Lendavi poleg farmacevtskega obrata od leta 2007 deluje tudi Pakirni center Lendava, kjer pakirajo trdne izdelke iz Sandozovih tovarn po svetu za evropske trge.

Lendavski župan Anton Balažek je obrat Leka poudaril kot zgled, od

»Doslej sta Lek in Sandoz v ta obrat vložila več kot 110 milijonov evrov,« je med drugim povedala direktorica Gizela Štampar, to pa je bila tudi ena redkih konkretno izrečenih številka na prireditvi. Več fotografij na Pomurje.si.

jim delom in dosedanjimi rezultati smo se dokazali tako v Leku kot tudi širše v Sandozu,« je povedala direktorica lendavske enote

Gizela Štampar, ki je tudi poudarila, da se razvoj lendavske enote Leka še nadaljuje, zaposleni pa se po njenih besedah zavedajo, da je za uspeh med drugim potrebna tudi stroškovna učinkovitost. Štamparjeva je sicer ob robu prireditve zanikala, da bi bil kateri od 37 delavcev, ki naj bi jih pri Leku odpustili zaradi manjšega dobička, kot je dan prej poročala ena

Vodja področja antiinfektivov v Sandozu Nizozemec Ernst Meijnders je izrazil pričakovanje, da bo enota še naprej obdržala vodilno vlogo v proizvodnji klavulanske kisline v svetovnem merilu.

Deset let v tuji lasti

Novembra bo tudi obletnica prevzema iz leta 2002, ko je postal Lek del mednarodne farmacevtske korporacije Novartis s sedežem v Baslu. Leta 2003 so oblikovali v okviru Novartisa Generics novo blagovno znamko Sandoz, v kateri naj bi se združilo več nekdanjih nacionalnih blagovnih znamk. Od takrat do danes so se Sandozu »pridružile« še družbe Sabex (Kanada), Hexal (Nemčija), Eon Labs (ZDA), EBEWE Pharma (Avstrija) in Oriol Therapeutics (ZDA). V letu 2011 je tako Sandoz zaposloval 24.000 ljudi in

dosegel neto letno prodajo v višini 9,5 milijarde ameriških dolarjev. Skupina Lek je dosegla v letu 2010 552.516.632 evrov dohodkov iz prodaje, pri čemer je znašal čisti dobiček v tem letu 47,9 milijona evrov. Zaposleni v lendavskem obratu torej danes predstavljajo okoli dvesto zaposlenih v Sandozovi družini, glede na namen njegove ustanovitve pa bi lahko sklepali, da bodo počasi opuščali vanj združene blagovne znamke. Tudi govorniki na slavnostni prireditvi so na odru nastopili pred sloganom Mi smo Sandoz.

raslo in zorelo tudi naše sodelovanje z lokalno skupnostjo. Po začetnem spoznavanju in skupnem premaganju izzivov je preraslo v partnerstvo, ki se kaže tudi v skupnem projektu čistilne naprave,« je med drugim povedal predsednik uprave Leka Vojmir Urlep.

katerega se lahko vsi učimo, posebej pa je omenil tudi veliko pripadnost podjetju, ki naj bi po njegovem mnenju odlikovala tam zaposlene. »Lek ni samo primer, kako se dolgoletno zagotavljajo delovna mesta, ampak je tudi primer, kako se v neko okolje prineseta drugačna podjetniška kultu-

ra, drugačen odnos do posla in tudi do okolja.« Balažek se je v govoru zahvalil tudi Ladislavu Ivancu, pionirju uspešne podjetniške zgodbe v Lendavi, kot ga je označil.

»Naša proizvodnja je zahtevna, potrebujemo odgovorne, visoko usposobljene in motivirane sodelavce. S svo-

od komercialnih televizij, iz lendavskega obrata, in dodala, da kaj takega prvič sliši. Tudi tiskovni predstavniki družbe so to novico označili kot neresnično.

Besede Štamparjeve o uspešnosti lendavske enote je na neki način potrdil tudi globalni vodja področja anti-

Javno naznanilo za povečanje proizvodnih zmogljivosti

Farmaceutska družba Lek je zaprosila Agencijo RS za okolje za izdajo okoljevarstvenega soglasja za povečanje zmogljivosti za proizvodnjo farmacevtskih učinkovin z biološkimi postopki na lokaciji v Lendavi. Gre za povečanje proizvodnje učinkovine kalijevega klavulanata, ki je tudi glavni produkt v Lendavi, do količine 259 ton na leto, ki bi jo dosegli s postavitvijo dveh fermentorjev z zmogljivostjo okoli 90 kubičnih metrov. Ta bi delovala ob sedanjih šestih. S tem skupna fermentacijska brozga, ki vključuje tudi fermentacijske zmogljivosti za proizvodnjo učinkovine gentamicinsulfata v obsegu 11 ton na leto in 12 ton pravastatina na leto, ne bi presegla 41.400 kubičnih metrov.

Po prvotnih načrtih bi enega od dveh fermentorjev zgradili v tem, drugega pa v prihodnjih letih. Ob gradnji novega objekta za fermentacijo s pripadajočo infrastrukturo bi zgradili še betonski plato in postavili pralnik odpadnih plinov iz fermentacije s pripadajočo opremo ter postavili rezervoar v velikosti 60 kubičnih metrov za sprejem odpadnega micelija.

Vpogled v dokumentacijo za pridobitev okoljevarstvenega soglasja in idejno zasnovo nameravane posega s poročilom o vplivih na okolje je mogoče na sedežu Uprave enote Lendava, in sicer do devetega maja. Tu je mogoče v knjigo pripomb tudi vpisati mnenja in pripombe javnosti. M. H.

Vpliv prometa na okolje in evropska politika

Razvoj prometne infrastrukture je tesno povezan z razvojem gospodarstva. Zaradi naraščajočega prometa pa se s tem povečuje tudi onesnaženost okolja. V zadnjem času v Sloveniji zaznavamo velik porast cestnega motornega prometa ter zmanjšanje železniškega in javnega potniškega prometa. Konkurenčnost slednjega je vedno manjša. Opremljenost prebivalcev Slovenije z avtomobili je presegla opremljenost z avtomobili marsikaterih stare članice EU. Zaradi izpustov škodljivih plinov v prometu je v zadnjem času narasla količina toplogrednih plinov v ozračju. V zadnjih dvajsetih letih se je količina celo podvojila. Naraščanje se v zadnjih letih umirja na račun novih tehnologij, ki zagotavljajo manjše izpuste. Promet ima še druge škodljive vplive na okolje. To so predvsem poraba obnovljivih virov energije, nepovratna uporaba zemljišč, hrup, nesreče, odpadki vozil, onesnaževanje kopenskih voda in morja, posegi v naravne habitate in njihovo razdeljenost ter izguba biotske raznovrstnosti.

Slovenija daje trenutno prednost razvoju cestnega motornega prometa, kljub številnim okoljskim, gospodarskim in socialnim problemom, ki jih povzroča. Na prostem trgu prometnih storitev, ne upoštevajoč vseh stroškov, ki jih posamezni prevozniki povzročajo, sta avtomobilski in cestni tovorni prevoz konkurenčnejša od drugih. Praviloma sta hitrejša, cenejša in zanesljivejša od drugih načinov.

Eden izmed ciljev politike Evropske unije je povečanje deleža trajnostnih prevoznih načinov (železnice, javnega potniškega prometa – JPP in ladij) na račun cestnega motornega prometa. Glede na trenutno stanje prometne politike in nekonkurenčnost alternativnih načinov prevoza lahko v Sloveniji še vedno pričakujemo nadaljevanje neugodnega razvoja. Število vozil na 1000 prebivalcev se v Sloveniji giblje že okrog številke 500.

V tovornem prometu je slika podobna. Promet po cestah narašča, v zadnjih letih se je celo močno povečal. Povečuje

se tudi ladijski promet, letalski promet pa celo upada. Promet po železnicah je v zadnjih letih približno konstanten.

Razvitejše države EU so začele vlagati v železniško omrežje. V nekaterih starih članicah EU (Nemčija, Nizozemska, Švedska) so v obdobju 1993–1995 vložile v ceste 62 odstotkov, v železnice pa 29 odstotkov sredstev. Vložek v železnice je višji od njihovega deleža v prometu. Prednostne naloge pri EU-sofinanciranju zahtevajo vsaj 55 odstotkov vlaganja v železnice in največ 25 odstotkov v ceste.

Poraba energije v prometu sloni pretežno na fosilnih gorivih. Sorazmerno s povečevanjem porabe naraščajo tudi izpusti toplogrednih plinov. Veliko večino toplogrednih izpustov v prometu prispeva cestni promet. Povzroča kar 99 odstotkov vseh izpustov. Izpusti v prometnem sektorju so glede na leto 1990 v letu 2010 narasli kar za 35 odstotkov.

Evropska direktiva o spodbujanju uporabe biogoriv in drugih obnovljivih goriv v prometu uvaja ukrepe za spodbujanje nadomeščanja uporabe dizelskih goriv in bencina v prometu. Za članice EU so deleži biogoriv v prometu določeni postopoma: dva odstotka do konca leta 2005 in 5,75 odstotka do konca leta 2010. Kljub tej direktivi je delež uvedenih biogoriv manjši od 0,4 odstotka, vendar se z izvajanjem omejenih direktiv na državni ravni stanje hitro spreminja.

Vir: Tematsko poročilo o vplivu prometa na okolje (Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje, 2008)

Članek je bil pripravljen v okviru projekta Enescorn, ki ga sofinancira program IEE (Intelligent Energy Europe).

Doc. dr. Milan Svetec, RRA Mura, d. o. o.

ENESCOM
European Network of Information Centres promoting Energy Sustainability and CO₂ reduction among local Communities

Intelligent Energy
ENERGIA SOSTENIBILE ENESCOM

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAPOSLOVANJE

Na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, OS Murska Sobota, je trenutno razpisanih več kot 90 prostih delovnih mest. Delodajalci imajo največje potrebe v gradbeništvu in storitvah.

Najbolj iskani delavci v tem tednu: delavec brez poklica – 28; frizer – 1; voznik – 1; natakar – 2; kuhar – 2; strugar – 1; avtomehaničar – 1; skladiščnik – 1; prodajalec – 4; trgovinski poslovodja – 2.

Iščejo se tudi:

univ. dipl. andragog – 3; doktor medicine – 3; inženir strojništva – 2; inženir kmetijstva – 1; dipl. med. sestra – 1; ekonomist za komercialno dejavnost – 1.

Več informacij o prostih delovnih mestih in seznam vseh aktualnih prostih delovnih mest z zahtevanimi pogoji za zaposlitev lahko najdete na uradih za delo, v CIPS-ih ter na internetni strani www.ess.gov.si.

VESTNIK lahko kupite tudi na večini pošt v Pomurju, bencinskih servisih ter skoraj v vseh trgovinah in trafikah.

www.pomurje.si

Integral v stečaju

Brez dela novih 57 delavcev

Podjetje od leta 2008 poslovalo z izgubo

Za lendavsko podjetje Integral je murskosoboško okrožno sodišče v torek objavilo stečaj, ki ga je 13. aprila po sklepu nadzornega sveta predlagal stečajni dolжник. Stečajni postopek bo vodil upravitelj Leon Benigar Tošič, ki je že tudi vodil stečaj lendavskega podjetja Gradbenišvo.

Takoj po objavi stečajnega postopka je stečajni upravitelj tudi napovedal, da bo v lendavsko podjetje prišel v četrtek, 26. aprila, in se srečal z zaposlenimi. Danes naj bi tako tudi 57 delavcev prejelo odpoved pogodbe o zaposlitvi, dan pozneje pa bo začel teči odpovedni rok. Ta se bo iztekel 11. maja, to pa pomeni, da se bodo po tem dnevu delavci lahko prijavi na zavodu za zaposlovanje kot brezposelni.

Delavci, ki so zaradi neizplačanih plač, dnevnih in potnih stroškov četrtega aprila začeli stavko ter jo končali 17. aprila, bodo tako v stečajnem postopku izterjevali tri mesečne plače. Če bodo terjatve prijavi jamstvenemu skladu, lahko v najboljšem primeru delno poplačilo pričakujejo šele čez dva meseca. Koliko bodo izterjevali drugi upniki, bo znano šele po prijavi njihovih terjatev, rok za prijavo terjatev pa poteče 24. julija.

M. H.

pobirki
bšperki

Navadni smrtniki z ruralnega obrobja nikakor niso razumeli znamenitega in visokodonečega izraza velnes, s katerim se hvalijo turistični delavci. To jim je postalo jasno prejšnji petek, ko so poslušali, nekateri pa celo videli tovrstno ponudbo razpite starlete v praksi. Ob tem jim je ušlo, da je bil nekaj dni prej na Uradu za intelektualno lastnino patentno zaščiten šampanjski velnes, ki ga je razvila ta ista starleta in ga tudi demonstrirala v šampanjskem kopaljšču v teh koncih.

Prebivalci Občine Kuzma so na nogah. Protestirajo zaradi travnika, katerega lastnik si je ob že postavljenem satelitskem oddajniku omislil še enega, sicer konkurenčnega. Kot nam je uspelo izvedeti, ga v tej zgodbi ne zanima izpostavljenost občanov prevelikemu sevanju pa tudi ne denar, ki naj bi ga dobil za najemnino. Njegovi cilji so mnogo višji. Prepričan je namreč, da mu bo uspelo združiti trenutna konkurenta na njegovi parceli in tako ustvariti najmočnejšega ponudnika mobilnih storitev v vzhodnem delu Evrope. Problem je le, da občani ne razumejo njegovega načina boja proti krizi.

Krajani Dolge vasi so močno zaskrbljeni zaradi presežka energije, ki jo imajo konji enega od znanih ljubiteljskih konjerejcev. Ta jim je po odločnem protestu krajanov obljubil, da bo poskrbel za racionalno rabo konjske energije. Takoj ko bo pristojna služba na kmetijskem ministrstvu ugotovila delovne sposobnosti njegovih kopitarjev, jih bo vpregel in navažal gramoz na poljske poti.

V Sebeborcih je bilo multikulturno srečanje dveh sosednjih občin (Puconci in Moravske Toplice). Eminentnejši predstavniki so si skupaj z naravovarstveniki ogledali obglavljen drevored, prostor, predviden za naravni habitat na stičišču občinskih meja, potem pa so se seznanili s kulinaricnimi posebnostmi posamezne občine. Za dobro počutje gostov je skrbela moščanska folklor. Tešanovske ni bilo zraven.

Pri Sv. Juriju ob Ščavnici so se znašli v veliki zagati. Sv. Jurija nikakor niso mogli pokriti z zelenimi brezovimi vejami, saj so vse občinske breze v februarjem hladnem valu zmrznile. To je sicer nenavadno, saj je breza izredno trdoživo drevo, ki ga ne prizade ne niti polarni mraz. Zato je velika verjetnost, da je na breze negativno vplival kak drug domač mikro-klimatski dejavnik.

Trinajsti praznik Občine Rogašovci

Županu Mihaliču povzroča sive lase pomurski vodovod

Častni občan postal inovator Edvard Bokan – Med nagrajenci predvsem veliko mladih in športnikov

Minulo nedeljo je bila na igrišču pri OŠ Sveti Jurij osrednja proslava ob praznovanju 13. praznika Občine Rogašovci. Župan Edvard Mihalič je v svojem nagovoru med drugim povedal, da na državni ravni zaradi števil-

nih brezposelnih in zmanjševanja socialnih pravic državljanov ni razloga za praznovanje, na lokalni ravni pa lahko praznujejo, saj so uspeli z nekaj pridobitvami za svoje občane. Omenil je obnovljeno državno cesto s ploč-

niki in kolesarsko stezo skozi središče občine, ki so jo pred dnevi uradno predali v uporabo, obnovo gasilskih domov, urejanje občinskega trga in začetek gradnje kanalizacije. Sive lase pa jim povzroča gradnja pomurskega

vodovoda. Kot pravi Mihalič, je to ena izmed tistih zadev, ki se ne more premakniti z mrtve točke, medtem ko v občini čisto pitno vodo zelo pogrešajo. Kot vedno so tudi letos podelili občinska priznanja, ki so jih tokrat pre-

Prejemniki občinskih priznanj in naslova častni občan

Naslov častni občan Občine Rogašovci pa so podelili inženirju strojništva Edvardu Bokanu.

jeli: zlati maturantki Lea Vogrinčič in Manuela Makovec, krajevni organizaciji rdečega križa Rogašovci in Pertoča, mlada šahistka Liza Kisilak, plesalka Katja Štesl, gorska kolesarja Aleš Gomboc in Mihael Holsedl ter kolesar Primož Obal. Naslov častni občan Občine Rogašovci pa so podelili inženirju strojništva Edvardu Bokanu, ki je za svoje inovacije na področju strojništva prejel številna priznanja, pred kratkim tudi diplomu Gospodarske zbornice Slovenije. V kulturnem programu so nastopili učenci OŠ Sveti Jurij, ženski pevski zbor KPD Rogašovci, MePZ sv. Helene s Pertoče, dramska skupina Močnikovi in ljudski godci Ribaši.
C. K.

V Rogašovcih obnovili del državne ceste

Skozi središče po pločnikih

V naslednjih letih še obnova ceste proti mejnemu prehodu Kuzma – Obnova stala 770 tisoč evrov

Državno cesto Cankova–Kuzma, ob kateri leži kar osem od enajstih vasi Občine Rogašovci, obnavljajo že nekaj časa. Dvajset let so se odgovorni na občini pogajali s pristojnim ministrstvom glede njene obnove in v zadnjih letih so jih le uslišali. Predlani so uradno predali v uporabo prvi odsek obnovljene državne ceste, pred dnevi pa še enega, in sicer skozi naselje Rogašovci in Nuskova. Ta predstavlja središče rogašovske občine, kjer stoji večina pomembnih objektov, kot so osnovna šola, cerkev, stanovanjski bloki, pošta, banka, sedež občine in številni drugi. V sklopu rekonstrukcije ceste so bili obnovljeni vozišče in komunalna infrastruktura, za večjo varnost tudi cestna razsvetljava, pločnik in tri avtobusna postajališča, z obnovo 1,5 kilometra dolgega odseka pa bo omogočena tudi večja pretočnost prometa. Vrednost gradbenih del na tem odseku je znašala čez 770 tisoč evrov, pri čemer je 208 tisoč evrov sofinancirala Občina Rogašovci.

Ob tej priložnosti so ob OŠ Sveti Jurij pripravili krajšo slovesnost z nastopom učencev, rogašovski župan Edvard Mihalič pa je dejal, da je bil eden izmed glavnih razlogov, da so se lotili obnove, tudi skrb za varnost otrok v prometu, ki uporabljajo ta odsek ceste za pot v šolo. Direktor direkcije RS za ceste mag. Gregor Ficko je dodal,

Stanje na državnih cestah

Kot pravi direktor Direkcije RS za ceste mag. Gregor Ficko je zaradi klestenja državnega proračuna v zadnjih štirih letih direkcija izgubila več kot 230 milijonov evrov. To se pozna tudi pri kakovosti cest. Od šest tisoč kilometrov državnih cest jih le polovica ustreza varnostnim standardom Evropske unije. Če bi želeli v naslednjih desetih letih te urediti, kot je treba, bi država morala letno zagotoviti 250 milijonov evrov, to pa je težko verjeti. Ta trenutek direkcija izvaja predvsem projekte, ki so v gradnji in kjer so zagotovljena evropska sredstva.

da stanje na državnih cestah zaradi konstantnega zmanjševanja državnega proračuna ni rožnato, zato so veseli obnove vsakega odseka, čeprav bi v tretjem tisočletju ne smelo biti več vprašanje, ali bodo naselja imela pločnike in kolesarske steze. Povedal je še, da so pred slovesnostjo že potekali pogovori o nadaljnjih aktivnostih obnove omenjene ceste vse do mejnega prehoda Kuzma ter o gradnji pločnikov med Večeslavci in Pertočo.
C. K.

Tri pogodbe naenkrat

Brnenje strojev na območju Stročje vasi

Obnova ceste s pripadajočo infrastrukturo in gradnja tri kilometre in pol fekalne kanalizacije

Županja Občine Ljutomer Olga Karba je podpisala kar tri pogodbe hkrati – vse tri za dela na območju krajevne skupnosti Stročja vas. Gre za gradnjo zbirnega kanala Pristava–Stročja vas, obnovo dela lokalne ceste v Stročji vasi, na istem mestu pa bodo gradili še tlačni vod kanalizacijskega omrežja. Za približno tri kilometre in pol fekalne kanalizacije na območju Pristave in del na območju Stročje vasi bo za izvedbo del kot najugodnejši ponudnik skrbelo gradbeno podjetje Legartis, dela pa naj bi končali do konca avgusta. Tako bosta s kanalizacijskim sistemom ločeno urejena odvajanje in transport komunalnih odpadnih vod do Skupne čistilne naprave Ljutomer, omogočena pa bo priključitev 91 gospodinjstvom iz naselja Pristava in šestim gospodinjstvom iz naselja Stročja vas.

Del lokalne ceste, ki je v katastrofalnem stanju, kot se je ob podpisu pogodbe izrazila ljutomerska županja, bo v naselju Stročja vas do konca julija obnovil SGP Pomgrad. Gre za cesto, ki je dovozna do šolskih vrat. »Zagotoviti želimo varno pot otrok v šolo,« je povedala Olga Karba. Projekt obsega širitev enega ali obeh robov vozišča, zamenjavo in nadgradnjo obstoječega zgornjega ustroja z novim, ureditev ceste v sekih s primerno podporno konstrukcijo, asfaltno utrditve vozišča, rešitev in obnovo odvajanja vode,

Do konca julija bo SGP Pomgrad obnovil cesto, ki je dovozna do šolskih vrat. Olga Karba: »Zagotoviti želimo varno pot otrok v šolo.«

ureditev pločnika, prometno ureditev, javno razsvetljava in enostransko avtobusno postajališče neposredno ob šoli. »Prav je, da še pred koncem obnove dobrih 600 metrov lokalne ceste zgradimo drugo fazo tlačnega voda kanalizacijskega omrežja,« je dodala županja. Zato bo izbrano podjetje GMW omenjena dela na tem delu ceste moralo končati do konca maja.

Vsi trije projekti so skupaj vredni nekaj več kot 630 tisoč evrov in so večinoma sofinancirani iz različnih programov. Predsednik krajevne skupnosti Stročja vas Boris Lebar je ob tem menil, da se vsi krajani verjetno še ne zavedajo pomena vseh projektov za njihovo krajevno skupnost, je pa prepričan, da bodo krajani zaradi urejenega kanalizacijskega sistema in obnovljene ceste s pripadajočo infrastrukturo veliko bogatejši.
J. D.

Slovenska prostovoljska akcija Dan za spremembe

Letos skupaj premagovali osamljenost

Pridružili so se ji številni kraji in organizacije v Pomurju – V G. Radgoni srečanje stanovalcev doma za starejše in uporabnikov VDC-ja

Minulo soboto je po vsej Sloveniji že tretje leto potekala akcija Dan za spremembe, ki jo vodi Slovenska filantropija. V vsaj 70 krajih je potekalo več kot 120 prostovoljskih aktivnosti, v katerih so bila združena različna društva, šole, domovi za starejše in občine. Pridružile so se jim tudi številne pomurske ustanove in organizacije v več pomurskih krajih.

Kot pravijo v Slovenski filantropiji, je namen akcije širiti krog prostovoljcev, ki so pripravljeni svoji lokalni skupnosti podariti svoj čas in tako storiti nekaj pozitivnega za skupnost. Ker je ta letos potekala pod naslovom Premagajmo osamljenost, so to premagovali s številnimi družabnimi dogodki, ki so bili kulturno obarvani, ali so ljudi povezali z igranjem športnih in družabnih iger. Tako so želeli priti do ljudi, ki so osamljeni, in s prostovoljstvom spodbujati solidarnost.

Kot že rečeno, so se akciji pridružile različne organizacije in ustanove v pomurskih krajih. Obiskali smo Dom sta-

rejših občanov Gornja Radgona, kjer so se nekateri stanovalci družili z uporabniki Varstveno-delovnega centra (VDC) Murska Sobota, Bivalne enote Gornja Radgona. Za njih so organizatorji pripravili krajši sprehod po parku v okolici doma. Pozneje je bilo, kolikor je vreme dopustilo, balinanje na domskem balinišču ter nato še druženje v prostorih doma ob zabavnih družabnih igrarh.

Kot je povedala Polonca Lovrec, strokovna sodelavka radgonskega VDC-ja, so se letos prvič vključili v to vseslovensko akcijo, ki se ji zdi odlična možnost

Iz druženja bo nastalo sodelovanje med stanovalci doma in uporabniki VDC-ja, saj si tako želijo udeleženci srečanja.

Uporabniki radgonskega VDC-ja in stanovalci tamkajšnjega doma za starejše so Dan za spremembe preživel tudi ob balinanju.

in začetek, da se ustanove in njihovi uporabniki na nekem območju povežejo, sodelujejo in neformalno družijo, še posebej, če gre za ustanove, v katerih so tudi vključeni ljudje iz t. i. ranljivih skupin. Tudi pri njih je pomembno razvijati čut za prostovoljstvo, za kar so nekateri še posebno hvaležni. Katja Vučak, socialna delavka v radgonskem domu za starejše občane, pa je dodala, da so se tudi pri njih zelo radi udeležili te akcije, saj si njihovi stanovalci vedno znova želijo novih poznanstev.

Kot kaže, bo iz tega druženja nastalo nadaljnje sodelovanje med stanovalci doma in uporabniki VDC-ja, saj so takšno željo izrazili predvsem udeleženci srečanja iz obeh ustanov. Kot je povedal Alojz Hvalič, ki je uporabnik VDC-ja že nekaj let, mu je ta dan še posebno veliko pomenilo, da je lahko ob sprehodu in športnih aktivnostih pomagal stanovalki, ki je na invalidskem vozičku. Z njo in z drugimi bi se še naprej rad družil.

C. K.

Občina Moravske Toplice lani pozitivno

Presežek, ker projekti še trajajo

Na državni denar za gradnjo vrtca ne morejo računati

Občina Moravske Toplice je imela lani skoraj 7,3 milijona evrov prihodkov ali za okrog 500 tisoč evrov manj od načrtovanih, proračunsko leto pa končala pozitivno z 824.211 evri presežka. Velik del presežka je posledica nedokončanih projektov, ki so ali pa jih bodo končali letos, torej so vezani na projekte v novem proračunskem letu.

Na odhodkovni strani je povsod opazno rahlo zmanjševanje izdatkov, še najbolj pri investicijskih odhodkih, saj je občina od načrtovanih 2,5 milijona evrov za investicije zanje porabila le dobrega 1,5 milijona evrov. Razkorak med načrtovanim in dejansko

svojo kvoto tudi izčrpala, pričakovanja za pridobitev investicijskih sredstev za projekte iz državnega proračuna pa so nerealna. Tudi za načrtovano gradnjo vrtca v Moravskih Toplicah.

Tako kot v več občinah tudi v proračunu moravskotopliške občine opazamo rast sredstev za investicijsko vzdrževanje. V letu 2010 je v ta namen porabila okrog 54 tisoč evrov, v lanskem letu pa že 221 tisoč evrov.

Grede še v občinski lasti

Novembra lani je občinski svet sprejel sklep, da družba Grede lahko zastavi svoje premoženje kot jamstvo za pridobitev dolgoročnega posojila, s katerim je poplačala kratkoročne obveznosti in si zagotovila sredstva za normalno poslovanje. Sprejetje sklepa je bilo povezano s tem, da kupec Gred družba Produx v dogovorjenem roku (do konca lanskega leta) plača preostanek kupnine. S tem ko kupnina ni bila poravnana, se je občina odločila,

Tudi v proračunu moravskotopliške občine opazamo rast sredstev za investicijsko vzdrževanje.

Znižana povprečnina

Da bodo morale tudi občine vse bolj skrbno in varčno načrtovati svoje proračune, je dejstvo. Že pod prejšnjo vlado se je delež državne udeležbe pri investicijah znižal s šestih na štiri odstotke, manjša pa je bila tudi povprečnina. Zdaj predlagani rebalans državnega proračuna pa napoveduje s prvim julijem še dodatno znižanje povprečnine za 11,5 evra na prebivalca. Povprečnina je do zdaj na letni ravni znašala 554,5 evra. Od prvega julija bo tako povprečnina 543 evrov.

realiziranim ima več vzrokov. Znano je, da občine pri prijavih na posamezne projekte te vključujejo v realizacijo proračuna. Tako so imele vse goričke občine zelo visoko investicijsko postavko za gradnjo optičnih telekomunikacijskih povezav, ki pa zaradi neuspeha na razpisu ni bila realizirana. Ravno investicijska poraba je eden večjih problemov, s katerim se bo srečevala moravska občina do začetka veljave nove evropske finančne perspektive, saj je bila v preteklosti ena najuspešnejših občin pri črpanju sredstev iz kohezijskih skladov in je

da bo objavila nov razpis za prodajo rastlinjakov in Gred, najemniku in potencialnemu kupcu pa bo odgovodna najemna pogodba. To je tudi edina pot, da občina dobi pričakovano kupnino. Nenavadno je namreč, da je bila najemna in kupoprodajna pogodba sklenjena z družbo Produx, ki že štiri leta nima nobenega poslovnega dohodka, namesto z družbo Produx, ki je v letu 2010 ustvarila štiri milijone realizacije in tudi trži paradižnik iz Gred. Obe omenjeni družbi sta v stododstotni lasti enega lastnika. J. V.

Hofer sporoča

Več na www.hofer.si ali v naših letakih.

PREIZKUSITE ZDAJ

Hoferjev diskontni princip

ALI STE VEDELI,

da našo vinsko ponudbo odlikuje **izjemno razmerje med ceno in kakovostjo**, ki ga prinaša **naš diskontni način poslovanja?**

Kupci ste pri nas vedno na prvem mestu, zato vam tudi pri ponudbi vin nudimo le najvišjo kakovost po najnižjih cenah!

Hoferjeva ponudba vin

- Skrbno izbrana in vedno aktualna
- Preverjeno kakovostna
- Z izjemnim razmerjem med ceno in kakovostjo

- Ustekleničena tam, kjer je pridelana
- Rezultat dela vrhunskih vinarjev, ki radi sodelujejo z nami

Minister za zdravje opozarja, da prekomerno uživanje alkohola lahko škoduje zdravju.

AKCIJA

od 23.04. do 29.04.2012

Rumena paprika
podolgovata, razred I, 500 g

-31%

redna cena 3,49
za 230g samo **1,09**
218kg

Rdeče grozdje
razred I

za 230g samo **1,59**
218kg

-40%

Paradižnik
v grozdu
razred I, 1 kg

za 230g samo **1,09**
0,55kg

-31%

Jabolka
zlati delišes
razred I, 2 kg

za 230g samo **1,09**
0,55kg

-31%

VELIKA NAGRADNA IGRA

Slovenija na pikniku s Hoferjem

Več o nagradni igri na www.hofer.si.

od četrтка, 26.04.

3 LETNA GARANCIJA

Hofer trgovina d.o.o.

Zamrzovalna omara

za kos

299,-

Hofer trgovina d.o.o.

www.hofer.si

Več kot fer!

Hofer trgovina d.o.o.

www.hofer.si

Tomaž Činč, ekonomist, ki verjame v prihodnost naravne gradnje hiš

Slama je odlična, a premalo cenjen gradbeni material

Sodobna hiša iz lesa in slame je svojevrsten bivanjski luksuz, ki pa ni nujno drag – Pomurski kmetje bi lahko s slamo dobro zaslužili, če bi le bili organizirani

Hiša, ki jo naredijo v podjetju Snopje iz Ljutomera, je hiša, ki diha in je na neki način živa, narejena iz lesa in slame ter po meri naročnika. In prav slama kot gradbeni material je po mnenju Tomaža Činča premalo cenjena, toda tako je le v Sloveniji. Glede na število občinstvo, ki je prisluhnilo Tomažu na predstavitvi naravne gradnje z lesom in slamo na minulem sejmu Megra v Gornji Radgoni, pa si upamo napovedati, da se odnos do gradnje in bivanja spreminja tudi v Sloveniji. Zanimivo je, da se Tomaž Činč, diplomirani ekonomist, ki je bil do pred kratkim na tem področju še dokaj neznan, z načrtovanjem tovrstne gradnje ne ukvarja od včeraj. Podjetje Snopje je bilo resda ustanovljeno pred dvema letoma, toda ideja je zorela dolgo, povezana pa je bila s stalnim izobraževanjem. Pravzaprav to ni bil neposreden prestop s klasične k naravni gradnji, ampak prej spontan, premišljen in dodelan prehod. Kljub vsemu je zanimivo, kako se je ekonomist, po rodu iz Beltincev, ki je kar dolgo delal tudi na področju financ, sploh začel zanimati in poklicno ukvarjati z naravnim načinom gradnje.

»Slama me je ves čas privlačila in bila zame nekakšen fascinanten material. Veliko informacij sem dobil prek spleta, ideja sama pa se je v moji glavi porodila že pred sedmimi leti, ko sem želel najti svojo poslovno pot, potem pa začel iskati somišljenike oziroma se je krog kar širil. Našli smo se z Antonom Žižkom, Darkom Ipšo, tu so še Ira Zorko pa Mateja Leskovar in drugi. To, da se bom resneje ukvarjal z naravno gradnjo, je res moja življenjska odločitev. Seveda pa mi stoji ob strani in mi je v veliko pomoč soproga Melita Činč Belec, pomembno pa je tudi, da lahko imamo v tem ljutomerskem prodajnem centru sedež podjetja Snopje, saj ko potrebujemo prostor za izdelavo sten, je tukaj tudi dovolj pokritega prostora za to delo.

Oba z Melito sva si že pred časom razjasnila stvari in prišla do skupne ugotovitve, da klasično gradbeništvo nima prihodnosti, zato je treba iskati nove stvari in premišljevati drugače. Priznam pa, da nam je navezava na klasično gradbeništvo oziroma na to trgovino pomagala, da smo sploh lahko realizirali prvo gradnjo, kljub temu pa je dolgoročno rešitev gradbenega trga le usmeritev v naravno gradnjo.«

Do zdaj se je o slami govorilo predvsem v povezavi s streho, v zadnjih dveh desetletjih pa so se ponovno usposobili krovcvi v tej tradicionalni spretnosti.

»Prekrivanje strehe s slamo je res svojevrstna umetnost, toda pri nas gre za stene. Slama ima veliko dobrih lastnosti, ki jih premalo cenimo. Na tem področju so že veliko naredili Avstrijci in Nemci, mi pa smo se najbolj ujeli z Angleži. Tam imajo veliko več možnosti, da uresničijo zamisli naravne in ekogradnje, saj je ta pri njih zelo priznana in iskana, čeprav oni nimajo toliko dobrih materialov kot mi. Pri njih me je najbolj navdušila odločitev za »prefabriciranje« oziroma predpripravo sten v delavnici. Le tako smo lahko neodvisni od vremena in delamo v kontroliranem delovnem

Tomaž Činč: »Marsikaj sem pozabil pri tem projektu. Toda veliko dobiš nazaj na drug način. Vsega se pa res ne da ovrednotiti z denarjem.«

okolju, saj je dež največji sovražnik. Slama se mora primerno balirati in močno stisniti že na njivi, zato so za delo primerne starejše balirke, ki delajo kvadratne bale, te potem dodatno stisnemo v stene še v hali.«

Kaj pomeni vse večja razširjenost takšne uporabe slame za pomursko regijo?

»Večina izdelkov iz naravnih materialov je povezanih s pomursko regijo, saj vse, kar je povezano z naravno gradnjo, več ali manj prihaja iz te regije. Prepričan sem, da je gradnja hiš s slamo kot gradbenim materialom lahko ena izmed večjih priložnosti za našo regijo, saj Pomurje velja za žitnico Slovenije. Za naše potrebe je načeloma

dobra vsa slama, torej ni pomembna sorta, kot na primer pri prekrivanju streh. Nekateri sicer zahtevajo bioslamo, ni pa nujna za gradnjo, res pa je, da je klasično pridelana slama boljša, saj ima trdnjša vlakna in je bala kompaktnjša. Seveda pa bi zdaj potrebovali kmetje neko zadrugo, ki bi organizirala to baliranje. Res je, da večjega zanimanja med kmeti zaenkrat ni, najprej se mora verjetno povečati zanimanje v javnosti, da se pojavi »kritična masa« in bodo mogoče potem videli poslovno priložnost.«

Prvo referenčno hišo ste naredili v Avstriji, s katero je investitor izjemno zadovoljen in vsak dan odkriva nove prednosti bivanja v taki zgrad-

bi. Lahko na kratko opišete osnove vaše montažne gradnje?

»Čeprav imajo Avstrijci svoj trg še vedno močno zaprt, smo uspeli pridobiti vsa dovoljenja in postavili naš referenčni objekt. Naslednje naročilo imamo v Framu pri Mariboru. Osnova take gradnje je, da je veliko fizičnega dela, veliko dela s pripravo lesenega ogrodja in sten iz slame se opravi v delavnici, na terenu pa jih sestavljamo. Gre za delovno intenziven proces. Naredi se nekakšna škatla ali okvir iz prečno lepljenega lesa, v katerega se nato stisne slama. Stena je široka 44 centimetrov. Na obe strani se dodata dva podpornika, potem pa se vrivajo bale, ki se morajo čim bolj stisni-

let, pa je ljudem v Sloveniji še vedno v spominu »butanca«, kjer je osnova ilovica, ki se je mešala s slamo. Mogoče je prav zaradi tega še vedno nezaupanje do naravnih materialov. V našem primeru pa uporabimo cele bale. Mi imamo nekakšno naravno montažno gradnjo, le da pri nas niso tanke, ampak debele stene, na koncu ometane strojno z glinenim ometom. Za osnovo pa je tako kot pri drugih gradnjah najbolj stabilna betonska plošča. Ko bo več takih hiš, bomo imeli še več izkušenj in si pridobili še večje zaupanje med ljudmi. Res pa je nekaj: ko začneš enkrat kopati po slami, apnu, blatu... greš na neki način tudi nazaj, ker gre za delovno intenzivno gradnjo, ljudje pa tega niso več navajeni. Zadnja desetletja so vsi govorili le o tem, kako pomembno je čim manj delati, zgraditi hišo s čim manj napora, vse prepustiti drugim, da opravijo fizično delo. Po mojem ima ta kriza vsaj to pozitivno stran, da so zdaj ljudje začeli premišljevati in iskati rešitve. Moramo pa kar paziti, da Snopje ostane čisto, saj sta bio- in ekonačin gradnje zelo popularna in bi ju marsikdo rad izkoristil. Mi pa želimo sami prodajati to, kar delamo. In to s ponosom.«

Kakšna naj bi bila vloga vas in podjetja Snopje v prihodnje?

»Jaz ne vidim vloge Snopja v tem, da bi sam pripravljale bale, stene ali omete. Za širši uspeh regije bi se moralo oblikovati nekakšno interesno združenje – predvsem pa bi se kmetje, ki začutijo poslovno priložnost, morali povezati in si pomagati. Stvari so pravzaprav enostavne, ljudje morajo imeti le voljo do dela. Ne sme pa se pojaviti tu vmes nekdo, ki bi želel s tem le kovati dobiček. Mi bi bili radi na trgu prepoznani le kot izdelovalci naravnih hiš, svoj interes pa bi morali videti tudi drugi. Tudi za nas bi bilo enostavneje, da vse pripravljeno kupimo v Avstriji, tako glino kot slamo, a bi bilo to trikrat dražje. Angleži so nam ponujali franšizo, pa nismo hoteli pristati na to.«

Veliko ljudi sploh ni več navajeno na naravne materiale, kot da bi se bali stika z zemljo, travo, slamo ... vse bi moralo biti sterilno, zabetonirano, vaša hiša pa živi in diha?

Je nekakšna provokacija človeku: Si upaš? Mislim, da so generacije, stare med 30 in 40 let, tiste, ki so drugačne in se zanimajo za naše gradnje. Torej ti, ki so že ozaveščeni. Pa potem spet tista starostna skupina ljudi, ki se zavedajo, da jim je postala hiša trikrat prevelika in bi radi starost preživljali v bolj prijetnem, manjšem in naravnem objektu. Večina jih ima nepremičnino, ki jo želi prodati ali zamenjati. To je bivanjski luksuz. Možnost pa obstaja tudi v turizmu, da ponudimo naravne turistične nastanitve – le da je to mogoče v Angliji ali Afriki, v Sloveniji pa zaradi zapletenih predpisov težje. Veliko je za to kriva birokracija. Vsi materiali bi morali biti standardizirani. Pri stanovanjski gradnji v Sloveniji ni problema, ker arhitekt jamči za konstrukcijo in načrte. Sicer pa tudi materiali načeloma ne bi predstavljali problema, ker imajo Avstrijci že bale s certifikati in bi jih mi lahko kupili pri njih.«

Mogoče se bo našel kdo, ki bo prepričan, da zna tako hišo narediti kar sam?

»Res velja neko prepričanje, da se z naravno gradnjo lahko ukvarja vsak. Toda ni prav, da bi se s tem vsak ukvarjal preveč po svoje, ker potem lahko hitro pride do katastrofe. Vseeno je treba najprej paziti na kakovost, delati pravilno, da se pridobi in obdrži zaupanje ljudi. Najslabše bi bilo, da bi nekdo naredil hišo iz slame po svoje, a ker ne bi bila narejena po vseh pravilih, ki veljajo pri taki gradnji in jih mi dobro poznamo, bi mu na primer slama v stenah začela gniti. To lahko meče slabo luč na vse. Ni tako enostavno, saj je treba upoštevati določene zakonitosti, ki veljajo pri tej gradnji.«

Bernarda B. Peček

Državni svet

Ali ga zares potrebujemo?

Štiri koalicijske stranke sprožile pobudo za ukinitve državnega sveta, manjka jim 18 glasov

Za ukinitve

Koalicijske stranke DeSUS, DL, NSi in SDS so predlagale ustavne spremembe, s katerimi bi prišlo do ukinitve državnega sveta. Za ustavno spremembo je potrebna dvotretjinska večina v državnem zboru, omenjene štiri stranke pa skupaj po izključitvi poslancev Simčiča (DeSUS) in Vogrina (DL) premorejo zgolj 42 poslancev, koalicijska Slovenska ljudska stranka pa pobude ne podpira. Predlagatelji so zapisali, da je treba državni svet ukiniti zaradi izboljšanja kakovosti zakonodajnega postopka, razrešitve dileme o dvodomnosti parlamenta, poenostavitve državne ureditve in političnega sistema ter zniževanja javne porabe. »Glede na šibke ustavne pristojnosti državnega sveta in njegovo vlogo v zakonodajnem postopku, ki je skorajda zanemarljiva, se upravičeno postavlja vprašanje o smiselnosti, racionalnosti in ekonomičnosti obstoja tovrstnega državnega organa,« so še zapisali. Poslanec Nove Slovenije Jožef Horvat je ob odprtju poslanske pisarne v Črenšovcih povedal, da bi lahko ob uvedbi pokrajini razmišljali tudi o državnem svetu z drugo vlogo.

Ustava opredeljuje državni svet kot zastopstvo nosilcev socialnih, gospo-

Državni svet

Članov: 40.

Sestava: štiri predstavniki delodajalcev, štiri predstavniki delojemalcev, štiri predstavniki kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev, šest predstavnikov negospodarskih dejavnosti in 22 predstavnikov lokalnih interesov.

Trajanje mandata: 5 let.

Svetniška funkcija: neprofesionalna, svetniki dobivajo sejnine.

Letni stroški: 2,27 milijona evrov.

ni zbor o njem še enkrat odloča, v tem primeru ga mora državni zbor potrditi z večino vseh poslancev. Zaradi specifične narave državnega sveta je stroka mnenja, da ne gre za klasičen drugi dom parlamenta, saj je praktično celotna zakonodajna funkcija v rokah državnega zbora, temveč da gre v Sloveniji za nepopoln dvodomni sistem oz. »enoipoldomni«. Poleg Rudija Cipota, ki v državnem svetu sedi kot predstavnik lokalnih interesov, v njem od Pomurcev najdemo še Mar-

nitev državnega sveta vidi kot nepremišljen poskus spremembe ustave brez pomisleka o posledicah: »Čas krize, v okviru katere je potreba po racionalizaciji in poenostavljanju delovanja določenih institucij razumljivo še toliko večja, zahteva tudi trezen premislek, kaj bodo določena preoblikovanja, združevanja in ukinjanja posameznih institucij prinesla. Državni svet in njegova nadzorstvena ter predstaviška vloga sta prav pri omejevanju samovoljne politične oblasti ter zastopanju gospodarskih, poklicnih, lokalnih in socialnih interesov pomemben del parlamentarnega delovanja. Zato potrebujemo argumentirano razpravo, na kakšen način in s kakšnimi pristojnostmi povrniti državnemu svetu primarno nalogo mehanizma, ki bo v zakonodajnem procesu zagotovil uravnoteženo zastopstvo posameznih družbenih skupin.«

Odločno proti ukinitvi je tudi državni svetnik Rudi Cipot: »Če se bo državni svet ukinil, bo Slovenija privarčevala približno dva milijona evrov na leto, saj svetniki funkcijo opravljajo neprofesionalno, funkcioniranje državnega sveta pa zahteva določeno podporo, ki pa tudi nekaj stane, vendar ne toliko, da bi bil to pomemben

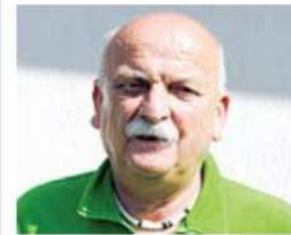
in ribičev, vendar tega nihče ne vidi in nihče o tem ne piše. Tudi mednarodne institucije državam priporočajo, da v zakonodajni postopek vključijo civilno družbo,« pravi Maučec, ki pojasni, da gre od že omenjenih dveh milijonov evrov na letni ravni milijon evrov za zaposlene (teh je v letu 2012 v državnem svetu 29), šeststo tisoč gre po njegovih besedah za sejnine, preostalo za stroške. »Mi pa letno preprečimo vsaj en referendum, ki stane pet ali šest milijonov evrov.« Glede očitkov o smiselnosti institucije, ki lahko kvečjemu zadrži sprejem zakona, na katero opozarja stroka, Maučec pravi, da so v državnem svetu zagovorniki uvedbe četrtega branja zakona, saj, kot pravi, poslanci velikokrat priznavajo, da so jih svetniki prepričali, vendar, ker ne morejo delno spreminjati zakona, sprejmejo predlog, ki ga je svet zavrnil.

Cipot vidi državni svet v vlogi korektivna ne samo v razmerju do državnega zbora, temveč tudi do vlade in njenih politik: »Kot primer navajam letošnje poročilo o izvajanju zakona o Pomurju, kjer se eksplicitno vidi, da so vlaganja v nova delovna mesta bistveno dražja in še zmeraj ne zagotavljajo uspeha, kot bi bil za Pomurje

barometer

Predsednik OZS **Štefan Pavlinjek** z izjavo o višini članarine, ki da je po znesku enaka »rundi« pijače, ni prispeval k argumentom za ali proti obveznemu članstvu obrtnikov in podjetnikov v zbornici.

Marjan Recek, športni pedagog v OŠ Kuzma, ima veliko zaslug, da je že 12. zapored potekal tradicionalni memorial mag. Antona Pračka v spomin na znanega športnega delavca in strokovnjaka. Ob tej priložnosti so pripravili tekmovanje v odbojki za deklice.

Svetovalec predsednika države za obrambne zadeve **Ladislav Lipič** je postal predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Aktiven udeleženec vojne za Slovenijo leta 1991 je bil v preteklosti tudi načelnik generalštaba Slovenske vojske.

Radenska je dobila na mednarodnem ocenjevanju Monde Selection, 51. svetovnem ocenjevanju vod in brezalkoholnih pijač, nagrado gold award. Direktor družbe **Milan Hojnik** je ob tem povedal, da so uspehi Radenske lepa popotnica letošnjim načrtom družbe.

Pri koalicijski Državlanski listi so začeli ustanavljati lokalne odbore, kmalu pa bodo ustanovili tudi prve občinske odbore v Pomurju, kjer je regijski koordinator stranke soboški župan **Anton Štihec**.

Državni svet je po besedah svetnika Rudija Cipota na vrsti posvetov, kjer so se obravnavala najrazličnejša področja, oblikoval zelo pomembne pobude civilne družbe in je po njegovem mnenju »vest« državnega zbora. Na fotografiji nekdanji gospodarski minister in novi prvi nadzornik Mercatorja Matej Lahovnik ter ekonomist Jože Mencinger, ki v državnem svetu sedi kot predstavnik univerz, visokih in višjih šol.

darskih, poklicnih in lokalnih interesov. Ustava tudi opredeljuje pristojnosti državnega sveta, ki lahko predlaga državnemu zboru sprejem zakonov, mu daje mnenje o zadevah iz njegove pristojnosti, zahteva, da državni zbor pred sprejemom zakona o njem še enkrat odloča, zahteva razpis referenduma in preiskavo javnega pomena, na zahtevo državnega zbora pa mora dati tudi mnenje o posamezni zadevi. Njegove pristojnosti so torej predvsem na ravni pobud in nasvetov, njegovo delovanje pa podrobneje ureja še Zakon o državnem svetu. Odločilni veto kot največkrat omenjano in »najtežje« orožje državnega sveta pomeni, da lahko državni svet v sedmih dneh od sprejetja zakona zahteva, da držav-

jana Maučeca iz SLS, ki opravlja funkcijo sekretarja državnega sveta. Maučec in Cipot sta bila tudi konkurenta na volitvah za člana te institucije leta 2007, ko je Cipotu izvolitev omogočil Anton Slavic s svojim umikom. Cipot je takrat dobil en elektorski glas več kot Maučec, ki je že bil državni svetnik med letoma 2002 in 2007. Tudi v prejšnjih mandatih so v državnem svetu sedela številna prepoznavna imena iz Pomurja, kot so Jože Magdič, Evgen Sapač, Bojan Korošec in Anton Kampuš.

Proti ukinitvi

Poslanec opozicijskih Socialnih demokratov Dejan Židan pobudo za uki-

strošek v proračunu države. Žal mi je, da se usoda državnega sveta v medijih banalizira na potrebo nakupa avtomobila, namesto da bi se presojalo vsebino aktivnosti, ki jih državni svet dejansko opravlja. To pa vedo predvsem tisti, ki jim državni svet odpira vrata in ki le na ta način lahko aktivno vplivajo na dnevno politiko.«

Proti ukinitvi je tudi sekretar državnega sveta Marjan Maučec: »Ljudska stranka ne podpira ukinitve, ne strinjamo pa se tudi, da bi dobil večje pristojnosti, ker bi potem lahko resneje zaviral postopek sprejemanja zakonodaje. Letno ustvarimo 200 mnenj in 60 posvetov, pri tem sodeluje vsa strokovna in civilna javnost, od šolstva, kulture, obrti pa do lovcev

ohranitev delovnih mest takrat, ko so bila naša podjetja v krizi in so zaradi premajhne skrbi za ohranitev delovnih mest, za katera bi bilo treba angažirati bistveno nižje finančne pomoči, šla v stečaj.« Kot napoveduje Cipot, bo zaradi napačnih vladnih ukrepov državni svet devetega maja sprejel svojo resolucijo za izhod iz krize.

Tudi če bo tovrstna resolucija nastala z dobrimi nameni in bo navajala prave ukrepe, bo težko merljivo, kakšen bo njen dejanski učinek, kot nekateri opozarjajo za državni svet v celoti. Na vsak način pa je glede na trenutno razmerje političnih sil težko pričakovati, da bodo predlagatelji ukinitve zbrali dovolj glasov. Ali pač? **Timotej Milanov**

Nominirani za kresnika

Razglasili so deseterico, ki se bo potegovala za nagrado kresnik, za najboljši roman minulega leta. Med njo sta tudi Evald Flisar s svojim avtobiografskim romanom *To nisem jaz* ter Andrej E. Skubic z romanom *Koliko si moja?*

Slovenija izbrala kulturne vzgoje

Slovenija je od Srbije prevzela predsedovanje Svetu ministrov za kulturo Jugovzhodne Evrope. Pristojni minister dr. Žiga Turk je poudaril, da so si izbrali temo kulturne vzgoje, torej povezavo med kulturo in izobraževanjem. Državam, ki pri tem sodelujejo, je ponudil sodelovanje pri krepitevi knjižničarske regionalne mreže COBISS ter opozoril, da bo leta 2014 minilo sto let od začetka prve svetovne vojne, ki je izbruhnila v tej regiji in zahtevala milijone človeških življenj.

Simpozij o filozofu Francetu Vebru

Na Teološki fakulteti v Ljubljani so pripravili simpozij, ki je posvečen dolgo spregledanemu filozofu Francetu Vebru, rojenemu v Gornji Radgoni. Povod sta bili dve deli, ki sta izšli v tujini, v italijanskem jeziku je izšlo njegovo delo *Filozofija: Načelni nauk o človeku in njegovem mestu v stvarstvu*, ki ga je pripravil Emanuel Marini, ter zbornik o Vebrovem delu *Object, Person and Reality*, ki je izšel v angleškem jeziku, uredil pa ga je Radgončan Tadej Pirc. Za Vebrava velja, da je utemeljitelj slovenske filozofije.

Festival ljubezni na Negovskem gradu

Feri Lainšček: Moja zvezda sveti drugje

Od obeda do večerje polno glasbe, poezije in literature – Nedvomno se je v tem čarobnem okolju zgodilo nekaj velikega

Ste kdaj pomislili, da bi namesto na kosilo odšli na obed literature, na srečanje z literatom, pesnikom ali glasbenikom, ki nahrani dušo z lepim in prijetnim. Ravno to ponuja Festival ljubezni, ki konec aprila letos že drugič poteka na Negovskem gradu in nekaterih drugih mestih. V nekaj dneh pa festival od jutra do večera postreže z dobro glasbo, prebiranjem literature, pesniško-glasbenimi performansi, predstavami in delavnicami za otroke, predvsem pa ponuja druženje in možnost, da se zblizamo z največjimi slovenskimi literati in drugimi umetniki.

Sobotni obed je bil namenjen Feriju Lainščku, literatu, pesniku, scenaristu ali, kot je medije povzela sogovornica, princu literature z Mure ali literarnemu multipraktiku. Te polresnične oznake nimajo s pisateljevanjem in ustvarjanjem veliko skupnega, pravi. »Kdor ne bere ali moje delo ne pozna dovolj, rad pravi, da pišem le o Ciganih, pa sem o Romih napisal le dve knjigi. Tudi film *Šanghaj*, posnet po njegovem romanu *Nedotakljivi*, želi pokazati usodo neke družine in ni še en film o Romih, pravi in nam zaupa, da ga bodo premierno predstavili septembra v Murski Soboti. »Prav tako ne piše le o Prekmurju, ampak bolj o Panoniji, širši pokrajini, ravnici, ki me je navdihnila.«

Dodal je še, da so nekoč, ko so se predstavljali mladi slovenski literati,

S Ferijem Lainščkom se je na sobotnem literarnem obedu pogovarjala Alenka Cilenšek.

vse predstavili z »mladi slovenski literati«, le zanj pa so rekli, da je mlad prekmurski literat. Lainšček: »Sčasoma sem to oznako vzel kot nekaj, po

čem se ločim od jate, in sem na tem zavestno gradil prepoznavnost pisateljev, ki smo vezani na to okolje.« Svoj odnos je izoblikoval tudi do na-

grad, ki jih je Feri Lainšček prejel res veliko. »Nikoli nisem pisal za nagrade, nisem si jih želel, nisem bil užaljen, nobenemu nisem zavidal. Res pa

je, da sem pomembne nagrade prejel zgodaj in da na nobeno nisem dolgo čakal. Razumem pa ljudi, ki so zagrenjeni, če jih je kakšna nagrada zaobšla. Nagrade pa najbolj tistim, ki ne znajo, povedo, da si ali da je nekdo dober. To so te zunanje lupine, ki danes odločajo o marsičem, in te množice, ki se nanje lovijo, kreirajo našo usodo,« se zamisli. Sam pa noče in ne more slediti pričakovanjem množice, temveč le lastnemu vodilu. »Moja zvezda sveti drugje, kot kjer se prižigajo druge zvezde.«

Njegova besedila prepevajo tudi mnogi znani pevci, domači in tuji. Mia Žnidarič pa je bila tista, ki ga je prepričala, da je zanjo napisal pesmi, in ob tem se je vanj naselil ženski lirski subjekt, ki se vleče do danes. Večer prej pa so v tem čarobnem okolju pripravili pesniško-glasbeni performans *Ne bodo kot drugi*, oblikovan z njegovo poezijo. Ta večer je prišlo poslušat poezijo dvesto ljudi. Nedvomno se je zgodilo nekaj velikega.

In res se na Negovskem gradu, na festivalu ljubezni, dogaja nekaj velikega, saj so v nekaj urah poleg Lainščka nastopili še Severa Gjurin, Maruša Krese, Milan Dekleva, Miha Mazzini, Tone Partljič, Erika Vovk in mnogi drugi. Še vedno pa ni ravno veliko takih, ki bi namesto nedeljskega kosila izbrali poezijo.

A. Nana Rituper Rodež

Mednarodni grafični likovni center

Razstava grafik Odtisi in vtisi

Iz Pomurja Eva Žula, Matjaž Geder, Tamara Rimele in Martina Mihoković

V Mednarodnem likovnem grafičnem centru (MLGC) v Ljubljani so odprli razstavo *Odtisi in vtisi*, pregled aktualne slovenske grafične ustvarjalnosti od leta 2008 do danes. Nastala je na osnovi izbora del, ki so jih avtorji poslali na javni poziv umetnikom. Odzvalo se je 150 avtorjev, ki so poslali več kot tisoč del, za razstavo pa so bila izbrana generacijsko in žanrsko raznovrstna dela 60 avtorjev, med njimi so tudi štirje, ki prihajajo iz Pomurja – Eva Žula, Matjaž Geder, Tamara Rimele in Martina Mihoković.

Ob razstavi je kurator Božidar Zrinski zapisal, da ta razstava sodi v serijo razstav, s katerimi v MLGC spremljajo dogajanje na področju grafike in slovenski umetnosti in umetnosti tiska. Izbrana dela so razporedili po letnici rojstva avtorja, pri tem pa je nastal zanimiv pregled sočasne grafične produkcije na podlagi raznih generacijskih in umetniških izhodišč.

Ob vstopu na razstavnici prostor se najprej srečamo s starostami slovenske grafike vse do najmlajših umetnikov. Po besedah Zrinskega Mihokovičeve, Gederja in Rimelejeve, ki sodijo med generacijo umetnikov, rojenih v sedemdesetih letih, zaznamuje se z na videz različnimi deli, tehnika-

Matjaž Geder, *Pujs doma*, 2010, kolorirana suha igla, 37 x 50 cm

mi in vsebinami, ki pa jih zaznamujejo sproščen likovni izraz, humor, zabavne in pikre vsebine, česar se danes ne videda ravno pogosto v vizualni umetnosti. O delu Eve Žula pa meni, da s kombiniranjem raznih grafičnih tehnik raziskuje formalne učinke izraženih kontrastov med realnim in abstraktnim, znanim in neznanim,

majhnim in velikim – nasprotja, ki so v današnji družbi čedalje pogostejša.

Razstava *Odtisi in vtisi* ponuja vpogled v produkcijo umetniške grafike zadnjih treh let pri nas in je hkrati kazalnik, kakšne rezultate in normative zavzema ta umetniški medij. Ogledate si jo lahko do 17. junija.

A. Nana Rituper Rodež

Razstava Foto-video kluba Lendava

Svet v naših očeh

Deset fotografov s tematsko različnimi fotografijami

V Galeriji Andrasa Oszeja v kulturnem središču v Nagykanizsi na Madžarskem si lahko ogledate razstavo fotografij članov Kulturnega društva Foto-video kluba Lendava z naslovom *Svet v naših očeh*.

Na razstavi fotografij društva, ki mu predseduje Tomaž Galič, se predstavljajo deset fotografov, ki so sodelovali že na skupinskih ali imeli samostojne razstave v Lendavi, Murski Soboti in v drugih krajih Slovenije in tujine. Galič je povedal, da je vsak avtor za razstavo prispeval pet fotografij, pri tem pa so se pri svojem ustvarjanju lotili zelo različnih tem, od pokrajin, živali pa do portretov in aktov. Odprli sta jo Edit Horvathne Gelencser in direktorica kulturnega središča Maria Mikola, obiskovalce pa sta nagovorila član Fotokluba Nagykanizsa Laszlo Zagon in podžupan lendavske občine Janez Somi, ki sta poudarila dobro čezmejno sodelovanje obeh mest. V imenu lendavskega Foto-video kluba pa je obiskovalce pozdravil Ladislav Sobočan. Na ogled je do sedmega maja.

Razstava je plod večletnega dobrega sodelovanja lendavskega s fotografskim klubom iz Nagykanizse. Tako sta v preteklih letih med drugim sodelovala tudi v skupnem mednarodnem fotografskem projektu, v njem pa so ob članih fotoklubov iz Nagykanizse in

Predsednik fotokluba Lendava Tomaž Galič: »Razstava je plod večletnega dobrega sodelovanja lendavskega s fotografskim klubom iz Nagykanizse.«

Lendave sodelovali še člani fotoklubov iz Čakovca na Hrvaškem in Murske Sote. V ospredju sta bila ob druženju fotografija in fotografiranje. Obiskali so vsa štiri obmejna območja in na koncu skupaj pripravili razstavo *Mura* – reka, ki nas povezuje, ki so jo predstavili v Sloveniji, na Hrvaškem in Madžarskem. J. G.

Z Ano Muzičuk, bodočo izzivalko svetovne šahovske prvakinja

Genialka, ki premore prav vse za najvišjo šahovsko stopničko

Ne skriva visokih ambicij, da že letos sede na vroč šahovski prestol

Ime 22-letne Ukrajinke Ane Muzičuk – rodila se je 28. februarja 1990 v Lvovu – se zadnje čase vse pogosteje pojavlja v javnosti. Na prvi pogled se to ne zdi nič čudnega, če vemo, da je s svojimi izjemnimi dosežki za šahovnico potrdila neverjeten talent v igri na 64 črno-belih poljih. Šestkratna evropska in dvakratna svetovna prvakinja v mladinski konkurenci je pohod na članski vrh začela odločno. Tako je na nedavnem posamičnem evropskem prvenstvu v močni ženski zasedbi zasedla odlično tretje mesto, čeprav se ji je le kolo pred koncem nasmihala celo zlata medalja. Svojo visoko vrednost je dokazala tudi na pravkar končanem ekipnem državnem prvenstvu v Murski Soboti, kjer je zastopala barve ŠK Triglav Krško. Na prvi deski je namreč iztržila stoodstotni izkupiček, saj je v vseh sedmih odigranih partijah pokazala premoč nad nasprotnicami.

Vse to in še marsikaj drugega je potrditev njenega bleščečega vzpona v zadnjih mesecih in letih, ko ena najbolj nadarjenih šahistk sveta zelo uspešno igra pod slovensko zastavo. Še en razlog več za predstavitev bodoče svetovne članske prvakinja, kakor ji brez zadržkov napovedujejo prihodnost priznani šahovski strokovnjaki.

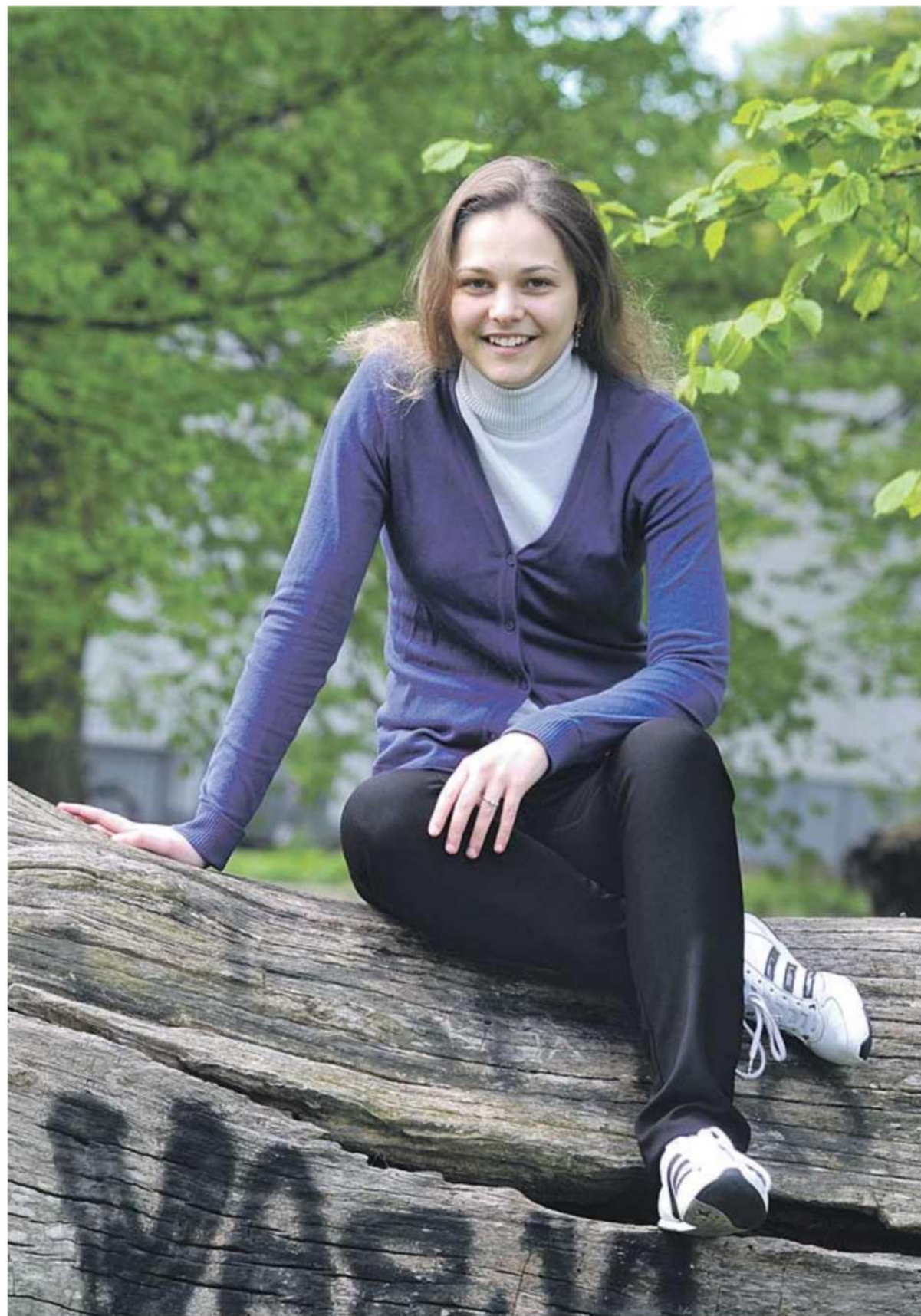
»Ana je genialna šahistka. Dobra je v vseh fazah igre in ima vse, kar potrebuje svetovna prvakinja. Tudi značajske odlike in sposobnosti,« je selektor slovenskih šahistk Matjaž Mikac opisal prvo igralko naše reprezentance Ano Muzičuk. Tudi sam sem se o tem prepričal, ko sem se dogovarjal za intervju z njo. Z odprtostjo in nasmeškom, ne da bi na kakršen koli način v ospredje postavljala zvezdnitvo velike šahovske velemojstrice, je namreč brez vsakršnih zadržkov takoj pristala na pogovor. Čeprav je vprašanja razumela tudi v slovenskem jeziku, je bila njena šahovska kolegica in prijateljica iz Krškega Nataša Bučar dobrodošla vez pri pojasnjevanju nekaterih podrobnosti iz njenega šahovskega življenja, kateremu se je očitno povsem podredila.

Nekje sem prebral, da ste že pri dveh letih znali postaviti začetno pozicijo na šahovnici, pri treh pa naj bi že igrali šah. Je to res?

Šah ji vzame tudi več kot deset ur dnevno.

»Da, to je res (smeh)! Komaj sem shodila, že sem šahirala. Starši so me osnov igre začeli učiti že pri dveh letih. Tako sem pri treh letih spoznala pravila te igre in premikala figure na šahovnici. K temu sta me spodbudila oba, saj sta mama in oče poklicna šahovska trenerja, ki sta me tudi do potankosti naučila otvoritvenih načel šahovske igre. Spomnim se, da sem se pri petih letih udeležila prvega turnirja na prvenstvu svoje šole in zasedla drugo mesto. Istega leta sem bila tudi podprvakinja na prvenstvu Lvovske regije, kjer smo se pomerile deklice do desetega leta starosti.

Šah je postal zame najpomembnejši. Pri tem so mi ves čas stali ob strani starši, ki so znali pravilno oceniti moje zanimanje in navdušenje za šah. Zato sem imela v času šolanja okrog

Ana Muzičuk je povsem pripravljena na nove izzive.

sebe veliko šahovskih trenerjev. To je bil tudi razlog, da sem zamudila precej šolskih predavanj. Kasneje, v srednji šoli in na fakulteti, sem delala po individualnem načrtu. To je v praksi pomenilo, da nisem obiskovala učnih ur, ampak sem opravljala izpite iz posameznih predmetov, da sem lahko napredovala v višji letnik. Prav letos pa končujem študij na fakulteti za šport v Lvovu, ki je nedaleč od mojega doma.

Kdaj ste se bolj poglobljeno posvetili igri na 64 črno-belih poljih?

»Šah je bil in ostaja moja največja ljubezen, zato se nikoli ne dolgočasim. Seveda sem kdaj pa kdaj utrujena, a moje delo mi je všeč. Uživam v treningih in tekmovanjih. Začela sem zmagovati na svetovnih in evropskih mladinskih prvenstvih v vseh starostnih kategorijah od mojega osmega leta naprej. Bila sem tudi članska prvakinja Ukrajine. Naslov ženske velemojstrice sem osvojila leta 2004. Leta 2008, ko so me uvrstili med deset najboljših šahistk na svetu, pa sem se dokončno odločila, da se bom s šahom poklicno ukvarjala. Še posebej zato, ker sem medtem izpolnila tudi zadnjo normo Mednarodne šahovske federacije (FIDE) za naslov moškega velemojstra, ki je najvišji šahovski naslov.

Koliko časa dnevno trenirate?

»Vsak dan treniram v povprečju od osem do deset ur, včasih pa se zgodi, da mi šah vzame tudi več kot deset ur. Največkrat mi pri treningu pomagajo starši in tudi sestra, ki je prav tako šahovska velemojstrica. Poleg tega imam tudi občasne enoteden-

ske skupne priprave z drugimi trenerji. Tako sem v zadnjem obdobju veliko vadila z velemojstrom Aleksandrom Beljavskim, Ukrajincem, ki prav tako nastopa za slovensko reprezentanco.

Ne bi mogla trditi, da imam kakega posebnega šahovskega vzornika. Moja najljubša igralca pa sta legendarni Gari Kasparov in velemojstrica Judith Polgar, znana po svojem agresivnem slogu igre. Blizu sta mi tudi velemojstra Širov in Topalov. Prav tako so mi všeč partije drugih velemojstrov, ki gojijo podoben napadalni način igranja. Tudi sama namreč vedno stremim k dinamičnim pozicijam. Zato venomer igram do zadnjih možnosti. Ne maram kratkih brezbarvnih remijev, značilnih za nekatere šahiste.

zultatov podelili normo za moškega velemojstra.

Znano je, da od leta 2004 na mednarodnih tekmovanjih zastopate barve Slovenije. Kako je prišlo do te odločitve?

»Do leta 2004 sem nastopala za ukrajinsko reprezentanco. Ker so se pojavile nekatere težave z Ukrajinsko šahovsko zvezo, sem prekinila to sodelovanje. Istočasno pa me je vaš šahovski funkcionar Boris Kutin povabil v slovensko reprezentanco, s čimer so soglašali tudi moji starši, saj sem bila takrat stara šele 14 let. V Slovenijo prihajam le občasno, večinoma takrat, ko so razna tekmovanja, turnirji in srečanja. Ker igram za ekipo iz Krškega, imam od tam precej pri-

»Ana je genialna šahistka. Dobra je v vseh fazah in ima vse, kar potrebuje svetovna prvakinja. Tudi značajske odlike in sposobnosti.«

jateljic. Z dekleti se zdaj že dobro ujemamo, zato med nami ni nikakršnih problemov. Moram priznati, da mi je Slovenija všeč, ker ima podobno podnebje kot Ukrajina (smeh). Všeč pa mi je tudi to, da je Slovenija majhna država in se hitro pride z enega konca do drugega, do morja in gora ter središč mest, ki niso velika.

V svoji zbirki imate številne medalje z največjih svetovnih tekmovanj. Katera vam je najbolj pri srcu?

»Zame je najpomembnejša zlata medalja svetovnega mladinskega prvenstva do 20 let, v članski konkurenci pa letošnja bronasta z evropskega prvenstva pa tudi zlato odličje z evropskega prvenstva v pospešenem šahu.

Še vedno pa se verjetno ne morete otresti vtisa, da ste na tokratnem evropskem prvenstvu iz rok izpustili idealno priložnost za zasedbo prvega mesta. Kje je razlog, da vam ni uspel veliki met?

»Vse do zadnje partije mi je šlo zelo dobro. Pred zadnjim kolom sem imela pred tekmičami točko naskoka. Za naslov prvakinja bi mi zadostoval že remi. Žal pa proti neposredni konkurentki za lovoriko, Rusinji Valentini Gunini, s črnimi figurami nisem vzdržala pritiska. Ob koncu otvoritve sem naredila napako, zato nisem mogla izvleči niti remija. Po partiji nisem mogla verjeti, da se mi je to zgodilo. Zato sem bila seveda zelo žalostna. Je pa tudi res, da nisem imela sreče, saj sem zadnji dve partiji na prvenstvu morala igrati s črnimi figurami, to pa na tako visoki ravni tekmovanja ni lahko. Upam, da mi na naslednjem evropskem prvenstvu zlato ne bo ušlo. Hkrati pa ne gre prezreti, da sem s tretjim mestom Sloveniji priborila prvo medaljo v članski konkurenci!«

Trenutno ste na ženski lestvici na četrtem mestu, le 25 točk za drugouvrščeno svetovno prvakinja Kitajko Hou Yifan. Kakšne so vaše ambicije, da bi postali svetovna članska prvakinja?

»V naslednjem izračunu za svetovno jakostno lestvico bom že tretja. Letos se končuje tudi dveletna serija turnirjev za veliko nagrado, kjer sem trenutno na drugem mestu in s tem potencialna kandidatka za izzivalko svetovne prvakinja. Pred mano sta še dva turnirja, na katerih bom skušala zadržati priigrano. Zavedam se, da ne bo lahko. Za menoj sta dve nevarni Kitajki Xue Zhao in Wenjun Ju ter pet nekdanjih svetovnih prvakinj. Marsikaj se lahko še spremeni. Moj prvi cilj je postati prva izzivalka svetovne prvakinja, na koncu pa dobiti še to lovoriko. Vendar bi o tem raje govorila šele takrat, ko se mi bo ta moja velika želja izpolnila.«

Milan Jerše

Osvojili pa ste tudi že naslov moškega šahovskega velemojstra, ki pričrta o vaši moči.

»Zelo sem vesela, da sem osvojila naslov moškega šahovskega velemojstra, ki je nasploh najvišji naslov, ki ga je mogoče dobiti. Zadnjo normo sem izpolnila na ekipnem evropskem prvenstvu, kjer sem iztržila osem točk in pol od devetih možnih ter si prislužila zlato na prvi šahovnici. Kot sem izvedela, sem 27. ženska v zgodovini šaha, ki so ji na osnovi doseženih re-

Slovenija postaja po zaslugi Ane Muzičuk svetovna šahovska velesila.

Semena

Odvisnost od tujih multinacionalk

Denarja za semena ni, je pa za ugotavljanje delovnih sposobnosti kopitarjev na tekmovanjih – Zanemarjeno poljedelstvo in sortiment

Nedavno so bila predstavljena prizadevanja za vzpostavitev banke semen, ki naj bi ohranila pri življenju avtohtone slovenske rastlinske sorte. Ob vseh prizadevanjih, ki jih v to vlaga Biotehniška fakulteta v Ljubljani in v zadnjem obdobju tudi kmetijske šole, je bilo ugotovljeno, da naj bi nam uspelo ohraniti in zbrati komaj petino poznanih in nekoč prepoznavnih domačih sort. Očitno gre za temo in problem, ki še ni prodril v širše razmišljanje, predvsem pa ne zavedanje, kako pomembni postajata razvojna avtonomija in avtohtona sorta za lastno preživetje in tudi za samooskrbo z domačo hrano. Ost javnih razprav je prav zdaj usmerjena v trgovino – trgovske centre, ki na eni strani diktirajo odkupne cene, po drugi pa širijo paleto ponudbe s poceni uvozom in nekakovostnimi živili.

V tej zgodbi pa je povsem zanemaren drug, za preživetje kmeta in tudi za slovensko neodvisnost od tuje hrane še pomembnejši dejavnik. Žal dejavnik, ki se dogaja pod pretvezo svobodne trgovine in mimo evropske zaščitne ureditve. Gre za vse večjo koncentracijo pridelave in razvoja semenskega materiala znotraj velikih multinacionalk. Te vse bolj prevzemajo in kontrolirajo razvoj in preizkušanje sort ter določajo pravila trženja. Če kmetijstvo, boljše poljedelstvo, lahko zaobide vse druge pritiskne na vhodni strani (se izogne mineralnim gnojilom, omeji uporabo zaščitnih sredstev), pa pri semenih nima izbire. Če nima razvite lastne selekcije, žlahtnjenja in banke semen, se mora podrežati pravilom igre velikih igralcev. S semeni in semensko ponudbo na trgu je pri velikih multinacionalkah približno tako kot pri farmacevtski industriji. Popol-

Vpliv lobijev

Dr. Rado Bohanec: »Bistvo predloga rebalansa Ministrstva za kmetijstvo in okolje je, da ohranja vse nedoslednosti preteklih proračunov, kajti razmerij med postavkami bistveno ne spreminja. Proračun je po moji oceni bolj odraz vpliva močnih lobijev kot dejanskih potreb slovenskega kmetijstva.«

na odvisnost od semen tujih multinacionalk pa posredno pomeni pristanek na kontrolo posameznih nacionalnih agrarnih ekonomij na vseh ravneh, ne samo pri rastlinah.

Če se ozremo k sosedom Hrvatom, ki imajo izredne težave s svojim kmetijstvom, so v zadnjih letih uspeli ponovno vzpostaviti lastno semensko proizvodnjo in razvoj sort posameznih poljščin. Srbi so na tem področju storili še bistveno več. Le pri nas capljamo na mestu in ne samo to – iz

leta v leto vlagamo manj. Že pred štiri leti je dr. Rado Bohanec iz Biotehniške fakultete v Ljubljani opozoril na problem izredno nizkih vlaganj v razvoj poljedelstva in to ponazoril na primeru najbolj prepoznavnega domačega semena, slovenske golice. Zaradi izrojenosti te sorte bučnega semena je bilo zelo potrebno žlahtnjenje, za katerega pa ni bilo sredstev. Ravno problem okrog slovenske golice je nakazoval na spremembo odnosa do semenske proizvodnje, pa se ni zgodilo nič. Predlog sedanjega rebalansa proračuna kaže na to, da se položaj samo poslabšuje. Profesor dr. Rado Bohanec je nad rebalansom začuden, saj, kot ugotavlja, proračun še naprej zagotavlja sredstva za ugotavljanje delovnih sposobnosti kopitarjev na tekmovanjih, medtem ko so se minimalna sredstva, namenjena selekciji (žlahtnjenju) rastlin, ponovno zmanjšala, in k temu dodaja: »Bistvo predloga rebalansa Ministrstva za kmetijstvo in okolje je, da ohranja vse nedoslednosti preteklih proračunov, kajti razmerij med postavkami bistveno ne spreminja. Proračun je

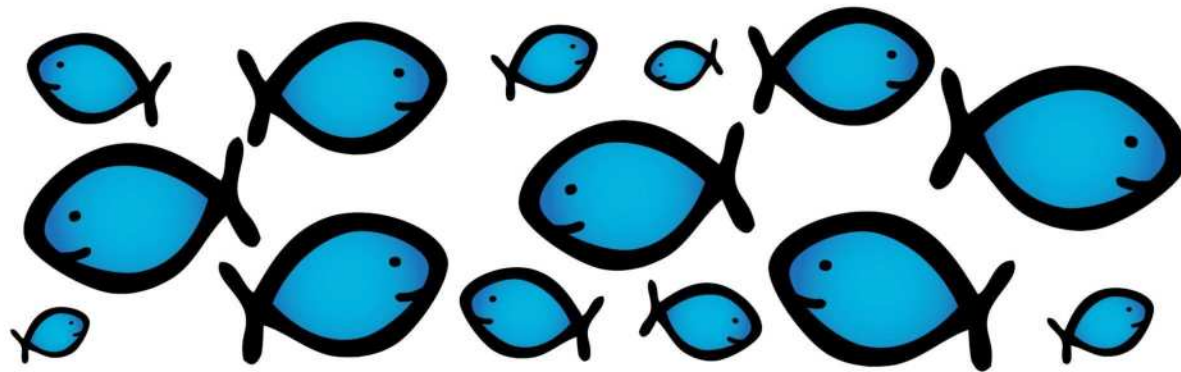
po moji oceni bolj odraz vpliva močnih lobijev kot dejanskih potreb slovenskega kmetijstva. Še najlažje komentiram tistim del, ki se nanaša na izjemno visoka sredstva, namenjena selekciji živali in minimalni selekciji (žlahtnjenju) rastlin. Konkretno, večina teh sredstev je v postavki strokovne naloge v živinoreji, ki znašajo 7,9 milijona evrov (predlog znižanja na 6,9 milijona), v njih pa najdemo tudi naloge, kot so denimo ugotavljanje delovnih sposobnosti kopitarjev

na tekmovanjih. Torej iz proračuna financiramo celo športne konje, v istem času pa aktivnosti, ki bi lahko bistveno izboljšale pridelavo poljščin in vrtnin, izredno zanemarjamo. Gibalo napredka kmetijstva je ustrezen sortiment. Primerne sorte so za pridelovalca izrednega pomena, saj so najcenejši ukrep z najvišjo dodano vrednostjo. To vedo v vseh kmetijsko razvitih državah, zato tudi pospešujejo ustrezne raziskave v javnih institucijah in razvijajo semenarska podjetja.

Pri nas smo za veliko večino kmetijskih rastlin skoraj v celoti odvisni od uvoza sortimenta, ki je žlahtnjen na drugačnih pridelovalnih področjih in gotovo ni optimalen. Kar se tiče postavk proračuna: že več let zaporedoma predlagamo, da vsaj del sredstev, ki je izrecno razpisno namenjen selekciji v živinoreji, nameni selekciji rastlin. V času ministra Pogačnika smo tak program že tudi sprejeli, do realizacije pa ni prišlo, ker je minister Židan postopek ustavil. Še več, celo majhnih ciljnih raziskovalnih projektov, denimo žlahtnjenja krompirja, fižola in zelja, ni bilo več mogoče nadaljevati. Tako imamo zdaj stanje, ko le z minimalnimi sredstvi financiramo program žlahtnjenja hmelja in imamo pravkar začel program žlahtnjenja oljnih buč, ki pa po obsegu in trajanju projekta ni ustrezno financiran. Vse druge aktivnosti zamirajo, namesto da bi predstavljale obuditev in vodilo za nadaljevanje pri drugih vrstah. Razmerje zapostavljanja raziskav s področja rastlinske pridelave jasno kaže tudi razmerje pri ohranjanju genskih virov. Zato so bila le rastlinski genski banki dvakrat zapored znižana sredstva za 20 odstotkov.«

J. Votek

Permakulturna delavnica na Pomurskem sejmu

Pozabili smo že, da lahko semena vzgojimo doma

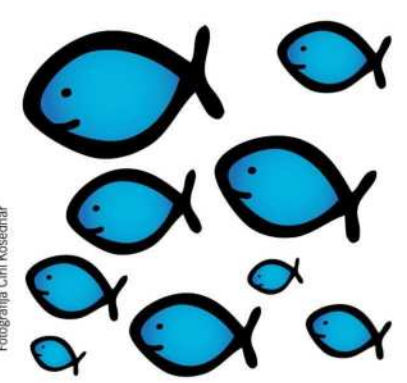
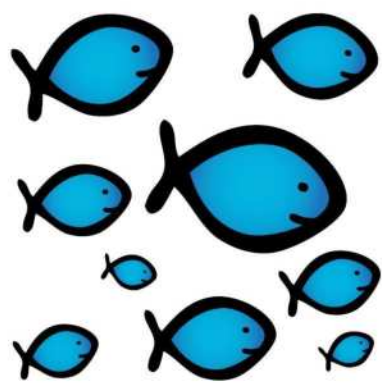
Urejajo vzorčni biodinamični vrt za semenitev rastlin – Projekt Od semena do krožnika finančno podpira Švica kot prispevek EU

Alternativni načini kmetovanja in vrtnarjenja so vse bolj zanimivi in priljubljeni. Vse več ljudi se udeležuje predavanj in delavnic na to temo ter se želi tudi v praksi preizkusiti v tem. Permakulturna delavnica za zagon biodinamičnega vrta je bila minulo soboto tudi na Pomurskem sejmu v Gornji Radgoni. Delavnico je pripravilo Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje Pomurje v okviru projekta Od semena do krožnika, ki ga finančno podpira Švica v sklopu švicarskega prispevka razširjeni Evropski uniji.

Udeleženci delavnice pripravljajo trajne visoke gredice za sajenje.

treba preklopavati in gnojiti. Te bodo namenjene predvsem za že omenjeno semenitev rastlin. Pozneje pa bodo okrog vrta uredili še okolico s sadovnjakom za zaščito pred vetrom in akumulacijo toplote. Prvo leto bodo zanj skrbeli biodinamiki iz omenjenega društva. Projekt izdatno podpira tudi Pomurski sejem, kjer si želijo, da se te novosti predstavijo tudi v sklopu kmetijsko-živilskega sejma Agra. Tovrstnih biodinamičnih vrtov, urejenih po načelih permakulture, kjer bodo pridelovali biosemena, ki bi bila na ogled širši

Vodil jo je permakulturni učitelj Tomislav Gjerkeš iz Ljutomera, ki pravi, da se s tem na lokaciji pomurskega sejma rotuje prvi skupni projekt permakulture in biodinamike pri nas. Na približno 400 kvadratnih metrov veliki po-

vršini bodo uredili biodinamični vrt, ki bo hkrati učni poligon za semenitev rastlin, saj naj bi bilo to znanje že precej pozabljeno. »Semena za vrtnine, kot so recimo paprika, kumare in paradižnik, smo navajeni kupovati v trgovini, pri

tem pa pozabljamo, da si jih lahko pridelamo tudi sami,« pravi Gjerkeš.

Delavnice se je udeležilo okrog štiri-deset ljudi, tako tistih, ki že imajo nekaj znanja o alternativnih način urejanja vrtov, kot tisti, ki so si ga prišli prvič

pridobiti. Udeleženci so bili iz različnih krajev Slovenije. Teoretično znanje iz dopoldanskega predavanja so prenesli na poligon, namenjen za biodinamični vrt. Tam so po načelih permakulture pripravili trajne visoke gredice, ki jih ni

javnosti, v naši regiji namreč ni. Ta naj bi bil na ogled ne samo obiskovalcem sejma, ampak tudi učencem, dijakom ali drugim ter primeren za izobraževanje in delavnice.

C. K.

Pisma sprejemamo na naslov Vestnik, Ul. arh. Novaka 13, M. Sobota, e-pošta: vestnik@vestnik.si. Prostorske možnosti za objavo so omejene na 3.500 znakov. Pisem ne lektoriramo.

Dvojna volilna pravica

Dodana vrednost za narodnosti in širšo družbeno skupnost

Dvojna volilna pravica za pripadnike avtohtonih narodnih skupnosti je dodana vrednost slovenskega modela zaščite manjšinskih pravic, s čemer se ne posega v pravice drugih, niti se kogar koli ogroža. Poleg vseh ostalih aspektov, iz zornega kota Prekmurja ima ta rešitev v okviru volilnega sistema tudi določeno splošno politično težo, ali če želite dodatno možnost, ker pokrajini s sorazmerno slabimi gospodarsko-socialnimi kazalci potencialno omogoča kakšen glas več, kar se je v preteklih dvajsetih letih nekajkrat tudi potrdilo.

V primeru dvojne volilne pravice gre nedvomno za specifiko, ki z vidika človekovih in narodnostnih pravic ter demokratičnih vrednot družbe predstavlja pozitiven primer v Evropi, ki se ga ni treba sramovati. Manjšinski zaščitni model v Sloveniji je vrednota, ki jo priznava ves demokratični evropski milje, zato bi bilo po mojem mnenju napačno in škodljivo, če na področju, kjer prednjačimo (in takih ni veliko), začeli razmišljati o »koraku nazaj«.

Ob vsem spoštovanju do pristojne Komisije OVSE/ODIHR, ki je v svojem Poročilu o predčasnih državnoborskih volitvah v Sloveniji posredovala »negativno« stališče v zvezi z institutom dvojne volilne pravice je potrebno poudariti sledeče. Na osnovi argumentov, ki jih navajajo, se omenjeni strokovnjaki niso dovolj poglobili v kontekst celotnega slovenskega manjšinskega modela. Verjetno pomanjkljivo poznajo tudi proces, v okviru katerega in zaradi česar je po osamosvojitvi Republike Slovenije prišlo do takšne rešitve. Svojo oceno so oblikovali zgolj na osnovi splošnih pravnih kriterijev, kar pa je v zvezi s tako občutljivo in specifično vsebino le preozek kontekst. Glede na vedno večjo, marsikdaj žal tudi preveč strankarsko orientirano politično pluralizacijo slovenske družbe, je bil ta del omenjenega poročila takoj politično zlorabljen, k sreči brez hujših posledic.

Prepričan sem, da je slovenska družba lahko ponosna na prehojeno pot na tem področju, vključno z dvojno volilno pravico avtohtonih narodnih skupnosti. Republika Slovenija priznava državotvornost avtohtone madžarske in italijanske narodne skupnosti, ker so omenjene skupnosti zaradi političnih okoliščin 20. stoletja postale narodne manjšine in ne zaradi lastne volje oz. odločitve. Demokratična slovenska politična elita je ne glede na strankarsko ali ideološko barvo vedno, predvsem pa po šestdesetih letih prejšnjega stoletja, sprejemala dejstvo, da je njun t.i. manjšinski status z vidika lastnega obstoja in razvoja manko, ki se do neke mere lahko »kompenzira« le s pomočjo pozitivne diskriminacije. Prav plod slednjega je tudi zagotovljena dvojna volilna pravica pripadnikov avtohtonih narodnih skupnosti.

Izjava pravnega strokovnjaka, ki je bil izbran za naslov članka v Vestniku z dne 29. 3. 2012 v zvezi s to vsebino, da je volilna pravica »dvakrat nepoštena« preprosto ne vzdrži.

Brez poglobljanja v polemiko z avtorjem omenjenega citata - mimogrede: ducat pozitivnih stališč ustavno-pravnih strokovnjakov se v zvezi s tem ne omenja - ter z morebitnimi ostalimi predstavniki drugačnega mnenja je potrebno poudariti sledeče. »Teža« glasu volivca je zaradi sorazmerno malega števila volilnih upravičencev iz vrst narodnih skupnosti, morda res nekoliko »večja«. V kolikor pa primerjamo dobljene glasove izvoljenih poslancev Državnega zbora v vseh preteklih mandatih, lahko ugotovimo, da poslanca avtohtonih narodnih skupnosti nista tista, ki sta v slovenskem zakonodajnem organu dobila najmanj glasov (če prva mesta Borda-sistema prevedemo v klasične glasove). Pomembno je tudi, da sta poslanca avtohtonih narodnih skupnosti, ob njunem izvirnem poslanstvu (skrb za avtohtoni narodni skupnosti) vedno delovala tudi v prid regije oz. območja, od koder prihajata. Podobno velja tudi na lokalni ravni, kjer prav tako obstaja dvojna volilna pravica.

Nekateri so mnenja, da bi bilo priporočilo Komisije OVSE/ODIHR vredno upoštevati, kar bi seveda lahko pomenilo ukinitve instituta dvojne volilne pravice. Po tej logiki bi lahko po Evropi ukinjali še bolj ugoden model zaščite švedske manjšine na Finskem ali nemške skupnosti na Južnem Tirolskem, pa se k sreči tega nihče ne loti. Prepričan sem, da smo tudi mi dovolj zreli za to, da dejanske vrednote v širšem evropskem prostoru, ki smo jih v Sloveniji dosegli na področju zaščitnega modela avtohtonih narodnih skupnosti, v duhu združene Evrope, nihče ne želi spreminjati. Sprašujem pa se, ali je potrebno v zvezi z vsebinami, ki v medetničnem prostoru po nepotrebnem burijo duhove, izpostavljati citate, ki potencialno lahko ustvarjajo proti manjšinsko vzdušje?

Ali bi v Sloveniji z zadovoljstvom prebirali članke, ki bi bili posredno ali neposredno usmerjeni proti zamejskim slovenskim skupnostim, npr. z naslovom »Čemu dvojezični napis na Koroškem?« Nikakor ne! Narodnostna problematika ni in naj ne bo tabu tema, vendar dosežene vrednote na tem področju je vedno potrebno analizirati iz širšega družbenega konteksta in pri tem poskušajmo biti objektivni. Po dolgoletnih skupnih prizadevanjih sem se zelo razveselil, ko sem pred nekaj dnevi od madžarskega zunanjega ministra slišal, da je madžarska Vlada končno zagotovila denarna sredstva za cesto Gornji Senik - Verica. Vsi dosežki namreč hkrati pomenijo možnost obstoja in razvoja avtohtonih narodnih skupnosti (Madžarov in Prekmurju, Porabskih Slovencev in drugih) ter dodano vrednost z vidika splošnega razvoja sleherne regije.

László Göncz, poslanec

Odziv na članek »Na veliko-polanski šoli so delovali preveč po domače«

Ker so bile navedbe članka enostransko, nepopolno in nenatančno predstavljene, bi želel podati pojasnila k navedbam.

Poročilo o notranji reviziji zakonitosti, namenskosti in gospodarnosti poslovanja javnega

zavoda Osnovna šola Miška Kranjca Velika Polana za leti 2010 in 2011 in obdobje od 1.1.2012 do 29.2.2012 (v skladu z občinskim sklepom o začetku revizije pa samo za leti 2010 in 2011) je pripravila revizijska družba. Del opravljene revizije za področje javnega naročanja je za revizijsko družbo opravilo drugo podjetje, ki pa poslovno sodeluje z naročnikom revizije (Občina Velika Polana), kar vnaša dvom v neodvisnost in nepristranskost revidiranja, kot to navajajo določbe Zakona o revidiranju, Kodeks poklicne etike zunanjih revizorjev in Mednarodni standardi revidiranja.

Na področju zaposlovanja na OŠ Miška Kranjca Velika Polana so bili postopki vodeni zakonito, javno, na podlagi Zakona o delovnih razmerjih (ZDR) in Zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI), ki je specifični področni zakon na področju vzgoje in izobraževanje. Zakonitost postopkov na tem področju dokazujejo številni inšpekcijski nadzori na šoli, ki niso pokazali nepravilnosti. Omenjeno poročilo o notranji reviziji zavoda pa ni upoštevalo določb ZOFVI, kakor tudi ne določb ZDR.

Zakonodaja tudi določa, da lahko delodajalec zaposli na delovnem mestu učitelja, ki nima vseh pogojev za zasedbo delovnega mesta (med njimi je tudi opravljen strokovni izpit), učitelja brez strokovnega izpita, če se na razpis za zasedbo delovnega mesta učitelja ni prijavil nihče z vsemi zahtevanimi pogoji.

V članku izpostavljene osebe izpolnjujejo vse zakonsko predpisane pogoje za zaposlitev, med katerimi pa ni zahtev o delovnih izkušnjah. Delovne izkušnje tudi niso obvezen pogoj, ki bi se moral zahtevati za zasedbo posameznega delovnega mesta in tudi niso opredeljene v aktu delodajalca. Res pa je, da so se pojavili ob razpisu določenega delovnega mesta pritiski po zaposlitvi točno določene osebe na omenjeno delovno mesto.

Revizijsko poročilo navaja kar nekaj domnevnih kršitev vodenja postopkov po Zakonu o javnem naročanju. Med drugim tudi, da šola ni vodila postopkov pri javnem naročanju za pisarniški material in za šolski material, čeprav kartica dobavitelja za omenjene nabave še zdaleč ne dosega vrednosti, ko je potrebno začeti voditi postopek javnega naročanja (nad 20.000,00 evrov brez DDV). Za manjša naročila do omenjenega zneska pa je prepuščeno naročniku, kako jih bo oddal.

V okviru javnega zavoda delujeta osnovna šola in vrtec. Delovanje vrtca po zakonodaji financirajo starši in ustanovitelj (občina) v ustreznem razmerju glede na ekonomsko ceno vrtca, ki jo na predlog vodstva zavoda potrjuje občinski svet. Vrtec je pri poslovanju v obih obravnavanih letih dosegal negativni poslovni rezultat (presežek odhodkov nad prihodki), šola pa je ustvarila presežek prihodkov nad odhodki (pozitivni poslovni rezultat).

Občinski svet predloga vodstva šole, da prilagodi in s tem poviša ekonomsko ceno vrtca, ni potrdil. Sprejel pa je sklep, da se »dobiček« iz šole nameni za pokrivanje »izgube« vrtca. To pa je v revizijskem poročilu omenjeno kot nenamenska poraba sredstev. Za leto 2011 so bila šoli sicer delno povrnjena finančna sredstva s strani Občine Velika Polana. Šola ima zaradi vsakomesečnega premajhnega dotoka finančnih sredstev iz plačil vrtca težave pri poravnavanju sprotnih obveznosti do dobaviteljev.

Kot ravnatelj sem od nastopa mandata korektno sodeloval s pravnico OŠ Miška Kranjca Velika Polana, ki je z našo šolo sodelovala že 14 let. Pravno svetovanje opravila

za večino osnovnih šol in vrtcev v Upravni enoti Lendava. Menim, da je vse postopke vodila zakonito. Tako je bilo tudi pri izpeljavi postopka volitev predstavnikov v svet zavoda OŠ Miška Kranjca Velika Polana.

Na osnutek revizijskega poročila smo kot revidiranec imeli možnost dati svoje pripombe v dveh dneh. Kljub temu, da so bile na osnutek revizijskega poročila posredovane utemeljene in argumentirane pripombe ter dokazila, da so v poročilu neresnične navedbe, le-te v večji meri niso bile upoštevane, celo prezrte.

Menim, da je omenjeno revizijsko poročilo diskreditacija mojega dela in dela nekdanje pravnice zavoda, kar je več kot očitno iz revizijskega poročila in nekaterih izjav v medijih.

Milan Matjašec, ravnatelj zavoda Osnovna šola Miška Kranjca Velika Polana

Pokopališče v Ljutomeru

Negativen odnos županje ga. mag. Olge Karba do nadaljevanje projekta Ljutomerskega pokopališča in izgradnje nove mrliške vežice verjetno ne moti le nas v DeSUS u, ampak tudi večino občank in občanov.

Ljutomerska župnija, ki vključuje krajevne skupnosti Cven, Stročja vas, Železne dveri in Ljutomer, kar je nad 8.000 prebivalcev, ima skupno pokopališče. V letu 2007 je bila sprejeta odločitev za celotno ureditev Ljutomerskega pokopališča z izgradnjo mrliške vežice, saj je stara v zelo slabem stanju. Ker gre za celoviti projekt s precejšnjo vrednostjo, je bilo dogovorjeno, da bo izvedba tekla po fazah. Za prvo fazo smo izbrali dovolj denarja, za nadaljevanje projekta pa so potrebna nova dogovarjanja.

Na začetku županjinega mandata in tudi pozneje smo županji večkrat predlagali, da imenuje novi gradbeni odbor z novoizvoljenimi predstavniki svetov krajevnih skupnosti, ki bi nadaljeval z aktivnostmi. Tudi svet krajevne skupnosti Ljutomer je k predlogu proračuna za leto 2012 v zvezi s pokopališčem poslal svoje nestrinjanje. Ga. županja pa kot da tega noče ne slišati in ne videti ter naprej dela po svoje.

Županja je očitno vzela stvari v svoje roke:

- gradbenega odbora ni imenovala, ampak je prevzela njegovo funkcijo;

- nepooblaščen je odločila o spremembi projekta, saj je začela negospodarno popravljati razpadajočo vežico, čeprav si Krajevna skupnosti Ljutomer za izgradnjo nove vežice prizadeva že od leta 1992; pri tem je najbolj moteče, da del denarja, ki so ga krajin zbrali za izgradnjo nove mrliške vežice, vlaga v staro vežico in tudi druge investicijske projekte. Nezaslišano je, da z našim denarjem daje prednost drugim objektom.

- Županja posega v projektantsko in gradbeno stroko s komentarji o kvaliteti ocen projekta, da bi zavedla občane tako, da razlaga stanje iz leta 2007. Gospodarsko stanje po petih letih zahteva revizijo tovrstnih dokumentov. Cene v gradbeništvu so bistveno padle, kar se je pokazalo že pri izvedbi prve faze projekta, kjer je bila izvedbena cena za tretjino nižja od projektantskih ocen. To bo veljalo za ves projekt, ki bi moral biti noveliran v današnji čas. Tudi obseg mrliške vežice, izdelana je le idejna zasnova, zahteva novo presojo za današnje potrebe. Ker tega ne želi in jo vodijo drugi interesi, ne imenuje gradbenega odbora in zlorablja podatke, kot je to storila v članku

v Vestniku z dne 8. marca 2012. Županja govori o nekem sklepu, ki ni bil sprejet, denar pa je skozi druge proračunske programe kar zasegla in projekt zaključila.

Iz članka je mogoče razbrati in razumeti, da je ureditev prve faze pokopališča zasluga županje in ne bivšega župana, kar je najbolj žalostno. Tujih zaslug si enostavno ne more prilaščati.

Krajin še vedno plačujemo 20 odstotkov v višini točke nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, kar je v enem letu okrog 122.000 evrov. Da si je ga. županja vzela pravico razpolagati z našim denarjem istočasno pa odločati, da bo izgradnja mrliške vežice morala počakati, je skrajno nekorektno dejanje in zloraba oblasti, hkrati pa tudi nepošten odnos do občank, ki z veliko željo po izgradnji nove mrliške vežice pri že tako nizkih osebnih prejemkih pridno plačujemo položnice.

Projekt obnove pokopališča in izgradnja nove mrliške vežice je izdelala strokovna služba občinske uprave na podlagi strokovnih analiz, nosilci projekta so še vedno v »njenem« delovnem razmerju, projekt je še vedno veljavni dokument Občinskega sveta. Ta dejstva vzpostavljajo obvezo ga. županje in tudi vseh nas članov Občinskega sveta, da projekt realiziramo in ne zlorabimo zaupanja občanov, ki denar namensko plačujejo.

Nekateri člani Občinskega sveta smo že večkrat izrazili željo po sodelovanju, po odprtih pogovorih, po iskanju konstruktivnih rešitev; vendar je bilo vse zaman. Zdi se, da ima županja neko začrtano smer, od katere ne odstopa in pri tem se trdno drži načela, da cilj opravičuje sredstva. Občinski proračun je sprejelo le 8 članov!! 8 članov od 21 članov Občinskega sveta, pa se niti enkrat ni vprašala, zakaj je tako, oziroma kakšni so naši predlogi in ali predlagamo kakšne boljše rešitve. Nismo glasovali proti sprejetju proračuna, ker smo računali na dogovor. Pa z dogovarjanjem ni bilo nič, še več – za svoje nestrinjanje s predlogom proračuna, bi se morali nekateri celo opravičiti.

Županja ima vsekakor dodelan nastop za javnost, a upamo, da bo čas pokazal njeno pravo osebnost, kakršna se kaže v odnosu do večine članov Občinskega sveta Občine Ljutomer in posledično tudi do večine »mrtvih in živih« občank in občanov.

S tem člankom zaključujemo naše javno polemiziranje in prizadevanja za dogovor z go. županjo o realizaciji projekta obnova pokopališča.

Jože Klemenčič, občinski svetnik in predsednik OO DeSUS Ljutomer

Zahvala

Po uspešni dobrodelni prireditvi Podarimo srečo in prejetih donacijah, smo na Osnovni šoli IV Murska Sobota dočakali novo vozilo. Razveselili smo se ga vsi – učenci, starši in zaposleni. Na naši šoli je kombi nepogrešljiv, saj se z njim dnevno vozi v šolo in domov veliko otrok. Omogoča pa nam tudi izvajanje različnih dejavnosti, ki bogatijo naše vzgojno-izobraževalno delo.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem, ki ste se v teh težkih časih odločili pomagati – staršem, občinam, podjetjem in posameznikom.

Za vaše prispevke, s katerimi ste nam pomagali pri nakupu vozila, smo vam neizmerno hvaležni. Učenci in delavci OŠ IV Murska Sobota

Ravnateljica Metka Kovač Kuharič

Siti obljud

Zbor krajanov
Mačkovec

Ženske porabile preveč

Vodovod in pločniki v naselju sta bili glavni temi razprave na skromno obiskanem zboru krajanov Mačkovec, ki je potekal pred kratkim. Slabši obisk je verjetno tudi posledica več kot desetletnih obljub, predvsem Občine Puconci, kamor kraj sodi.

Kot že omenjeno, je posebej pereča oskrba s čisto pitno vodo, ki jo učencem podružnične šole v Mačkovcih že devet let dovažajo gasilci. Ko drugje že pospešeno gradijo kanalizacijo, krajanje Mačkovec pogrešajo to osnovno življenjsko dobrino. Prav tako se že vse od leta 2000 vleče izgradnja pločnikov skozi naselje. Vmes je prišlo do spremembe projektov in izdelave novih. Za letos so na puconski občini obljubili nekaj aktivnosti v zvezi z zgoraj omenjenim, vendar krajanje skorajda ne verjamejo nikomur več. Sicer pa so pred kratkim v okviru skromnih finančnih možnosti opravili tekoče vzdrževanje cest, za letos pa načrtujejo asfaltiranje parkirišča pri pokopališču. Če bodo sredstva dopuščala, bodo na novo prekrili tudi mrliško vežico. Precej nejevolje je med krajanje povzročil tudi podatek, da so za praznovanje osmega marca porabili blizu 700 evrov. Sprejeli so sklep, da v prihodnje ne bodo plačevali takih računov, ki jih niso načrtovali v programu dela. Tovrstne in podobne anomalije so vzrok temu, da v kraju vladajo razprtije in da je v takem razpoloženju vodstvu težko vleči voz razvoja naprej.

J. K.

Kuharska delavnica radgonskih študentov

Več znanja za zdravo prehrano

Od profesionalnega kuharja dobili nekaj namigov, kako lahko z malo denarja in hitro pripravijo zdrave jedi

Znano je, da se večina študentov ne prehranjuje ravno najbolj zdravo. Zaradi učenja ali študentskega življenja nimajo ravno veliko časa za pripravo

kosila, malice ali večerje. Pred dnevi so se zato pri Študentskem mladinskem klubu Klinka Gornja Radgona odločili pripraviti kuharsko delavnico

s priznanim mladim slovenskim kuharjem Binetom Volčičem iz kulinaričnega ateljeja Kitch'n'art. Delavnica je potekala v prostorih Srednje

šole za gostinstvo in turizem Radenci. Kot je povedala vodja delavnice Marjana Bratuša, so tečaj pripravili prvič. S tem projektom so želeli odpreti tematiko zdravega prehranjevanja in mladim ponuditi možnost, da pridobijo novo znanje na tem področju. Ne samo da študenti velikokrat nimajo časa in znanja, ampak tudi denarja ne, če se hočejo zdravo prehranjevati in imeti vse obroke. Zato so dobili tudi nekaj namigov, kako lahko z malo denarja in hitro pripravijo zdrave jedi.

Delavnice se je udeležilo dvajset študentov. Udeleženci so izbirali med desetimi kreativnimi recepti. Nekateri udeleženci so se izkazali kot prenetljivo nadarjeni ljubiteljski kuharji. Pripravljene jedi so pozneje tudi degustirali. Po kuharskem tečaju je bilo še predavanje, kjer je kuhar z mladimi delil svoje prve kuharske izkušnje, jim zaupal svojo šolsko pot ter orisal delo in življenje profesionalnega kuharja tako pri nas kot v tujini. Trenutno je šef kuhinje v eni izmed najbolje ocenjenih restavracij pri nas Promenadi na Bledu.

V Kliniki upajo, da je to samo začetek in da bo z vedno večjim zanimanjem za kulinariko naraščala tudi ponudba podobnih delavnic. Prva je pokazala, da so študenti dobro sprejeli to idejo.

C. K.

Radgonski študenti kuhali s priznanim slovenskim kuharjem Binetom Volčičem.

Fotografija iz arhiva SHK Klinka

Jurijeva blagoslovitev konj pri Mali Nedelji

Nekoč so na tem območju
redili več kot 200 konj

Na blagoslovitev prišlo okoli 20 konjenikov – Zapeli so jim fantje od Male Nedelje

Konjeniška sekcija, ki deluje znotraj Turističnega društva Mala Nedelja-Radoslavci, je skupaj z župnijo Mala Nedelja minulo nedeljo, ob godu sv. Jurija, pripravila osmo blagoslovitev konj od Male Nedelje. Kot gostje so na blagoslov in konjeniško srečanje prišli tudi konjeniki iz Savc pri Tomažu pri Ormožu in drugih koncev Prlekije ter Podravja iz Dornave.

Skupaj je na blagoslov prišlo okoli 20 konjenikov in ena dvovprega. Med njimi je bilo predvsem veliko jahalnih

konjev, ki jih lastniki redijo za lastne potrebe, priložnostna jahanja ali druge konjeniške prireditve. Po nedeljski maši se je družina konjenikov zbrala na župnijskem dvorišču, kjer so jim v čast zapeli Fantje od Male Nedelje. Nekaj besed o pomenu svetega Jurija, rimskega vojaka, upodobljenega na konju, je spregovoril vaški kronist od Male Nedelje Ludvik Rudolf. Ta je med drugim še poudaril, da je bilo pred desetletji na območju Male Nedelje več kot 200 konj različnih pa-

sem, ki so jih kmetje uporabljali predvsem za obdelovanje zemlje in druga kmečka dela.

Sledil je obred blagoslovitve konj, ki ga je opravil domači župnik Tomislav Roškarič. Pri blagoslovitvi so lastniki v spomin prejeli podobico, kruh in sol, potem pa se je konjenica odpravila skozi Malo Nedeljo do vasi Drakovci, kjer so se ustavili pri Voršičevi turistični kmetiji na pogostitvi in konjeniškem druženju.

J. Ž.

Ob svetovnem dnevu zdravja

Za aktivno in bolj zdravo starost

V Ižakovce so udeleženci prišli peš in prikolesarili

Vaje Telovadimo skupaj so potekale pod vodstvom fizioterapevte Metke Vlaj.

Ob svetovnem dnevu zdravja je na Otoku ljubezni v Ižakovcih potekala osrednja regijska prireditev, na katero so udeleženci prišli ali prikolesarili iz različnih krajev Prlekije in Prekmurja. Naslov letošnje prireditve je bil Za aktivno in bolj zdravo starost, organiziral jo je Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota, med soorganizatorji pa so bili Krajevna skupnost Ižakovci, Zavod za kulturo in turizem Beltinci, Splošna bolnišnica Murska Sobota in drugi.

Udeleženci pohodov v Ižakovce so se zbrali med drugim v parku v Beltincih, pri gasilskem domu v Spodnjem Krapju, pri trgovini Narcisa v Veržeju, na Razkrižju in pri gostilni Ob Črncu v Odrancih, od koder so se odpravili na pot. Kolesarji pa so prikolesarili od Zavoda za zdravstveno varstvo v Murski Soboti, iz Lipe, Velike Polane in od drugod.

Po pozdravnem nagovoru beltinskega župana dr. Mateja Gombošija in direktorice Zavoda za zdravstveno varstvo Murska Sobota Teodore Pe-

traš so pripravili kulturni program, v katerem so nastopili otroci iz vrtca Mlinček Ižakovci ter tamburaši in folklorna skupina KUD Beltinci. Vaje Telovadimo skupaj so potekale pod vodstvom fizioterapevte Metke Vlaj iz Splošne bolnišnice Murska Sobota, na prireditvenem prostoru pa so bile tudi stojnice z zdravstvenovzgojnim gradivom, predstavitev preventivnega programa SVIT z modelom debelega črevesa, organizirali so merjenje krvnega tlaka in podobno. Udeleženci pa so lahko ob druženju še poskusili zdrave prigrizke in domače dobrote, ki so jih pripravili domačini.

Teodora Petraš je ob tem poudarila, da je svetovna zdravstvena organizacija letos ta dan namenila ljudem v tretjem življenjskem obdobju. S staranjem prihajajo tudi zdravstvene in druge težave, zato je pomembno, da vse življenje skrbimo za svoje zdravje, se gibamo, se zdravo prehranjujemo ter skrbimo za fizično in psihično ravnovesje.

Jože Gabor

Blagoslovitev konj pri Mali Nedelji

Fotografija Jože Zerdin

Rački Vrh

Pomanjkanje krojilo identiteto kraja

Lastniki zidanice na vrhu hriba živeli v razkošnem slogu – Zadnji lastnik je želel buteljke z vinom prodajati tudi v Združene države

Rački Vrh je kot podobni kraji na desnem bregu Mure. Vas je raztegnjena ob cesti, ki se vije v hrib, v vasi ni kanalizacije, prav tako ne spodobnih internetnih povezav, se je pa od leta 1996 mogoče na klanec peljati po asfaltu. Kot pravi domačin Ivan Koren, je v Račkem Vrhu 25 hiš, v katerih živi 92 prebivalcev. Kmeta sta le še dva, drugi se vozijo delat v bližnje večje kraje. »Pravzaprav jih tako malo še hodi v službo, da bi o tem težko kaj povedal,« pravi Koren.

Kraj je prvič omenjen leta 1413, drugo leto bodo tako praznovali 600-letnico prve omembe. Bife, ki je bil nekoč gostilna, je že večkrat spremenil ime. »Hazman, Magdič, Zamuda, Saje,« našteje Koren. Gasilci se vključujejo v gasilsko društvo v Hraškem Vrhu, drugih društev v vasi nimajo pa tudi ne mladine, ki bi se v njih vključevala.

S Korenom se napotiva k sosedu Matildi Berden, ki ve povedati marsikaj o življenju in ljudeh v kraju. Pročelje njene hiše krasi majhna kapelica, v kateri sta kipa Jezusa in Marije. Kapelica je bila del stare hiše, ki je stala na tem mestu, ker pa so hišo preuredili in dozidali, so kapelico najprej umaknili, lansko leto pa so jo obnovili in postavili tako, da se prislanja na steno hiše. Zdaj čakajo le še na njeno blagoslovitev. Kipa Jezusa in Marije sta bila po besedah Berdenove zadnjih šest lest shranjena v shrambi, saj so ju hoteli, ko sta bila postavljena zunaj brez zaščite, ukrasti. Po pripovedovanju Matilde so v njeni hiši živele štiri sestre, ki so vse bile redovnice, o katerih je danes malo znanega, zanimivejša pa je še živa zgodba o prejšnji lastnici.

Beba z motiko v roki

Žalostna je bila Bebina usoda, vendar vredna omembe, saj kaže, v kakšnih razmerah so nekoč živeli prebivalci Račkega Vrha. Franciška Lah ali Beba, kot so ji rekli, se je nosila gosposko, čeprav je bil revna, in kot vedo povedati domačini, jo je nekoliko bolelo pod pazduho, kot so takrat govorili za take, ki se jim ni ljubilo preveč delati. Kakor koli že, Beba je bila žena Jakoba Laha, ki je dobil zaradi nizke rasti vzdevek Meter Jakob. V velikem pomanjkanju, ki je bilo v povojnem času, sta imela štiri otroke. Nekega dne je Jakob delal pri enem od vaščanov, Beba pa je doma z otroki čakala, da se vrne z denarjem, vendar je Jakob, ko je dobil plačilo, namesto domov zavil v gostilno, kjer je večino denarja zapil, kar pa mu je ostalo, mu je gostilničar vzel, ker je bil dolžan za prejšnje zapitke. »Menda ni bilo doma niti žlice moke, ona pa ga je čakala s štirimi otroki,« pravi Berdenova. Ko se je Jakob vrnil domov brez cvenka in pijan, je Beba iz obupa vzela v roke motiko in pri slivi na vrtu zamahnila proti možu. »Takrat sem bila stara 11 let, otroci smo šli iz šole in videli, kako ljudje bežijo v hrib, zato smo stekli za njimi. Obraz mu je tako zmaličila, da ga ni bilo mogoče prepoznati,« se spominja Berdenova. Življenje Metra Jakoba se je tako končalo pod udarci motike, Beba je odšla za štiri leta v zapor, otroke pa so dali za hlapce v okoliške vasi. Trije Bebini sinovi so se pozneje še pojavili, ko so od Berdenovih iztožili nujni delež od hiše. Zanimivo, Beba si je v zaporu našla drugega moža, moškega, ki je bil kaznovan, ker je ubil svojo ženo.

Vaščani danes menijo, da je bilo za tragedijo krivo siromaštvo, ki je prebivalce kraja spremljalo še dolgo po tistem. »Imela sem otroka, starega tri mesece, pa sem že šla na tabor, kakor smo rekli, okopavat, da smo

Matilda Berden pred obnovljeno kapelico. Potrebna je le še blagoslovitev.

Marjeta Petek se spominja mrzlih zimskih dni v vinogradih.

Perkova zidanica

Poslikani tramovi v zgornjem nadstropju zidanice

Buteljke Felixa Perka, s katerimi naj bi skušal prodreti tudi na ameriški trg.

dobili kaj za jesti. S sabo sem zmeraj nesla tudi otroško stekleničko za mleko, da so mi jo napolnili. Mož je delal v Tehnostroju v Ljutomeru, kamor se je vsak dan poleti in pozimi vozil z mopedom. Ob petih je šel od doma, ob štirih pa se je vračal ves premražen,« se Berdenova spominja težkih časov.

Kot rečeno, sta v vasi samo še dva kmeta, po mnenju sogovorcev pa je za propad kmetij kriv tudi stan lastnikov kmetij. »Če se lastnik kmetije ne poroči, kmetijo takoj hudič vzame,« meni Koren. Enako meni Berdenova, ki dodaja, da so marsikdaj krievi tudi starši ali matere, ki mladim prevzemnikom kmetij na neki način predolgo igrajo vlogo, ki bi jo morale prevzeti snahe. Mladi prevzemniki se sčasoma postarajo in možnosti za prihod snahe k hiši so vedno manjše.

mati poslala pismo, naj pride živeti k njej v Beograd, vendar ni hotela.

Z vzpetine, kjer stoji zidanica, se ponuja lep pogled na okoliške vinograde, ki so prav tako zaznamovali življenje vaščanov. »Prej so to imeli gospodje,« pravi Petkova. Razloži tudi, kako so od leta 1945 naprej delali pod prvimi direktorjem VG Kapela Škvarčem: »Začeli smo iz nič. Imeli smo en traktor, poleg njega pa samo 'telige', gare in škropilnice na hrbtih. Cele zime smo rigolali, od decembra do marca, nato pa smo začeli rezati, in to vse 'peš'.«

Poslopje zidanice je danes v lasti njene hčerke Mire Petek in zeta Daniela Plohla, sicer likovnika. Natančne letnice nastanka zidanice ne poznajo, iz dokumentov, ki jih je v hiši našel Plohl, pa izhaja, da je bila v lasti premožne družine Perkov od leta 1765. Za enega od njih je znano, da je bil predsednik

Hišna številka iz obdobja druge svetovne vojne

»Ko so fantje enkrat stari 50 let, kdo bo potem šel na kmetijo, nihče več. Takšnih deklet ni več, mogoče kje kakšna vdova.«

Rezidenca z razgledom

Pot naju vodi do še ene znamenitosti Račkega Vrha, Perkove zidanice. Danes tam najdemo Marjeto Petek, ki je ob našem prihodu v zamrzovalnik spravljala kruh, ki ga pek vozi od hiše do hiše. Petkova je v gorah preživela vse življenje. Rodila se je v Mariboru, vendar je njena mati zaradi ljubezni kmalu odšla v Beograd, njo pa pustila pri starih starših v Račkem Vrhu. Kasneje je dobila možnost bivanja v stanovanju v Perkovi zidanici, kjer živi že od leta 1954. Oče, ki je delal kot frizer v Mariboru, jo je občasno še prišel obiskat, mati pa samo enkrat v življenju. Ko je bila stara osemnajst let, ji je

sodišča v Celovcu, zidanico pa je verjetno uporabljal kot letno rezidenco. Verjetno je najbolj znan zadnji lastnik Felix Perko, ki je začel polniti buteljke, o čemer pričajo tudi ogromna klet in ohranjene buteljčne steklenice. Menda je nameraval vino prodajati celo v Ameriko. Zgornji del zidanice, ki še ni preurejen, pa priča o razkošnem slogu, v katerem so takrat v njej živeli. Tako je tam zasebna kapelica z baročnimi freskami, da pa so gospodje dali veliko na estetiko tistega časa, pričajo tudi ohranjene tapete in poslikani tramovi.

Po težkih življenjskih zgodbah ljudi torej še nekaj »glamurja« za konec. Kot že tolikokrat poprej smo se tudi v Račkem Vrhu prepričali, da so v pomurskih vaseh navdušujoči predvsem ljudje in njihove zgodbe, ki pričajo o življenju v teh koncih.

Timotej Milanov

Top 6 najbolj branih vsebin na Pomurje.si v preteklem tednu

1. Za Avstrijca usodna mačka
2. Za konec D' Kwaschen Retashy
3. Javni uslužbenci na shodu tudi v Murški Soboti
4. Nesreča v Murški Soboti
5. Mednarodno tekmovanje prometnih policistov
6. Na velikopolanski šoli so delovali preveč po domače

Komentar tedna na Pomurje.si

Uporabnik Čopičar o izkušnji na Murini tekmi: »... na vhodu so kraj gemali marele- svašta, taka tisti ka ponavadi stojimo tan na stojšču smo nej mogli stati, pitan pa se kakšna merila majo te redari, saj so dosta lidi pustili z marelami čista istimi kak so ništerni mogli pistiti pred vhom.«

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

V trgovskem središču Maximus v Murški Soboti pa so se v okviru praznovanja dneva Zemlje družili prijatelji narave. Na fotografiji so zmagovalci natečaja Plastenke naše prijateljice, na katerega so se prijavi mladi ustvarjalci v vrtcih ter osnovnih in srednjih šolah z umetniškimi in uporabnimi izdelki iz plastenk.

Fotografija Nataša Juhnov

Fotografija iz arhiva GFML

Dan Zemlje je zaznamoval tudi ljutomerski vrtec. Skupaj so pljunili v roke županja Občine Ljutomer Olga Karba (levo), ravnateljica Vrtca Ljutomer Marija Pušenjak (desno) in otroci ter na igrišču vrtca posadili drevo skorš.

Fotografija Jerneja Domajnko

Družili so se tudi dijakinje in dijaki Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer. Namreč, gostili so svoje prijatelje s Finskega.

Minulih sedem dni je bilo ogromno možnosti za druženje. Župan Občine Sveti Jurij ob Ščavnici Anton Slana si je na praznovanju občinskega praznika vzel nekaj minut časa za druženje s članico Ljubiteljskega dramskega društva Sveti Jurij ob Ščavnici.

Fotografija Jerneja Domajnko

Tudi kasaške dirke v Ljutomeru so odlična priložnost za druženje, čeprav dežuje. Le o čem sta se pogovarjala direktor Muralesa Stanislav Škalič in gospodar Kasaškega kluba Ljutomer Branko Kristl?

Fotografija Nataša Juhnov

Fotografija arhiv PŠ Gaberje

Tudi otroci in učiteljice Podružnične šole Gaberje so se družili v okviru praznovanja dneva Zemlje. Iz odpadnih materialov so sestavljali različne izdelke, med njimi ogromnega robota, ki je na fotografiji.

Začetek kasaške sezone v Ljutomeru

Doma ostale štiri zmage

Jože Sagaj ml. upravičil vlogo favorita – Že 47. zmagal Interja Dušana Zorka

Kasaški klub Ljutomer je v zibelki reje kasaških konj in prirejanja kasaških dirk v nedeljo na tamkajšnjem hipodromu organiziral začetek letošnje sezone kasaških dirk v Sloveniji. V šestih točkah tekmovalnega programa je nastopilo 60 kasačev, ki so se morali spopasti tudi s hladnim in deževnim vremenom. Kljub temu je prireditev pred okrog 500 ljubitelji tega športa lepo uspela, z rezultati pa so lahko najbolj zadovoljni domači tekmovalci, saj so zmagali kar v štirih preizkušnjah. Najuspešnejši je bil najboljši voznik minule sezone Jože Sagaj ml., ki je zmagal dvakrat. Osrednjo dirko

v okviru 18. praznika Občine Sveti Jurij ob Ščavnici pa je dobil Porsche MP s Petrom Zadelom ml. iz Ljubljane, ki je v ciljni ravnini ugnal domača tekmovalca Marka Slaviča ml. z Izakom in Matevža Frasa z Glorijo Sage.

Izidi 3- do 14-letnih kasačev – 1. dirka (zaslužek do 700 evrov): 1. Pikon Vita (Andrej Marinšek, Komenda) 1:20,1, 2. Prior Right (Slavko Franko, Šentjernej) 1:20,2, 3. Apollo (Franc Lovrenčič, Lenart) 1:20,2; 2. dirka (1500 evrov): 1. Arrived Dream (Janko Sagaj) 1:21,4, 2. Apolis (David Antolin) 1:21,5, 3. Leo Gerd (Dejan Jureš, vsi Ljutomer) 1:21,6; 3. dirka (3.000 evrov): 1. Porsche MP (Pe-

ter Zadel ml., Ljubljana) 1:19,8, 2. Izak (Marko Slavič ml.) 1:20,0, 3. Glori Sage (Matevž Frasa, oba Ljutomer) 1:20,2; 4. dirka (4.500 evrov): 1. Menelik (Jože Sagaj ml.) 1:18,1 (kilometrski dosežek dneva), 2. Lamiral (Rene Hanžekovič) 1:18,7, 3. Inerra (Mirko Šonaja, vsi Ljutomer) 1:20,0; 5. dirka (9.000 evrov): 1. Mrs Kramer (Jože Sagaj ml., Ljutomer) 1:18,9, 2. Pen Star (Marko Gorenc, Ljubljana) 1:19,1, 3. Jack M (Komenda) 1:19,2; 6. dirka (nad 9.000 evrov): 1. Inter (Dušan Zorko, Ljutomer) 1:18,8, 2. Angel Sirrius (Marko Gorenc, Ljubljana) 1:18,9, 3. Nester Photo (Milan Žan, Lenart) 1:19,4. Milan Jerše

Ekipno DP osnovnih šol v badmintonu

OŠ Veržej drugič državni prvak

Ana in Jure Šterman, Žanin in Rene Heric, Ivo Marinič

V Lendavi je bilo ekipno državno prvenstvo slovenskih osnovnih šol v badmintonu.

V kategoriji nekategoriziranih ekip je tekmovala tudi OŠ Veržej, za katero so igrali Ana Šterman, Žanin Heric, Rene Heric, Ivo Marinič in Jure Šterman. V kvalifikacijah so najprej pre-

magali OŠ Brežice, nato pa še OŠ Ludvika Pliberška Maribor. V polfinalu so ugnali OŠ Mirna in se uvrstili v finale. Tam so po odličnih igrah vseh tekmovalcev premagali OŠ Križe in tako že drugo leto zapored osvojili naslov državnih prvakov. M. J.

16. DP v tvirlingu v Ljutomeru

V dvorani ŠIC Ljutomer je potekalo 16. državno prvenstvo v tvirlingu, ki ga je organizirala v sodelovanju tvirling klubov Ljutomer in Sv. Jurij ob Ščavnici Tvirling zveza Slovenije. Nastopile so tekmovalke iz 16 slovenskih klubov. Gre za obliko športa, v katerem se prepletajo ples, gimnastika in akrobatika v povezavi z glavnim rekvizitom, to je palico za tvirling. Sestavljen je iz različnih elementov gimnastike, rol, metov in vrtenja. Tekmujejo v različnih kategorijah, ki se razlikujejo glede na težavnost, starost in disciplino. V skupnem seštevku je med

Marku Slaviču ml. (desno) je za las ušlo prvo mesto.

klubi zmagal TKS Slovenska Bistrica z 243 točkami, TK Sv. Jurij ob Ščavnici (36) je bil šesti, TK Ljutomer (21) pa deseti. Nekaj boljših izidov pomurskih predstavnic – C-team st. mladinke: 3. Ljutomer 78; A-prosti stil, mladinke: 3. Andrejka Pek 70,4; C-prosti stil pari, st. mladinke: 2. Anne Gregorec-Marie & Viktorija Pek 140; C-mladinke, linija 1: 3. Tjaša Firšt in Aneja Rozman (vse Sv. Jurij ob Ščavnici) 10,4; C-ml. mladinke, linija 2: 2. Benja Šmauc 10,1; C-prosti stil, pari ml. mladinke: 1. Benja Šmauc & Urška Dunaj (vse Ljutomer) 63. M. J.

teden v številkah

Tenis

Na olimpijskih igrah v Londonu bo nastopila tudi Andreja Klepač (TK M. Sobota). Kot 55. igralka sveta v ženskih dvojicah bo partnerka Katarine Srebotnik. (M. J.)

Badminton

EP na Švedskem, 1. kolo: Iztok Utroša (BK Mladost Lendava) – Kestutis Navickas (Litva) 18 : 21, 21 : 9, 24 : 22; 2. kolo: Utroša – Raul Must (Estonija) 14 : 21, 8 : 21. (F. B.)

7. Srebrna žogica, Lendava (tekmovalci iz petih držav) – zmagovalci, U-19: Matija Hranilovič (Hrvaška); dvojice: Juršič-Roškar; dekleta: Eva Kuprivec; dvojice: Kuprivec-Polanič, vsi Slovenija. U-15: Miha Ivanič; dvojice: Cerkovnik-Ivanič; mešane dvojice: Barut-Cizelj, vsi Slovenija. U-13: Gergo Pytel (Madžarska); dvojice: Krivec-Laznik (Slovenija); mešane dvojice: Madarasz (Madžarska)-Šalehar (Slovenija). (F. H. M.)

Strelstvo

Svetovni pokal z zračno puško, London: 1. Piasecki (Francija) 701,6 (598), 58. Robi Markoja (Slovenija) 588. (M. J.)

Turnir v streljanju s pištolo večjega kalibra; Zalaegerszeg: 1. Bela Szabo (Zalaegerszeg) 191, 9. Avgust Horvat (Jezero Dobrovnik) 169. (F. B.)

Hokej na travi

Mednarodna interliga: Lipovci – Rača 1 : 1 (R. Mesarič), Lipovci – Šenkvice 2 : 2 (M. Štiblar, M. Mesarič), Rosco – Triglav Predanovci 4 : 2 (E. Balažič, G. Fujs), Wiener Neudorf – M. Toplice 6 :

3 (P. Frasa, D. Kučan, G. Vukan), Wiener Neudorf – Triglav 5 : 1 (G. Bukvič).

DP (ž): M. Toplice – Triglav 3 : 2 (P. Dervarič, A. Mesarič, T. Könye; J. Klemenčič, M. Grah). (T. G.)

Hitrostno rolanje

Tekma avstrijskega pokala na 21 km, Linz (78 tekmovalk) – članice: 4. reprezentantka Tadeja Donko (Lendava), absolutno sedma. (F. B.)

Atletika

25. maraton v Beogradu (2350 tekmovalcev) – tek na 21 km: 1. Jožica Šiftar v svoji kategoriji, absolutno deveta, 19. Marko Lašič, 22. Boris Kaučič, 23. Roman Hoheger, vsi TS Radenska. (M. J.)

Kolesarstvo

Dirka za pokal Slovenije, Domžale (170 rekreativnih tekmovalcev) – amaterji A: 1. Dušan Fister (Bakovci); amaterji B: 2. Primož Obal; amaterji C: 6. Jernej Petovar; master B: 10. Dušan Hajdinjak (vsi Team Turbo Tropovci). (M. J.)

Avtomobilizem

Dirka v pospeševanju, Kiskunlahaza na Madžarskem: 1. Igor Kovačič (Street Race Team M. Sobota) v svoji kategoriji. (M. J.)

Košarka

Liga za obstanek 1. A SKL (ž): Rogaška – Rašica 81 : 74 (Simona Kuzma in Tina Kerčmar po 20, Natalija Rebrica 19). Zadnji krog: Rašica – Domžale 75 : 63 (Simona Kuzma in Urška Juteršnik po 12). Vrstni red: 7. Rogaška 31, 8. Rašica 29, 9. Domžale 25. 4. krog 1. SKL st. pi-

onirke: Konjice – Pomurje 70 : 50 (Teja Cvijanovič 12, Tina Cvijanovič 11).

Finalni turnir Pomurske lige, Sladki Vrh – polfinale: GMT Beltinci – SBK G. Radgona 79 : 66, Paloma-Alfa Sladki Vrh – Sobota 65 : 61; tekma za tretje mesto: SBK G. Radgona – Sobota 65 : 78; tekma za prvo mesto: Paloma-Alfa Sladki Vrh – GMT Beltinci 50 : 54. Najboljši igralec: Marko Kukul (GMT Beltinci). (M. J.)

Rokomet

Predzadnji krog končnice 1. B DRL (ž): Koper – Millennium 27 : 23 (Laura Pihlar 11, Tina Čeh 5).

22. krog 2. DRL: Brežice – Pomurje 34 : 27 (21 : 9; Aleš Smodiš 7), 23. krog: Pomurje – Mitol Sežana 33 : 21 (14 : 10; Robi Kreft 10, Aleš Smodiš 6). (M. J.)

Judo

Mednarodni turnir za mlajše starostne skupine (331 tekmovalcev iz treh držav), Gradec – dečki, do 22 kg: 1. Bine Banfi; do 26 kg: 1. Val Galof; do 28 kg: 1. Maj Gumilar; do 30 kg: 1. Jakob Cirkvenič, 2. Blaž Kuplen; nad 50 kg: 1. Klemen Bejek. Deklice, do 33 kg: 1. Kaja Šooš, vsi JK M. Sobota. Cicibani U-9, do 24 kg: 2. Kaja Baler; do 33 kg: 2. Boško Kuzma; do 36 kg: 2. Klemen Novak. U-11, do 28 kg: 3. Gabriel Zdravec; do 48 kg: 2. Lara Mesarič, vsi JK Beltinci. (M. J.)

Šotokan karate

2. turnir za šolske pasove, Ihan – kate: 1. st. deklica Natalija Horvat, članica Bojana Horvat (obe Cankova), 2. malčica Liza Kisilak (Kuzma), ml. deklica Natalija Horvat, st. deklica Patricia Horvat (obe Cankova), 4. malček

Filip Horvat, ml. dečko Aleš Korpič (oba Cankova), st. dečko Boris Horvat (Kuzma). Kumite, borbe, nad 50 kg: 3. dečka Sani Horvat in Sandi Benko (oba Kuzma). (M. J.)

Športna gimnastika

9. pokalno tekmovalje ŠD Studenci, Maribor – 5. stopnja: 2. DŠR M. Sobota (Natalia Lončar, Asja Benčec, Sarah Šlemer); posamično: 3. Natalia Lončar, 5. Asja Benčec, 6. Sarah Šlemer. DP v skokih na trampolinu, ml. deklice: 4. Asja Šlemer; st. deklice: 1. Sarah Šlemer, 4. Natalia Šlemer; člani: 1. Danijel Štraus. (M. J.)

Kegljanje

Na zboru članov KK Nafta Lendava so zelo ugodno ocenili minulo sezono, saj se je moška ekipa kot zmagovalca 3. lige uvrstila v 2. ligo vzhod. Člani moštva so: Zdravec, Radakovič, Matko, Matjašec, Horvat, Kerman, Šimon, Kuk in Dujnko. Priznanja za rezultate so prejeli: Cilika Ščap, Sidonija Stanič, Sonja Sapaš, Janez Šimon, Dušan Radakovič in Zlatko Kuk, za izjemne zasluge pa Dušan Peric, Stjepan Marčič in Friderik Kramberger. (F. H. M.)

Golf

Odpri pomladni turnir, M. Toplice (42 tekmovalcev iz treh držav) – bruto: Karl Heinz Smole (Wolfsberg) 31; ženske: Marta Šbül (M. Toplice) 22. Neto – skupina A: 1. Srečko Lunder (Zlati grič), 41, 2. Vlado Karažinec (Ptuj), 38; skupina B: 1. Iztok Firm (Ptuj), 47, 2. Igor Magdič (M. Toplice), 41; skupina C: 1. Stanko Karlovčec (MB), 48; ženske: 1. Daniela Županek (M. Toplice), 42, 2. Amalija Kaučič (Ptuj), 38. Najdaljši udarec:

Marta Šbül 174 m in Karl Heinz Smole 246 m. Najbližji zastavici: Tomislav Stilinović (Sv. Martin) 290 cm. (M. J.)

Mini odbojka

Polfinalni turnir ml. dečkov do 10 let, Brezovica pri Ljubljani: 1. Brezovica, 2. Panvita Galex M. Sobota, 3. Ljubljana Volley. Sobočani so se uvrstili na finalni turnir. (M. J.)

Trap

2. krog 1. lige vzhod, Kunšperk: 1. SD Trap Štefana Kovača M. Sobota (Boštjan Maček, Denis Pojbič, Evgen Pap), 199; posamično: 1. Boštjan Maček, 95, 5. Jasmina Maček, 81. 2. liga: 1. Franc Gumilar (MS), 86. (M. J.)

Športni ribolov

Mednarodno tekmovalje, jezero SARBREKI pri Lentiju (60 ribičev): 1. Daniel Tkalec 20 kg, 2. Leon Tkalec 14,72 kg, 3. Tibor Žižek (vsi Lendava) 11,93 kg. (F. H. M.)

Invalidski šport

DP paraplegikov v streljanju, Ljubljana: 1. Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije M. Sobota (Slavko Dunaj, Leon Jurkovič, Franc Baum); posamično: 2. Jožef Franc; tetraplegiki: 2. Slavko Dunaj, 3. Leon Jurkovič.

DP v steznem kegljanju za slepe in slabovidne, Ljubljana: 1. Jelka Orban (MDSS M. Sobota), 683, 2. Marija Jurančič; moški: 6. Anton Topolnik. (T. G.) Področno tekmovalje ŠD cerebralne paralize Žarek v namiznem tenisu, Kamnik (32 tekmovalcev), NT6 in absolutno: 1. Davorin Dervarič iz Radeneč. (M. J.)

12. memorial mag. Antona Pračka v odbojki

Šolsko športno društvo OŠ Kuzma je organiziralo v telovadnici že 12. memorialni turnir v odbojki za starejše deklice v spomin na mag. Antona Pračka, znanega športnega delavca in strokovnjaka. Tekmovanja za prehodni pokal so se udeležile ekipe iz Slovenije (OŠ Janka Glazerja Ruše, OŠ Veržej, OŠ Beltinci in OŠ Kuzma) in Hrvaške (dve ekipe OŠ Marka Marulića Sinj). Mlada dekleta iz Sinja so že tretjič zmagale na tem turnirju in si priborile pokal v trajno last. Izidi – za prvo mesto: Ruše – Sinj 1 : 2, za tretje mesto: Beltinci – Kuzma 0 : 2. Peto mesto so zasedle mlade Verzejke, šesto pa Sinj II. Na posnetki ekipa OŠ Kuzma, ki se je veselila tretjega mesta. M. J.

Fotografija Milan Jerše

14. krog 1. SŽNL

Pomurke v končnico kot prve

Odločilne tekme za naslov državnih prvakinj

Velesovo Kamen Jerič – Teleing Pomurje 1 : 10 (1 : 5; Tanja Vrabel 5, Tjaša Tibaut 4, Anja Prša), Slovenj Gradec – Rudar Škale 2 : 0 (1 : 0), Krka – Dornava 2 : 1 (0 : 0), Jevnica – Maribor 4 : 0 (3 : 0). Para končnice za prvo do četrto mesto: Jevnica – Teleing Pomurje, Rudar Škale – Sl. Gradec. M. J.

Pomurje	10	1	2	69	23	31
Rudar	9	2	2	46	11	29
Sl. Gradec	8	2	3	57	21	26
Jevnica	7	2	4	40	26	23
Krka	6	3	4	29	28	21
Maribor	4	1	8	21	37	13
Velesovo	1	1	11	19	80	4
Dornava	0	2	11	14	69	2

10. mednarodni Blaguški tek Arpad Garami in Sonja Neger

Tek treh dežel pritegnil tekmovalce iz sosednjih držav

Uvodna prireditev za pomurski pokal rekreativnih tekov je bila v soboto okrog Blaguškega jezera. ŠD Videm je pripravilo jubilejni 10. Blaguški tek, ki šteje tudi kot mednarodni tek treh dežel (Avstrije, Madžarske in Slovenije). Najprej so se mladi tekači pomerili na progah od 300 do 2.000 metrov, v glavnem teku so člani tekli na 9 km, članice pa na 6 km. Pripravili so tudi občinski tek v ženski in moški konkurenci. Skupno je nastopilo 243 tekmovalcev.

Med 89 člani je zmagal Madžar Arpad Garami (Sombotel) s časom 29,22, drugi je bil Gergő Nemes (Szóse), 29,35, tretji pa Aleš Zver (Odranci), 30,15, med 16 članicami pa je slavila Sonja Neger (AK Panvita), 22,51, pred Marjeto Gomilšak (Ptuj), 23,55, in Špelo Fujs (AK Panvita), 25,19.

Drugi izidi – MNZ policija: 1. Anton Holdinar 32,34, 2. Damjan Krejač 33,53, 3. Avgust Sobočan 34,27; ženske: 1. Anita Brovč 24,42, 2. Evelina Miklavčič 31,35. Občinski tek na 3 km: Matevž Žunič (Bolehnečiči) 12,04 in Katja Belec 14,54. Zmagovalci pri deklicah in dečkih: Barbara Czobel, Maj Gibičar (Videm), Astrid in Vasja Lovrec (Ga-

Zmagoslavje Madžara Garamija

lušak, Maj in Zala Janža (OŠ Beltinci), Žak Mikl (Čakova), Maja Šadl (ŠD Vaneča), Niko Car in Simona Sedonja (AK Panvita).

Milan Jerše

Namizni tenis

Kema I tudi letos podprvak

Prvak je Maribor – Kema II za obstanek v prvi ligi

Z 18. krogom je bilo končano tekmovanje v 1. SNTL za člane, kjer so pomurska moštva dosegla solidne uvrstitve. Prva ekipa Kema je na gostovanju na Ptuj visoko premagala močno oslABLJENE domačine. Tako je zasedla drugo mesto za devetkratnimi državnimi prvaki Zavarovalnico Maribor. Druga ekipa Kema pa je doma v dramatičnem srečanju premagala Mengeš, a to ni zadostovalo za neposreden obstanek v ligi. V seštevkju medsebojnih dvobojev moštev z enakim številom točk imajo najslabši medsebojni rezultat, zato se bodo morali v kvalifikacijski tekmi pomeriti z drugouvrščeno ekipo druge lige Arrigonijem. Sobočani pa so na gostovanju v Mariboru pričakovano izgubili. Tako so zasedli solidno šesto mesto.

Ptuj – Kema I Puconci 0 : 5 (Krušič – Škraban 0 : 3, Bojnec – M. Horvat 0 : 3, Napast – Ropoša 2 : 3, Šegula – Škraban 0 : 3, Krušič – Ropoša 0 : 3), Kema II Puconci – Mengeš 5 : 4 (Železen – Orešnik 1 : 3, Sukič – Avbelj 3 : 0, Pelcar – Jazbič 0 : 3, Sukič – Orešnik 1 : 3, G. Horvat – Jazbič 0 : 3, Pelcar – Avbelj 3 : 0, Sukič – Jazbič 3 : 2, Pelcar – Orešnik 3 : 2, G. Horvat – Avbelj 3 : 1), Zavarovalnica Maribor – Sobota 5 : 1 (Zafoštnik – Kocuvan 3 : 1, Komac – Farič 3 : 0, Črepnjak – Roudi 2 : 3, Komac – Kocuvan 3 : 1, Zafoštnik – Roudi

3 : 0, Črepnjak – Farič 3 : 1). Druga izida: Ilirija – Muta 5 : 1, Krka – Tempo 5 : 2. Končni vrstni red: 1. Zavarovalnica Maribor 34, 2. Kema I Puconci 32, 3. Krka 24, 4. Ptuj 22, 5. Tempo 20, 6. Sobota 18, 7. Mengeš, 8. Ilirija, 9. Kema II Puconci, vsi po 10, 10. Muta 0.

V 2. SNTL je Sobota II s 16 točkami zasedla osmo mesto in se obdržala v ligi. V 2. SNTL za ženske pa je ekipa Ljutomera brez zmage zasedla zadnje mesto. V 3. SNTL je Žogica s štirimi točkami zasedla šesto mesto. Izida: Iskra AE – Sobota II 5 : 1 (Kolbl), Gorica – Sobota II 2 : 5 (Kolbl 3, Pečnik 2).

Ropoša zmagovalec

Na 3. članski odprtem državnem turnirju je nastopilo več kot 60 igralcev in igralcev iz 21 klubov. V odsotnosti državnih reprezentantov Tokiča, Žibrata, Lasana in Horvata se je izkazal Pucončan Bojan Ropoša, ki je po neuspehu na državnem prvenstvu nepričakovano zasedel prvo mesto. V polfinalu je premagal prvga nosilca Zafostnika (4 : 3), v finalu pa Slatinška (4 : 2). S tretjim mestom je bil uspešen tudi Dominik Škraban. Med najboljših 16 so se uvrstili Sobočana Tomaž Roudi in Mario Kolbl ter Pucončan Patrik Sukič.

Mirko Unger

22. ekipno žensko šahovsko DP

Na vrhu Triglav Krško

Ekipa Radenske Pomgrada na koncu šele sedma

Konec tedna se je v hotelu Zvezda v Murski Soboti nadaljevalo in končalo 22. državno šahovsko prvenstvo za ženske. Organizator je bila Šahovska zveza Slovenije, tehnični izvajalec pa ŠD Radenska Pomgrad.

Izidi – 4. kolo: Radenska Pomgrad – Krško 0 : 3 (Maja Hočvar – Anna Muzychuk 0 : 1, Sara Vombek – Nataša Bučar 0 : 1, Barbara Skuhala – Mirela Ahmatović 0 : 1), Komenda – Domžale 1 : 2, Kočevje – Maribor 1,5 : 1,5, N. Gorica – Kranj 2,5 : 0,5, 5. kolo: Domžale – N. Gorica 1 : 2, Maribor – Radenska Pomgrad 2,5 : 0,5 (Vesna Rožič – Maja Vučko 1 : 0, Aleksandra Dimitrijevič – Sara Vombek 1 : 0, Narcisa Mihevc – Mohr – Barbara Skuhala remi), Kranj – Kočev-

je 0,5 : 2,5, Krško – Komenda 1,5 : 1,5, 6. kolo: Komenda – Maribor 0,5 : 2,5, N. Gorica – Kočevje 1,5 : 1,5, Domžale – Krško 0,5 : 2,5, Radenska Pomgrad – Kranj 2 : 1 (Maja Hočvar – Lea Števanec 0 : 1, Maja Vučko – Petra Kejžar 1 : 0, Barbara Skuhala – Monika Rozman 1 : 0), 7. kolo: Kočevje – Radenska Pomgrad 2 : 1 (Borka Frančiškovič – Maja Vučko 1 : 0, Karmen Mar – Sara Vombek remi, Špela Kolarič – Barbara Skuhala remi).

Končni vrstni red: 1. Triglav Krško 15, 2. Kočevje 13, 3. Nova Gorica 12,5 (10 MT), 4. ŽŠK Maribor 12,5 (9 MT), 5. Domžale 9,5 (7 MT), 6. Komenda 9,5 (4 MT), 7. Radenska Pomgrad 8,5, 8. Tomo Zupan Kranj 3,5.

Milan Jerše

Mali nogomet

Suhi Vrh za zdaj ne popušča

Slovenska ves pred Gradom in Večeslavci

12. krog Pomurske lige: Kamenci – Nemčavci 5 : 4, Videm – Trnje 3 : 2, Suhi Vrh – Melinci 8 : 5, Bakovci – Črenšovci 3 : 5, Old Boys – Apače – Črnci 3 : 7. Vrstni red: Suhi Vrh 33, Apače – Črnci in Trnje po 25.

14. krog veteranske lige MS: Rogošovci – Čarda 4 : 5, Nemčavci – Noršinci 2 : 8, Sebeborci – Old Boys 2 : 3, Pertoča – Rakičan 1 : 6, Borejci – Bakovci 2 : 4, Cankova – Dokležovje 3 : 2. Vrstni red: Old Boys 36, Cankova 33, Rakičan 27.

12. krog LMN Moravske Toplice: Prosenjakovci – Mlajtinci 4 : 2, Vučja Gomila – Motvarjevci 1 : 2, Tešanovci – Fillovci 3 : 4, Ivanci – Noršinci 2 : 2. Vrstni red: Ivanci 31, Fillovci 21, Noršinci 17.

14. krog OZ KMN Puconci, skupina A: Košarovci – Puževci 2 : 1, Mačkovci – Pečarovci 6 : 3, Bodonci – Strukovci 1 : 6, Breza – Šalamenci 3 : 4, Torpedo – Vidonci 4 : 1, Izvir – Vaneča 9 : 1. Vrstni red: Košarovci 37, Strukovci, Breza in Mačkovci po 24. Skupina B, 17. krog: Prosečka vas – Skakovci 1 : 1, Kušanovci – Lemerje 3 : 1, Zenkovič – Dolina 2 : 1, Triglav – Otovci 2 : 3,

Radovci – Vadarci 4 : 1, Poznanovci – Beznovci 3 : 3, Moščanci – Dankovci 2 : 3. Vrstni red: Otovci 40, Poznanovci 38, Prosečka vas 35, 10. krog, veterani: Polana – Vidonci 5 : 3, Otovci – Prosečka vas 0 : 3 (neodigrano), Puževci – Bodonci 2 : 5, Izvir – Šalamenci 4 : 5. Vrstni red: Breza in Prosečka vas po 27, Polana 24.

15. krog MLMN Križevci: LO-KO – Vučja vas 7 : 2, Berkovci – Križevci 3 : 5, Lukavci – Ključarovci 1 : 2, Bunčani – Kalinovjak 1 : 2, Grabe – MRD 2 : 1, Slaptinci – Junior 3 : 4. Vrstni red: Ključarovci 35, Junior 34, Križevci 33.

13. krog lige Zahodno Goričko: Gerlinci – Večeslavci 0 : 1, Fikšinci – Sv. Jurij 3 : 0, Krašiči – G. Slaveči 4 : 1. Vrstni red: Fikšinci 30, Sv. Jurij in G. Slaveči po 21.

15. krog mednarodne veteranske lige: Grad – Monošter 2 : 3, Šulinci – Večeslavci 6 : 6, G. Slaveči – Srebrni breg 4 : 2, Stanjevci – Neradnovci 3 : 2, G. Senik – Tromejnik 4 : 2, Mühlgraben – Slovenska ves 1 : 7. Vrstni red: Slovenska ves 40, Grad in Večeslavci po 34.

Milan Jerše

VESTNIK lahko kupite tudi na večini pošt v Pomurju.

www.pomurje.si

PNL

Kobilje ustavilo Šalovce

Težka zмага Ljutomera z zadnjim Dobrovnikom

19. krog: GMT Bogojina – Apače 0 : 3 (Topolinjak 3), Kobilje – Šalovci 2 : 0 (Šooš, Bukovec), Črenšovci – Hotiza 2 : 5 (Törnär, Virag; Gyerkeš 3, Doma 2), Turnišče – Virs Bistrica 4 : 0 (Koren 2, Lapoša, Lebar), Kema Puconci – Agroservis Beltinci 0 : 2 (J. Tkalac, Škafar), Ljutomer – Dobrovnik 2 : 1 (Vogrincec 2; Somi), Hodoš – Gan-

Beltinci	15	2	1	69	14	47
Ljutomer	13	3	2	48	14	42
Turnišče	10	3	5	38	23	33
Šalovci	10	3	5	34	30	33
Apače	9	4	5	41	32	31
Hotiza	9	1	8	36	33	28
Bistrica	6	6	6	39	35	24
Bogojina	6	5	7	29	37	23
Hodoš	5	3	10	26	28	18
Črenšovci	4	5	9	25	31	17
Kema	3	8	7	25	37	17
Kobilje	5	1	12	20	61	16
Gančani	2	8	8	23	40	14
Dobrovnik	2	2	14	18	56	8

čani 3 : 1 (Škerlak 2, Toth; Pejnovič), Pari 20. krog: Apače – Hodoš, Gančani – Ljutomer, Dobrovnik – Kema Puconci, Agroservis Beltinci – Turnišče, Virs Bistrica – Črenšovci, Hotiza – Kobilje, Šalovci – GMT Bogojina. M. J.

Petek, 27. aprila 2012, ob 9. uri v gasilskem domu v Beltincih: Seminar za odbojarske sodnike. Organizator: Društvo odbojarskih sodnikov Pomurja. Informacije: Robert Gruškovnjak, 031 292 586, robertgruskovnjak.dospomurje@gmail.com.

Več informacij o prireditvah in vadbi na www.migajznami.si, kjer lahko tudi vpišete svojo prireditev ali vadbo.

31. krog 1. slovenske nogometne lige

Črno-beli le strli šeste knape

Odločilen zadetek je dal dve minuti pred koncem rezervist Eterović – Fajić zgrešil enajstmetrovko

Mestni stadion v Fazaneriji, 1.000 gledalcev, sodnik: Mitja Žganec (LJ). Strelec: 1 : 0 Eterović (88). Rumeni kartoni: Janža, Travner; Jeseničnik. Rdeči karton: Savić (35).

Mura 05: Draković, Kous (Eterović, 83), Cipot, Travner, Janža, Bohar, Lotrič (L. Sreš, 61), Maruško, Dodlek (Kouter, 66), Jelić, Fajić.

Rudar: Savić, Dedić, Berko, Jeseničnik, Purišič, Krefl (Fink, 37), Žinko, Podlogar, (Rotman, 66), Klinar, Majcen (Trifković, 71), Črnčič.

Že od samega začetka tekme je bilo kot iz škafe, travnata površina pa je bila spolzka, zato so bile razmere za igranje težavne. Prvo resnejšo priložnost za vodstvo so imeli domači v 4. minuti, ko se je po globinski žogi v kazenskem prostoru znašel osamljen Lotrič, toda dal si je predolg predložek. Gostje so resneje zagrozili v 19. minuti. Po kotu z desne strani je Majcen z glavo streljal čez vrata. Isti igralec se je le tri minute kasneje znašel sam pred Drakovićem, ta pa je njegov strel odbil v polje. V 26. minuti bi se lahko proslavil Lotrič, ki je sam stekel proti gostujočim vratom, vendar je streljal tik mimo desne vratnice.

V 35. minuti je vratar Savić z nepravilnim oviranjem Fajića zgrešil enajstmetrovko.

Maribor	22	6	3	77	30	72
Olimpija	16	7	8	51	34	55
Mura 05	15	5	11	42	39	50
Gorica	13	9	9	44	32	48
Koper	13	9	9	43	33	48
Rudar	10	9	12	48	43	39
Domžale	10	6	15	36	47	36
Celje	8	9	14	36	45	33
Nafta	5	9	17	30	58	24
Triglav	6	5	20	15	61	23

V 35. minuti je Fajić preigral enega od branilcev Rudarja in krenil sam proti Saviću, ki ga je preigral. Temu ni preostalo nič drugega, kot da ga je

zrušil. Sodnik je pokazal na belo točko in izključil gostujočega vratarja. Na njegovo mesto se je postavil rezervni vratar Fink. Toda na srečo gostov je Fajić iz enajstmetrovke zadel le desno vratnico, od katere se je žoga odbila v polje.

Iz drugega polčasa velja omeniti 55. minuto, ko je Bohar po prostem strelu in odbiti žogi z roba kazenskega prostora sprožil imeniten strel pod prečko, vendar se je izkazal gostujoči vratar. Pet minut kasneje so domačini po ostrem predložku Janže z leve strani s strelom Fajića zatrešli mrežo, vendar je bil zadetek zaradi prepovedanega položaja razveljavljen. Še naprej so imeli črno-beli veliko premoč, zato je gol dobes-

edno visel v zraku. In to se je naposled zgodilo tik pred koncem tekme, ko so se mnogi že sprijaznili, da bodo gostje iz Murske Sobotne odnesli točko. Po lepem predložku Jelića z desne strani se je na pravem mestu znašel Eterović in z glavo premagal vratarja Rudarja. Po doseženem zadetku pa bi majhna nepazljivost skoraj stala črno-bele. Črnčič je namreč v naletu zadel le zunanji del mreže.

Dovolj zgovorne so tudi besede obeh strategov. Ante Šimundža, trener Mure 05, je dejal: »Vse dosedanje tekme z Rudarjem so bile zahtevne in enakovredne. Škoda, da nismo realizirali najstrožje kazni, a se pač zgodi. V nadaljevanju smo bili dovolj potrpežljivi. Zelo sem zadovoljen z osvoje-

nimi točkami, prav tako z željo in pristopom fantov.«

Milan Đuričić, trener Rudarja: »Po izključitvi vratarja nam ni bilo lahko, toda fantje so se pogumno borili, nimam jim kaj očitati. Nisem razočaran, fantom je zmanjkalo le kanček sreče.«

Mura 05 je tretja

Izidi – 31. kroga: Olimpija – Nafta 1 : 0 (0 : 0), Mura 05 – Rudar 1 : 0 (0 : 0), Luka Koper – Domžale 2 : 1 (2 : 0), Celje – Hit Gorica 0 : 0, Maribor – Triglav 8 : 0 (4 : 0). Pari 32. kroga: Nafta – Celje (petek ob 20. uri), Triglav – Mura 05 (nedelja ob 16. uri), Rudar – Olimpija, Hit Gorica – Koper, Domžale – Maribor.

Milan Jerše

Nogomet

NZS prevzela vodenje 1. SNL

Prvoligašem naj bi se obetala boljša prihodnost

Izvršni odbor Nogometne zveze Slovenije je sprejel sklep, da bo krovna zveza v sezoni 2012–2013 prevzela vodenje in trženje 1. SNL. To je v zadnjih letih počelo Združenje nogometnih prvoligašev. »IO je odločitev sprejel na podlagi opravljene analize stanja, pogovorov z uradnimi predstavniki klubov in glede na potencialne razvojne priložnosti. NZS meni, da se lahko na ta način optimalno izkoristijo sinergije, ki jih nogomet kot najpopularnejši šport v Sloveniji ponuja,« so sporočili z NZS. To pomeni, da s 1. julijem 2012 pristojnosti vodenja tekmovanja kot tudi trženja medijskih in sponzorskih pravic ter promocija tekmovanja preidejo v pristojnost NZS.

Regijsko tekmovanje reprezentanc U-20, Odranci: Slovenija – Madžarska 2 : 2 (1 : 1). V slovenski reprezentanci so igrali tudi Žiga Kous, Leon Sreš (oba Mura 05) in Simon Pavel (Nafta). Na lestvici vodi Hrvaška, 9, pred Srbijo, 7, Madžarska, 5, in Slovenijo, 3. Prijateljska tekma reprezentanc U-12, Podvinci: MNZ Ptuj – MNZ Lendava 1 : 2 (Uroš Preradovič 2).

25. krog 1. SML: Krško – Mura 05 2 : 1 (Zorko). Vodi Hit Gorica 62, 10. Mura 05 30.

25. krog 1. SKL: Krško – Mura 05 0 : 3 (Hartman, Kozar, Korpič). Vodi FC Koper 69, 14. Mura 05 21. 23. krog lige

U-14 vzhod: Celje – Tehnostroj Veržej 9 : 0, Nafta – Mura 05 1 : 0. Vodi Maribor, 60, 8. Nafta, 30, 10. Mura 05, 28, 11. Tehnostroj Veržej, 26.

19. krog 2. SML vzhod: Nafta – Železničar MB 0 : 5, Ljutomer – Ahha Emi Bistrica 0 : 7, Šoštanj-Mozirje – Tehnostroj Veržej 2 : 5. Vodi Jarenina, 45, 2. Tehnostroj Veržej, 39, 13. Ljutomer, 14, 14. Nafta, 13. 19. krog 2. SKL vzhod: Nafta – Železničar MB 1 : 1, Ljutomer – Ahha Emi Bistrica 3 : 3, Šoštanj-Mozirje – Tehnostroj Veržej 6 : 1. Vodi Jarenina, 49, 4. Nafta, 36, 12. Ljutomer, 13. Tehnostroj Veržej, oba po 19.

19. krog MNL Lendava: Čentiba – Zvezda Dolina 5 : 1, Graničar – Petišovci 5 : 1, Nedelica – Olimpija Dolga vas 3 : 1, Renkovci – Panonija Gaberje 1 : 0, Nafta veterani – Žitkovci 3 : 1, Mostje – Kapca 2 : 1, Polana – Veterani Turnišče 4 : 1. Vrstni red: Nedelica 42, Polana 41, Nafta veterani 36.

15. krog 1. MNL M. Sobota: Pušča – Bakovci 0 : 1, Aqua Ižakovci – Lipa 1 : 1, Lesoplast Križevci – Serdica Kl. Šinko 2 : 1, Roma – Tišina 1 : 3, Goričanka – Bratonce 3 : 1, Dokležovje – Slatina 1 : 1. Vrstni red: Tišina 35, Roma 30, Serdica Kl. Šinko 27. 13. krog 2. MNL M. Sobota: Cven – Radgona 2 : 0, Rotunda – Cankova 2 : 4. Vrstni red: Cven 26, Cankova 23, Radgona 14.

Milan Jerše

3. SNL vzhod

Zmagali le Odranci

Čarda kljub porazu obdržala visoko drugo mesto

19. krog: Čarda – Tromejnik G-Kalamar 0 : 1, Rakičan – Zreče 1 : 1, Grad – Koroška Dravograd 2 : 2, Odranci – Kovinar Štore 1 : 0, Aha Emmi Bistrica – Tehnostroj Veržej 2 : 1, Malečnik – Paloma 1 : 2, Stojnci – Zavrč 0 : 3. Pari 20. kroga: Tehnostroj Veržej – Stojnci, Tromejnik G-Kalamar – Odranci, Zavrč – Čarda, Paloma – Rakičan, Zreče – Grad, Kovinar Štore – Malečnik, Koroška Dravograd – Aha Emmi Bistrica.

Zmaga Tromejnika z igralcem manj

Igrišče v Martjancih, 250 gledalcev, sodnik: Alen Borošak (Sp. Duplek). Strelec: 0 : 1 Nmec (62). Rumeni kartoni: Granfol, Puhan; V. Horvat, Grah. Rdeči karton: R. Kous (39).

Čarda: Kamnik, Rogač, Puhan, D. Pavel, Lovrenčec, T. Recek, Zdravec, Granfol, Gjergjek, Flisar, Cipot (Gjerek, 46).

Tromejnik G-Kalamar: Fartek, Šnurcer (Potrč, 89), Nmec, R. Bokan, B. Kous, V. Horvat, Ulen (D. Mešič, 75), R. Kous, Janža, D. Sukič (Grah, 64), D. Čontala.

Rakičanu le točka

Igrišče v Rakičanu, 120 gledalcev, sodnik: Bojan Tkaličič (MB). Strelec: 0 : 1 Žižek (6), 1 : 1 Godvajš (68). Rumeni kartoni: Godvajš, Vouri, Bencak.

Rakičan: Vuzem, Žekš, Godvajš, Kerec, Bencak, U. Kerec, Vouri (P. Duh, 75), Gruškovnjak, Palfi, Kupčič, Slavič.

Remi Grada s tretjim

Igrišče pri Gradu, 120 gledalcev, sodnik: Borut Janžekovič (Ptuj). Strelec: 0 : 1 Kuzma (14), 1 : 1 Gorinšek (31), 1 : 2 Naglič (70), 2 : 2 F. Krpič (78). Rumena kartona: Arsič, Gluhovič.

Grad: Klemenčič, Gorinšek, Banfi, F. Krpič (Buček, 79), Š. Horvat, Gabor, Sajko, Arsič, Vrabelj, Zilič (Ribaš, 89), Stošič.

Zavrč	17	1	1	68	14	52
Čarda	9	5	5	37	27	32
Dravograd	8	8	3	29	21	32
Malečnik	7	8	4	31	25	29
Stojnci	8	3	8	29	29	27
Tromejnik	8	2	9	26	33	26
Kovinar	7	4	8	26	30	25
Bistrica	8	1	10	27	39	25
Zreče	6	6	7	21	24	24
Veržej	7	3	9	23	28	24
Odranci	7	2	10	26	35	23
Paloma	6	3	10	25	33	21
Grad	5	2	12	28	40	17
Rakičan	4	4	11	27	45	16

Odločil Žerdin

Igrišče v Odrancih, 150 gledalcev, sodnik: Gregor Gostenčnik (MB). Strelec: 1 : 0 Žerdin (63). Rumeni kartoni: J. Tkalec, Balažič, Žerdin; Pantovič.

Odranci: M. Gönc, Gostan (P. Horvat, 89), Kociper, J. Duh, J. Gönc, Balažič, Tompa, Ivanič (A. Horvat, 41), Matjašec, Žerdin, J. Tkalec (Kavaš, 89).

Minimalni poraz Veržeja

Igrišče v Slovenski Bistrici, 150 gledalcev, sodnik: Emir Husejlija (Velenje). Strelec: 1 : 0 Razboršek (42, 11 m), 2 : 0 Iršič (79), 2 : 1 B. Čontala (87). Rumena kartona: Danilovič, Ducman. Rdeči karton: Iršič (89).

Veržej: Andrejč, Polajžer, Fekonja, M. Vinkovič, B. Čontala, Kaučič (Ropoša, 83), Trstenjak (Sečko, 58), Lukač, Lovrec, Štraki (Kavaš, 75), D. Vinkovič.

Milan Jerše

Olimpija – Nafta 1 : 0

Stožice so trepetale do konca

Lendavska obramba popustila šele v 84. minuti

Stadion ŠRC Stožice v Ljubljani, 300 gledalcev, sodnik: Vojko Goričan (Loče pri Poljčanah). Strelec: 1 : 0 Valenčič (84). Rumeni karton: Osaj.

Olimpija: Džafič, Sretenović, Andelković, Salkič, Jovič, Radujko, Lovrečič (Božič, 69), Ranič (Valenčič, 59), Ivejla, Omladič (Vučklič, 90), Bešič.

Nafta: Prša, Atanasov, Dolinar, Korošec, Sreš, Pavel (Jerebic, 82), Tomažič Šeruga, Da Silva, Raduha, Vranešević (Osaj, 76), Zelko (Kajtazi, 67).

Gledano objektivno je zmaga Ljubljancov zaslužena, saj je bila domača ekipa skoraj ves čas tista, ki je diktila tempo, toda ni si priigrala veliko nevarnih priložnosti. To pa zato, ker se je Nafta odločila za popolnoma zaprto, koncentrirano in disciplinirano igranje, v kateri je bilo le malo priložnosti za kakšen resnejši protinapad. Lendavska falanga pa je popustila v 84. minuti, ko je po prostem strelu Omladič najprej zadel Naftin živi žoga se je odbila do rezervista Valenčiča, ki je hitro reagiral in z leve strani okroglo usnje poslal v nasprotni kot gostujočih vrat. Nafta je najnevarnejše zagrozila v 30. minuti, ko je Pavel iz ugodnega položaja streljal prek vrat, in v 74. minuti, ko je Kajtazijev strel le s težavo odbil domači vratar Džafič.

Že takoj ob začetku tekme se je videlo, da je Nafta prišla v Ljubljano le po

točko, a težko je bilo verjeti, da ji bo to uspelo. Če namreč nasprotniku dopustiš, da skoraj 90 minut napada proti tvojemu kazenskemu prostoru, se bo v uri in pol ena žoga najverjetneje prej ali slej znašla v tvoji mreži. Škoda. Ker so ljubljanci igrali brez treh nevarnih ofenzivnih igralcev (Vrščič, Djermanovića in Škerjanca), ostaja občutek, da bi Nafta s pogumnejšo igro prej lahko osvojila kakšno točko, če ne celo tri, kot pa že z vnaprejšnjo odpuščajo želje po napadalni igri. Tako pa je bil to že četrti zaporedni poraz Nafta, ki je v zadnjih štirih srečanjih dobila kar dvanajst golov, dala pa le enega.

Bojan Prašnikar, trener Olimpije: »Ker so nam manjkali trije ključni igralci, so breme morali prevzeti drugi. Ves čas smo iskali ta odločilni zadetek, a je to bilo težko proti tako organizirani in disciplinirani ekipi, ki se v glavnem brani. Na koncu nam je vendarle uspelo.«

Stanko Preradovič, trener Nafta: »Mi nismo bili tako dobri, da bi se z Olimpijo spustili v odprt boj. Po dolgem času so moji igralci odigrali spet boljšo tekmo in Olimpiji niso dopustili veliko priložnosti. Škoda, da so popustili le pet minut pred koncem. Zdaj se moramo maksimalno pripraviti za tekmo proti Celju.«

T. K.

besede mode

Poletne sanje na visoki nogi

Visoke pete zahtevajo veliko vzdržljivosti in vaje

Čevlji so pomemben del garderobe in velikokrat dajo naši podobi piko na i. Veliko žensk jih rado kupuje, ker se zavedajo pomena olajšanja, ko se obute pogledajo v ogledalo in vidijo dosti boljše podobo, kot bi si jo upale zamisliti.

Vizualni spomin

Ponavadi smo prepričani, da imamo dober vizualni spomin. Tudi sama sem bila dokaj prepričana, da to definitivno drži. Žal pa z nekaj vprašanji o videlih stvarih, ki jih skrivamo po določenem času, takoj ugotovimo, da si zapomnimo dokaj različno. Pri profesionalcih se lahko naučimo, da stvari preprosto moramo vedno znova poskušati kombinirati. Samo na tak način se lahko prepričamo, katera kombinacija oblačil s čevlji daje ne le dobre, temveč najboljše rezultate.

Za lepoto je treba malo potrpeti

Tako bi rekla moja babica, ki je v rešnici nikoli nise videla na visokih petah. Očitno je bila lepota v takratnih časih ali morda v njenih očeh popolnoma

drugačnega pomena. Mediji nam prikazujejo sanje na visokih petah. Vsakič znova se mi zdi, da oblikovalci med seboj tekmujejo, kdo bo izumil višjo peto. Udobnost je v tem primeru ekstremno draga, saj zahteva kakovostno tehnologijo in najboljše materiale. Pri teh stvarih ni vmesne poti. Vsaka zamenjava materiala ali drage tehnologije morda zniža stroške, a potrošnica hitro začuti nestabilnost, ki jo lahko stane tudi kakšen zlom.

Barve, trakci, juta

Krizni časi so bili in bodo. V tridesetih letih prejšnjega stoletja kriza ni pregnala lepega obnašanja, lepih besed in fraz. Osebnostni stil, ki zajema podobo, obnašanje in način komuniciranja, je nadomestil postal pomembnejši od tega, kdo ima več denarja. Vsaka zamisel, ki se nam poraja, nam lahko prinese neizmerno veselje, če jo uresničimo s svojimi rokami. V modi so različni barvni trakci, ki jih lahko dodamo marsikje. Tudi čevlji iz jute so letos izjemno zanimivi.

Tatjana Kalamar Morales

mi in odnosi

Mami, strah me je, prižgi lučko

Otroški strahovi se pojavijo v času otrokovega razvoja

1. del

Otroški strahovi, kot so strah pred temo, tujci, velikimi avtomobili, pajki, bauci, duhovi, višino, smrtjo staršev, strah pred ločitvijo od staršev, živalmi, insekti se pojavijo v času otrokovega razvoja, v obdobju med letom in pol ter šestim letom starosti. Že dojenček ima vrojen strah pred padanjem in zakrili z rokami in nogami ter zajoka, če se čuti negotov, ker smo ga prehitro ali nepriemno premaknili.

Nekateri otroci izražajo več strahu kot drugi. Strah je naravno otroško čutenje. Način, kako starša zmoreta regulirati otrokov strah, pa govori predvsem o njunem sprejemanju strahu in hkrati zelo močno vpliva na razvoj otrokove osebnosti. Če očetu kot fantku ni bilo dovoljeno čutiti strahu ter je bilo njegovo otroštvo zaznamovano s stavki: »Si pa ja že velik, ne sme te biti strah, moraš biti močan, saj si fant, saj nisi mevža,« bo zelo težko sprejemal sinove strahove in jih bo najverjetneje blokiral s podobnimi odzivi, kot jih je bil deležen od svojih staršev.

Ko otrok odrasča in postaja samostojen, raziskuje svet, to pa mu lahko povzroči veliko negotovosti. Blokada strahu pomeni, da bo otrok razvil dve strategiji preživetja. Ali bo nezačuten in odrezan stroh svojih staršev ponotranjal tako močno, da ga bo vse življenje strah vsakodnevnih življenjskih situacij in izzivov, ali pa bo strah odrezal in ga posledično več ne bo čutil. Velikokrat srečamo človeka, ki navzven deluje močno in samozavestno, ob njem pa začutimo strah. Tako se v partnerskem

odnosu srečata ravno ti dve nasprotji. Imenovala ju bom Miha in Klara. Miha prihaja iz družine, kjer ni bilo dovoljeno čutiti strahu in je strah odrezal, postal močan in na videz samozavesten, Klara pa je navzven polna strahu in negotovosti, saj je strah tako močno ponotranjala, da je ostala del njega. V svojem otroštvu je nenehno poslušala stavke, kot so: »Pazi, se boš poškodovala, ha, ha, ha, strah te je, tebe je pa res vedno strah, boječka si ...«

Tako strah postane temeljno čutenje njunega odnosa in hkrati temelj neslišnosti in ne stika med njima. Kajti Klara išče samo eno, da bi jo Miha enkrat razumel in začutil v njenem strahu, on pa se tega boji in ji ponuja ravno tiste stavke, ki jih je slišala doma od staršev.

Pomembno je vedeti, da si vaš otrok ne želi biti negotov in prestrašen, potrebuje samo vašo pomoč, da se bo spet počutil varno, zato je zelo odvisen od vašega odziva. Pustiti ga v strahu, ga ignorirati, se mu smejati in norčevati, so strategije reguliranja strahu, ki ne prinašajo uspeha.

Pogovor lahko pomiri veliko strahu, če je strah premočan, je smiselno otroka objeti. Če je otroka strah, da je pod posteljo pošast ali bauc, prižgite luč in skupaj preiščite posteljo. Če se boji kučka, da ga bo pojedel, pokažite otroku, kako ima pes rad samo svoje noge (domači pes, ki se ga tudi sami ne bojite). Če se boji vode, pojdite sami v vodo. Pomagajte otroku, da bo zmogel premagati svoje strahove.

Sabina Stanovnik, Midva – Zakonski in družinski center (www.midva.si)

Pomurske lekarne razkrivajo zdravilne skrivnosti

Alergije – vedno več in v različnih oblikah

Sami ustvarjamo odlične možnosti za uspevanje pršic in drugih alergenov

Dejstvo je in mimo tega žal ne moremo, da smo večino alergenov sami prinesli domov. Sodoben način življenja, psihična in fizična (pre)obremenjenost, drugačna pridelava in predelava hrane ter spremenjene razmere v okolju so nas prisilili v to, da se danes širi, lahko bi celo rekli, epidemija alergijskih bolezni.

Mnogokrat se sprašujemo, zakaj alergijske bolezni sodijo med najpogostejše težave v razvitem svetu, in vse kaže, da njihova pogostost še narašča. Najpomembnejši razlogi so ozaveščenost, diagnostika in tudi boljše dostopnost do zdravljenja. Ampak zakaj ravno danes? Kaj je bilo včasih tako drugače, da takšne mavrice alergijskih bolezni niso poznali? Poglejmo samo pršice v hišnem prahu (predvsem v posteljah), ki uspevajo v prostorih z visoko vlažnostjo in visoko temperaturo vse leto. Se še spomnite pripovedovanja naših babic in dedkov, kako so imeli v spalnici pozimi mraz, prostore pa so stalno prezračevali? Čemu? Takšnih razmer alergenim nimajo radi. Danes pa imamo ekološke hiše, varčujemo z energijo, stalno skrbimo za čistočo in sami ustvarjamo odlične možnosti za uspevanje pršic. Prav tako smo v bivališča prinesli lončnice – in vemo, kjer je zemlja, so tudi plesni. Da o higieni naših dojenčkov in otrok niti ne govorimo. Bi lahko rekli, da včasih pretiravamo s higieno? Dejstvo je, da otroci zaradi okužb ne umirajo več. Vendar pa vsak dober ukrep s seboj prinese tudi pomanjkljivost – na »oblast« so prišle druge bolezni, ki so nadležne, niso pa življenjsko ogrožajoče. Imunski sistem je narejen tako, da je po rojstvu zelo nagnjen k razvoju alergije. Včasih je bil ob rojstvu otrok bolj izpostavljen umazaniji, kjer so naseljene različne bakterije. Z njimi je imunski sistem hitro prišel v stik in preklaplil iz alergije na normalen imunski odziv. Teža danes v mnogih primerih žal ni več. In zato mnogi ljudje, ki so gensko dovzetni za alergije, to tudi razvijejo. Otroci z enim staršem, ki ima katero izmed alergij, imajo približno 50-odstotno verjetnost, da jo bodo razvili

tudi sami. Tistim z obema staršema z alergijo se obeta s kar 75-odstotno verjetnostjo.

Alergijska bolezen je bolezen imunskega sistema, ki se lahko pokaže kjer koli v našem telesu. Tudi če se simptom pokažejo na koži, je še vedno vzrok imunski sistem. Ni pa vedno vsak srbeč izpuščaj, ki traja malo dlje časa, alergijska bolezen (lahko pomislimo tudi na garje, iritativni kontaktni dermatitis ali druge kožne bolezni). Ko prvič pridemo v stik z alergenom, pride najprej do senzibilizacije, tj. tvorbe protiteles. To

govori, da je alergičen. Težava pa je, da je alergijski odziv pravzaprav na neki način popolnoma normalen odziv. To pomeni, da protitelesa (pozitivni test) še ne pomenijo alergije. Prav tako negativni testi nimajo stoodstotne napovedne vrednosti. Pri določenih alergenih so testi slabo občutljivi ali postane bolnik preobčutljiv in alergičen šele v tistem trenutku.

Paziti moramo tudi na možnost navzkrižne alergije. Pri alergiji na cvetni prah ene vrste trav res lahko pričakujemo, da se bo alergija pojavila tudi na cvetni prah vseh vrst trav in še žit povrh (botanično sorodstvo). Ste pa kdaj pomislili, da bi se ob njej pojavila tudi alergija na krompir ali paradiznik? A žal je tako, da so navzkrižne alergije nepričakovane, tudi simptomi so lahko popolnoma drugačni od simptomov osnovne alergije. Alergijski rinitis zaradi cvetnega prahu in bruhanje, driska ali celo dušenje zaradi zaužitega jabolka, krompirja ali paradiznika na prvi pogled nimajo nič skupnega. Morda pa vendar?

Zanimivo je tudi, da alergija žal ni vedno omejena le na del telesa, kjer se je pojavila prvič. Prehajanje ene alergijske bolezni v druge imenujemo alergijski marš. Alergija, ki povzroča prebavne težave in je pogosta pri majhnih otrocih, lahko preide v kožno alergijo (atopijski dermatitis), nato pa še v težave na dihalih (alergijski rinitis ali celo astma). Tak potek je večkrat mogoče prepoznati pri otrocih, redkeje pa pri odraslih.

Alergija ni tako enostavna bolezen, saj telo včasih burno reagira na povsem naravno snov. Pomembno je zgodaj prepoznati simptome in se nanje kar se da hitro odzvati. V določenih primerih je dovolj, da se oglasite v lekarni. Lekarniški farmacevti vam bomo pomagali pri izbiri ustreznega zdravila in uspešnem samozdravljenju. Včasih pa je nujen posvet z zdravnikom dermatologom ali alergologom. Kako prepoznati simptome alergije in kako jih ločiti od drugih kožnih bolezni, kdaj k lekarniškem farmacevtu oz. zdravniku, kako odmerjati določena zdravila, da dosežemo njihov optimalni učinek? Vse to in še več o zdravljenju alergij pa v naslednji številki Vestnika!

Barbara Mlinarič, mag. farm.

pomeni, da ko nas prvič piči čebela oz. prvič vzamemo določeno zdravilo, običajno še ne more priti do alergijskega odziva, saj se imunski sistem še nikoli ni srečal s temstrupom, nima spomina in se ne zna odzvati. Tisti, ki postane alergičen, v telesu namesto zaščitnih protiteles naredi protitelesa, ki po naslednjem stiku z alergenom ustvarijo alergijo. Sproščajo se histamin in druge snovi, ki povzročijo različne težave: srbenje, pordečitev, otekanje sluznic, soljenje, kihanje, lahko pa tudi drisko, bruhanje, omotičnost in celo dušenje. Če bi mesec po piku čebele človeku odvzeli kri ali napravili teste, bi ugu-

z našega štedilnika

Piščančje rulade z beluši in čemažem

Za 4 osebe potrebujemo: 750 g belih belušev, sol, ščep sladkorja, 200 g graha, 1 šalotka, 4 kose piščančjega fileja, poper, 150 g čemaža, 2 žlici masla, 150 ml smetane za kuhanje, 1 rumenjake.

Beluše pripravimo in skuhamo v slanem kropu s sladkorjem, da so še čvrsti, potem jih narežemo na tretjine. Grah operemo in ocedimo. Hitro blanširamo v slanem kropu in znova ocedimo. Šalotko olupimo in drobno sesekljamo. Meso solimo in popopravimo, čemaž operemo in ocedimo. Čemaž in del belušev razporedimo po mesu. Vse skupaj zvijemo in na žlici masla popečemo z vseh strani (približno deset minut). Potem meso vzamemo iz ponve in postavimo na toplo. Grah, šalotko in prihranjene beluše prepražimo na preostanku masla. Dodamo rumenjake, smetano, solimo, popramo in mešamo, da omaka narahlo zavre. Piščančje rulade narežemo na

rezine, prelijemo z omako in postrežemo z izbrano prilogo.

Sirovi cmoki

Za 4 osebe potrebujemo: 500 g krompirja, 500 g posušenega belega kruha, 1 čebulo, 1 strok česna, 30 g masla, 250 g sira, 250 ml mleka, 4 jajca, sol, poper, muškati orešček, 3 žlice svežega peteršilja, moko po potrebi, olje za pečenje.

Krompir skuhamo, olupimo in ohladimo. Kruh narežemo na kocke in stresemo v veliko skledo. Čebulo olupimo, sesekljamo, prepražimo na maslu s seseklanim česnom, dodamo narezanemu kruhu in zmešamo. Dodamo pretlačen krompir, na kocke narezan sir in mleko, v katerem smo razžvrkljali jajca, sol, poper, muškati orešček in peteršilj. Vse skupaj zmešamo in pustimo pol ure, da se prepoti. Potem vnetemo toliko moke, da nastane čvrsto testo. Z vlažnimi rokami oblikujemo cmoke in jih nekoliko sploščimo. V ponvi segrejemo olje in

cmoke zlato rjavo počasi opečemo na obeh straneh ter še vroče ponudimo z glavno jedjo.

Medena pena z beluši

Za 4 osebe potrebujemo: 500 g belih belušev, sol, 4 liste želatine, 200 ml sladke smetane, 3 rumenjake, 100 g cvetličnega medu.

Beluše olupimo, odrežemo olesele dele, narežemo na manjše kocke in skuhamo, da so zelo mehki. Ocedimo in pustimo, da se ohladijo. Želatino namakamo v hladni vodi. Beluše piriramo in pretlačimo skozi sito. Jajca razžvrkljamo nad vročo vodno kopeljo, dodamo med in penasto umešamo. Želatino ožamemo in skupaj s piriranimi beluši vmešamo v jajčno zmes. Ohladimo v ledeni kopeli. Preden se pena strdi, vmešamo še stepeno sladko smetano in za tri ure postavimo na hladno. Medeno peno postrežemo s kompotom ali izbranim sladoledom.

Matej Lukač

Robert Lavtar, šaman

Cilja šamanizma sta ravnovesje in povezava

Mnogo nas ob besedi šaman pomisli na misticizem in magične obrede, predvsem pa na bobnanje, divji ples in pisana oblačila

A obisk pri šamanu Robertu Lavtarju, ki z ženo Petro Slapar že nekaj let živi na Goričkem, je vse prej kot to. Robert je slovenski javnosti najbolj znan kot šaman, zato ga naprosim, da mi pojasni šamanizem: »Do šamanizma me je pripeljalo vprašanje, kako praktično reševati probleme ljudi našega prostora. Šamanizem mi je omogočil odkrivanje vzrokov problema, kar je najpomembnejše. Jaz ne zdravim, odkrivam pa vzroke bolezni, stresa, motenj. Vzrok je lahko neki dogodek v preteklosti – travma, ki te spremlja vse življenje kot čustven spomin in se kasneje razvije v bolezen. Podpiram uradno medicino. Šamani odpravljamo vzroke, medicina pa bolezen fizično pozdravi. Vzrokov za neko nezaželeno stanje – psihično ali fizično – je na tisoče. In šaman je tisti, ki je sposoben odkriti pravi vzrok. Lahko da nekdo živi v nepravem okolju ali z nepravo osebo. Z diagnostiko jaz to odkrijem in povem načine, kako to najhitreje odpraviti – tudi s pomočjo uradne medicine.«

šamanizma sta ravnovesje in povezava, pravi Robert in dodaja, da je rezultat tega srečen, zadovoljen, izpolnjen človek, ki izgubi strah pred smrtjo, o kateri nadaljuje: »Smrt je eden od primarnih strahov človeka, a v bistvu je kazalnik nepovezanosti. V naravi nobene živali ali rastline ni strah smrti, to je človeška pogruntavščina.« O ekonomski krizi pravi, da izhaja iz ljudi, ki na vodilnih položajih odločajo le v kratkoročne namene, v svojo korist ne glede na posledice za okolje: »To je nasprotno naravi kot osnovni energiji. Zakon narave pravi, da vse, kar storiš, moraš storiti z zavestjo, kako bo to učinkovalo dolgoročno. Vsi na položajih so se odločali le v svojo korist in posledica je kriza. Menedžerji bi morali vsako odločitev sprejemati z jasno zavestjo, kako bo njihova odločitev vplivala širše ne le čez deset, ampak tudi čez sto in tisoč let. Takrat podjetje deluje v širše dobro, za vse generacije, do zadnjega zaposlenega.« Ker mi leto 2012 ne da miru, ko opazujem in doživljam spremembe na vseh

le praktična učinkovitost določenih metod iz šamanske tradicije afriškega ljudstva Yoruba: »Nekateri so pripeljali v Slovenijo to afriško kulturo, jaz pa le procesno vrednost – energijo, ki učinkuje.« Gre za tradicionalne metode, prilagojene naši družbi: »Pomembno je, da v tem času in prostoru dosežemo svoj optimum. Nemogoče je razložiti z besedami, kaj pomeni povezovanje z energijo narave. Vse, kar jaz počnem, moraš osebno občutiti.« Oriše, ki jih ponazarjajo leseni kipci v Robertovi pisarni, so energije narave, ki so navzoče povsod, le da se v Afriki, kjer je personifikacija energij, imenujejo oriše. Afriška ljudstva imajo tradicionalne rituale za priključitev naravnih energij, mi jih pa nimamo, ker smo izgubili stik s temi rituali. Robert na svojih ritualih pokaže ljudem, kako se povezati na način, prilagojen evropskemu človeku. Prav tako napoveduje, da bo postal šamanizem čez 20 ali 30 let uradno priznana psihoterapija ravno zaradi svoje učinkovitosti. Med pogovorom se nama pridruži njegova

Robert z ženo Petro na enem izmed svojih potovanj, na katerih uživa, a vedno komaj čaka, da se vrne nazaj domov – na Goričko, kjer so, kot sam pravi, najčistejše energije.

Fotografija arhiv Roberta Lavtarja

Šamanizem še živi v Afriki

Šamanizem je bil prvotno razširjen pri plemenskih ljudstvih, a Robert opozarja: »Šamanizem ima globljo dimenzijo, kot si ljudje predstavljajo. Gre za najbolj naravno stanje človeka. Da pa prideš do tega naravnega stanja, moraš imeti metodo, s katero odkriješ svojo naravno energijo. Po vsem planetu se je to hkrati dogajalo pred približno 6000 leti: na našem prostoru so bili Iliri in Kelti, širše pa grško-rimska kultura, sibirski šamani, avstralski domorodci. Vsi so to znanje imeli, a v zgodovini se je izgubilo oziroma ni bilo preneseno naprej.« Kot mi pojasni Robert, je bistven del šamanizma energetsko prenašanje znanja s človeka na človeka. Tako je danes še v Afriki pri ljudstvu Yoruba, ki je edino znanje preneslo naprej na belega človeka. To znanje prinaša človeku ravnovesje, da se poveže z naravo in dojamne svoje korenine.

Človek nad naravo

Robert pravi, da je ravno izguba tega stika vzrok današnje krize: »Vzrok današnje krize je izguba stika z naravo. Človek je ločen od narave, postavil se je nad njo. Misli, da dominira, a vsakodnevno dobiva znake, da ni tako.« Cilja

ravnih okrog sebe, me zanima kaj več: »Energija leta 2012 je energija katarze in emocionalnega čiščenja, prihajamo do križišča. Treba bo spremeniti dotedanje doživetje. Kriza, ki se dogaja, bo verjetno trajala vse leto, a na koncu bo prišlo do preobrata. Treba bo gledati vse odločitve, tako politične kot ekonomske, iz širše perspektive. To pa bo težko, saj smo bili vajeni v tem času in prostoru delovati le kratkoročno.« Ker sem mnenja, da ima vsaka težava tudi svojo rešitev, Roberta pobaram, naj mi namigne, kaj nam v tem letu utegne pomagati: »Pomembno je zavedanje, da je vsakdo unikaten in rojen z lastno energijo, ki je drugačna od drugih. Treba je najti sebe, to pa pomeni, povezati se s svojo naravno energijo.« Robert izvaja metode, s katerimi je mogoče odkriti svojo optimalno energijo in živiti izpolnjeno življenje tako duhovno kot materialno: »Združil sem vse najboljše znanje in metode v vsega sveta. S temi metodami v najkrajšem času dosežemo najvidnejše rezultate.«

Energetsko najčistejši kraj

Leta 2000 je pripeljal Robert šamanizem v Slovenijo in iz tega se je razvilo več vej. A kot pravi, njega zanima

žena Petra, s katero sta imela energetsko poroko. Ker si ne predstavljam, kaj to pomeni, mi razloži: »Dva energetska svetova se združita v enega. V praksi to pomeni, da moje dobre lastnosti pomagajo njej premagati njene slabe, njene dobre lastnosti pa moje slabe. Občutenje je zelo intenzivno. Čutiš kot eno. Če je Petra slabe volje, jaz to občutim, in obratno. Na spontan način narediš vse, da je ona v redu, da si potem tudi ti v redu,« se smeje Robert. Za konec me zanima še, zakaj sta se odločila za življenje v Prekmurju: »Prekmurje, še posebno Goričko, je energetsko najčistejši kraj v evropskem merilu, če ne širše. Prekmurje z Goričkim bo postalo vodilno območje. Čez pet do deset let bo prišlo na prvo mesto v Sloveniji, saj ne more biti drugače zaradi tukajšnjih energij in ljudi. Namreč tukaj delujejo še povezave na globljem nivoju, ljudje sodelujejo, se povezujejo, si pomagajo medsebojno in sorodstveno. Goričko in celotno Prekmurje sta že naprej – tam, kjer bosta Slovenija in Evropa čez deset let. Ampak to v tem trenutku še ni prepoznavno. Sam veliko potujem po svetu, a vem, kaj imamo na Goričkem, zato vedno najdem način, da se čim prej lahko vrnem.«

Tatjana Baligač

Tukaj in zdaj

V ISKANJU NOVEGA PREGOVORA

Norma Bale

Velikokrat sem za ponazoritev našega nacionalnega karakterja uporabila pregovor Naj sosedu krava crkne, potem pa naj še meni, da ne bo hodil k nam po mleko. Zdaj iščem v bogati zakladnici ljudskega izročila novega. Takšnega, ki bi podkrepil mojo novo teorijo o tem, da Slovenci ne samo, da ne prenesemo sosedov, še sorodniki in prijatelji nam gredo na živce. To je namreč pokazala zadnja stavka. Po javnem sektorju je realno gospodarstvo udrihalo z grobimi žaljivkami o nedelu in odvečnosti. Pojavljali so se komentarji o skorumpiranih prometnih policistih, lenih učiteljicah, ki med podaljšanim bivanjem berejo revije, direktorjih zdravstvenih domov, ki imajo previsoke plače in bi bil z veseljem vsak delavec za strojem pripravljen prevzeti njihovo delo, o univerzitetnih profesorjih, ki imajo menda le nekajurno delovno obvezo, upravnih delavkah, ki samo sedijo in štampajo papirje, celo taki so se našli, ki so poklicnim gasilcem očitali, da delajo samo, kadar gasijo (?!). Tako imenovani realni sektor, ki je menda to državo zgradil v potu svojega obraza in s svojimi žulji, bi najraje z našega kurjega zemljevida izbrisal vse kulturnike, umetnike pa poslal s krampi kopat jarke. Toliko sovražnega in nestrpnega govora ni bilo že od časa domobrancev, belogardistov in partizanov dalje. Nekdo, ki nas premika kot figure po šahovnici, se mora ob tem nebeško zabavati. Pritisnil nas je tam, kjer vedno zacvilimo; pri favšiji, pritlehnosti, privošljivosti in sovražnosti. Za našo nesrečo je vedno kriv nekdo drug. Mi smo že pošteni in delovni, samo kaj, ko so oni hudiči take lenobe in kradljivci! Toda, kaj pa, če je vse res? V naši duhovno in finančno obubožani državi je 820.000 delovno aktivnega prebivalstva, 160.000 jih je v sektorju, ki ga je očitno treba razstreliti. Če za mizo torej sede pet sorodnikov in prijateljev, bo eden od njih zaposlen v javnem sektorju. Od te stavke dalje bo ta eden vedel, kaj si o njem mislijo drugi štirje. Od teh štirih morda eden z njim spi, drugi z njim preživlja prosti čas, tretji od blizu spremlja njegovo delo, četrti pa, po statistiki, itak nima pojma, kaj se dogaja. Po spletu so šibali komentarji, ko znan sin znanega očeta javno objavi tвит, kjer stavko označi za neumnost, čeprav njegov oče ves svoj kolektiv pri njej podpira, mož zapiše, da bo njegova žena učiteljica končno enkrat osem ur v službi, ker bo stavkala na delovnem mestu, sestra glasbenika pa se priduša nad javnim sektorjem, čeprav je njen brat pravkar podpisal pogodbo za špil, ki ga bo plačal javni zavod. Toda kako bi mi, majhni, lahko drugače, če pa sam presvetli poglavar omalovažujoče in s sarkazmom brez primere sodi o (ne)delu javnega sektorja. Če njegovi ženi zdravnici pač nikoli ne bo treba garati ali pa bo na kliniki, ki je kakšnih 36 potovalnih ur v stran od naše zaplankanosti, kar takoj šefinja v belem plašču, to pač še ne pomeni, da imajo vsi, ki so končali medicinsko fakulteto, tako srečo. In še enkrat: Ja, strinjam se z znižanjem plač, sem pa globoko pretresena nad majhnostjo in grdostjo sorodnikov in prijateljev, ki o nas »javnih« tako grdo mislijo. In res sem že sita zmerljivk samo zato, ker z magistriranjem, plačanim iz lastnega žepa, in z izpiti, ki sem jih opravljala brez tuje pomoči, delam v javnem sektorju. Bolj kot sita pa sem neskončno žalostna, ker smo se dali tako sprovcirati in se brezsravno žalimo med seboj. Ne pozabimo, da lahko že jutri kak od omizja petih za zmerom odide. Ali je torej vredno?

namig

Nasvet Roberta Lavtarja za leto 2012

To leto simbolizira indijanska zgodba o orlu. Ta lahko doživi 80 let. Vmes, ko je star 40 let, ima dve možnosti: ali si populi krepplje, perje in odtrga kljun, da mu zrastejo novi, ali pa umre. V tem letu je treba začeti na novo. Od nas je odvisno, ali bomo preživeli ali propadli. Treba je boleče na novo začeti.

Fotografija arhiv Roberta Lavtarja

Z gumpiči se učimo tujih jezikov

Piti

Pijemo, če smo žejni, in pijemo, ker naše telo nujno potrebuje tekočino, najbolj vodo. Seveda mnogi pravijo, da nas najbolj odžaja voda, ampak mnogi imajo raje sadne sokove, gazirane pijače, kot je kokakola, ki jo pijejo po vsem svetu, in druge pijače z različnimi okusi. Pijemo iz kozarca, dojenčki iz stekleničke, tisti starejši pa iz steklenice. Pijemo po požirkih ali pa na eks, tako da naenkrat spraznimo kozarec. Ko pravimo, da se je nekdo napil, največkrat mislimo, da je spil preveč alkoholnih pijač. Piti nekomu kri pa pomeni, da se nekoga brezobzirno izkorišča in trpinči. Ko pa pravimo, da kdo pije iz čaše modrosti, pomeni, da je pameten, včasih lahko za tistega, ki se dela preveč pametnega, to pomeni v prenesenem pomenu. Ker gumpiči obožujejo različne pijače in kakšen tudi pade vanjo, morate zelo paziti, da ga s slamico ne boste popili.

Angleški jezik:
drink (drink)
Nemški jezik:
trinken (trinken)
Madžarski jezik:
inni (inni)
Španski jezik:
beber (beber)
Italijanski jezik:
bere (bere)
Francoski jezik:
boir (boar)
Esperanto:
trinki (trinki)

Prevode besed pripravljajo učitelji tujih jezikov z Ljudske univerze Murska Sobota, za esperanto skrbi Jovan Mirkovič, gumpiče pa ilustrira mag. Marjan Vaupotič.

Psihologinja draga gozpa!

ojla! mam en hut problm o slovenjščini ni mam pojma kk lahk tud vidš. Neavem čuj ej kdaj se piše kaj z nekakšno Veliko začetnico in kdaj z malo. nevem kdj morš koga vikat ali tikat tebe rajš tikam da si nebsš mislila da si stara no sj itk si sam da mi nebsš u penzijo pobegnla pa nebm imela koga za upraš. sj tega našga učitla za slovenščino sm neki uprašala pa me je sam pogledu. na fejtstbuku si vsi pišjo kak nevem kdo pa še jst nevem kj je prav pa kaj ne in zto ker si itk pretisara za fejtstbuk tebe uprašm pa mislim da se še ti nis nalezla fejtstbukovepapagajščine.

Zato bi blo fajn meti en novi predmed kje bi lahk vsi govorli kot mi vsi zastopimo... pa kje bi govorli kot mi čemo pa tak bi se vsi med sabo zastopli ker učitlov itak več nič ne zastopmo nekaj sami sebi nakladajo.

Zato bi pri tem noumu predmetu rabli enga nouga učitla ki ima najvč lajkov na fejtstbuku. Pisanje pisma mi negre najbolj sam vseem upam da boš me zastopla če ne pa pejt na fejtstbuk pa si profil naret pa ti bo vse jasno pa še kakšn lajk mi lahk dodaš jih mam kar neki sam pa še vseem premau pa prosim ne učitlu za slovenjščino tega pisma kazat bo mi še kakšn šus napisu jih mam že dovol. prosim ta moj predlok upoštevi, pa ta učitel za nou pretmed nj nebo str dedk ki bo skuper s tabo počas v pensijo odišo.

Pripis:mal sem se trudla kvakat sj mislim da me boš tok bolš zastopla.

Pripispripisu:kok lajkov bi mojmo pismu dala da vem če ga naj na fejtstbuku objavim?

Čauči pa ne me pozabt lajkat!
Laura Müller iz Gornje Radgone

Veselim se pomladi, Brina Horvat, 1. a, OŠ Turnišče

Prispevke in mnenja o vsebinah pošiljajte po elektronski pošti: nana.rr@vestnik.si ali po pošti: Vestnik, za Barve otroštva, Ulica arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota.

Krtek Črtek in njegova zgodba

Nekoč je živel krtek Črtek, ki je želel videti metuljčka. A ni smel iz luknje, ker mu je mama tako rekla.

Naslednji dan je videl, da je mama mrtva. A ni bil tako žalosten, ker je zdaj lahko šel ven, malo prej pa ni smel. Šel je ven in bil je zelo lačen. Ni imel nikogar, da bi mu povedal, kje je njegova hrana in kaj lahko je.

Šel je in si mislil, ko bi le lahko imel spet mamico. Želja se mu je izpolnila in mama je oživela. Rekla mu je, da je bila prestroga. Spomnila se je, da ima krtek na današnji dan rojstni dan. Nekaj je imela zanj. Dala mu je darilo. V darilu je bil metulj. Krtek Črtek je bil zelo vesel.

Daša Smodiš, 2. b, POŠ Melinci

Zapelo skoraj šeststo mladih pevcev

V organizaciji Območne izpostave Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti Gornja Radgona in Osnovne šole Gornja Radgona je bila prejšnji torek v avli radgonske osnovne šole območna revija otroških in mladinskih pevskih zborov. Ker je bilo prijavljenih zborov veliko, je bila revija v dveh delih. Prišli so zbori iz občin Apače, Gornja Radgona, Radenci, Sveti Jurij ob Ščavnici in Rogošovci, skupaj pa je zapelo 583 otrok, ki jih je spremljalo 60 različnih instrumentalistov. Mladim pevcem in instrumentalistom so prisluhnili številni obiskovalci. Spremljevalka revije Majda Hauptman iz Ljubljane je pohvalila mlade pevce in povedala, da je presenečena, da je na radgonskem območju med mladimi toliko zanimanja za zborovsko petje. Franci Klemenčič

Mladi taborniki premočeni opravili vse naloge

Za tabornike, ki imajo radi naravo, ni slabega vremena, ampak se znajo prilagoditi prav vsem razmeram. Tako so se v nedeljo, 22. aprila, ob dnevu Zemlje in dnevu tabornikov, čeprav je lilo kot iz škafo, taborniki mlajših skupin roda Veseli veter iz Murske Sobote s starši odpravili po poteh preživetja v naravi v soboško Fazanerijo.

Tam so jih čakale različne taborniške naloge, kot so postavljanje bivaka, prepoznavanje potnih znakov, zavezovanje vozlov, reševanje iz paj-

kove mreže ter hoja po vrvi. Reševanje nalog in izzivov je dodatno oteževalo hladno aprilsko vreme, saj so se jih lotevali kar pod dežniki in dežnimi plašči.

Komaj kakšen kos oblačila je ostal suh, kljub dodatnim oviram pa so uspešno opravili vse naloge. Ob petju taborniških pesmic so mladi taborniki dobili prave taborniške rutice in z dvignjeno desnico prisegli, da bodo od zdaj naprej živeli po taborniških zakonih. Kdor tega še ne ve, pa je izve-

del še eno taborniško skrivnost, da taborniki ne ploskajo, ampak mrmrajo. Vlasta Toth, mamica Davida, ki je postal pravi tabornik, je ob tem le povedala, da so se prav vsi mali taborniki s pisanimi ruticami okrog vratu, čeprav mokri in prezeblji do kosti, ponosno odpravili proti domu. In da so nanje ponosni tudi starši, saj njihovi otroci med taborniki pridobivajo nove izkušnje in se učijo biti samostojni! Mmmmm za nove tabornike!

A. N. R. R.

Fotografija Vlasta Toth

Delu čast in oblast X

Od bande do repetitorja

V treh dneh glasbene edukacije v Murski Soboti se bomo sprehodili od roka do drum'n'bassa in postpanka

Jutri, v petek, se v Mladinskem informativnem in kulturnem klubu v Murski Soboti začne nova edicija tridnevnega glasbenega festivala Delu čast in oblast. Festival letos slavi pomemben jubilej, namreč deseto obletnico, več o tokratnem dogajanju pa smo se pogovarjali s programskim koordinatorjem v MIKK-u in enim od organizatorjev Tomislavom Glavico: »Da, glede na trenutne razmere v Sloveniji in Evropi je letošnji festival zelo dobro temperiran. Vsak dan bosta nastopila dva

nih žanrov, od progresivnega noisero-ka do krautroka. To bo njegovo prvo gostovanje pri nas. Glasbo bosta vrtela didžeja GT Oblivious (naš sogovornik, op. p.) in Jerinho.«

Pred koncertom bodo v MIKK-u vrteli še dokumentarec Take iz leta 2004, ki govori o tem, kako so argentinski delavci prevzeli tamkajšnje tovarne, ki bo tudi tokrat precej aktualna tema.

»V soboto bomo gostili zasedbi, ki se gibljeta bolj v zvrsti elektronske glas-

pini igra bobne Jernej Koren iz ŠKM Bande. Glasbo bo ta večer vrtel Kleemar.«

Zadnji dan festivala je mišljen kot vrhunec celotnega dogajanja: »Končno smo uspeli pripeljati atrakcijo iz Srbije, po moje trenutno najbolj 'vroč' bend na območju nekdanje Jugoslavije. Gre za skupino Repetitor, trio, ki igra mešanico postpanka in noisero-ka in je tudi pred izidom svoje druge plošče. Bend je že gostoval pred nekaj leti v beltski Ambasadi, ampak to-

nekateri drugi pomurski kulturni organizatorji.

»Ta festival začnemo načrtovati že v začetku leta, ko pogledamo, kako bodo razporejeni praznični dnevi. Vsi ti bendi so bili tudi v resnici naše želje za festival. Včasih se zgodijo kakšne stvari, ki ti malce podrejo načrtovan urnik, ampak v današnjem času »bookiranje« koncertov ne poteka več nekaj tednov ali mesec pred dogodkom. Treba je načrtovati najmanj pol leta vnaprej zaradi tega, ker je ponud-

Končno

80 kvadratnih metrov svobode

Odprtje novih prostorov študentsko-mladinskega kluba Klinka

V Gornji Radgoni so minuli petek uradno odprli nove prostore študentsko-mladinskega kluba Klinka. Prostor s površino 80 kvadratnih metrov so na Trgu svobode. Študentsko-mladinski klub Klinka je nastal leta 2004, aktivno pa deluje od leta 2009. Združuje malo manj kot tisoč študentov. Aktivnih članov je sicer dvanajst, vključenih študentov pa je približno dvesto petdeset. Predsednik kluba Marko Filipič je ob odprtju poudaril, da so prostore umetniško opremili sami domači avtorji, na kar so v Klinki še posebno ponosni. Za svoj moto v nadaljnjem delovanju pa so si vzeli napis s slike Actions Speak Louder Than Words (Dejanja govorijo glasneje kot besede). Novi prostori so namenjeni študentskemu oziroma mladinskemu ustvarjanju, Klinka pa bo imela v njih tudi dvakrat tedensko uradne ure. Postala je tudi dislocirana enota stičišča nevladnih organizacij.

Filipič je poudaril še zelo dobro sodelovanje z drugimi mladinskimi strukturami v Gornji Radgoni, s Klubom koroških študentov, z Lokalno razvojno fundacijo Pomurje, z radgonskim zavodom Kultprotur, lokalnimi podjetji pa tudi z domačo občino. Klub Klinka svoje delovanje financira z nacionalne strani Študentske organizacije Slovenije oziroma iz vsote

Novi prostori so namenjeni študentskemu oziroma mladinskemu ustvarjanju, Klinka pa bo imela v njih tudi dvakrat tedensko uradne ure. Postala je tudi dislocirana enota stičišča nevladnih organizacij.

Ludovik Material

Fotografija iz arhiva skupine

benda, poleg njiju pa bodo na sceni tudi didžeji, ki bodo vrteli glasbo pred koncertom in po njem. V petek bo najprej na odru prekmurska domača skupina ŠKM Banda, ki bo predstavila še svoj aktualni album Rdeči. Meni so že izdali, da bodo odigrali vse skladbe s plošče, česar doslej na koncertih še niso storili, seveda pa ne bo manjkalo niti starih hitov z albumov Patentat in Šamar-Janka. Poleg ŠKM Bande bo nastopila še zagrebška skupina Fjodor. Gre za kvartet, ki igra mešanico različ-

be. Najprej je tu dvojec drum'n'bass BeatMyth, ki bo nastopil skupaj z – zame najboljšim slovenskim MC-jem vseh časov – N'Tokom. Ta bo prispeval vokale na njuno glasbeno podlago. Potem pa bo koncertirala še prekmursko-ljubljanska naveza Ludovik Material, ki je v Prekmurju že nastopila v sklopu Klubskega maratona Radia Študent. Tokrat se bo predstavila z repertoarjem, ki bo le nekaj tednov pozneje izšel na njihovem prvencu pri založbi Kapa Records. Pri tej sku-

krat je še bolj kakovosten kot takrat in izjemen na odru, tako da se ga res splača videti in slišati prvič tudi v MIKK-u. Pred Repetitorjem bo nastopila zanimiva ljubljanska zasedba Čao Portorož, ki je konec lanskega leta izdala svoj prvenec. Za glasbo bo poskrbel DJ Vuk.«

Pri festivalu Delu čast in oblast je bilo prijetno presenečenje dejstvo, da so bili nastopajoči določeni in potrjeni že pred nekaj meseci, to pa je ažurnost, s katero se ne morejo pohvaliti

ba tako široka, da nam daje možnost, da lahko nastope zelenih bendov že prej potrdimo. Festivala Delu čast in oblast pa nimamo samo kot prirediteljev, na kateri si ljudje, ki za praznike ostanejo doma, krajšajo čas, oziroma kot zabavo. Še vedno namreč vztrajamo na tem, da mora biti ta festival neka edukacija, tako glasbena kot kulturna. Neki kakovosten presežek, ki ga nameravamo ohranjati še v prihodnje.«

T. K.

koncesijskih dajatev študentskega oz. malega dela. Cilj kluba je spremeniti mišljenje pri mladi generaciji in pokazati mladim, da so lahko aktivni in da lahko pripomorejo k spremembam. Klub deluje izključno po načelu prostovoljstva, ob tem pa v vodstvu še dodatno poudarjajo mladim, da bodo nagrada, ki jo bodo dobili za kakovostno opravljeno delo, izkušnje, ki jih bodo upoštevali njihovi bodoči delodajalci.

T. K.

knjigober

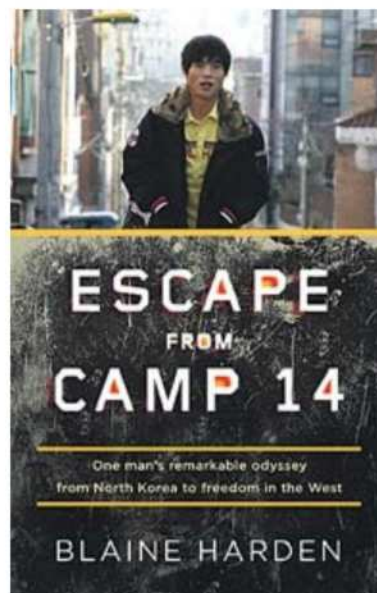
Blaine Harden – Escape From Camp 14

(Viking Adult, 2012) – Biografija človeka, rojenega v severnokorejskem zaporu

Knjiga Escape From Camp 14 je še popolnoma sveže delo priznanega ameriškega pisatelja in novinarja Blainea Hardena, nekdanjega in sedanjega dopisnika časnikov The Economist, Washington Post, New York Times in Times Magazine. Gre za pretresljivo in presunljivo biografijo o možu z imenom Shin Dong-hyuk, ki se je rodil in bil vzgojen v političnem zaporu v Severni Koreji in ki je za zdaj najverjetneje še edini, ki mu je od tam uspelo pobegniti na Zahod. Že večkrat smo slišali poročila o tej najbolj izolirani državi na svetu, npr. o veliki lakoti na ne-

katerih njenih območjih, med katero naj bi ljudje jedli tudi drevesno lubje. Ampak ob delu Escape From Camp 14 bralec spoznava, da je stanje v Severni Koreji v resnici še hujše. Večina državljanov je lačnih vsak dan, dežela pa bankrotirana, a kljub temu oborožena z jedrskim orožjem. Politični zaporniški kampi obstajajo v Severni Koreji že dlje kot nekdanji sovjetski gulagi in nemška nacistična taborišča. Trenutno naj bi bilo v teh političnih zaporniških kampih med 150 tisoč in 200 tisoč ljudi. Shin Dong-hyuk je bil star 23 let, ko je januarja 2005, potem ko so obesi-

li njegovo mamo, kot edini doslej uspel pobegniti iz tega represivnega omejenega sveta, kjer je bil skupaj s svojimi starši. Pravzaprav jim ne bi mogli reči starši, saj je Shin svojo mater videl le kot osebo, ki ga vstopa in ki z njim tekmuje, kdo si bo zase priboril več hrane, oče pa ga je popolnoma ignoriral. Stražarji v zastraženem kampu, obdanem z visokonapetostno električno ograjo, so očetu in materi le petkrat na leto dovolili, da sta spala skupaj. Shina so večkrat dali v okove, ga žgali z ognjem, obešali z glavo navzdol v samici in ga vzgajali, da postane ovaduh.

Kljub temu je Shin ostal mentalno zdrav, in ko je pobegnil skozi električno ograjo, mu ožganine, ki jih ima še danes, niso pomenile nobenih večjih težav. Najprej je peš prišel do Kitajske, nato je dve leti živel v Južni Koreji, odkoder se je potem preselil v ZDA. Štiri leta je živel v južni Kaliforniji in delal pri organizaciji, ki se bori za človekove pravice v Severni Koreji. Šele ko je prišel na Zahod, je Shin prvič slišal, da obstajata besedi »ljubezen« in »Bog«. Tega v severnokorejskem besednjaku namreč ni.

Hardenova biografija o človeku, ki je kljub nemogočim razmeram ostal pri zdravi pameti, je tako hvalnica vzdržljivosti, poguma in izjemnega boja za preživetje majhnega posameznika, ki je že rojen v okrutnem majhen svet teme.

T. K.

18. praznik Občine Sveti Jurij ob Ščavnici

»Ati, moramo iti še na sladoled!«

»Nabijanje«, sprevod in sladoled – tri od nešteti tradicij, ki zaznamujejo vsakoletno praznovanje občinskega praznika

Po čem si bom najbolj zapomnila letošnji občinski praznik Občine Sveti Jurij ob Ščavnici? Nedvomno po trisekundnem strahu, da sem oglušela. V želji po čim boljši fotografiji sem ignorirala opozorila varnostne razdalje in/ali zatiskanja ušes, ko so Jürjovski nabijači streljali z ročnimi možnarji. Prvi strel me je tako prestrašil, da sem skoraj izgubila fotoaparata, čeprav sem bila pripravljena na močan pok. Vsak naslednji strel mi je bil bližje in vse močnejše sem čutila vibracije, ki jih je oddajal močan zvok. Pri zadnjem v nizu strelav, ki je bil od mene oddaljen le dva metra, me je skoraj vrglo na zadnjo plat, v ušesih pa sem začutila močan pritisk in piskanje, nato še tri sekunde tišine...

Ko sem ugotovila, da je bila tišina le trenutna, sem se začela smejati lastni neumnosti, fantje pa so me tolažili, da bi me že oni pobrali, če bi se tako prestrašila, da bi me dejansko zbrisalo po tleh. O tem ne dvomim glede na njihovo leporečje pred tem. Ampak šele takrat sem zares razumela, da njihove prejšnje besede morda niso bile le moško bahanje, ampak so vsebovale kar precej resnice. Čeprav si želijo kakšno žensko v svojih vr-

stah, pa menda tako imenovani ne-žnejši spol ne kaže preveč zanimanja za tovrstno ohranjanje tradicije. Tudi zato ne, ker je za pokanje z ročnimi možnarji potrebna precejšnja fizična moč. A kdo bi vedel – morda se jim bo do njihovega naslednjega »nabijanja« ob občinskem prazniku katera že pridružila.

Tradicija, ki je starejša od občine, je tudi vsakoletni sprevod, na katerem se predstavijo različna društva s tistega območja. Odkar je Sveti Jurij ob Ščavnici občina, imajo v času okoli »jürjevega« občinski praznik, pred tem pa so imeli pri (prleškem) Juriju krajevni praznik z obveznim mimo-hodom krajevnih in občinskih »ponosov«. In ko so tako strumno korakali, jahali, se vozili mimo ljudi in jim mahali, se nisem mogla otresti vtisa, da gre za parado (jürševskega) ponosa, čeprav to ime spominja na drugo vrsto sprevoda. Naj pojasnim mojo izbiro besed – gre za društva, na delo katerih je župan Anton Slana ponosen, saj dobro predstavljajo občino na različnih področjih – od mladih do starih, od gledališnikov do športnikov. A ni dosti manjkalo, da bi ta sprevod prekinil dež, saj so tik pred koncem

Jürjovski nabijači na vsakem občinskem prazniku (tudi ob veliki noči, ko se rodi otrok in ob drugih priložnostih) streljajo z ročnimi možnarji. Bistveni za njihovo »nabijanje« pa so moč in čepki za ušesa.

Društvo Oldtimer Stara Gora v tradicionalnem sprevodu s ponosom razkazuje starodobnike, ki so v lasti njihovih članov. Med njimi je peugeot iz leta 1925.

Pri zadnjem v nizu strelav, ki je bil od mene oddaljen le dva metra, me je skoraj vrglo na zadnjo plat, v ušesih pa sem začutila močan pritisk in piskanje, nato še tri sekunde tišine ...

tradicionalnega sprevoda začele padati prve dežne kaplje, ljudje pa so si začeli iskati zatočišče.

In v tistem trenutku, ko so ljudje hiteli »na varno«, sem v moji neposredni bližini zaslišala glas dečka, v katerem sem začutila podobno moč strahu, kot sem jo izkusila sama, ko sem bila prepričana, da sem oglušela. Strah, da bi njegov oče zaradi dežja izpustil financiranje tradicije najmlajših udeležencev občinskih praznovanj in podobnih dogodkov: »Ati, moramo iti še na sladoled!«

Jerneja Domajnko

Peppek z brega je v imenu Ljubiteljskega dramskega društva Sveti Jurij ob Ščavnici v zahvalo za novo gledališko dvorano (ki je v novem kulturnem in upravnem središču) županu Antonu Slani podaril prvi vstopnici za premiero njihove nove gledališke igre.

Nepregledna množica ljudi vsako leto prispeva k prazničnemu vzdušju pri Svetem Juriju ob Ščavnici.

Med praznovanjem občinskega praznika so si lahko ljudje ogledali tudi, kje v novem kulturnem in upravnem središču bo županova pisarna.

pen

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek
26. 4. 2012
206. številka

... že cejli cvetén.

Marko
Šajnovič,
gasilec potapljač

Zgodba z naslovnice, str. 14

Fotografija Natalija Juhnov

Skoraj teden praznikov je pred nami, zato bo za branje Pena več časa. Vremenoslovci napovedujejo vroče dni, vendar ne pozabite, da ta mesec godujejo Pankracij, Servacij in Bonifacij. Z veliko žlico zajemite vse darove cvetočega meseca. Zadnji majski dan bo med njimi tudi Pen.

Za delo, plačilo in počitek!

Kmalu zasebna šola Dušana Radiča?

Ni problema, ki za koga ne bi bil priložnost! Dušan Radič - Vanek je na dan stavke javnega sektorja preveril svoje pedagoške sposobnosti in štirje njegovi učenci (od leve) Jaša, Katarina, Lana in še ena Katarina so mu že po enem dnevu skupnega dela navdušeni podpisali priporočilo pristojnemu državnemu organu za izdajo koncesije za zasebno šolo. Zatevajo prednostno obravnavo, saj bi se vsi štirje in še nekaj deset njihovih prijateljev jeseni želeli vpisati prav v takšno šolo, kot so jo obiskali na dan stavke šolnikov v javnem sektorju. Žal pa so se stvari že začele zapletati, so nam zaupali preverjeni viri. Za oblastnike so namreč sporne Vanekove moralno-politične kvalitete, ki pa so pri aktualnem izdajanju koncesij med najpomembnejšimi kriteriji.

-ju-

Dobre projekte bolj kot doma cenijo sosedje

Čeprav nas iz vladnih kabinetov skušajo iz dneva v dan prepričevati, da z reformnimi ukrepi pošiljajo iz Slovenije pozitivne signale tujim vlagateljem, se nam v praksi dogaja prav obratno. Mlad podjetnik Denis Kramberger iz Gornje Radgone, ki se ga verjetno še spomnite kot igralca v filmski uspešnici Andreja Mlakarja in Ferija Lainščka Halgato, je po otroški filmski izkušnji svojo poklicno pot usmeril na področje video in filmske produkcije. Obredel je svet in ustvaril podjetje KD FILM Production z nacionalno pisano profesionalno ekipo, ki ustvarja projekte za filmsko in oglaševalsko industrijo. Podjetnik, kakršnega bi v Sloveniji še kako potrebovali, žal pri nas za svoj najnovejši projekt - poslovne prostore z najsodobnejšo opremo - ni našel prave podpore. Izbral je sosednjo avstrijsko Radgono in prostore te dni že tudi odprl. Na odprtje je prišel sam okrajni glavar Alexander Maicen, iz Denisove matične občine pa nikogar, čeprav sosednji mesti loči (ali povezuje) samo most. Tudi to so žal signali tujim vlagateljem.

-ba-

V prve vrste protestnega shoda stavkajočih v javnem sektorju so tudi v Murski Soboti stopili sindikalisti z Zdenko Bobovec, sekretarko Območnega odbora za Pomurje pri ZSSS (levo), na čelu, ki se je pri zavzemanju za izpolnitev sindikalnih zahtev že velikokrat izkazala kot vztrajna in nepopustljiva borka. Penovim tutam je zaupala, da se ne namerava spremeniti. Tudi če bi ji oblast ponudila kakšno mamljivo državno službo, za kar naj bi že dobila namig, se ji bo odločno odrekla. Informacije o tem, da bo naslednji protestni shod, kjer bo spet na čelu, že na predvečer prvega maja na soboških ulicah, kjer zahtevam po poštenem plačilu za poštno delo dodajajo tudi odločen ne za ukinitve dveh prazničnih dni (drugi maj in drugi januar), nimamo potrjene. Če protestni shod bo, bo pod geslom Delo, plačilo in počitek so neodtujljive delavske pravice.

-ju-

Mojih 60 so vsa modrost življenja ...

... in ne bo se jih dalo ponoviti, je na povabilo, ki je priromalo tudi na naš naslov, zapisala mladostna in vedra slavljenska Majda Erjavc iz Sodišinec. Njeni ugotovitvi ne moremo oporekati, brez zadržkov pa lahko pripišemo, da jih bo v naslednjih letih zagotovo znala nadgraditi in v dobro izkoristiti vsak drobec, ki ji

ga bo življenje natreslo. Na slavlju, kjer je bilo ljudi približno toliko kot slavljenskih let, je trosila veselje, optimizem in energijo, ki je vlekla na plesišče.

Pomemben del vesele družbe so bile njene kolegice iz društva Sončnica. Za slavljenko so pripravile prav posebno darilo - za veliko ljubitelji-

co narave košaro darov iz narave, po 60 kosov vsakega. Skupaj z darilom so za Pen pozirale (od leve čepijo) Bojana Bagari, Bernarda Žitek, slavljenska Majda Erjavc, predsednica društva Lidija Debelak in Ivanka Kovač. Stojijo (od leve) pa Marija Gergek, Marija Smodiš, Marija Žilavec, Marija Bratkovič, Sonja Pelcar,

Zdenka Detelbach, Marija Sedonja, dve Slavici Gomboc, Joža Rajbar, Štefka Šneider, Jana Zelko, Darinka Bodanec, Marija Šinko in Ema Balazic, ki je na dan Majdinega slavja dopolnila sedem desetletij, zato bo te dni spet razlog za novo druženje sončnic.

Majdina zdravica je izzvenela v

družbi njenih velikih biserov - hčerk Monike (levo) in Katarine (desno), skupaj z zbrano družbo pa so jo zapeli in zaigrali Vinski bratje, ljudski godci iz Gederovec, pod vodstvom Petra Avgušтина.

Pa še na mnoga vedra leta, gospa Majda!

-be-

Vsaka knjiga ima prav tako kot človek svojo preteklost. Pa tako tudi knjiga o žametni revoluciji, o usodi češke kulture pa tudi o politični osebnosti, ki je po Masaryku in Benešu vrnila v Srednjo Evropo vonj po demokraciji, okus po pravičnosti in toleranci. V ponedeljek (16. aprila 2012) je bila v zagrebški Komediji, kjer so pred tem odigrali več tragikomičnih besedil češkega književnika in politika Vaclava Havla, promocija knjige z naslovom Češki sanjar (sanjač), katere avtor sem sam.

Spomin na enega izmed mojih srečanj z Vaclavom Havlom (levo).

Po mnogih srečanjih z ljudmi na javni pa tudi prepovedani sceni češkega in slovaškega življenja je nastala davnega 1991. knjiga Metuljev efekt o Vaclavu Havlu s podnaslovom Od disidenta do prezidenta. Izšla je pri zasebnem založniku Ekzilu v Ljubljani in ni imela posebnega medijskega odziva, čeprav je bila razprodana. Leto dni kasneje je izšel v Zagrebu prevod knjige z naslovom Žametne sanje, prav tako pri zasebnem založniku založniške hiše Hiram. Deset let kasneje, leta 2001, je izšel v Pragi prevod knjige z naslovom Metuljev efekt ali žametne sanje. Tudi tokrat jo je izdal zasebni založnik Gallery. Pred dnevi pa je izšla pri založbi Profil v Zagrebu četrta, razširjena različica knjige, tokrat z naslovom Češki sanjač.

V knjigi so zbrani zanimivi avtorski in iskreni razgovori, ki so se začeli še v času, ko je bil Václav Havel disident, kar naprej zaprt, ker je verjel v drugačno domovino, ker je hotel, da bi vojaki Varšavskega pakta zapustili ozemlje Češkoslovaške. Tako sem prišel k njemu na dogovorjen obisk, ko je bil pred hišo, v kateri je stanoval, parkiran policijski avtomobil in snemal vsakogar, kdor je vstopil ali odhajal iz zgradbe. Počakal sem, da je prišel mimo tovornjak in švignil na hodnik. Bilo je to stanovanje, ki je gledalo na Vltavo in Hradčane, Vaclav Havel je bil malo napet, saj je imel ta dan več mednarodnih pogovorov in jaz sem bil prvi, na katerem je »treniral« novinarske odgovore. V nekem trenutku je pri vratih zazvonilo. Vaclav se je zdrznil, pogledal na uro in rekel: »Ali je moja prijateljica ali policija.« Odšel je iz sobe, se hitro vrnil, si oddahnil in rekel: »Ni bila policija.« Takrat sva imela kar dolg pogovor, dotaknila sva se tudi Jugoslavije. Rekel je, da spremlja dogodke, da mu je najbližja Slovenija, zaradi jezika, kulturne tradicije.

Ko je padel berlinski zid, ko je Vaclav Havel postal predsednik češkoslovaške države, je na svoj prvi svobodni sprejem ob novem letu 1990 povabil okrog petsto svojih prijateljev z vsega sveta. Med njimi sem bil tudi jaz. Nekateri se niso srečali in videli več kot dvajset let, srečanja so bila podobna odhodu iz koncentracijskega taborišča, ljudje so jokali, se objemali in bili srečni. Najhujši totalitarni čas je bil za njimi. Havel se je ob polnočni povzpel z dvema prijateljema na oder in rekel: »Eden od njiju bo minister za gospodarstvo, kajti nova država brez tega nima perspektiv, drugi prijatelj bo šef policije, ker v državi morajo vladati red, mir in varnost, ministra za kulturo nisem imenoval, to funkcijo bom poleg predsedniške opravljal sam.«

Na promocijo knjige o Vaclavu Havlu so prišli odlični gostje. Najprej je bil tukaj predsednik hrvaške republike Ivo Josipović, nekdanji predsednik slovenske države Milan Kučan, češki in slovenski veleposlanik, glavni tajnik

hrvaške akademije ter kakšnih dvesto prijateljev. Milan Kučan je govoril o meni kot starem znanцу: »Poznam ga še iz časov, ko sva oba nosila kratke hlače in nama je na taborjenjih kuhala njegova mama.« Naklonjeno je govoril o Havlu kot prijatelju, ki je imel »sanje za vse nas, sanje, ki jih je uresničil za vse nas«. Pri tem je hudo mušeno omenil, kako je pričakoval knjigo Češki sanjar, ki je potovala z DHL-pošto iz Zagreba v Ljubljano pet dni in ostala na carini. Rekel sem mu, da verjetno zaradi njega, Milan je dodal, da mogoče zaradi mene, sicer pa »sam veš, da je knjiga nevarno orožje v rokah pravega človeka«. Predsednik Ivo Josipović se je na to navezal in dejal, kako je to še eno dobro znamenje, da moramo čim prej ukiniti meje, da ne bo več ne carine ne cenzure. Knjižni publicist Zdravko Zima je zanosno, prepričljivo govoril o Havlu kot o človeku, ki ni živel samo zase, ki je živel z vero v sebe, odkrival svet okrog sebe. Izjemno je cenil skladnost, medsebojno razumevanje, mir in prijateljstvo, večkrat je poudaril, kako bi mu bilo najdražje, ko bi se vsi ljudje vedno imeli radi. V soočenju z oblastjo je bil večni upornik, v bistvu pa občutljiv za krivice, včasih celo malo sentimentalen, zelo družaben. Ko je bil 2010. v Zagrebu, sva stala na dvorišču češke rezidence, natakariji so nosili mimo vrčke s pivom in becherovko. Vaclav si je mirno zilil becherovko v pivo in predlagal to tudi meni. Da bi človek stal trdno na zemlji, se mora »zabetonirati«, je duhovito pripomnil in potem je sledil še en vrček, še ena krigla. Na eni najbolj znanih fotografij ga vidimo, kako je 29. decembra 1989 prvič stopal mimo častne straže na Hradčanih s prekratki hlačami, kot da bi si jih od koga sposodil. Fotografija je obšla svet, nastala so številna ugibanja, celo teorije zarote. Ker je bil njegov oče prostozidar, so se takoj pojavile »zanesljive trditve«, da so Havlove hlačnice pod določenim kotom predstavljale prostozidarski znak pri dodelitvi višjih stopenj posvetitve. Nekaj dni kasneje je Havel pojasnil: »V tem mimohodu sem imel novo obleko, ki mi jo je sešil Mestni forum tvrde Adam. To so preverjeni krojači, ki vedo, da kadar si človek obleče hlače, jih potegne do pasu, čez nekaj minut pa te hlače padejo za pet centimetrov. Ko sem hodil mimo častne straže, sem bil dostojno oblečen in jaz sem si te hlače potegnili pod pas. Vendar so me hlače izdale – mene, Mestni forum tvrde Adam in ves narod. Glede na to, da nisem mogel pojasniti in se vsem opravičiti, sem rekel, da so te prekratke hlače nova moda.«

Da, obleka dela človeka.

Češki sanjar je knjiga, ki je vpogled v češko življenje zadnjih tridesetih let, dober priručnik za potovanje na Češko, dobra popotnica v zgodovino in prihodnost naših sosedov in prijateljev.

RAZMIŠLJAM

Gregor Domanjko

Na rampi za nakladanje živine je ponovno zrasla bujna trava. Rampa že dolgo več ne služi svojemu namenu. V vasi je ostala samo še ena kmetija. Živine skoraj več ni! Še malo pa bodo nakladalne rampe za živino postale del naše kulturne dediščine. Govorijo nam o časih, ko so krave veljale za največje bogastvo vsake kmetije in ko so bile kmetije sinonim za najbolj severovzhodno pokrajino v Sloveniji. V vasi z eno kmetijo so si štorkele na dimniku ene izmed hiš pred 89 leti zgradile gnezdo, ki je zadnji dve leti samevalo. Domačinom ni vseeno. Želijo si, da bi se par štorkele vrnil. Kaj storiti? Dokler bodo nakladalne rampe samevale, tudi štorkele nimajo veliko možnosti za preživetje. Kako, prosim? Rampe in štorkele? Da, s staranjem prebivalstva na podeželju, upadanjem števila predvsem majhnih kmetij in posledično živine se zmanjšuje tudi delež travniških površin in za štorkele primerne hrane. Deževnikov, velikih žuželk, žab, miši, kač in drugih manjših živali na njivah, ob melioracijskih jarkih in preostalih travnikih ni dovolj, kljub temu da pojedjo vse, kar hodi in se plazi. Štorkele ne najdejo več dovolj hrane za svoje mladiče. Z nameščanjem podstavkov na električne drogove štorkljina gnezda resda postanejo stabilnejša in varnejša za živali. Vendar ta ukrep za obstoj štorkele ni dovolj! Primerna prehranjevališča so prvi in osnovni razlog, zakaj na nekem območju štorkele sploh gnezdiijo. V prejšnjih treh desetletjih smo skopali melioracijske jarke in izsušili veliko mokrotnih travnikov. To ve vsak! In vedno več je takih, ki priznajo, da smo naredili napako. Na to nas opozarjajo vedno pogostejša obdobja s sušami. Na to nas opozarjajo ptice, ki se med prvimi odzivajo na spremembe v okolju. Štorkele so življenjsko vezane na človeka, zato gnezdo naredijo na električnem drogu, kjer imajo najboljši pregled nad okolico. Takoj ko slišijo ropot traktorja ali kosilnice, nastopi čas prehranjevanja. Zato jih velikokrat lahko opazujemo, ko pri košnji ali oranju sledijo človeku in iščejo na sveže odkrite živali. Če hrane v razdalji do 1,5 kilometra od gnezda ni dovolj, si štorklja poišče območje z več razpoložljive hrane. Kaj torej storiti, da bi ljudje kmetovali naravi prijazneje? Ali je res samo denar od subvencij tisti, ki prevesi tehtnico odločitve na eno ali drugo stran? V večini primerov že, saj je za vedno starejšo populacijo kmetov in kmetic, ki so nekoč »samo« obdelovali zemljo, enostavno prevelik izziv izpolnjevati vloge za subvencije. Deloma bi lahko spremembe prinesla nova skupna kmetijska politika Evropske unije, ki od leta 2014 predvideva izenačevanje subvencij. Zmanjševanje kmetij in posledično travnikov negativno vpliva tudi na število štorkele v pokrajini ob Muri. To ni strašenje, to

Rampe in štorkele

je praksa iz zahodne in srednje Evrope. Vprašanje je samo, ali smo se sposobni iz napak drugih kaj naučiti. Štorkele so vedno veljale za dober kazalnik stanja v kulturni krajini. Gnezdeči pari s po tremi mladiči so odraz naravi prijaznega kmetovanja in uspešnega sobivanja živali in rastlin s človekom. Potrebujemo majhne in velike kmetije, kot so bile nekoč. Potrebujemo kmeta, ki ne bo le poslušal napovedi po radiu in televiziji, kdaj iti na travnik kositi. Potrebujemo kmeta, ki bo spet začel opazovati procese v naravi, kot jih je nekoč. Ki bo kosil v času, ko bo odcvetela ta in ta roža. Pomena ekstenzivnih travnikov se poskušajo zavedati tudi v občini Velika Polana, kjer trenutno gnezdiijo samo še trije pari štorkele. Ko sta bili leta 1999 Velika in Mala Polana kot šesti po vrsti razglašeni za evropsko vas štorkele, je tam gnezdiilo devet parov štorkele. Zato si zdaj občina prizadeva za odkup zaraščajočih travnikov v Polanskem logu, ki jih država oddaja v najem. Zgled so jim lahko v kraju Čigoč na Hrvaškem, ki je prav tako evropska vas štorkele in del Krajinskega parka Lonjsko polje. V fantastični vasi s 400-letnimi, arhitekturno ohranjenimi hišami iz hrastovega lesa in s 50 prebivalci je v lanskem letu uspešno gnezdiilo 29 parov štorkele. Na nekaterih strehah so gnezdiili tudi trije pari. Za vasjo, ki je za nasipom reke Save, se na več kot 5.000 hektarjih travnikov in pašnikov poleti pasejo črede domačih krav simentalk in izvornih pasem posavskega konja ter turopoljskega prašiča, ki so v lasti vaških skupnosti. Na pašnikih in travnikih ob reki Savi najdejo bele ter črne štorkele dovolj hrane tudi za pet mladičev v gnezdu. Čeprav se število štorkele pri nas zmanjšuje, se nam še ni treba bati, da bi izumrle, kot se je zgodilo z zlatovranko. Ne gre pa prezreti podatka, da je lani v Pomurju gnezdiilo 74 parov bele štorkele, od katerih jih je imelo le 62 vsaj enega mladiča. Ne prav veliko, če vemo, da so si štorkele v zadnjih petih desetletjih v Pomurju zgradile več kot 150 gnezdi!

Če se poročita Angleža na Goričkem, to prinaša atrakcijo in nekaj manchestrskega dežja

Ko sem po prečuti noči sezula čevlje in zložila misli, sem vedela, da sta zgodba o inspiraciji. Nevesta, ki stopa po rosnih, krhkih travah, medtem ko blago prši na njeno poročno soboto, ter moški – v tistem trenutku je že njen mož –, ki jo izpolnjuje in dela srečno. Medtem ko stopata iz poročne dvorane, se jima na obraz usujejo riž, bliskavice fotoaparatorov, nasmeški angleško-prekmurske družine in nebo nad Stanjevci. On pomirja njen ženski nemir, ona je poživitev njegove mirnosti, tako zase pravita Sara in David Lewin.

Ko to prebirate, sta se Sara in David že vrnila z medenih tednov v Peruju, s skrivnostnih poti inkovske civilizacije.

Vračata se v katarsko prestolnico Doho, kjer prebivata že leto dni. Pred tem sta živela v Dubaju, večji del življenja pa sta preživela na Otoku. Saj veste, na tistem, na katerem živi tudi njeno veličanstvo, angleška kraljica. Dokaj nenavadna izbira kraja za poroko torej, za par, ki pušča za sabo imena bolj zvonečih destinacij.

V Stanjevce sta se »zaljubila« Sarina starša Sylvia in Martin Mooney. To bo Sylvijino že osmo leto na Goričkem, kmalu pa se ji bo tukaj za stalno pridružil še mož Martin. Tako so Stanjevci na neki čuden način tudi Sarin dom, saj je to kraj, ki njeno družino, razbrazdano po dobršem kosu sveta, združi vsaj enkrat letno.

Dekleta, mislim da se je Laura dodobra namučila, saj je kar sama držala ženina na rokah! Od tod skeptični pogledi Davidove »ekipe« drugov in priče (od leve proti desni): Mike, Ian, priča Nick in nevestin brat Philip. Med drugim sem kasneje opazila še to, da sta Ian in Mike prava zabavljaka in neverjetna plesalca, ki bi ju z veseljem gostila tudi na svoji poroki.

Ljubezen po angleško

Andreja Časar

Mladoporočnica z nevestinima staršema, Sylvio in Martinom Mooney. Sylvia je, vsaj tako mi je uspelo slišati na poročni dan od njenih sosedov, že čisto »domača«, naša, kot da bi bila rojena tukaj.

»Driver« in »Flower girl« oziroma Andi Sobočan, tokrat v vlogi šoferja, ter mala družica Macey, ženina nečakinja, pred starodobnima voziloma. Nevesta in ženin, družice in drugi, vmes pa še preostala rodbina, so se na poročno ceremonijo in z nje dali pripeljati v nostalgičnih vozilih – rdečem fičku ali zastavi 750, modrem VW-passatu in beli zastavi 128.

Preprosto romantična, Mr. in Mrs. Lewin (gospod in gospa Lewin).

Nevestine družice in priča so s svojimi pomladnimi oblekami prinesle pravo sonce na poročno soboto (od leve proti desni): Laura oziroma Lozza, kot jo kličejo prijateljice, Natalie, priča Katie ter Kate oziroma Gazza, ki je svoj vzdevek dobila po nogometašu Paulu Gascoigneju - Gazzi, ki prav tako kot Kate prihaja iz Newcastla.

Karmen in Marija Murnc, sosedi Mooneyjevih v Stanjevcih ter prvi osebi, ki sta navezali stik z angleško družino že takrat, ko so bili mnogi domačini še skeptični do novih prišlekov. Zdaj pa sta menda očarali še Sarine in Davidove prijateljce, ki bodo z veseljem še kdaj obiskali »Karmen's Pub«, kot so sami poimenovali njuno gostilno, če se bodo le mudili kje po Sloveniji. Tudi v objektiv ju je ujela angleška gostja.

Nevestin stric Paul Mooney, ob njem žena Lisa, je na poroko priletel kar iz Miami, kjer trenutno dela in prebiva. Ob tem je stekla razprava med nekaterimi slovenskimi gosti, da smo Slovenci zapečkarji, ki se nam zdi težko pripeljati že z Goričkega v Soboto. Paul in Lisa sta delno v prekmurskih tradicionalnih, platnenih oblačilih, ki sta jih Sara in David prinesla s seboj na poročno slavo v hotel Diana. V tej preobleki sta se fotografirala tudi Sara in David, in to kar nekajkrat – ob krajevnih tablah, ki so postavljene od Hodoša do Moravskih Toplic, tudi v krajih, ki so jih svatje tisti dan obiskali. S fotografijami sta opremila mize v hotelu, tako je vsaka miza dobila ime po enem od krajev od Hodoša do Moravskih Toplic, pripadajočo fotografijo, poleg tega pa še zemljevid tistega dela Prekmurja, vse to je bila zanimivost za angleške goste. Vsak gost pa je od mladoporočencev prejel tudi darilce s pripisom stavka ali dveh o njem samem. Ni kaj, zabavne ideje in veliko vložene truda.

Večno mesto želja in cilj številnih popotnikov že pet let drugi dom Tine Horvat Vidovič

Rim je mesto »mamma mia«

CELI SVET

JE RINGIŠPIL

Ravno v teh dneh mineva natanko pet let, odkar Tina z možem živi v Rimu. Sprva načrtovano eno leto se je prelevila v ljubezen do Italije, ki še traja. Le kako ne, ko pa ja Italija dežela, ki tudi najbolj hladnih ne pusti ravnodušnih. Še več: vsem, ki jo obiščejo, zleze pod kožo in tam ostane kot nekaj, česar tako strastnega ljubimca ne pozabiš zlahka. Morje, sonce, umetnost, dobra hrana, vino, glasba, moda, casanove, ki lomijo ženska srca, te hočeš ali nočeš zasvojijo. In še preden se dobro zaveš, si njihov.

Tina je v Rim odšla za eno leto, toliko časa je namreč trajala pogodba na Radiu Vatikan, kamor je bila sprejeta v službo kot novinarka. »To leto v Rimu traja že pet let, in se kar ne spravim domov,« začne Tina. Jaz ji pa kar zavdam po dobri stari slovenski navadi. »Lepo nama je tukaj. Na začetku se je bilo težko navaditi na njihov sistem, čeprav smo sosedje, a zdaj sem že navajena Italije in njihovega delovanja, mogoče celo preveč. V določenih stvareh sem jim postala podobna: prej sem takoj naredila nujne reči, zdaj pa bolj po njihovo – počasi.« Strinjava se, da ko si v državi, katere jezika se učiš, gre hitreje kot na tečajih. Prej ni znala italijanščine, to je prišlo iznenada: »Vsi se smeji, jaz se tudi smejem, to pomeni, da razumem.« Željo po tujini je zaznala že med študijem novinarstva in primerjalne književnosti: »Nikdar nisem pomislila, da bo to Italija. Pot v Rim je prišla naključno. Ravno med pisanjem obeh diplom je Radio Vatikan iskal sodelavca. Odločitev za odhod je padla v treh dneh.« Da je vse potekalo precej hitro, nakazuje dejstvo, da sta se tik pred odhodom z Robijem poročila: »Odsla sem le deset dni po poroki. Tako je zakonski začetek potekal na razdalji, a že po dveh mesecih je mož prišel za mano.« Tina pravi, da sta odhod sprejela kot izziv in izkušnjo, dodaja pa, da je bila odločitev lažja zaradi dejstva, da je bila pogodba najprej za eno leto: »Starši so me spodbujali, vendar takrat seveda z mano vred niso pričakovali, da bom ostala tako dolgo.«

Sicer se živim v Italiji ne postavlja vprašanje, kaj jih drži tam, ker je prijetnih razlogov na tisoče, a vseeno mi je lepo slišati zgodbe, tudi Tinina ni izjema, tako iz odgovora začutim, da ji je italijanski temperament nekoliko zlezel pod kožo: »Rim je mesto »mamma mia« in poln kaosa. Klima močno vpliva na ljudi – Rimljani so uživači in sproščeni, pravi Mediteranci. Niso usmerjeni v kariero in denar kot Slovenci. Nerada govorim o stereotipih, vendar če strnem: ne samo da uživajo življenje, tudi bolj kakovostno živijo. Slovenci smo podvrženi nemškemu sistemu, kjer vladata red in delo.« Italijanom veliko pomeni čas, ki ga preživijo ob hrani z družino: »Tipično družinsko kosilo ob koncu tedna traja vsaj tri ure. Po službi so z družino, odmislijo delo, nadur tukaj ni. So pa v službi manj učinkoviti. Zaradi drugačne mentalitete stvari ne funkcionirajo, kot bi morale.« Tako mi Tina razloži, da je za prijavo začasnega bivališča na občini porabila šest mesecev, pa še pri tem ji je pomagal nekdanji veleposlanik RS pri Svetem sedežu, saj pravi, da zaposleni v Vatikanu uživajo večji ugled in zaupanje.

Življenje v tuji državi ti da širino, svežino in svobodo lastne osebnosti. Razpreš svoja krila in si to, kar si, brez pretvarjanja in mask. To je moja izkušnja in tudi izkušnja mnogih, ki so izkusili življenje zunaj naših meja. Pa kljub temu kdaj pa kdaj začutiš, kjer koli si, da si tujec. Tina pripoveduje, da večjih težav s tem ni imela: »Prišla sem v mednarodno okolje, na

radiu smo bili novinarji iz 64 držav ter govorili 37 jezikov. Zaradi tega se nisem počutila toliko tuje, saj so me hitro sprejeli.« Tina je delala tudi za Slovensko tiskovno agencijo, ko je opazila nestrpnost do tujcev: »Poročali so predvsem o umorih, posilstvih, ki so jih zagrešili tujci. Sama z nestrpnostjo nisem imela težav. Opazijo pa, da sem tujka, saj sem 'blond'. Ker sem ženska, z mano hitro navežejo stik. Slišijo pa po govoru, da nimaš pravega naglasa, tako je mož kdaj naletel zaradi tega na arogantnost.«

Kot se za eno od največjih svetovnih prestolnic spodobi, imata Tina in Robi mednarodno družbo: »Tako imava prilžnost spoznavanja drugih kultur.

Prijatelje imava na Kubi, v Afriki, na Zelenem rtu, v Senegal, Beninu, Špance, Portugalce, Brazilca, Čilenca, Slovačino, Italijane ... To naju zelo bogati, zato sem hvaležna za to izkušnjo. Lažje razumeš samega sebe in se zavedaš, kaj imaš.« Pri Italijanih druženja brez hrane ni, pravi Tina. Tako kot pri nas gremo na pijačo, se pri njih gre na večerjo: »Z družbo gremo ven na večerjo ali pa v nedeljo na kosilo. Tudi iz Rima, kjer se boljše je.«

Tini se je pogodba na radiu iztekla lani januarja, ko je presedlala v podjetje, kjer skrbi za marketing in administracijo. Dela še v komercialnem studiu kot zunanja svetovalka. V povojih pa je njena lastna aktivnost, o kateri za

zdaj še modro molči: »Želela sem se tudi malo distancirati od novinarstva in se posvetiti svojemu projektu. Doslej mi je manjkal končen pogum, a zdaj je pravi čas za uresničitev moje ideje.« Trenutno je položaj v Italiji podoben kot drugod po Evropi, veliko je brezposelnosti, upanje je predstavljal novi premier Monti, a Tina razlaga: »Italijani si od politikov ničesar več ne obetajo, ker so razočarani. To govorim predvsem za Rim, ki tudi ni destinacija, kamor bi prišel kdo bogatet.«

Italijani so patrioti in zelo topli ljudje

Italijani veljajo za velike oboževalce svoje domovine, sama sem se vedno čudila in hkrati smejala, ko so mi vsi po vrsti hiteli razlagati, kako je njihova hrana najbolj gurmanska, aroma espressa najbolj omamna, fantje najboljši ljubimci, moda najkakovostnejša, mesta najbolj znamenita, jezik najbolj poetičen, morje najbolj modro, še sonce bojda sije drugače. Čeprav Italijani radi pretiravajo in so precej intenzivni v svojem razlaganju, sem v Italiji ujela duh pravega nacionalnega ponosa, ki nam ga Slovincem še kako manjka. Tina se absolutno strinja z mano: »Italijani so patrioti. Slovenci bi bilo treba glede tega poslati v šolo k Italijanom. Zares so ponosni na svojo domovino, to tudi javno kažejo, včasih celo pretiravajo, a v tem nas prekašajo.« Pa sva že pri komunikaciji, vemo namreč, da večina Italijanov obvlada le svoj jezik, tudi že zaradi zgoraj povedanega, a vendar se vedno potrudijo vsaj z osnovami angleščine. Tina pravi: »Sami ne govorijo tujih jezikov. Le redki, predvsem mladi, ki potujejo, obvladajo angleščino. Italijanščina je zelo poetična, romantična in topla. Tudi komunikacija je zelo topla, pri njih ne mine dan, da si ne rečejo 'tesoro', kar bi prevedli kot ljubljena oseba.« Tudi jaz sem bila čisto navdušena nad vsem, kar premore njihov besedni zaklad, saj sem bila vedno znova obdarovana z lepimi besedami, ki so veliko pripomogle k moji vedrini, optimizmu in občutku, da je življenje lepo. Že zato, ker ti vsak dan nekdo reče amore, pa najsi bo to fant, prijatelj, sodelavka, nadrejeni, natakter v baru, čevljar, h kateremu prineseš

pošvedrane čevlje, ali le neznanec na cesti, ki se ti zazre v oči, reče bella in se že izgubi v kateri od tlakovanih ulic starodavnega mesta. Dojela sem, da je življenje za njih prijetna avantura, ki si jo vsak dan popestrijo. Tina se pridružuje mojemu razmišljanju: »Bolj si izražajo naklonjenost, čustva, pohvale. Baci (poljubi) in abbracci (objemi) so vsepovsod. Za nas je to sprva neprijetno, a sčasoma se navadiš teh prijetnosti. S prijatelji se zdaj ob srečanju vedno objamemo in poljubimo. Tudi dva moška se ob srečanju objameta, to je za Slovence čudno, a to so same lepe manire.«

Njena lepota je bila skoraj usodna

Tina pravi, da se na jugu Italije moški v avtu kar ustavijo, odprejo okna in te gledajo, tako je bila njena lepota že tudi skoraj usodna: »Enkrat sem povzročila nesrečo, saj je Italijan sredi ceste ustavil avto, da bi si me ogledal, tisti za njim pa se je zaletel vanj.« No, Italijanke pa niso tako navdušene nad tujkami: »Veljamo za kradljivke njihovih mož, zato nas ne marajo in to dajo jasno vedeti, saj si te ogledajo od glave do pet in so lahko arogantne. Italijani pa radi pogledajo naokrog. Čeprav je družina najpomembnejša, to še ne pomeni, da nimajo ljubice, tako dam prav ljubosumju Italijank.« V kulturi, kjer se vsepovsod poudarja vrednota družine, ni najlažje biti brez najdražjih. Tako Tina pravi: »V Italiji nisem sama. Moj mož je moja družina. Pogrešam pa preostali del moje družine: očeta in mamo, moja dva brata, sorodnike in prijatelje. A zaradi sodobne tehnologije smo veliko v stiku. Ni enako, kot bi bila doma, ampak so včasih besede dovolj. Rada bi se večkrat vračala domov, a je težko uskladiti dopuste, tako pridem dvakrat letno. Me pa obiščejo tudi oni tukaj. Svoje najbolj pogrešam za božič, ko kdo praznuje rojstni dan ali ko ga praznujem jaz. Takrat si najbolj želim, da bi bili lahko skupaj. To so stvari, ki mi niso najbolj po godu, a hkrati ne predstavljajo nepremostljivega problema, saj se veliko slišimo.«

Ker Rim skriva ogromno lepih kotičkov, kjer si spočijeta oko in duša, sem Tini dala ne najbolj hvaležno nalogo, ko sem jo zaprosila, da mi pove, kateri je njen najljubši kotiček Rima, pa ni potrebovala dolgo za odgovor: »Villa Pamphili je park, kamor sem hodila teč do nedavnega, ko sem se preselila v drugi predel Rima. Park ima ogromno zelenja, ki zares deluje pomirjujoče in sproščujoče, to je bil moj kotiček. Za tiste, ki prihajajo v kratkem v Rim, pa naj bo izziv »rimska luknja«, skrit kotiček, ki obiskovalcu ob pogledu skozi ključavnico odvzame dih in ga popolnoma prevzame. Tja z Robijem peljeva najine goste.« Čeprav Tina v pogovoru vztraja, da ni toliko podobna Italijanom, jo ujamem pri hrani, predvsem pri testeninah, njej najljubši hrani: »Obožujem pasto. Fantastično je, na koliko načinov jo Italijani pripravijo, tako da jo res lahko uživam vsak dan. Meni najljubša je hladna: z majhnimi sladkimi paradizniki, z mozzarella di buffala, s tuno in baziliko, spada pa v skupino pasta fredda.«

Tina pravi, da dolgoročni načrtov ne dela, čeprav ima vizijo, raje živi s tistim, kar ji življenje sproti ponuja, si pa v kratkem poleg zagona lastne dejavnosti želi še povečanja družine, o vrnitvi v Slovenijo pa: »Za zdaj nama je tu lepo, in če bo tako ostalo, bova oba zadovoljna.«

Legende

Mirko Munda
družinski album
Marije Skledar

Franc Skledar, dipl. inž. agr.

V zadnji majski številki leta 1992 je bil v Vestniku objavljen nekrolog Francu Skledarju, dipl. inž. agr., dolgoletnemu direktorju KG Rakičan, ki ga je dva tedna prej strla huda bolezen. Poklonil se mu je Gusti Grof, tudi 'legenda' pomurskega kmetijstva, in med drugim zapisal:

»Umr! je direktor in tovariš, pojem v slovenskem kmetijstvu. Vse povojno obdobje uveljavljanja prekmurskega kmetijstva je zaznamovano z njegovim imenom. Vse svoje delovno življenje je preživel na Kmetijskem gospodarstvu Rakičan. Povečal ga je od skromnih 120 do zavidljivih 6000 ha. Na teh poljih je vzorno gospodaril, sodobno obdeloval polja. Njegovo gospodarjenje je bilo zgled za vse pomurske družbene in zasebne kmetije – njive lepo obdelane, in ko so šli kmetje mimo, so večkrat z občudovanjem in priznanjem rekli: 'Glej, to so Skledarjeve njive.'

Prvi v Sloveniji je uvajal novosti, kot je krmiljenje goved s silažno koruzo, sejal je nove sorte pšenice in koruze, dosegal rekordne pridelke, enake ali celo višje od tistih v najbolj razvitih evropskih državah. Posestvo je bilo pod njegovim vodstvom največji slovenski pridelovalec pšenice in koruze ter rejec goved in prašičev.

Bil je podjetnik. Posestvo pod njegovim vodstvom v letih 1952–1991

Kmetijska šola Rakičan od leta 1938

Želja po razvoju in napredku kmetijstva je bila v Pomurju tako nekoč kot danes. Že takoj po priključitvi Prekmurja k Sloveniji leta 1919 so Prekmurci prvič izrazili potrebo po ustanovitvi kmetijskega učnega centra. Pouk se je začel leta 1938. Pomemben mejnik v zgodovini šole je leto 1959/60, ko je bila ustanovljena Srednja kmetijska šola s programom kmetijski tehnik. Velike zasluge za ta dosežek sta imela Marija in Franc Skledar, ki sta dosegala odlične uspehe v pridelavi poljščin, za kmete sta organizirala strokovne posvete, Marija Skledar je več let urejala tudi kmečko stran časopisa Vestnik in oddaje na to temo na Radiu Murska Sobota ...

(Soboška televizija AS novembra 2004)

ni imelo izgube, vedno je poslovalo z dobičkom. Za to je dobil več priznanj, od zvezne (jugoslovanske) nagrade za dosežke v poljedelstvu, medalje dela s srebrnim vencem ter imenovanja za zaslužnega člana Zveze kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije do Kraigherjeve nagrade za gospodarske rezultate trajnega pomena ter Jesenske nagrade Biotehniške fakultete v Ljubljani za izjemne pedagoške, raziskovalne in strokovne dosežke na področju biotehniških ved.

Bil je neizprosno kritik napačnih kmetijskih potez, bil je disident; tak bi bil tudi danes. Političnim pritiskom se je upiral s strokovnostjo, strokovnim delom in odgovornostjo.

Na videz trd in odločen je vedno skrbel za svoj kolektiv, za njegov standard. Pri njem so uspevali samo dobri delavci, dobri strokovnjaki.

Vedel je, da ni kmetijstva brez kompletne govedoreje in prašičereje, brez silosov, sušilnic in mehanizacije. Kreiral in vodil je kolektiv, ki je znal dobro gospodariti v za kmetijstvo še tako neugodnih gospodarskih razmerah. Predvsem pa je imel vedno v mislih prekmursko pokrajino, v katero je verjel, in ki jo je ljubil.

Zelo veliko je prispeval k izobraževanju kmetijcev, skupaj z ženo Marijo je zaslužen za razvoj Srednje kmetijske šole v Rakičanu in za to, da je šola ostala v tem kraju.

... Bil je trd borec, trmast pogajalec, težko si ga prepričal, veljali so samo strokovni argumenti. Ko pa je dal obljubo, potem ni bilo odstopanja in je obljubljeno tudi vedno izpolnil. Bil je človek in tovariš.

V njegovem ožjem in širšem okolju ga večkrat niso razumeli, vendar pa so mu vsi priznavali, tudi njegovi nasprotniki, da je pošten vodja in strokovnjak.

Danes bi v Prekmurju potrebovali borca Skledarja. Potreben bi bil Kmetijskemu gospodarstvu Rakičan, posebno danes, ko včasih zaradi nerazumne želje po razbijanju vsega v preteklosti doseženega nameravajo drobiti večje in dobre gospodarske enote, deliti posestva. To pa nas objektivno oddaljuje od razvitega tekmovalnega produktivnega kmetijstva. Razviti svet mu je bil vedno vzor. Skledar je odšel, v kmetijstvu

Prekmursko kmetijstvo je dvignil na svetovni vrh

Franc Skledar je bil neizprosno kritik napačnih kmetijskih potez. Vedno je imel v mislih prekmursko pokrajino, v katero je verjel, in ki jo je ljubil. Tudi nasprotniki so mu priznavali, da je pošten vodja in strokovnjak.

Franc Skledar je bil najbolj srečen na »svojih« njivah.

Slovenije in Prekmurja pa bo še dolga leta vzor dobrega gospodarja ...»

Od 120 do 6050 hektarjev

Franc Skledar se je upokojil konec leta 1990, v pokoju je torej užival le slabo leto in pol. Od kolektiva, v katerem je delal 40 let in ga vodil 38 let, se je poslovil z naslednjim pismom:

»Dovolite mi, da se vam iskreno zahvalim za dolgoletno sodelovanje. Brez vašega vestnega, strokovnega in poštenega dela ne bi mogli doseči tako velikega razvoja, ne toliko povečati proizvodnje, ne gospodariti tako uspešno. Ni nam bilo vedno lahko, saj je imelo kmetijstvo velikokrat slabe ekonomske razmere. Kljub temu nisimo niti enega leta končali z izgubo.

V tem času smo povečali njivske površine od 119 ha leta 1950 na 6050 ha, kolikor jih imamo sedaj. Dokupili smo 4380 ha površin in meliorirali 5550 ha.

V prašičereji smo povečali letno zmogljivost na 75.000 spitanih prašičev; v zadnjih letih prodamo več prašičev kot vsi pomurski kmetje skupaj. Ker so provizoriji za goveje pitance dotrajali, prej smo v njih spitali 100.000 glav živine ali letno po 5000 repov, smo v zadnjih treh letih zgradili dve novi farmi, vsako s po 600 stojišči.

V zadnjih letih smo zgradili tudi novo tovarno močnih krmil z zmogljivostjo 30 ton na uro, sušilnico za 40 ton na uro in žitne silose, v katere lah-

ko spravimo 33.000 ton zrnja. Poleg tega smo na večini ekonomskih enot postavili nove gospodarske objekte in vsako leto obnavljali mehanizacijo.

V teh letih smo tudi močno povečali pridelke na ha, v živinoreji priraste, zmanjšali smo porabo krme za kg prirasta in zelo povečali kakovost. Naj za primerjavo navedem, da smo leta 1950, ko sem začel delati na KG Rakičan, dosegli na 16 ha pridelok le 1770 stota pšenice na ha, letos pa smo na vsakem od 2077 ha pridelali povprečno po 80,78 stota pšeničnega zrnja. Na ta velik napredek smo lahko ponosni. In ne pozabimo, tudi osebne dohodke smo imeli – zlasti v zadnjih letih – solidne.

Na koncu bi se rad opravičil, če sem koga kdaj užalil ali mu naredil krivico. To zagotovo ni bilo namerno ...»

Občudovanja vredne številke, ki potrjujejo izjemen razvoj KG Rakičan pod vodstvom Franca Skledarja.

»Ta fant bo trma!«

Franc Skledar se je rodil 15. 9. 1925 v Turnišču kot drugi med petimi otroki kmečkih staršev. Njegov oče Štefan Skledar, dober in razgledan gospodar, se je v Turnišče priženil iz Lipe. Najstarejši otrok je dobil ime po očetovi, tretji je bil Alojz, za fanti pa sta se rodili še dve hčeri, Marta in Ančka.

Med Skledarjevimi otroki sta se največ družila Štefan in Franc, izjemno nadarjena, a živahna, včasih tudi neugnana fanta. Ko sta se na paši zaverovala v peko krompirja ali koruze, so jima krave ničkolikokrat ušle na sosedove njive, potem pa sta jih dobila po zadnji plati. Najbolj nestrpno pa sta vsako leto čakala veliki šmaren, 15. avgust, ko so se v Turnišče zgrinjale množice v tamkajšnjo romarsko cerkev Marijinega vnebovzvetja. Na ta dan je bil v tem kraju tudi velik sejem.

Štefan je imel kakšnih deset let, ko je na veliki šmaren izmaknil očetovo kolo, posadil nanj tudi Franca in odpeljala sta se na semenj. Ker fant kolesa, na katerem je sedel tudi mlajši brat, ni dobro obvladal, je med izogibanjem gneči in stojnicam zapeljal med izdelke enega od lončarjev ter jih kar precej spremenil v črepinje. Med vriščem odraslih sta hitro skočila na noge, pobrala kolo in jo ucvrila proti domu. Nista si še povsem oddahnili, ko je na dvorišče Skledarjevih stopil oškodovani lončar in od očeta zahteval, da poravná škodo. Seveda jo je, a potem je pela šiba.

Otroci so radi šli z očetom tudi na sejme v sosednje kraje. Na enem od njih si je oče kupil klobuk, klobučar pa

mu je obljubil popust, če kupi še otroškega. Ker Franc ni imel pokrivala, je padla odločitev, da klobuk dobi on, a mu nobeden ni bil všeč. Silili so ga, naj si enega vseeno izbere, a se je upiral: »Ne bom ga nosil, ne bom ga nosil!« Nejevoljen klobučar, ki se mu je dvojna kupčija izmikala, je Skledarjevemu očetu napovedal: »Boste že še videli, v kakšno trmo se bo razvil ta fant.«

»Prekla« iz Budimpešte

Franc je po petih razredih osnovne šole odšel na nižjo klasično gimnazijo v Maribor. Tam je bil zadovoljen; v dijaškem domu, v katerem je stanoval, jih je namreč eden od vzgojiteljev spodbujal, naj se ukvarjajo s športom, nad katerim je bil fant zelo navdušen. Od taktar se mu je posvečal vse življenje.

V Mariboru je imel najraje atletiko in odbojko; v mestu ob Dravi je ostal do aprila 1941, ko so Jugoslavijo okupirali Nemci, Italijani in Madžari. Njegova mati je pozneje pripovedovala, da so oskrbnino za dijaški dom težko plačevali: »Še sreča, da smo imeli dovolj kokoši in sem 'kupinarjem' (prekmurski izraz za preprodajalce perutnine, op. avt.) prodajala jajca. Z njimi sem toliko zaslužila, da smo lahko poravnali račune v Mariboru.«

Franc je med vojno nadaljeval šolanje na gimnaziji v Murski Soboti, a je imel na njej velike težave, ker ni znal madžarsko. Na srečo je sedel zraven poznejšega ilustratorja Mikija Mustra (»očeta« Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika), ki mu je pomagal. Tudi v Murski Soboti je izstopal v telesni vzgoji. Spet ga je prevzela atletika, zlasti met kopja; v tej disciplini je veliko obetal. V zvezi z atletiko v tistem obdobju njegovi domači radi povedo anekdoto, kako je Franc v Budimpešti naročil kopje.

Pokončen in odločen strokovnjak

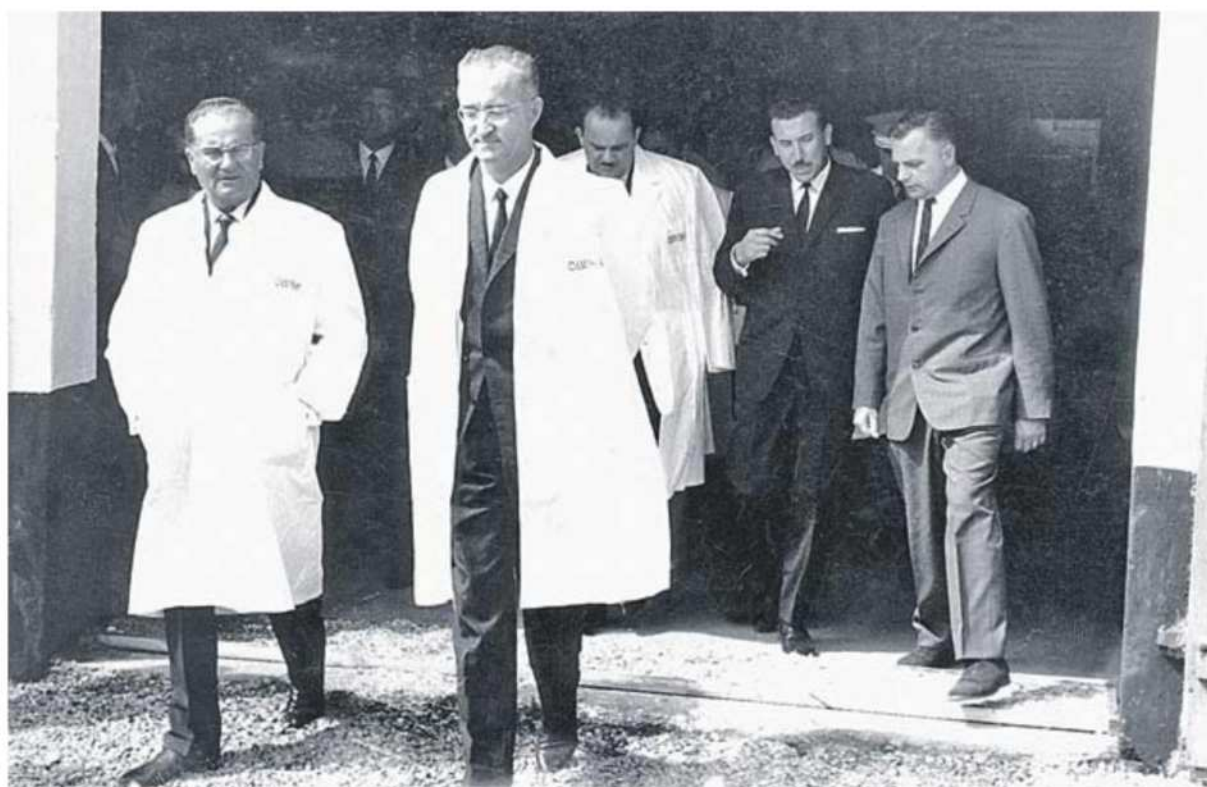
Zaslužni profesor Univerze v Ljubljani, prof. dr. Andrej Šalehar, je decembra 1990 pisal v Rakičan:

»Spoštovani kolega Skledar! Danes sem dobil Vaše pismo s sporočilom, da ste se odločili zakorakati v tretje obdobje svojega življenja. Ob tej priložnosti bi se Vam rad zahvalil za prijetno dolgoletno sodelovanje, ki je dalo tudi nekaj dobrih sadov. Res v tem času pogosto pozabljajo nanje, a ker smo trdo in pošteno opravljali svoje strokovno delo, nam je to lahko popolnoma vseeno. Mislim, da za naju lahko rečeva, da sva imela vsak na svojem področju kar srečo, da sva se ukvarjala s tako imenitnimi strokovnimi zadevami, ki so nam dajale in še dajejo polnost življenja. Saj to je pa tudi najpomembnejše. Trenutna vremena, dobra pa tudi slaba, minejo. Ostanje pa vseeno resnica, ki pa včasih počaka nekaj let ali še dalj, da uspe pokazati svoj obraz.

Rad bi Vam povedal, kako in kdaj sem Vas spoznal. Kot študent sem bral vse, kar mi je prišlo pod roke, in tako sem pogosto zasledil Vaše članke. Posebej tisti, v katerih ste pisali o tedanji agrarni politiki, so bili zelo udarni in odločni. Prav po tem sem si Vas najbolj zapomnil. Dajali ste mi tako tudi zgled, da mora biti strokovnjak pokončen in odločen. Hvala Vam za to ...«

Franc Skledar (drugi z desne) je uvedel tudi tekmovanje slovenskih traktoristov.

V ospredju Josip Broz Tito (levo) in Franc Skledar leta 1966 med ogledom ene od farm KG Rakičan

Nekega dne je poštar Skledarjeve v Turnišču obvestil, da jih čaka na lendavski pošti paket iz madžarskega glavnega mesta, za katerega pa da je treba plačati kar lepo vsoto. Oče se je sicer čudil, le kaj naj bi bilo, ko pa niso ničesar naročili, a je vseeno zapregel konja v zapravljivček in se odpeljal v Lendavo. Na pošti pa posmehovanje, ker ga je čakala v papir zavita »preklača«. »Tak kol bi pa ja lahko odsekali v domačem gozdu,« so ga zbadali poštarji. V resnici je prišlo iz Budimpešte lahkoatletsko kopje, ker je Franc hotel doma vaditi in ga je naročil, ne da bi doma povedal. Oče je obračal »preklo«, se jezil in mrmral v brado: »Če bi bil mulec z menoj, bi mu jih naložil, da bi pomnil.« A je paket vseeno plačal in orodje pripeljal domov.

Pridno so študirali

Ko se je v drugi polovici leta 1944 tudi v Prekmurju razmahnil odpor proti okupatorju, je Štefan brata Franca vpregel v ilegalno delo in oba sta se vsa posvetila delu za OF. Spomladi leta 1945 so Nemci zaprli očeta, mamo in Štefana, tudi Franca bi, a se je aretaciji izognil, ker je bil prav takrat v Murski Soboti. Potem se je skrival v Lendavskih gorah pri sorodnikih, a so ga

okupatorji med racijo našli in poslali v koncentracijsko taborišče v Nemčijo, kjer je bil že tudi brat Štefan. Ker pa je Hitlerjev režim takrat že razpadal, je obema uspelo pobegniti in sta se zadnje dni vojne vrnila domov; tudi mati in oče sta bila tik pred koncem vojne na sodišču v Čakovcu oproščena.

Ko se je vojna končala, je Franc končal gimnazijo v Murski Soboti in se nato prijavil na razpis za študij na agronomski fakulteti v Zagrebu. Republika Slovenija je razpisala 35 štipendij; poleg Franca Skledarja so izbrali še nekaj Prekmurcev. Slovenke in Slovenci so pridno študirali, večina je imela spomladi leta 1950 diplome že v žepu, čeprav so bili med študijem tudi v mladinskih delovnih brigadah. Leta 1946 so gradili železniško progo Brčko-Banovići in leto pozneje Šamac-Sarajevo. Franc Skledar se je tudi v Zagrebu načrtno ukvarjal s športom in bil član univerzitetne odbojbarske ekipe.

Tudi on je diplomiral spomladi 1950 in se 1. junija istega leta zaposlil kot referent za poljedelstvo na Kmetijskem gospodarstvu Rakičan. V Rakičanu, na tamkajšnji kmetijski šoli, je srečal sošolko iz Zagreba, Ljubljankanko Marijo Novak. Kar ni

»zagorelo« v Zagrebu, je v Prekmurju in kmalu sta se poročila.

Svojih začetkov v Prekmurju se Marija Skledar spominja takole: »Ko sem dobila odločbo, da moram v Prekmurje, sem bila hudo razočarana. Referent na šolskem ministrstvu me je, ko je videl, kakšen obraz sem naredila, potolažil: 'Oglasite se konec šolskega leta pri meni, bova že našla za vas delovno mesto bližje Ljubljani.' Pa me ni več videl, ker sem bila konec šolskega leta že poročena s Francem

Hvaležna očetu

Hči Franca Skledarja Alenka, poročena Ramovš: »Našemu družinskemu življenju čez teden je dajala pečat kmetijstvo. Oče in mama sta se nenehno pogovarjala o tem, dobesedno živela sta za kmetijstvo. Kljub temu sem imela čudovito otroštvo, skupaj z vrstniki smo počeli vse mogoče – plezali smo po drevju, rabutali sadje itn. Ob koncu tedna in med počitnicami pa smo živeli družinsko življenje. Očetu sem hvaležna, ker mi je omogočil ukvarjanje z različnimi športi, kar mi še danes koristi, da se lahko sprostim psihično in fizično.«

Skledarjem.« Skledarjevi so kakšnih deset let živeli v rakičanski šoli, potem v bloku v Rakičanu, dokler niso zgradili v Murski Soboti hiše.

V biografiji Franca Skledarja najdemo podatek, da ni bil le direktor KG Rakičan, ampak dolga leta hkrati tudi direktor rakičanske kmetijske šole. »Šola je imela dve vodji,« razlaga Marija Skledar. »Mož Franc je bil odgovoren za praktični pouk na KG Rakičan, kajti šola sprva ni imela niti koščka zemlje, niti hleva, niti traktorja, niti kombajna, prakse pa je bilo predpisane veliko več kot zdaj, vsak dan od 13. do 17. ure. Ker se šola ni mogla vtikati v delovni proces posestva, je za prakso učencev skrbel direktor, jaz pa sem odgovarjala za pedagoško delo.«

Niti breskve zastoj

Zakonca Skledar sta se vsa predajala svojemu delu. Na vsaki njivi KG Rakičan sta bila vsaj nekajkrat na leto, leta 1962 pa je šola na pobudo Franca Skledarja sklenila pogodbo s Kmetijskim inštitutom Slovenije in postala poskusni center za Prekmurje za pridelovanje pšenice, koruze in krompirja, organiziral je prvo tekmovanje slovenskih traktoristov itn.

Medtem ko je žena Marija delovala umirjeno – Rudi Čačinovič je njenemu možu svetoval, naj se navzame njene diplomacije –, je bil Franc vedno neposreden. »Ni znal drugače kot naravnost povedati tistega, o čemer je bil prepričan, s takim ravnanjem pa si je nakopal veliko nasprotovanja, a tudi spoštovanja,« pravijo ljudje, ki

Franc Skledar leta 1953 pred kmetijsko šolo v Rakičanu

so ga poznali. Njegova žena Marija pa dodaja še eno izkušnjo: »Nikoli ni mogel skriti svojega razpoloženja. Ko je prišel domov, sem že po njegovem izrazu videla, da je bilo v službi nekaj narobe.«

Ko je šlo za odločitev, da naj bi v Sloveniji pridelovali sladkorno peso, je politika sklicala posvet. Franc Skledar je bil proti tej kulturi, ker je KG Rakičan potreboval zemljo za žita. Menil je, da Sloveniji sladkor ni nujno potreben, pšenica pa je, ker je treba najprej poskrbeti za domač kruh.

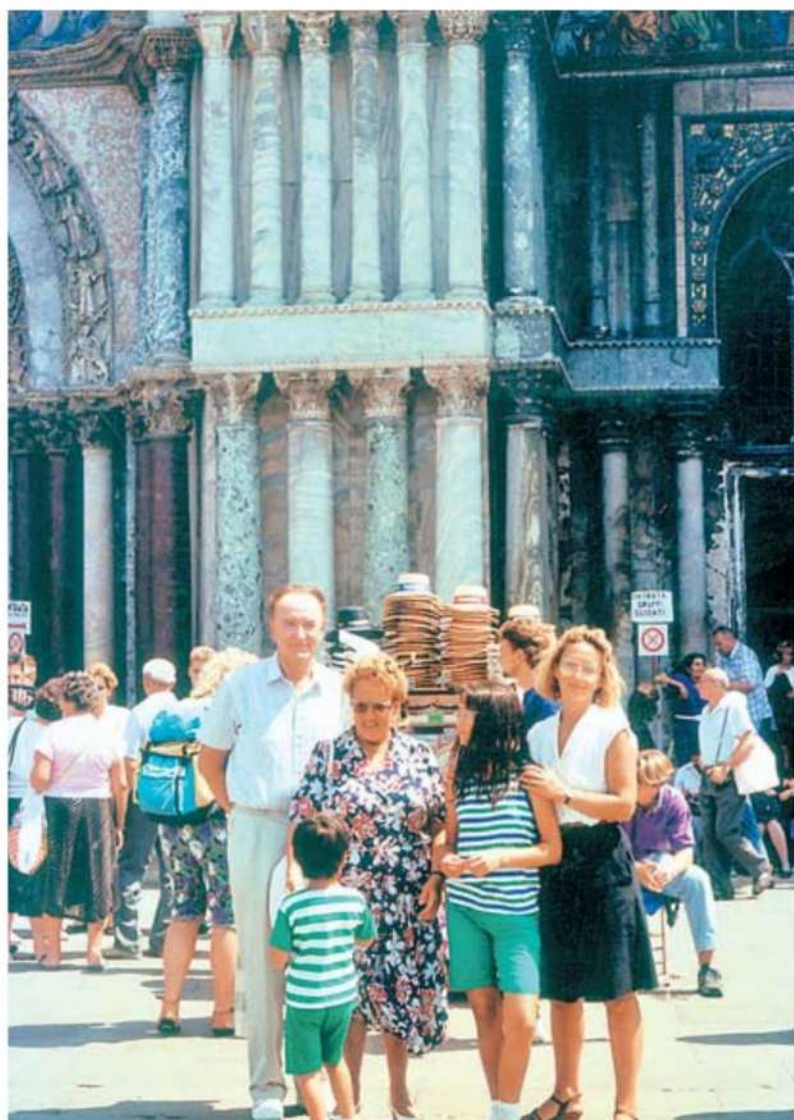
Na neki seji odbora za kmetijstvo medobčinske SZDL za Pomurje so politiki vztrajali, da je treba pridelovati sladkorno peso, Franc Skledar pa je ugovarjal in dokazoval svoj prav. Ko se je oglašil tretjič ali četrtič, ga je žena

Marija pod mizo z nogo nekajkrat dregnila, češ, popusti. On pa na glas: »Marija, prosim, nehal me brcati, svojega mnenja ne bom spremenil, ker imam prav.« In čez čas: »Vidim, da je vse zastoj. Imava pametnejše delo, Marija, pridi, greva.« In sva odšla s seje.

Še ena anekdota, ki kaže, kakšen je bil Franc Skledar. Nekoč je upravnik ene od ekonomskih enot prinesel Mariji Skledar v šolo vrečko lepih in sočnih breskev. Odnese jih je domov, jih dala v košarico in postavila na mizo. Ko je prišel mož Franc in jih zagledal, jo je vprašal, kje jih je kupila. Povedala mu je, da ji jih je prinesel upravnik, pa ji je s tonom, ki ni trpel ugovaranja, ukazal: »Stehaj jih in pojdi plačat na blagajno Kmetijskega gospodarstva Rakičan!«

Družina Skledar leta 1958: oče Franc, mati Marija in hči Alenka

Skledarjevi leta 1990 med ogledom Benetk: oče Franc, mati Marija, hči Alenka, vnukinja Urška in vnuk Luka

Marinka Jerič

Ko pridemo v življenju na pol poti, ko se srečamo z abrahamom, to proslavimo in nekako zaznamujemo. Kot neustavljiva popotnica sem se odločila za potovanje na Filipine in to je moja, zanimivo, petdeseta država. Potovala sem sama, v Manili pa me je čakala prijateljica, da si v 26 dneh, kolikor jih imava na razpolago, ogledava to deželo. Tu sem že na riževih terasah v Malikongu na severu otoka Luzon.

Prestolnica Manila, kaotično, nasilno in hrupno mesto, ki šokira celo popotnike, navajene velikih metropol.

Koline. Vodni bivol, ki so ga pravkar zaklali, čakajo pa še trije prašiči, vse z namenom, da pogostijo sorodnike, prijatelje in vaščane umrlega, od katerega se poslavljajo.

Specialiteta so kuhana jajca, imenovana »balut« z delno razvitim zarodkom, ki jih domačini zelo radi jedo in jih prodajajo na vsakem koraku.

Filipini, lepotci Azije

Filipini veljajo za očarljivo skrivnostno deželo, drugi največji arhipelag na svetu z več kot 7000 otoki, skoraj sto milijoni prebivalcev in kljub 165 različnim jezikom, ki jih govorijo v deželi, je to tretja največja angleško govoreča dežela na svetu in druga največja katoliška.

To je dežela sproščenih ljudi, kjer prevladuje način življenja »bahalana«, kar bo, pa bo, ki se običajno zelo hitro prime turistov in obiskovalcev. Filipinom se pozna 350 let španske nadvlade in 45 let navzočnosti ZDA, preden so postali neodvisni. Tukaj so prelepa narava, eksotični otoki, še lepše so rajске plaže, kot osmo čudo sveta riževa polja na severu, bogato založene tržnice sadja in zelenjave ... Na Filipinih pa so najpomembnejši ljudje, ki veljajo za ene najbolj prijaznih in veselih na svetu.

Prestolnica Manila

Po 32 urah potovanja, seveda z vmesnimi presedanjmi in čakanjem v Frankfurtu in Šanghaju, prispem v Manilo, kjer naj bi me čakala prijateljica. Žal se nisva našli, ker na letališču velja poseben režim in je niso pustili v neposredno bližino izhoda. Znajti se moram sama. Zamenjam denar in filipinske pese in se pogodim s taksistom, ki me odpelje v četrt Malate, kjer sva rezervirali prenočišče. Na recepciji me čaka prijavnica, prijateljica pa nikjer. Pride čez kakšno uro. Srečanje in veselje premagata strah in skrb, da se kateri ni kaj zgodilo. Kljub pozni uri in utrujenosti greva na eksotično teraso hotela, da analizirava prihod, novice ... Takoj se prelevim v poletna oblacija, saj je tukaj tropsko podnebje s temperaturami okrog 27 stopinj.

Filipinsko glavno mesto so Španci imenovali biser Orienta, bila je pravi kronski dragulj španskega imperija na Pacifiku. Nekoč prelepe ulice in kolonialne zgradbe, pravo špansko mesto... vse to je izginilo v drugi svetovni vojni, ko je bilo mesto do tal porušeno. In zdaj se, da si mesto ni nikoli docela opomoglo. Danes je to kaotično mesto, ki šokira celo popotnike, navajene velikih metropol. Manila je kraljestvo avtomobilov, avtobusov, džipov, taksijev, v katerih se dnevno prekrizajo poti 14 milijonov prebivalcev. Mesto je skorumpirano, nasilno, hrupno, kaotično. Tu te dušijo vlaga, vročina, smog, prometni zastoji. Pešcem neprijazno mesto. Pod to zunanjostjo pa se skrivajo prijetne ulice in kotički, mirni parki, bogato založene tržnice, sodobna nakupovalna središča, dobre restavracije, bari in burno nočno življenje. Manila ni velika, pač pa grozovska. Ne smeš si je predstavljati v celoti, ko gledaš zemljevid, pač pa kot posamezne četrti, celo lahko rečem kot posamezna mesta, Malate, Makati, Intramuros... Sami bolje raziščeva četrt Malate, za katero je značilno, da ima najlepše sončne zahode, saj leži ob manilskem zalivu.

Ker so Filipini ogromna dežela, 1.900 kilometrov dolg arhipelag otočja, sva po skrbno izdelanem načrtu obiskali devet otokov Luzon, Busuanga, Coron,

Palawan, Cebu, Bohol, Siquijor, Negros, Samar, zato greva iz Manile hitro in s taksijem drviva po bulvarju Roxas ob morju proti letališču.

Doživetje tajfuna in najlepše rajске plaže

Ker v življenju nič ni zastoj, Filipinci svoje rajске plaže in druge naravne lepote plačajo s tajfuni, cunami, potresi in drugimi naravnimi katastrofami. Eno takih sva občutili tudi sami. Sva na otoku Busuanga, kjer pristaneva sredi niča in iz katerega ne moreva, saj na otoku Mindanau divja tajfun, ki je zahteval okrog tisoč življenj in naredil veliko materialne škode. Veliki nalivi in poplave so tudi v Manili in drugih krajih. Ohromljen je tako ladijski kot letalski promet in šele tretji dan lahko nadaljujemo potovanje.

Vse ladje so nekaj posebnega, imenovane autrigger. Zaradi ravnotežja in boljše stabilnosti so z leve in desne strani ojačane z drogovi. Videti so, kot da imajo kremplje. S tako ladjo potujeva na otok Palawan. Vozimo se ob nenaseljenih zelenih otokih z belimi plažami. Tu in tam opazim kakšno naselbino, drugače pa so to še velike neizkoriščene možnosti filipinskega turizma. Resnično velik arhipelag, eldorado barvnih kontrastov in naravnih oblik. El Nido, kjer imava ob morju najeto majhno kočico, naju navdušuje dva dni. Raziskujeva obalo, se kopava na plaži Cabanas, si ogledava mesto. Ob večerih občudujeva sončne zahode. Vseposod sta mir in tišina, slišijo se samo zvoki počasnih ladjic, ki med čarobnimi klifi prevažajo turiste. Množičen je potapljaški šport. Celoten otok je razglašen za nacionalni park z dih jemajočimi prizori in naravnimi formacijami kraškega sveta. Glavne atrakcije so podzemna reka Sabang, zaliv Honda, kraške jame in slapovi, celoten otok pa je poraščen z gozdovi bogatega eksotičnega zelenja. Po otoku potujeva z vanom do prestolnice Puerto Princesa, ki naju navduši z muzejem zgodovine, kjer je zbrana zgodovinska dediščina Filipinov.

Življenje otočanov poteka ob cesti. Levo in desno so postavljene skromne hiške, kjer se vse dogaja. Zraven so prašiči, kure, krave, vodni bivoli... Vmes se kopajo domačini, suši se veliko perila kar na obešalnikih, ki so po drevesih. Veliko je otrok. Množično potujejo tako po cestah kot po vodi in zraku. Otroci pridrvijo v obcestno trgovino, si kupijo po dva, tri bombone ali lizike. Bombone prodajajo posamično. Ne prosjačijo in niso lačni. Domačini zelo radi dobro jedo. Pravijo, da imajo zelo dobro hrano. Najbolj priljubljen je prašič. Na festivalih in zabavah pečejo cele odojke. Poleg svinjskega mesa imajo veliko perutnine, caldareta ali kozjega mesa,

številne vrste rib, školjk, rakov. Uživajo veliko zelenjave, tržnice so polne sadja. Izstopajo ananas, durjan, džek fruit, kokosovi orehi, ki jih pridelajo največ na svetu. Vrhunsko kakovosten sadež pa je mango, ki raste na celotnem otočju. To je običajno najin zajtrk. Zelo je lep, zlato rumen, sočen, sladek, poln okusa, skratka božanski, in ko ga poješ, nisi ne žejen ne lačen. Specialiteta so kuhana račja jajca »balut«, ki imajo že delno razvit embrio, veliko pa pojedjo takih tudi kurjih jajc. Prodajajo jih na avtobusih, na stojnicah, vseposod. Nekateri piščančki so tako veliki, da imajo že perje in krempljčke, pa jih preprosto izpljuneš. Zelo rada jem in poskušam novosti, tega pa nisem mogla jesti.

Središče španske kolonije na Cebuju in čokoladni griči na Boholu

Spet sva na notranjem letu iz Porto Princese v Cebu. To je otok in mesto, kamor so Španci prišli najprej in sloves mesta je v svet ponesel Ferdinand Magellan. Ugotovil je, da so tukaj centralna idealna lega, mirno morje, prijazno vreme, skratka kraj mu je bil všeč, ni pa si mislil, da bo tukaj ostal za vedno. Bil je ubit v srditem boju z domačini. Smrtonosni udarec mu je zadal z mečem Lapu-lapu, poglavar enega izmed plemen z otoka Mactan. Danes je tukaj postavljen spomenik. Mesto Cebu je ogromno, veliko avenij, prometa, visoke stavbe, veliko pristanišče. Po avenijah se peljeva s taksijem, prenočiva, zjutraj pa sva že v pristanišču. Dobiva ladjo, s katero odplujeva v Tagbilaran na otoku Bohol. V pristanišču je zmeraj živahno. Nakladajo in razkladajo večje in manjše ladje, za potnike velja podoben režim kot na letališčih. Končno odplujemo. Med vožnjo občudujem otoke, barve, vodovje in diham morski zrak. V Tagbilaranu najameva vozniško trikolesa, da nama razkaže lepote otoka Bohol, še prej pa naju pelje v tipično filipinsko restavracijo, kjer dobro jeva. Ogledamo si mesto, se ustavimo v cerkvi sv. Jožefa. Cerkev je že okrašena, postavljene so jaslice in vse je pripravljeno na praznovanje božiča. Vožnjo nadaljujemo ob obali do cerkve Baclayon, najstarejše v tem delu Azije iz začetka 18. stoletja. To je mogočna cerkev, v kateri je maša in me preseneti množičen obisk. Filipinci so zelo pobožni in vero tudi izražajo. Večkrat opazim, ko pridejo na ladjo, avtobus ali letalo, da se radi prekrizajo. Zavijemo v notranost otoka, proti Corelli. Zelo smo zanimivi. Večina turistov najame avto ali pa gredo z avtobusi. Vožnja z mopedom je fantastična. Si na zraku, vse bolj opazuješ in zaznavaš. Ustavimo se v resortu, da si ogledava polopico, nartničarja - tar-

Več kot sto »čokoladnih gričev«, ki so ob koncu deževne dobe zeleni, poleti pa suhi in so videti kot čokoladni pralineji, krasi otok Bohol.

Mesto Coron na otoku Busuanga z značilnimi ladjami – auttriger, kjer zaradi tajfuna obtičiva dva dni.

sius, ki zraste le do 15 centimetrov in živi edino na tem območju. Nekateri jo označujejo za najbolj krvoločno danes živečo polopico, saj se prehranjuje z metulji, ki so dvakrat večji od nje, in žuželkami. Fundacija Philippine Tarsier skrbi za zaščito in preživetje v naravi. Vodnik naju pelje po skritih poteh v zaraščen gozd, da jo vidi. Najdemo jih kar pet, ki spijo na steblih dreves, druge so skrite po resortu. Večkrat se zgodi, da jih vodniki ne najdejo in si jih obiskovalci ne morejo ogledati. Tarsiusi imajo življenjsko dobo od 12 do 25 let, če živijo na prostem. Opice podnevi spijo, aktivne pa so ponoči. V primerjavi z njihovo velikostjo imajo 150-krat večje oči kot človek. Opice sva lahko fotografirali, vendar brez bliskovne luči.

Naslednji dan nadaljujemo z ogledi, ko se peljemo proti vasi Carmen, ki je izhodišče za obisk edinstvene apnenčaste »Chocolate Hills«. Teh hribov je več kot sto in v poletnih mesecih, ko se trava posuši, so videti kot velikanski čokoladni pralineji. Povzpneva se na enega izmed njih, od koder je najlepši pogled na vse druge. Zares veličastna prostranstva zelenih gričev. Okolica je poraščena z eksotičnim rastlinjem, cvetočimi orhidejami in grmovnicami. Na otokih tako rekoč uspeva vsaka rastlina, tudi največja roža rafflesia, neke vrste jasmín, ki si je priboril naslov nacionalna roža pred orhidejami, ki jih premorejo kar 900 različnih vrst. Pester je tudi živalski svet z unikatnimi tarsiusi, številnimi pticami, z redkimi filipinskimi krokodili in z zanimivim podvodnim svetom, ki predstavlja svojo celoto.

Skozi mesto Loboc teče reka Loay, po kateri potekajo mala križarjenja. Voziš se mimo tradicionalnih hiš nipa in z reke opazuješ življenje domačinov. Pot nadaljujemo skozi strnjene gozde mangrove, nasadov banan, riževih polj, palm. Celoten otok je razglašen za nacionalni geološki park. Pred dvema milijonoma let je bil otok pod morjem, današnji je ostanek koralnih sestavin in školjk. Prebivalci imajo višji standard kot na drugih otokih. Bolj je čist, urejen, z lepimi hišami, več avtomobili, dobro cesto. Najin voznik naju je povabil, da sveti večer preživiva z njegovo družino, vendar se odločiva, da odpotujemo z ladjo na otok Siquijor.

Spomin na praznovanje božiča

Ob 23.00 pristanemo z veliko zamudo v Lareni. Nič nimava rezervirano in kar na slepo se podava v resort San Juan, saj nama voznik džipnja zagotavlja, da je tam kar nekaj turistične ponudbe. Ulije se prava tropska ploha in džipni se prazni, ko razvažata potnike skozi naselja. Domačini so zunaj ob jaslicah in okrašenih drevesih, cerkve so polne in polnočnice so se že začele. Sami sva zelo nesproščeni, saj še nimava sobe in že kar dvakrat smo se ustavili in vprašali, vendar je vse zasedeno. Kar pri srcu me stisne, saj sva kot Marija in Jožef, ki sta prav tako trkala in iskala. Šele

v četrto, nekje zjutraj ob enih dobiva sobo v enem izmed resortov. Tukaj že dolgo časa ni bilo nikogar, saj je soba umazana, prašna, WC brez vode, vendar prenočiva. Zjutraj greva iskat kaj boljšega. Spet najameva trikolo in dopoldan prevozimo večino otoka. Ogledava si nekaj čudovitih plaž, lepih restavracij, resortov, vendar vse zasedeno. Niti malo nisva računali, da bo tolikšen obisk. Obe sva razočarani. Toliko opevani in toliko želeni otok naju je pustil na cedilu. Pokazal nama je lepote, ni pa nama bilo dano, da bi jih užili. Veliko se pogovarjava o božiču, o praznovanjih doma, o tukajšnjih običajih. Na Filipinih velja otok Boracay za najbolj turističnega in obiskanega, zato se mu izogneva, zdaj pa vidi, da je to tudi Siquijor. Ni nama preostalo drugega, kot da greva naprej, na otok Negros. Plovba je trajala dobro uro in mi bo ostala v spominu kot ena najtežjih. Zelo mi je slabo in komaj čakam, da začetim trdna tla. Filipinsko vodovje je nekaj grozljivega. Neki notranji vrtinci in ogromne gmote, ki čakajo, da te pogoltno. Ko pa opazim še kakšno prevrnjeno ladjo, me je še bolj strah. Ne vem, ali je to posledica tajfuna ali pa je to običajno. Pihajo vetrovi, ki delajo vrtince, tako da sva imeli tudi težave pri letalskih prevozi, ki so jih prestavljali. Zelo nemirno področje. Božični dan na Negrosu je deževen. Dežuje kar tri dni, zato se odločiva, da s trajektom zapustiva otok in čaka naju celodnevna avtobusna vožnja po otoku Cebu. Ker še zmeraj dežuje, nadaljujemo pot s celonočno plovbo na otok Samar.

V monsunkem dežju na jugu

Plovba je zanimiva in vsi potniki imamo ležišča. Kabin ne poznajo, vse je odprto in postelje so dvonadstropne, v dveh etažah. Udobno se namestiva, nahrbtnike daja pod noge, torbe z denarjem in dokumenti pa pod glavo. Presenetljivo dobro spim in zjutraj me prebudi kikirikanje petelina, torej te budilke imamo tudi na ladji. Petelini so nasploh značilnost Filipinov in z njimi prirejajo tekmovanja v bojih. Proti jutru se mi zdi, da se ladja bori z vodovjem, in potniki nama povedo, da je bila huda plovba in nekateri niso nič spali. Še zmeraj lije kot iz škafe. V pristanišču ujameva džipni in vozimo se štiri ure v Allen ob vzhodni obali otoka Samar. Otok je precej gozdnat, poln kraških jam in slapov, divji, zaraščen in je toliko na jugu, da je tukaj še deževna sezona. Velja za najbolj revnega. Tu se zbirajo begunci z juga, ki se bojujejo z vlado. V džipnju naju domačini zvedavo opazujejo in v pogovor se vključijo dentistka, ki jo zanima, kako sva zašli na otok, saj tukaj turistov ne poznajo. Veliko informacij in nasvetov nama da. V vozilu je vse mokro, teče nam po hrbtih, saj šip ni in v plahte na oknih se zaganja veter, ki nosi dež v notranjost. Sredi vozila se je naredila luža in prtljaga je v vodi. Cesta je zelo slaba, ponekod je polovica manjka, ker so jo odnesli plazovi. Potniki so potrpežljivi, prijazni,

uslužni in drug drugemu pomagajo s prtljago. Vse, kar je v škatlah in na strehi vozila, je premočeno in je treba ponovno pakirati. V takem položaju ti ne preostane drugega, kot da se vživiš. V Matnogu čakava trajekt, ki bi naju odpeljal na otok Luzon. Preoblečeva se v suha oblačila, naročiva kavo, si privoščiva dolg požirek domačega žganja iz steklenice in svet je spet čudovit in prijazen.

V osrčju vulkana Mt. Mayon

Legaspi je izhodišče za obisk aktivnega vulkana Mt. Mayon, 2451 metrov. Ko zberava vse informacije, je edina možnost, da si ogledava kar največ, najem taksija. V dobrih šestih urah obkrožimo vulkan. Je zelo lepe stožčaste oblike, s kapo na vrhu, z najbolj pravilno obliko stratovulkana. Peljemo se skozi vasi in prvi postanek je pri slapu Busaj z lepim tolnomom, ki me vabi, da se okopam. Dolina je idilična, s tipičnimi hišami. Skozi Taksavo, kjer se cesta odcepi in se v serpentinah povzpne na višino 810 metrov, pridemo do razgledne ploščadi, do koder je dovoljen pristop. Žal nam razgled onemogoča megla. V muzeju si je mogoče ogledati film in razstavljene fotografije o delovanju vulkana, ki ga vulkanolog redno spremljajo. Velik izbruh je bil leta 1981, ko je umrlo okrog 12.000 ljudi. V Cagsawa Ruinsu so se v cerkev zatekli domačini, ki jih je odnesla lava. Ostali so samo stebri in delček zidu. Danes je to memorialni kraj žalosti in spomina. Daraga Church je prelepa cerkev, vredna ogleda, ki je na imenitni točki s pogledom na vulkan. Vožnjo nadaljujemo skozi vasico Honga, ki je zelo poškodovana. V naluvo pred dvema dnema so bile velike poplave in cesto je dobesedno odneslo in zasulo z vulkanskim muljem. V nekaterih hišah je do polovice naplavljen blato. Vaščani so se z vrečami peska borili in ščitili svoja domovanja. Grozljivo razdejanje. Domačini z lopatami, z vodnimi bivoli

Med aktivnimi 22 vulkani na Filipinih pogled na enega izmed njih, Mt. Mayon, 2451 metrov, z lepo stožčasto obliko

za silo usposablja vozišče. Krožno se vrnemo v Legaspi, kjer si še ogledava to univerzitetno in lepo mesto. Opazim veliko mladih in živahen utrip. Filipini imajo kar 22 aktivnih vulkanov.

Silvestrovaje v Manili in med riževimi polji na severu

Sva na avtobusu in čaka naju celodnevna vožnja do Lucene in v Manilo. Tu preživiva silvestrski večer v Friendly Guesthausu, na terasi hotela. Zbrana je družba popotnikov z vsega sveta in lastnik se opraviči, da Manila ognjemeta ne bo imela, ker je sredstva namenila v korist žrtev pred dnevi podivjanega tajfuna. Prijetno je na terasi, z mladimi, ob svečah. Vse nas pogostijo z zastoj hrano in pijačo. Zelo lepa gesta in reklama za hotel. Vzdušje na terasi narašča, sledijo čistitke in številni manjši ognjemeti z velikih stolpnic. Silvestrujemo sedem ur prej. V zgodnjih jutranjih urah novega leta sva v taksiju, ki naju pelje na avtobusno postajo.

Dobiva zadnja sedeža in cel dan se vozimo na sever, v Baguio. To je mesto borovcev in največje na severu, v Koridjerah. Je izhodišče za potovanje na riževih terasah, v hribe, v odročne vasi. Ima bogato zgodovino. V njem se je z japonskim bombardiranjem vojaške baze John Hoy začela druga svetovna vojna na Filipinih. Nato so ga z bombami, da bi pregnali Japonce, ki so med tem že odšli, izravnali Američani. Druga katastrofa je mesto zajela leta 1990, ko je bilo zaradi grozljivega potresa povsem porušeno. Danes se hitro razvija in v njem vlada pozitivno vzdušje.

Po šestih urah vratolomne vožnje po strminah, s slabim avtobusom po slabih cestah, prispeva v Sagado, znano po visečih krstah. Sugong coffins si ogledava z razgledne ploščadi in vidi nekaj visečih krst na stenah skal, ki so jih domačini vpeli visoko v previsne stene. Kako so jih

spravili tja, mi ni jasno. Najbolj znana in obiskana pa je dolina odmevov, od koder je prav tako na stenah videti nekaj obešenih krst.

Bontoc leži v dolini, kamor vozi samo džipni. Glavna ulica je prenapolnjena s trikolosi, da mora promet urejat policist. Sem prihajajo plemena iz oddaljenih dolin prodajati svoje pridelke in izdelke. Hladilnikov ni in nad mesom, ki je kar na pločniku ulice, se vrti ventilator. Če že ne hladi, pa vsaj odganja muhe in insekte. Avtobus zamudiva, ker je odpeljal, ko je bil poln. Dogovoriva se z voznikom kombija, da naju pelje v Malikcong, izhodišče za riževih terasah. Zračna nama kar 12-kratno ceno avtobusne vozovnice. Dolina je pod zaščito Unesca. Z zgodovino plemena Ifugao, ki je živelo na teh terasah, se podrobneje seznaniva v muzeju v Bontocu. Pred 100 leti je plemo veljalo še za eno izmed najstrašnejših lovcev na glave na svetu, izkazali pa so se tudi kot odlični inženirji, ki so že pred več kot 2000 leti iz blata gradili riževih teras.

Z vanom se prepeljeva v Banaue, izjemno slikovito mesto, na strmih pobočjih zgrajene hiše, pod katerimi se vije temnozeleni reka. Od tukaj so dostopi do petih dolin z riževimi terasami, ki slovijo po vsem svetu. Uvrščene so na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine, nekateri pa jih imenujejo osmo čudo sveta. Sami si ogledava eno od teh dolin. Vožnja s trikolosom do izhodišča je bila adrenalinska. Cesta je razrita, blatna, cela jezera vode. Plaz je del polja odnesel. Srečujeva veliko vodnikov in turistov, ki so na trekkingih. Sami se kar zanjdeva in krožno prehodiva pot. Vrneva se do najinega voznika, ki naju zapelje nazaj v mesto.

Čaka naju še nočna avtobusna vožnja do Manile. Tukaj se na letališču posloviva in vsaka gre svojo pot. Sama se z veliko doživetij vračam domov, prijateljica pa nadaljuje potovanje še na Tajsko.

Težakšno delo kmetov z vodnimi bivoli na riževih poljih na severu otoka Luzon

Gibinska družina muflonov

Ovca z mladičem. Pred tujim človekom je zelo plašna in se takoj umakne v zavetje.

Grivasti muflon s polžasto ukrivljenimi rogovi. Zanj je značilen kratkodlak rdečkastorjav kožuh z belo sedelno liso.

Mufloni, izredno skromne in prilagodljive živali, so edine živeče evropske divje ovce. Na prvi pogled so podobni domači ovci. So zbite, čvrste telesne gradnje in močnih nog, samci imajo izrazito polžasto zavite mogočne roge, pravimo jim tudi polži. Samica, tej pravimo kar ovca, je praviloma brez rogov, le redko ji zrastejo nekaj centimetrov dolge običajne konice. Samec je kot pri domači ovci nekoliko večji in težji od samice.

Iz Sredozemlja k nam

Po poreklu je muflon avtohtona vrsta s sredozemskih otokov Korzike in Sardinije. V sredini 19. stoletja so jih začeli naseljevati v Avstrijo in na Madžarsko, od koder so jih potem naselili še drugam, tudi v Slovenijo, kjer so bili prvi mufloni naseljeni leta 1953. Ker prihajajo iz toplih krajev, so pri nas pozimi popolnoma odvisni od človekove pomoči. Že nekaj centimetrov snega jim onemogoči prehranjevanje v naravi in preživijo le ob krmiščih.

Kot za vse prosto živeče sesalce našega geografskega območja je tudi za muflone značilna sezonska menjava dlake. Zimski kožuh je gost in masten. Poleti so videti cimetasto rjavi ali blede sivi, pozimi pa temno sivi do črni. Mnogi samci imajo od tretjega leta starosti na ledjih svetlejšo mesto, ki mu pravimo sedelce.

Mufloni v Pomurju

Za ljubiteljsko gojenje muflonov se je pred dvema letoma odločil Mirko Belovič z Gibine. Par muflonov je kupil v okolici Lendave in ga naselil na dvehektarsko ograjeno posest, kjer

Muflonka je najbolj domača žival na posestvu Mirka Beloviča.

se pase dvajsetglava jelenja čreda. V začetku je petdesetkilogramski muflon s svojimi polži ustrahoval jelene. Danes podi le še košute, namreč od njega bistveno večji samci so se mu s svojimi naglavnimi kronami postavili po robu. Muflon jih zato pusti pri miru. Prve mesece sta bila muflona na Belovičevem posestvu zelo plašna, a počasi in vztrajno ju je Mirko navajal na domačnost. Prinašal jima je kruh in pri tem klical »Muflin, Muflin!!!« Najprej samec in nato še samica sta vedno bolj zaupala gospodarju. Mirko je povedal, da je njegova samica najbolj domača žival, kar jih ima v svojem majhnem živalskem vrtu. Ko prinese hrano, seno, ječmen, veje, samica skoči s sprednjimi nogami kar nanj. Ponosni samec pa se ne meni kaj dosti za hrano, ki mu jo iz roke ponuja gospodar.

Domači, a še vseeno divji

Pred dvema tednoma je po petih mesecih brejosti samica v travi povrgla mladiča z volnatim kožuščkom, ki bo po menjavi dlake postal gladek. Mladiček je po nekaj urah življenja že sledil samici in sesal. Njo bo sesal še pet mesecev. Potem bo njegova mama ponovno pripravljena na paritev.

Med mojim obiskom je bila družina muflonov zelo vznemirjena. Živali so takoj opazile, da je na njihov teritorij prišel tujec. Iz torbe sem vzel fotoaparata in v hipu so se razbežale. Treba je bilo dosti potrpljenja in časa, da sem jih iz oddaljenosti mogel fotografirati.

Bojan Zdravec

pen jih je odprl

Edvard Mihalič – učitelj, ki je zmagal v vojni in postal župan

Ne še leto dni star Edi – v belem – je v naročju svoje mame. Fotografijo je odstopila sosedka, ki je na fotografiji – levo –, ker so pri Mihaličevih zavoljo nesreče (beri: požara) ostali brez družinskih posnetkov in albumov iz otroštva.

Ko bom velik, bom učitelj, si je rekel Edvard in odšel v šolske klopi učiteljska v Murski Soboti. Lahko da si je že takrat nabral pogum, ker je sedel v prvi vrsti (skrajno desno), da mu potem v osamosvojitveni vihuri ni bilo težko spet biti kje drugje kot – v prvih vrstah.

Štiri leta – od 1968 do 1972 – je učil matematiko in bil ravnatelj v šoli v Križevcih na Goričkem. Ga prepoznate? Namig: edini ima očala. Spominov je ogromno, vsaj za eno knjigo, saj je svoje znanje nadobudnim generacijam šolarjev delil kar šestnajst let.

Dragocena in redka fotografija! Ker je ponavadi glava družina najpogosteje stala za fotografskim objektivom in ne pred njim. Žena Inge, hčerka Milena in sin Edvard.

Prvi mož rogašovske občine Edvard Mihalič je na svet prišel, ko so zavezniki Hitlerjeve čete potiskali nazaj na nemške meje, to je bilo 2. oktobra 1943. leta pri Svetem Juriju na Goričkem. Vojna vihra ga je takrat torej še obšla, je pa na prelomu devetdesetih, v času osamosvajanja dežele na sončni strani Alp, bojeval svoje bitke. Kot poveljnik TO za Prekmurje je bil v prvih vrstah tistih, ki so z orožjem branili novonastalo državo. Kako je učitelj matematike in fizike končal v čevlji vojaka in nato sedel v županski sedež na fotografijah? Mihaličeve županske ere se izjemoma ne bomo dotaknili – skoraj vsak četrtek bere te o novostih iz Rogaševca na straneh Vestnika. »Ljudje so govorili, da niso zadovoljni s prejšnjim županom in da ne morejo nič spremeniti, ker župana ne bo nihče premagal. In to so rekli tudi meni, vojaku! Kaj pa preostane drugega vojaku kot iti v boj in zmagati? Pa sem šel! Namesto da bi zdaj užival v pokoju in vinogardu, ha, ha...«

Pisalo se je leto 1966 in poklicala ga je domovina. Pravzaprav je komite za obrambo predlagal, da naj ob poklicu matematika in fizika usvoji še nekaj vojaških veščin, ki jih je potem nabiral v enotah protizračne obrambe v Zadru in kot stažist v štajerski prestolnici.

Mirno! Pozdrav! Podpolkovnik Edvard Mihalič se javlja na dolžnost. Leta 1980 je profesionalno vstopil v TO, v katero je bil vpet takoj, ko je odslužil vojaški rok. Predavanja o iskanju neznanke v enačbi je zamenjal za izdelovanje načrtov o varovanju Prekmurja pred sovragi. Za nameček je leta 2002 končal še drugo fakulteto in postal univerzitetni diplomirani obramboslovec. Položaj v Ljubljani mu ni dišal, rajši je izbral odhod v pokoj, v katerem pa ni dolgo vzdržal. Prosto!

Doc. dr. Saška Roškar:

V nemirnem duhu usklajena ženska

»Človek potrebuje pomembnega drugega«

Saška Roškar je mlada »Sobočan-ka«, ki je imela v utiranju svoje poklicne in življenjske poti jasno zastavljene želje in cilje. Kljub navezanosti na »domačo zemljo« je želela živeti in delati v Ljubljani. To pot do Ljubljane je uspešno prehodila, z družino zdaj živi v okolici Ljubljane in opravlja poklic v stroki, za katero je že zelo zgodaj čutila, »da je to tisto pravo«, kar želi v življenju početi. Zaposlena je na Inštitutu za varovanje zdravja, po izobrazbi pa doktorica psihologije z docenturo. V svojem življenju v ospredje postavlja zanimanje za človeka tako na delovnem kakor tudi na zasebnem področju. Kljub težkim zgodbam, s katerimi se srečuje pri svojem delu, ohranja pozitivno naravnani odnos do življenja in sveta in z gotovostjo trdi, »da je vsak problem rešljiv«. Je mamička dveh otrok, kljub trenutnemu porodniškemu dopustu pa opravlja nekatere službene obveznosti. Seveda ob močni podpori partnerja in širše družine.

Rodila se je v avgustu leta 1977 v Murski Soboti, kjer je tudi odrasčala. Pravi, da je imela lepo otroštvo, življenje v razširjeni družini z babico pa jo je še posebno zaznamovalo, saj jo nanjo vežejo lepi spomini: »Babica oziroma omama, kot sem jo klicala, je bila in je še vedno pomembna oseba v mojem življenju, čeprav je že več kot deset let ni med nami.« Že kot otrok je bila nemirnega duha in vedno jo je zanimalo: »Zakaj?« Ta karakterna lastnost jo še danes določa in ji buri duha. Po končani osnovni šoli se je vpisala na gimnazijo, saj so jo zanimale različne smeri od ekonomije, jezikov do medicine, vendar je vseeno čutila, da nič od tega ni prava izbira. Ko se je v tretjem letniku gimnazije srečala s psihologijo, je spoznala, da je to tista prava stvar, ki jo želi študirati: »Druge želje po tistem praktično sploh ni bilo. Če bi se morala še enkrat odločiti, bi se odločila enako,« pojasnjuje odločitev za študij.

Že zgodaj v mladosti jo je začel zanimati človek

Pri življenjsko pomembni odločitvi, ko je izbrala psihologijo, je izhajala predvsem iz sebe in svojega zanimanja za človeka, ki se je v njej porodilo že zelo zgodaj v mladosti, predvsem pa jo je že takrat zanimalo, kako človek razmišlja in čustvuje. Potrditev, da je izbrala pravo pot, je tudi dejstvo, pojasnjuje Saška, da se nikoli kasneje v življenju ni spoprijemala s krizo v smislu, ali bo lahko vse življenje živela s psihologijo, bolj jo je skrbelo to, ali se bo z izbrano usmeritvijo sposobna preživljati in kako bi lahko poleg psihologije razvijala še druga področja zanimanja, na primer medicino. Ker se je z omenjeno stroko rada spogledovala, se je na doktorski stopnji študija psihologije odločila za nevropsihološko smer, ki vključuje nekatera področja iz medicine.

Ob pravem času na pravem mestu

Strah, da po končanem študiju ne bo mogla dobiti zaposlitve, je bil popolnoma odveč, saj je po spletu naključij takoj po koncu študija prišla v stik s prof. Andrejem Marušičem, s katerim je začela sodelovati, in ki ji je ponudil službo na Inštitutu za varovanje zdravja v Ljubljani, katerega direktor je bil. »Če ne bi spoznala njega, bi se moja zgodba razpletala bistveno drugače. Bila sem ob pravem času na pravem mestu,« pojasnjuje svojo pot zaposlitve. Diplomirala je

Prvi šolski dan. Saška nosi oblekico, ki ji jo je sešila njena omama.

Saška pri učenju za maturo

Saška Roškar danes. Fotografije Ana Dittrich

junija 2001, zaposlila pa se novembra istega leta, že prej pa je delala tri mesece s študentsko napotnico na omenjenem inštitutu pri projektih prof. Marušiča. Po opravljenem pripravništvu je dobila pogodbo za zaposlitev za nedoločen čas, hkrati pa je imela možnost kandidirati za mlado raziskovalko in kasneje tudi uspešno zagovarjala doktorsko nalogo, mentorstvo pa je prevzel Marušič. Njegova kasnejša smrt po težki bolezni je Saško osebno, predvsem pa poklicno zelo zaznamovala: »Kar naenkrat je bilo treba odrasti. Ni bilo več mentorja, na katerega se lahko obrneš in se zanj kdaj tudi skriješ. Iz malega znanstvenika sem se morala preleviti v odraslega znanstvenika,« pojasnjuje svoj poklicni razvoj, ki je bil v določeni meri tudi osvobajajoč: »Potrebovala sem zelo dolgo časa, da sem razčistila sama s sabo, s tem, da mi ni treba nadaljevati toliko stvari in na tak način, kot jih je delal on (Andrej Marušič, op. a.), ampak je čisto v redu, da delo nadaljujem tako, kot znam jaz, Saška Roškar, in tako, kot me je učil on.«

Pravi, da smo Slovenci bistveno manj kot druge kulture odprti do področja duševnega zdravja in nam predstavlja psihološka obravnava še zmeraj tabu temo, načeloma pa tudi spadamo med države s slabšim duševnim zdravjem. V tem pogledu je po njenem mnenju Prekmurje še posebno specifično, saj se zaradi zaprtosti in domačijskosti gleda na te stvari še bolj s predsodki v primerjavi z osrednjeslovenskim merilom. Prekmurje pa predstavlja tudi del, ki spada med bolj ogrožene s samomorom. Področje preprečevanja samomorov pa je tudi področje, s katerimi se ukvarja Saška. Ožje področje v okviru raziskovanja samomorov, ki jo zanima, je področje nevropsihologije, ki raziskuje psihološka ozadja in vedenja pri tem pojavu. To področje namerava razvijati še naprej, trenutno pa je nacionalna predstavnic Slovenije pri Svetovni organizaciji za preprečevanje samomora. Sodeluje tudi pri prenovi in obnovi nekdanje izvajajočega projekta t. i. psihološke avtopsije, s pomočjo katere je mogoče opisati konkretno primer samomora in dejavnike, ki so pripeljali do razmišljanja o samomoru. Na podlagi retrospektivnih zgodb, ki jih dobijo od svojcev umrlih, pridobijo koristne rezultate in informacije, ki so jim v pomoč pri boljšem razumevanju samomora in posledično pri preprečevanju samomorov in pri pomoči ljudem v stiski.

Saška deluje tudi kot vedenjska kognitivna terapevtka in se dodatno izobražuje na tem področju. To delo ji omogoča stik z ljudmi in prenos znanja v prakso, kar dela njeno strokovnost živo in dejavno. Svoje znanje pa kot predavateljica posreduje tudi študentom, in sicer predava na Visoki šoli za zdravstveno nego na Jesenicah, drugo leto v poletnem semestru pa bo začela predavati tudi na Univerzi na Primorskem. Trenutno je njeno delo zaradi porodniškega dopusta omejeno na predavanja, saj pravi, da ji je težko popolnoma počivati: »Sem naravnana tako, da nerada zamujam stvari, in če se pojavi priložnost, jo zagrabim,« pravi, vendar se zaveda, da je naporno usklajevati družinsko življenje s poklicnim, kar pa je, pravi, dilema večine ljudi v času, v katerem živimo. Ob takem življenjskem tempu, kot ga ima Saška, težko najde čas, ki bi ga lahko posvetila samo sebi, zato se sprošča z dobro glasbo in stalnimi obiski Prekmurja, kjer jo prenovita pristnost in preprostost: »Tu doma so mi pri srcu medosebni stiki, ki so še pristni. Tu si napolnim baterije, to mi da energijo,« pojasnjuje z zanosom in spoštovanjem do doma.

Iz vedenja, ki ji ga posreduje njena stroka, meni, da je ključ do dobrega počutja to, da nismo prestrogi sami do sebe, da najdemo čas za sprostitev, da si postavimo prioritete in spoznamo, kaj je za nas res bistvenega pomena, in, to pa je najbolj pomembno, da imamo druge, s katerimi lahko delimo svoje probleme in radosti. »Če nimaš takšnih oseb, je težko skozi življenje, saj človek potrebuje pomembnega drugega.«

Mihaela Kalamar

Popravek in opravičilo

V prejšnji številki Pena v tej rubriki sem pod fotografijo, na kateri je bila takratna intervjuvanka Amalija Šiftar v družbi mladih iz Prekmurja in Vike Potočnik, narobe zapisala priimek avtorice fotografije. Fotografijo je posnela Tadeja Srša. Za nehoteno napako se opravičujem.

V skrbi za promocijo duševnega zdravja in preprečevanja samomorov

Saška svoje delo na inštitutu opisuje takole: »Kot psihologinja sem usmerjena v to, da ljudem približam pomen duševnega zdravja in da delujem na področju preventive – skrbimo namreč za to, da se težave na področju duševnega zdravja sploh ne pojavijo, če pa se, poskušamo ljudi ozaveščati v tej smeri, da je težava na področju duševnega zdravja enaka, kot če imajo težave na področju telesnega zdravja, in da je normalno, da poiščejo pomoč.« Zaveda se, da med ljudmi še vedno prevladuje negativen predsek, povezan z duševnim zdravjem oziroma boleznimi, to pa je posledica nezadostnega informiranja o tem, kaj sploh pomeni duševna bolezen, kako pride do nje in da ni zavedanja, da se te stvari v večji meri da zdraviti. Bistveno in skrb vzbujajoče se ji zdi splošno veljavno prepričanje, da je posameznikovo duševno zdravje nemajmno. »To ni res, to se lahko zgodi vsakemu izmed nas. Tudi pri najbolj trdni skali lahko pride enkrat do situacije, ko več ne bo šlo naprej.«

Iva Katalenič (1988)

... prihaja iz Brezovec. Je tiha, a zvedavih oči. Takih, ki se iskrijo od notranjega ustvarjalnega nemira. Čeprav smo ustvarjalci Pena Ivo že imeli priložnost spoznati, nam ni dala niti za milimeter vedeti, da v slovenskih modnih krogih velja za obetavno oblikovalko oblačil. Če se dobro blago samo hvali, je tokrat blago pohvalilo njo. Šele Slovenski teden mode in prispevki s festivala te uporabne umetnosti so razkrili skrivnost, kdo sploh Iva je.

1. Predstavi ga.

Sem absolventka Visoke šole za dizajn v Ljubljani, smer Tekstilije in oblačila. Moj stil bi opredelila kot kreativni, s pridihom romantike. Rada rišem, zanima me grafično oblikovanje, privlačijo pa retro stvari, stvari z dušo, ki so večkrat inspiracija za moje skice in posledično oblačila. Od otroštva sem zaljubljena v modo in od bližnjih oklicana za umetnico na svobodi, ki na ulici opazi vsak dober kos oblačila, pa čeprav v Murski Soboti žal manj pogosteje.

2. Se ti mladostne sanje o poklicni karieri uresničujejo?

Lahko bi rekla, da se uresničujejo. Po tem, ko sem se naučila, da dvom ovira uspeh.

3. Kaj bereš, poslušas, gledas ...

Bolj kot knjige spremljam slovenske in tuje modne časopise in spletne strani, poslušam aktualno glasbo, vendar se vedno vračam k svoji priljubljeni zvrsti in izvajalcem. Gledam marsikaj, od modnih do informativnih oddaj, če je na sporedu nogomet, gledam v zid, če se le da, pa ne zamudim nobenega dela kriminalistične serije CSI, pa naj je predvajana na še tako bednem kanalu.

4. Kako preneseš zmago in kako sprejemaš poraz?

Odvisno od počutja in pričakovanj ter truda, ki ga vložim v določeno stvar. Zmaga mi pomeni priznanje dosedanjemu dobremu delu, potrditev tega. Poraz mi da neki nov zagon. Vsekakor pa oboje sprejemam kot dobro motivacijo za naprej.

5. Kdo so tvoji prijatelji in kako neguješ odnose z njimi?

Moji prijatelji so ljudje, ki me ne »spregledajo« na ulici, ljudje, ki ne pozabijo mojega rojstnega dne in mi v smehu želijo še enkrat toliko, pa čeprav imam komaj 23 let. In zdaj bodo naši odnosi še bolj »negovani«, saj prihajam na facebook. ☺

6. 5-krat najljubše?

- Barva: modra,
- dan v tednu: prost dan,
- blagovna znamka: TOPSHOP,
- pijača: voda, občasno pa pivo za živce,
- cvet: marjetica.

7. Te kdaj zmoti, da je ustekleničena voda v resnici »uplastičena«?

Pijem vodo iz domače pipe in se poskušam čim manj obremenjevati s stvarmi, na katere nimam pretiranega vpliva, ki jih sama ne morem spremeniti. Bolj kot »uplastičena« voda me moti dejstvo, da plastenke še vedno letijo iz avtomobilov.

8. Tvoje sanjske počitnice in tvoje še neuresničeno potovanje?

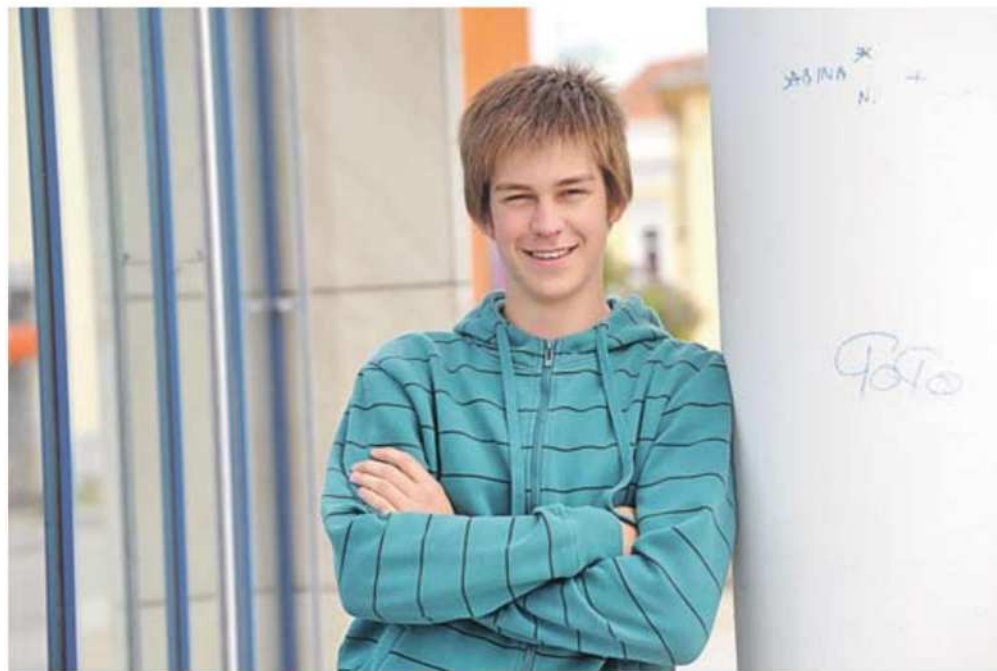
Moje sanjske počitnice so moje zaenkrat neuresničeno potovanje. Ležanje nekje na soncu, na belem pesku, ob modrem morju, brez internetnega omrežja, samo v kopalkah in z zaščitnim faktorjem 50.

9. Pregovor pravi, da prva ljubezen nikoli ne zarjavi ...

Prve ne pozabiš, prava ne zarjavi.

10. Raje »všečkaš« ali raje »lajkaš« ter kdaj in zakaj?

Lajkam vsekakor ne. Se mi zdi preveč »sforsirano«. Nekateri bi rekli, da nisem dovolj kul, ampak ... stvari, ki so mi všeč, so mi samo všeč. Preprosto.

Blaž Karba (1993)

... nasmejan in pozitivno usmerjen mladenič iz Slamnjaka, za katerega bi bilo preveč površno trditi, da je še eden izmed mnogih fantov, zasvojenih z bencinskimi hlapi. Prlek vrlo meče blato v oči vsem, ki mu gledajo v hrbet na progah za motokros. Je reden gost skoraj kilometer in pol dolge blatne jase v Mačkovcih. Tisti, ki spremljajo ta šport, pravijo, da je Blaž na dobri poti k uspehu. Čas je na njegovi strani.

1. Predstavi ga.

Peto leto treniram motokros, ki mi v življenju pomeni največ. Večino časa pa namenim treningu, saj sem na motorju najbolj srečen. Uživam življenje in ga poskušam resnično izkoristiti, saj nikoli ne vemo, kaj nam prinese jutri. Sem rad v dobri družbi, z nasmejanimi in pozitivnimi ljudmi. Moj moto je »carpe diem« ali izkoristi dan, in sicer vsak dan (smeh).

2. Se ti mladostne sanje o poklicni karieri uresničujejo?

Ja. Z vedno več izkušnjami in trdim delom se lahko vse uresniči.

3. Kaj bereš, poslušas, gledas ...

Računalnik, računalnik, računalnik (smeh). Berem bolj malo, ko nisem na motorju, pa prosti čas preživim pred računalnikom.

4. Kako preneseš zmago in kako sprejemaš poraz?

Vsako zmago prenesem zelo veselo in pozitivno. Ob zmagi dobim občutek, da je ves moj trud poplačan. Poraz pa vedno vzamem kot nekaj pozitivnega, saj me marsikaj nauči. Ni zmagovalec tisti, ki zmeraj zmaga in nikoli ne pade. Le tisti, ki prizna poraze, zna ceniti zmage. Kdor ne zna prenesti poraza, ni vreden zmage.

5. Kdo so tvoji prijatelji in kako neguješ odnose z njimi?

Imam velik krog prijateljev v domačem mestu in tudi v šoli in v krogu sošolcev. Radi se družimo in zabavamo, ko pa pridejo težki trenutki, si z veseljem svetujemo, pomagamo in drug drugega nasmejimo.

6. 5-krat najljubše?

- Barva: modra,
- dan v tednu: nedelja,
- blagovna znamka: S.Oliver,
- pijača: pepsi, redbul,
- cvet: orhideja.

7. Te kdaj zmoti, da je ustekleničena voda v resnici »uplastičena«?

Da!

8. Tvoje sanjske počitnice in tvoje še neuresničeno potovanje?

Moje sanjske počitnice so na plaži v Dubaju, na potovanje pa se že od nekdaj želim odpraviti v New York.

9. Pregovor pravi, da prva ljubezen nikoli ne zarjavi ...

Pregovor je skoraj resničen (smeh). Res je, da prve ljubezni nikoli ne pozabiš, že samo zaradi tega ne, ker je bila tvoja prva (smeh). Nauči te nekkih čustev, ki jih sprva kar težko razumeš, a hkrati kar hitro pozabiš na vse okoli. Pozneje se je spominjaš kot mešanico občutkov, kot sladke dni, a se hkrati zavedaš, da bi bila ta ljubezen kar smešna, če bi trajala. Polna je smešnih in nerodnih situacij, tako da je res nikoli ne moreš pozabiti.

10. Raje »všečkaš« ali raje »lajkaš« ter kdaj in zakaj?

Tega zadnjega vprašanja ne razumem ravno dobro. Zdi se mi, da kar vedno všečkam, če ne že kje drugje, potem pa zagotovo na facebooku (smeh).

MOJ STIL

Francoski večer z Bernadette na Dolnji Bistrici

Puranji ratatuj (dinde ratatouille) in čokoladna pena (mousse au chocolat)

Francози so zelo ponosni na svojo kuhinjo. In to upravičeno. Vsaka pokrajina ima svojo specialiteto, po kateri je znana. Ob hrani znajo uživati in izbrati le najboljše. Njihova kulinarika je znana po vsem svetu. Odpravil sem se na večerjo k Bernadette Kolarič na Dolnjo Bistrico. Bernadette oziroma Bernardka, kot jo bom imenoval, se je rodila v Parizu prekmurski materi Agati Vučko. Mati in hči sta živeli na obrobju francoske prestolnice pri dobro situirani družini, kjer je bila Agata hišna pomočnica. Obe sta sedeli za mizo, kjer sta sedela fina zakonca Delord. Naša gostiteljica je povedala, da so jo že kot punčko učili lepega vedenja za mizo. Bonton je bil na prvem mestu. Vse je bilo

natančno določeno, kako mora biti postavljen pribor, kako držati roke, se zahvaljevati za to, kar je prišlo na mizo ... Njihova nedeljska kosila so trajala po štiri ure in za otroke se pri tako dolgih »obredih« za mizo spodobi, da so mirni, poslušajo starejše in se lepo vedejo. Bernardka je bila vajena jesti najrazličnejše specialitete: polže, školjke, različne ribe, okusne gobe, kunce in zajce, divjačino, kakovostne sire, jagnjetino z začimbami, golobe in veliko zelenjave. Z mamu, ki bi letos dopolnila sto let, je vsako leto prihajala na počitnice v Prekmurje. Po končani srednji šoli je spoznala Stanka iz Trnja in se z njim poročila. Dva sinova, Marko in Simon, sta njuna sreča.

Čokoladna pena

Pripravo večerje je začela s sladico. Francози imajo radi prefinjene deserte in Bernardka jih zna izvrstno pripraviti. Spomnila se je priljubljene slaščice iz otroštva »mousse au chocolat«, v Sloveniji temu pravimo »čokoladna pena«. Za to potrebujemo:

- 6 jajc
- 200 g temne čokolade
- 1 vaniljev sladkor
- 1 žlica sladkorja
- 1 žlica masla
- 2 žlici vode

Šest beljakov je stepla v sneg. V ponvi je na maslu raztopila temno čokolado. V tretji posodi je stepla rumenjake, dodala sladkor, vaniljev sladkor, 2 žlici vode in na koncu raztopljeno črno čokolado. Potem je dodala sneg in vse skupaj dobro premešala. Maso je preložila v steklene kelihe in jih postavila v hladilnik. Za čokoladno peno je namreč potrebno, da stoji vsaj eno uro v hladilniku.

Puranji ratatuj

Medtem ko se je desert hladil, je Bernardka začela pripravljati glavno jed puranji ratatuj, v francoščini dinde ratatouille.

Sestavine za 6 oseb:

- 6 kosov puranjih zrezkov
- 500 g bučk cukini
- 500 g jajčevcev
- 500 g paradižnika
- 1 zelena paprika
- 1 rdeča paprika
- 3 čebule
- 4 žlice olja
- 3 stroki česna
- lovorjev list
- peteršilj
- bazilika
- sol in poper

Za francosko kuhinjo je značilno, da so jedi privlačne na oko.

Oprala in osušila je cukine, melancane, paradižnik in papriko. Vse je neolupljeno narezala na kocke. Čebulo je narezala po dolgem, ne na prav majhne koščke.

V ponvi je segrela dve žlici olja in dodala čebulo. Na prepraženo čebulo je položila puranje zrezke in jih posolila ter popoprjala. Pokrito je dušila na zmernem ognju, dokler meso ni postalo mehko.

V drugo posodo je vlila dve žlici olja in na zmernem ognju prepražila bučke, jajčevce, papriko in paradižnik. Zelenjavi je dodala še na drobno narezan česen in začimbe (bazilika, lovorjev list, peteršilj). Vse to je solila, popoprjala in 20 minut dušila, da

je zelenjava postala mehka. Dušeni zelenjavi je dodala meso in servirala v keramični posodi, ki jo je prej segrela. Hrana v segreti posodi ostane dlje časa topla.

Večer v stilu francoske ekstravagance

Od časa, ko je sestavine prinesla iz trgovine in začela pripravljati jed, do pričakovanega trenutka, ko je pripravljene jedi postavila na mizo, je minila ura. Simon je šel po sosedo Roziko Tompa, ki je obenem tudi Bernardkina sestrična. Rozika, ki ima tudi sorodnike v Franciji, je vajena tamkajšnje kuhinje. Odprli smo steklenico provansalskega vina, ga natočili v kozarce in nazdravili našemu francoskemu večeru. Zatem je prišla na vrsto »čokoladna pena«. V vsak steklen kelihih s peno je naša gostiteljica vtaknila še čokoladni keks – za okras. Za Francoze je videz zelo pomemben, zato ni čudno, da smernice v modi, arhitekturi, urejanju parkovnih površin in navsezadnje tudi hrane izvirajo iz dežele dobrih vin in odlične hrane. »Mousse au chocolat« je bil s svojim čokoladno-sočnim okusom pika na i večeru. Še nekaj melodij Edith Piaf smo zapeli in uživali. Bernardkin sin Simon Kolarič je potem pospravil mizo in pomil posodo.

In kakšna je po Bernardkinem mnenju razlika med francosko in slovensko kuhinjo? »Francoska kuhinja je veliko pestrejša in Francози znajo ob hrani veliko bolj uživati kot Slovenci. Mi jemo še vedno zelo mastno in kalorično hrano, a vedno bolj stremimo k zdravi kuhinji.«

Bojan Zdravec

Na večerji so uživali: Bernardka, soseda Rozika Tompa, Simon Kolarič in avtor tega zapisa, ki sem fotografiral.

Domači vrt

Zelen raj za mestnim vrvežem

Velikokrat se stvari zgodijo naključno, večplastno. Ključ je bil povod, da je Nataša pokukala na dvorišče. Auu! Kako lep vrt sredi Sobote, le dvojna vrata ga ločijo od glavne ceste. Zelen paradiž smo obiskali pri Gombošijevih, kjer gospa Danijela skrbi za rastlinje, okrasni vrt pa tudi zelenjave ne manjka. Narava zahteva svoje, zato Danijelo zasrbijo »zeleni« prsti in

že je v akciji. Dela je res dovolj, pravi, a to ji ne predstavlja napora. Terasa pri Gombošijevih je odprta in polno zasedena od pomladi do pozne jeseni. Na gugalniku se radi odpočijeta vnukinja Iva in Lara in zraven še kakšno zapojeta babici, pa tudi vnuk Roki, ko pride iz Ljubljane. Sin Boris pove, da tudi on rad poseda med cvetjem in zelenjem na terasi, najrajši na ležalniku, ko ta ni

zaseden. Pravzaprav je za posedanje več kotičkov. A največ veselja in pogovora je za veliko mizo. Z udobne terase se razpira pogled skozi naravno spleteno mrežo bršljan na gredo s trajnicam in raznovrstnim grmičevjem, med katerim izstopa roza magnolija. Nizko živo mejo iz pušpana obrezuje Danijela sama. Dvakrat letno ji to pomeni pravi užitek in sprostitve. Vrt je začel na-

Pogled s terase, kjer je še bil pridih velike noči. V objemu zelenja je še veliko prostora za vozni park, ki ga ni malo.

Terasa jim pomeni spomladi in poleti več kot dnevna soba. Danijela je doma iz Vinkovcev v Slavoniji, kjer je bilo v družini dvanajst otrok. Že v otroštvu je imela rada stik z zemljo. V Sloveniji se je od vsega začetka dobro počutila, predvsem zaradi pozornega moža Jožefa.

Strokovni nasvet

Kaj bomo delali v maju?

Mesec maj je za nekatere najlepši mesec. Mesec cvetja. V maju je narava še posebno lepa, saj so rastline na startu nove sezone. Temperature so vse višje, zato je skrb za rastline intenzivnejša. Enoletnice sejemo na prosto, začnemo saditi dalje, gladiole, kane, popenjave vrtnice sproti privezujemo na oporo, da se ne zlomijo. Dognojujemo rastline v posodah, opazujemo napad uši in boleznih ter uporabljamo okolju prijazne pripravke.

stajati pred dvajsetimi leti, ko so se Gombošijevi preselili sem.

Parcela ni velika, nekaj več kot pet arov. Visoka lesena ograja in ob njej kroglasti klek, aubrecije in vrtnice jo ločijo od neurejenega prostora bivše družbene prehrane. Danijela na vrtu sadi nove rastline, gnoji in počne vse, kar je na vrtu potrebno. Skrbi, da so vseskozi barvne kombinacije na vrtu skladne

in da v vsakem letnem času kakšna rastlina stopi v ospredje. Prav zdaj še bogato cvetijo minimačehe, ki jim že sledijo aubrecije, repnjak, plamenke, tulipani ... Vrt je zasnovan tako, da za spomladanskim cvetjem zacvetijo rododendroni, azaleje, majnica, nato v krono cepljene vrtnice, ki so posajene na novo. Posebnost na vrtu pa je snežna kepa, ki jo občudujejo tudi naključni obiskovalci. Je pa tudi veliko zanimivih zimzelenih iglavcev. Zaradi južne lege je ob garaži speljana plezava kitajska glicinija, ki se razprostira ob železnem ogrodju.

Danijela se veseli vsake minutke dela na vrtu, saj pravi, da se je treba veseliti drobnih reči, kajti te rodijo velike.

Mož Jožef pa z velikim elanom pripoveduje o različnih motorjih, ki jih restavrira, a ko je treba kositi na vrtu, to z veseljem opravi. Moški del ima pač svoje poslanstvo, pri Gombošijevih že v četrthi generaciji.

Nataša Juhnov

Olga Varga

To je on

Zgodba z naslovnice

Ko sem bil še otrok, so bili junaki našega časa gasilci in policisti, in ne Spidermani in Supermani, kot so danes. Večina mojih vrstnikov z mano vred je sanjala, da bodo nekoč gasilci in policisti ali morda kmetje, ki imajo velik traktor in obdelujejo zemljo, zato so bili gasilec, policist in kmet v moji mladosti najbolj zeleni poklici. Vsakič, ko sem slišal gasilsko sireno ali se z očetom odpravil v gasilski dom, kjer sem si ogledoval gasilske avte in opremo, me je oblila kurja polt. Zvečer sem težko zaspal, saj sem bil poln vtisov in vprašanj, na katera mi je očka odgovarjal pozno v noč. Ker je bil moj očka zaprisežen gasilec in potapljač, sem že v začetku osnovne šole postal mladi gasilec. Bil sem zelo vnet in prizadeven in se udeležil številnih gasilskih izobraževanj, vaj, tekmovanj. Z izobraževanjem sem pridobil številne čine. Zdaj sem gasilski častnik prve stopnje. Čeprav smo v gasilski enoti vsi prostovoljni gasilci, opravljamo svoje delo zavzeto in nič manj strokovno kot poklicni gasilci, saj se za različne tipe nesreč nenehno izobražujemo. Veseli me, da smo pri delu usklajeni, da se tako množično udeležujemo

Marko Šajnovič,

gasilec potapljač

potapljaškega društva. V tem času smo v našem društvu skrbeli za pomlajevanje in priznati moram, da smo pri delu uspešni. Da lahko vidimo naš dolgoletni napredek in s tem bolje pomagamo ljudem v nesreči, sem hvalen kolegom v enoti. Upam, da se naš zagon in želja po pomoči drugim ne bosta zmanjšala in bomo tako uspešno delovali tudi v prihodnje.

Gasilstvo in potapljanje pa še vedno ostajata moj konjiček, saj sem v času, ko sem se pridno izobraževal za gasilca in potapljača, postal očka dvema korenjakoma, ki pa že zdaj kažeta veliko zanimanje za potapljanje in podvodni svet. Včasih ko sem zdoma, vztrajno sprašujeta, ali sem v gasilskem domu. Žena, ki je že vajena vsega hudega, pa ju potolaži s kakšno zgodbo o gasilcih ali ju celo pripelje v gasilski dom. Dveletni Nejc je pred kratkim vprašal mamo: »Ati živi v gasilskem domu?« Žena mu je razložila, kako je, a je vztrajal pri svojem, torej njegov at živi v gasilskem domu in vozi gasilski avto. Takšne in podobne zgodbe so pogoste v več domovih naših gasilcev. Pa se sprašujete, zakaj? Mislim, da vam je odgovor znan.

usposabljanj in intervencij, ki jih je pa na žalost vedno preveč. Da jih je preveč, večkrat potoži tudi moja žena, ki je z otroki velikokrat sama, pa ne zaradi humanosti nas gasilcev, temveč zaradi časa, ki ga namenimo uspešnemu gasilstvu.

Še bolj kot gasilstvo pa me je že v mladosti privlačilo potapljanje, saj je v gasilskem društvu že takrat delovala potapljaška enota, katere član je bil tudi moj oče. Kmalu sem bil zelo zagret za potapljanje, nad čimer pa moj oče ni bil najbolj navdušen, saj sem bil še

premlad, da bi lahko opravljal izpit za potapljača. Ker pa je bila moja želja po potapljanju tako močna, sem ob koncu srednje šole samovoljno obiskoval tečaj za potapljača in ga tudi uspešno opravil. Po izpitu sem se pridružil potapljaški enoti GA-PO-RA in od takrat v njej aktivno delujem. Z leti je rasla moja želja po znanju na tem področju, zato sem se letno izobraževal in leta 2007 postal instruktor potapljanja po šoli CMAS. Odkrivati podvodni svet in njegove čare je zame prav poseben užitek in hkrati priložnost, da človek vsaj

za trenutek, ko je pod vodo, pozabi na vse negativno, kar mu prinašajo vsakdanjik in nekatere intervencije.

V okviru potapljaške enote GA-PO-RA, ki je ena izmed 15 enot Podvodno reševalne službe Slovenije, sem aktivno sodeloval na večini intervencij, za katere je pristojna naša enota.

Leta 1998 sem postal vodja potapljaške enote pri PGD Gornja Radgona in s tem podpoveljnik gasilskega društva. Svoje obveznosti sem vzel zelo resno in jih tako resno tudi opravljal – ob pomoči mnogih članov gasilskega in

Zgodbe, ki jih piše življenje
Jože Rituper –
Dodo
(1946–2012)

Moj vrstnik iz prašnega mesta

Ko je izšel dvestoti Pen z Dodojevo fotografijo na prvi strani, je že vedel, da bo kmalu moral oditi

Pen ga je označil za svojega prvoborca, on je samega sebe predstavil kot upokojenega bančnega uslužbenca. Že ti dve oznaki in vse, kar vemo o njem, daje slutiti, da njegove življenjske zgodbe ni lahko zapisati, da ne bo lahko zajeti vse mnogoplastnosti, vse radoživosti, vseh nadarjenosti in interesov, skratka enkratnosti tega življenja. Posebno ne meni, do katere je njegovo življenje prihajalo bolj od daleč – v izsekkih. Seveda sva bila sopotnika, »stara Sobočanca«, kot pravimo tisti, ki vemo, o čem govorimo, bila sva sošolca pri tovarišu Erniši, učitelju, vrednem spomina, vedela sva za drug drugega, kot vemo ljudje iz istega kraja. Nenavadno pa se zdi, da sva se resnično srečala le na začetku, v otroštvu, in na pragu starosti. Še bolj nenavadno pa je, da so bila ta srečanja v zvezi s smrtjo. Moj najbolj

izrazit spomin na Dodoja iz otroških let je, da sva se srečevala v bolnišnici: on je obiskoval umirajočega očeta, jaz pa hudo bolno mamo.

Nato smo začeli odrasčati in živeti življenje, človeški vrsti namenjeno. Šola, prijateljstva, ljubezni, poklic, služba, družina – pa zajemanje življenja, z žlico ali brez nje. Dodo se je zaljubil že kmalu, v osmem razredu osnovne šole, in to nikjer drugje kot na njemu in še mnogim tako dragem soboškem kopališču. Zagledal se je v Eriko, ki je imela modre kopalke, jo označil s kamenčkom in sklenil, da bo postala njegova žena. To se je pozneje tudi zgodilo in kot pri večini moških je postala »moja« oziroma »naša«. Rodila se je Nana, postali so družina, zgradil jim je dom. Že prva služba ga je povezala z Vestnikom, zaposlil se je v propagandnem oddelku, nato pa odšel v banko, v kateri je dočkal upokojitev.

A marsikdaj se vračamo k prvi ljubezni – zanj je bil to Vestnik, pri katerem je lahko začel uresničevati svoj pisateljski talent, ki je dosegel vrhunec s knjigo o Soboti za So-

bočane Slike prašnega mesta. Bilo pa je še mnogo več, vse mogoče se je razodevalo za skromno oznako bančnega uslužbenca. Dodo je pisal humoreske, radijske igre, nastopal kot humorist na televiziji in različnih prireditvah, sodeloval v različnih projektih, bil kronist in zgodovinar, slikar lepih akvarelov, fotograf, pesnik prekmurskih pesmi, središče veselih in brezštevilnih prijateljskih druščin. Leta 1995 je pri Vestniku začela izhajati redna mesečna priloga Pen. Dodo je postal eden od urednikov, kar je zanj pomenilo nov zagon. Postal je idejni oče zanimivih raziskovanj, če opozorimo le na Legende, v katerih je ohranil spomin mnogih »unikatov« naših krajev: arhitekta Ferija Novaka, slikarja Ludvika Vrečiča, dr. Franca Starca, dr. Jožeta Pečana, prof. Vladimirja Močana, Ernesta Hojerja, brata Dittrich, Miška Baranjo, Karola Grossmana – natančno, študiozno in zanimivo jih je »prevedel« v zanimivo branje za širok krog bralcev. Pridobival je sodelavce in se spomnil tudi name. Pomagal je in svetoval,

pokazal se je kot skrben in prijeten urednik. Potem pa je rekel nekega dne: »To legendo moraš končati ti, jaz ne bom več pisal!« Da ima raka, je povedal, in tako sva spet postala sošolca.

Moj sošolec Dodo je bil moški in se smrti ni bal. Zato je bilo tako lahko sočustvovati z njim brez pomilovanja, zgolj poslušati ali prijateljsko molčati. Ni se pritoževal, menil je, da bi bilo to krivično, saj je imel lepo, zanimivo in bogato življenje, v katerem si je lahko uresničil skoraj vse, kar si je želel, uresničil vse svoje talente, izpolnjeno družinsko življenje. Da ga pa njegovi čakajo, je omenil včasih – za mizo sedijo dobrodušni oče, stroga mama in občudovani brat Bruno. Saj nas vse čakajo, sem odgovorila, saj se bomo spet vsi videli. To je obljuba in to je naša pravica. Na neki način pa je bil tudi srečen, ponosen na svoja lepa in pametna vnuka, ki ju je učil igrati šah in z njima hodil taborit, jima skušal pokazati, kaj morajo znati dečki. Dano mu je bilo biti mož, oče, dedek – ljubezen do vnukov pa je

skoraj nekaj najlepšega, kar se ti v življenju lahko zgodi. Brezpogojna je in zato osrečujoča. Seveda si pa ni želel trpljenja, le kdo bi si ga. Tako, da ne more živeti. Da bi le ležal in bi drugi skrbeli zanj, če že mora biti, naj bo čim prej. Včasih sva govorila o Bogu in o večnosti. O Bogu, ki sva ga gledala vsak s svojega kota, pa vendar edina v tem, da je, da bo poskrbel, pa tudi, da ne vemo, zakaj se nam dogaja, kar se nam dogaja. Potem pa bomo že zvedeli. »Rad san, ka nede več dugo,« je rekel proti koncu. In – mogoče to pomeni nekaj le zame – umrl je v času milosti – v času velike noči. In odšel daleč, daleč kot njegovi štrki. Ko ga bomo pogrešali, pa lahko vzamemo v roke njegovo knjigo in srečali ga bomo na kateri od prašnih soboških ulic: »Je že tako, da ljudje umirajo in s svojo smrtjo odnašajo skrivnosti, ki to ne bi bile, če bi si jih, ko bi imeli čas za to, lepo zapisali, in bi jih nekoč nekdo, ko bi imel čas za to, lepo prebral!« Slike prašnega mesta!

Bea Baboš Logar

Bralcem Vestnikove priloge Pen ostaja Dodo v spominu tudi zaradi vlog, ki jih je odigral v akcijah Penovih trojk. Na posnetkih v vlogi sodelavca na bencinskem servisu v družbi s Stefanom Smejcem (v sredini) in Bojanom Pečkom (levo), v vlogi šahista, šah mu je bil tako in tako najljubši hobi, na turistični kmetiji Smodiš v Otovcih in s penovko Irmo Benko v vlogi »traserja« pomurske avtoceste.

Bodo prvomajski kresovi še goreli?

Večina mlajših generacij sicer ve, da je prvi maj mednarodni praznik dela, le malo pa jih tudi pozna simboliko tega praznika in običaje, ki ga spremljajo. Najbrž gre to pripisati temu, da so danes pravice delavcev zakonsko urejene in je osemurni delavnik splošno sprejet normativ. Praznik dela praznujejo v večini držav, redka izjema so ZDA, čeprav so se dogodki, ki so sprožili praznovanje prvega maja, zgodili prav na ameriških tleh. Leta 1886 v prvih dneh meseca maja je namreč v Chicagu potekala splošna stavka, kjer so delavci zahtevali večje pravice, predvsem pa uzakonjen osemurni delavnik. Policija je demonstracije krvavo zatrla, te pa so v zgodovini postale znane kot haymarketski izgred (poimenovan po mestnem trgu Haymarket). S praznovanjem prvega maja se spominjamo prav teh dogodkov iz leta 1886, to pa se je na ozemlju današnje Slovenije začelo že leta 1890. V 20. stoletju je postal prvi maj tudi uradno priznan praznik dela, in sicer najprej v Sovjetski zvezi, na Slovenskem pa je ta dan uzakonjen državni praznik od leta 1948.

Praznovanje praznika dela spremlja veliko običajev, med katerimi so pri nas najbolj znani kurjenje kresov in postavljanje mlaja pa tudi

nošenje rdečih nageljnov. Kresovi v spomin na krvave demonstracije leta 1886 navadno zagorijo na predvečer prvega maja, naslednje jutro pa se tradicionalno začne z budnico godbe. V preteklosti so tej sledili slavnostni sprevodi in zborovanja delavcev. Danes na prvi maj marsikje potekajo pohodi, v Prlekiji ima na primer dolgoletno tradicijo prvomajski pohod na Jeruzalem, kjer nato postavljajo še mlaj. Je pa postavljanje mlaja prvotno povezano s prvim majem kot praznikom pomladi, ob katerem so se nekoč veselili časa rasti in toplote, namenjen pa je bil čaščenju zelenja, cvetja in drevja. Mlaj izvirno ponazarja bujno majsko rast in zelenje narave, narejen pa mora biti iz debela smreke, breze ali bora ter ovit v bršljan. Na vrhu mlaja plapolata zastava, pod njo pa obesijo venec, spleten iz cvetja in zelenja. Še danes marsikje vasi med sabo tekmujejo v tem, katera bo postavila višji mlaj, vaški fantje pa v tem, kateri bo prvi priplezal do vrha.

Tudi v Veržetu, kjer je nastala ta fotografija, postavljajo mlaj, medtem ko je kres že pred časom dokončno ugasnil. Vaščani so kres pripravljali na travniku na koncu vasi in tisti, ki so sodelovali, se spominjajo, da je bil vsako leto večji. Zvečer so kres vsi skupaj prižgali in zbrani so ob

Kdo pa so ti mladi fantje?

kapljici dobrega vina ter kakšni domači dobroti počakali, da je počasi dogorel.

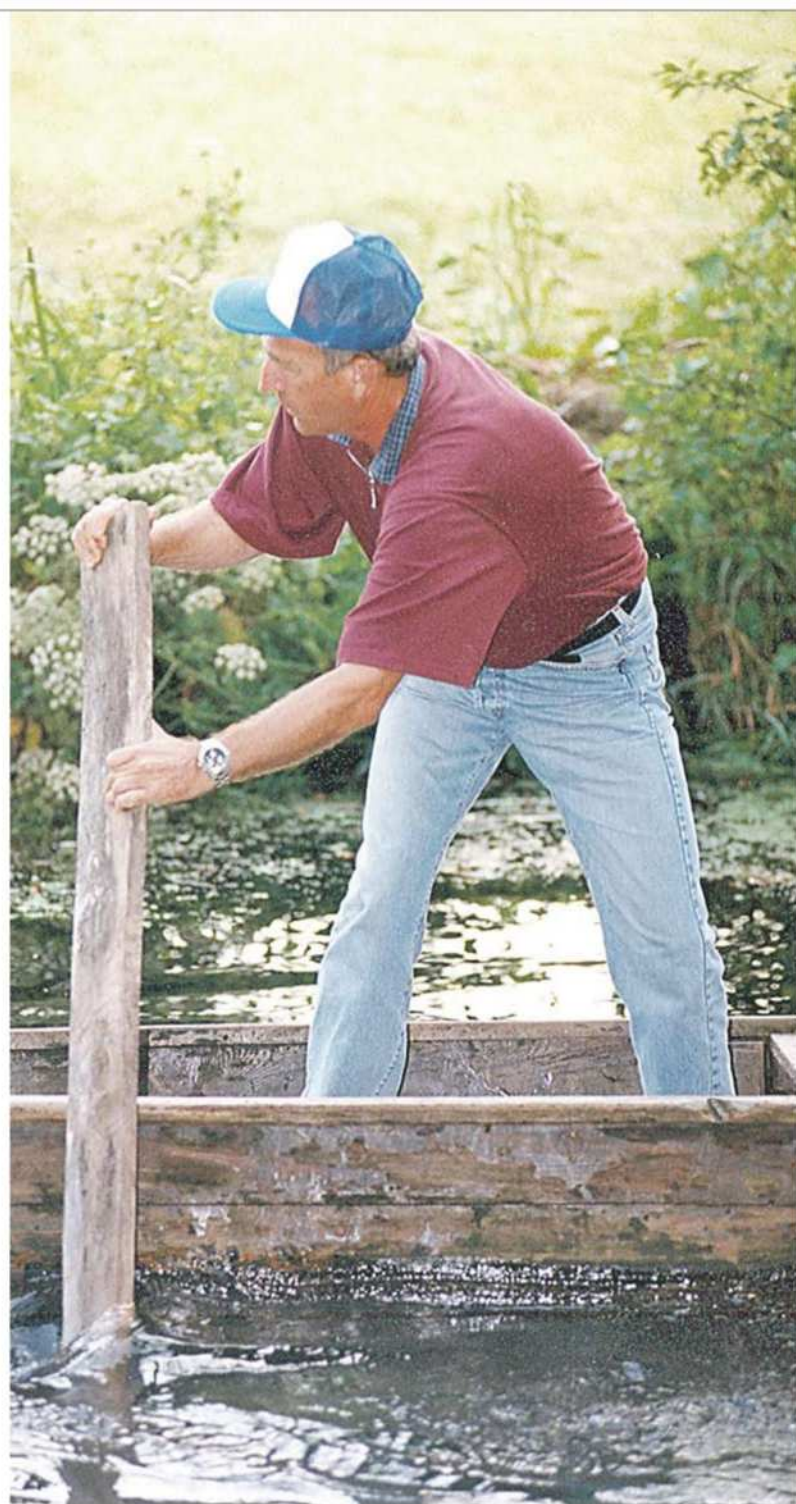
V Sloveniji smo med redkimi v Evropi, ki praznujemo praznik dela

kar dva dni (prvi in drugi maj). Ta tradicija izvira še iz časov nekdanje Jugoslavije, zdi pa se, da se ji bomo kmalu morali odpovedati. Tako bo ostal le še eden od spominov na

nekdanjo državo, za marsikaterega nostalgika spomin na boljše čase.

Maja Klemenčič

Nikak ge, ka štrki pravi, ka de gesen. Kak bi un ovači znao, gda more perouti razprostrejti, se v zrak pognati, kroug nad svojov gnejzdov napraviti pa odleteti nikan daleč, daleč.

(Dodo – Vej pa rejsan)

VANEKOV KOUT

Prvi maj ide coj. Inda velki svetek. Nagelčke si lidje meli notri zakapčene, pa se veselili, ka je fraj den. Ka si malo odejnjajo od socializma. Čemi se pa zaj naj veselijo? Ka še majo slujžbo? Ka delajo v javnoj upravi? Kan so sploj plačo doubili? Ka je njüvo podjetje še nej vrag zel? Ka so na dela borzi? Zgodba o uspehu se je hitro končala. Ka se so lidje senjali, da so se pred dvajstimi lejtami odloučali za samostojno Slovenijo. Kak de nan fajn. Ka mo drüjga švica. Pa še sefele kaj takšega. Grdou so gučali od takratne zvezne vlade. Ka se pejnzi dejo ta. Pa kelko ji tan dela. Zaj pa mamo svoje urade pa uradeke. Ati je negi zvedo, ka zaj po sej tej uradaj pa uradekaj dela več kak dvakrat več lidij, kak inda, da so lidje pravli, ka nas te pisarne kolejo. Super organizirana država kak je naša se je ponašala z uradon za enake možnosti. Toga se je najbolje radiüvo naš ati. Pravo je , ka bi on tuj radi mel enake možnosti, kak naši tajkuni, ka so telko pejniz spokradnoli, pa zaj nanč enomi niti vlas ne falij z glave. Urad za varstvo konkurence. Te je malo zatajo. Brez ikakše konkurence so jo spokradnoli cejlo Slovenijo. Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu . Te de komaj začo fejst delati. Ka kakše je stanje zaj v našoj lepoj deželici do se pomali si vö selili. Urad za varovanje tajnih podatkov. Tej še majo dela. Se se je tou f tajnosti delalo pri nas. Že pa iden nazaj na tou. Te da so kradnoli Slovenijo. Urad za varstvo potrošnikov. Te nas bole slabo varuje. Palijo nas ge nas morejo. Samo nan zdigavlejo cejne. Pa nikomi nika. Na ton uradi bi nücali bar še 100 zaposleni, ka bi nas varovali. Urad za intelektualno lastnino. F ton pa glij nemajo preveč dela. Ka čedno so tak ali tak že odišli. Mamo cilou urad za kemikalije. F tou se nanč nemo spiščavali. Tej majo preveč dela. Urad za nadzor prirejanja iger na srečo. Ja ka mo pa drüjgo, kak špilali na srečo. Urad za priseljevanje in begunce. Tej so tuj zatrpni z delon. Še eden od uradof je za

nadzor proračuna. Gledajo notri v lüjknjo kama se pejnze mečemo, kan jin je slüžji realni sektor. Ka ne pozabimo urada za preprečevanje korupcije. Tej delajo kak zmejšani. Ka je toga pri nas jako dosta. Samo ka, če te pa nikomi nika ne dokažejo. Urad za droge nesmimo vö njati. Ja ka pa naj delajo veseli državljani? Kak ka se tü pa tan zadenejo s ken, ka te leži coj gledajo, se tou ka se pri nas godij. Urad za kohezijsko politiko. Ha?! Nemate pojma ka tej delajo? Mogoče oni tuj nej. Urad za javna naročila. Ja, pa ja. Tej še se znajo. Še sakšega župana so zgrabili, pa njemi dokazali, zakoj je tou ali pa ejno firmo glij pa toj firmi naročo pa nej pri drüjgoj. Urad za meroslovje. Tej merijo, kak daleč do se še lejko špilali z ludstvon, dokeč njemi ne prekipij. Urad za prostorski razvoj. Brez toga nejde. Nešče f toj državi pa more znati f šteri prostor de se Slovenija širila. Kan slučajno ne pozabimo na urad za makroekonomske analize in razvoj. Razvoj? Bole bi njin pasalo ime za razkroj, kak za razvoj. No to je samo delček, mali, od sej tej naši uradof ge delajo tak, ka se malo ne bujejo, samo ka bi van dragi državljani razložili f kak lejpoj pa dobroj državi živete. Tou so bilij samo uradi, ge so pa te agencije pa komisije. Te so tü še sveti pa delovne skupine. Ena od njih je delovna skupina za spremljanje finančnih učinkov plačnega sistema. Si lejko mislite, dobroto naše države. Delovna skupina za pripravo izračunov letenja z letalom Falcon. No pa te eni gučijo, ka prej te avion tan prnej v nekšen hangari na Brniki. Komisija za izvajanje zakona o popravi krivic. Medresorska komisija za napotitev oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije. To je mali mali, ali rejsan mali falajček od 274 tej sej nujno potrebni uradov, agencij, svetov pa komisij. Glavno ka se špara. Šparalo de se pri nadomestilaj za porodniško, pa pri penzionistaj pa seposedi tan, ge se najbolje troši. Ati je pravo, ka bi trbelo f Sloveniji ustanovit še urad za varčevalne ukrepe, Urad za nadzor izvajanja varčevalnih ukrepov, najbolje nan pa falij urad za zdravo pamet.

Vas lipou pozdravlja našalost neuradnik Vanek.

Po košček kruha, po zrno soli, po prgišče besed...

k Šoštaric-
Vodanovim
na Rački Vrh

Gremo po ustaljenih tirnicah. Rok za oddajo tega besedila se bliža, mesec je bil zaradi nekoliko pozne izdaje minule številke Pena kratek in ponovno se je treba odpraviti na obisk. Ko z Irmo »brejnstormava«, kam, h komu in kdaj (no, to slednje pa res ni odvisno od nas), se nama oči ustavijo na dogodku – koncertu družin, ki smo ga zabeležili v takrat še svežem mesečniku. »Poglejte te,« jo začnem prepričevati, »to je kar vsa družina. Vam povem, da so drugačni, mogoče celo 'odštekani'. Njega, očeta, poznam od prej.« In jo prepričam. A je splet okoliščin nanesel, da so, kot skrajno sebični in večno otročje razpoloženi, kapitalisti in njih politiki odnesli šalo. Irma je ravno na dan obiska (tisti »kdaj« torej) šla delat družbo vnukoma, saj so bile šole in vrtci zaprti ... pa saj veste. In če smo že pri nategovanju uvodnika, dodajmo še obvezno hidrometeorološko vinjeto. Bila je aprilsko turobna, rahlo kislja sreda. Siva pot proti Račkemu Vrhu pa je bila, in še zmeraj je, odeta v spomladansko zelen pejsaž gozdičkov, travnikov in Kapelskih goric.

»Daj glasnej!«

Čeprav sta se Tomi in Edita, oziroma Ditka, poznala že prej, se njima je leta 1996 zgodil trenutek, ki ju je popeljal na skupno učenje, spoznavanje družbe in narave. Saj veste: zatreskanost, ljubezen in tako, očitno vse »po knjigi« do 2001., ko je na svet privekal Tjan. Takrat se je začelo družinsko življenje Vodan-Šoštaric-ali Šoštaric-Vodanovih. Pred tem je bil zgolj rokenrol. Tomi, ki ga glasbeni svet pozna po vzdevku Šurda, je rokerekemu življenjskemu slogu zapisan že od rane mladosti. »Čeprav sem bil tudi športnik, saj sem igral košarko pri takratnem Pomurju. Trenirala sta me Alojz Grmič, Danilo Horvat,« a je bila očitno ljubezen do glasbe močnejša. Trenažni prostor pa bistveno bližje od soboške telovadnice. »Doma sem imel veliko podporo pri starših, predvsem pokojnem očetu. Res, podpiral nas je od vsega začetka. Ko smo vadil z mojim takratnim bendom Yellow Minute oziroma Žuta minuta pri nas doma (v njihovi hiši v strnjem naselju v Radencih, op. p.), je sosed protestiral, češ da ga hrup moti, in smo naredili preizkus v glasnosti. Oče je šel stat na mejo in mi rekel, naj 'špilamo'. Ko sem ga vprašal, ali je morda preglasno, je zavpil, da ni in da naj dam glasneje,« se v smehu spominja časov iz prve polovice devetdesetih. In glasba ga spremlja ves ta čas. Če zgolj naštejemo tri najbolj vidne projekte: Žuta minuta, Bleed On in aktualni Bataljon. Z bendovskim načinom življenja pa je okužil tako Ditko – »Prej sem bila bolj podpornica, dokler me ni vzel v skupino« – kot svoja najstarejša otroka. Enajstletnega Tjana in osemletno Anejo, med tem ko triletni Nace, brezbrizni opazovalec, srka vase vse, kar se v tej rokerek družini dogaja. Kajti tudi danes se »trenira« v kletnih prostorih družinske hiše na Račkem Vrhu. »Ob

vajah pridejo k nama starši, ki nama zares stojijo ob strani,« pojasnjujeta in nakažeta, da se vzorec ne samo ponavlja, temveč tudi širi iz roda v rod, tako horizontalno kot vertikalno.

Z ravnice na hrib

Da sta se Tomi, ki je zaposlen pri radgonski Komunalni, in Ditka, vzgojiteljica v prvem razredu radgonske osnovne šole, odločila iti z ravnice na bližnji hrib, je botrovalo več dejavnikov. »V Hrastju - Moti, kjer smo živeli prej, je postajalo vse bolj tesno. Tudi vlage je bilo precej, saj je šlo za starejšo hišo. Pa še ob 'ruski magistrali' smo živeli, saj so mimo nas noč in dan vozili tovornjaki. Ni bilo več za živeti. Enostavno smo si želeli v stran od ceste. Tako da sva iskala hišo, odmaknjeno od prometa in v okraju Osnovne šole Kapela, saj sva hotela, da otroci čim manj občutijo selitev,« pripovedujeta oba, nato vskoči Tjan in doda, da je bil eden izmed razlogov selitve tudi prepogosto srečevanje z reko Muro na domačem dvorišču. »To pa je res neprijetno. Tista čudna tišina, ki jo ustvarja narasla reka, in pogled na vodo na robu dvorišča, ko nikoli ne veš, kdaj te bo zalila. Pa smo šli sem gor. Prejšnji lastnik je dolgo prodajal hišo, a je ni nihče hotel kupiti, ker je bilo treba vzeti še vinograd s 3000 trsi. Nam se to ni zdela težava. Hišo smo kupili, trse pa izsekali. Sosedu, nekdanjemu lastniku, je bilo sicer hudo pri srcu, vendar me mora razumeti, da jih jaz nisem imel volje obdelovati. Da bi jih pa dal v najem in si s tem nakopal vsakodnevne obiske?! To pa ne,« še doda Tomi, ki deluje kot izkušen maček. Kako tudi ne bi. Saj ima šolo ulice, šolo življenja. Dolga leta se je 'iskal', a bil daleč od postopanja: »Delal sem kot poštar, natakari, 'peglal' v pralnici, dolga dolga leta delal pri arheoloških izkopavanjih, v gradbeništvu, pri Saubermacherju in tudi v menjalnici. Tam sem se najbolj potil, če verjamete

ali ne. Ni me bilo strah goljufov ali tatov, ampak sem se vedno bal, da kaj ne bi 'štimalo'.« Ditkina poklicna pot je bila običajnejša, čeprav je začela vzgojiteljsko kariero v oddaljenih Gornjih Petrovcih v tamkajšnji mali šoli.

Maestro, muzika!

Lahko ima oče šolo ulice in je skovan v pravo jeklo, a dejstvo je, da ga znajo otroci najbolj omehčati. Ti so v en glas enotni, da sta starša enako stroga, a zgolj sekundo za tistim se razblini iluzija, ko otroci priznajo, da je oče vendarle nekoliko bolj mehak. »Imam enaka pravila z veliko improvizacije,« prizna še sam. »Res je, prepustim mu več svobode, ker ko sama pridem iz šole, nimam toliko energije, da bi kar takoj delala red,« pa ga dopolni sopotnica. Toda njuna starejša dva nimata na razpolago uživanja v dolgočasenju, če to sploh obstaja. Oba redno obiskujeta Glasbeno šolo Maestro, za katero najdejo zgolj izbrane besede zadovoljstva. »Zdi se mi, da delajo bolje kot klasične šole. Prijemi so veliko bolj pedagoški in manj suhoparni. Pa tudi odnosi med profesorji in učenci so bolj sproščeni, kot se za kolege glasbenike spodobi. To se opazi po tem, da res rada gresta v glasbeno šolo,« pa pove Tomi in še doda, da Aneja obiskuje pouk violine pri profesorici Petji Veselinovi, med tem ko je Tjan v četrtem letniku tolkal v strokovnem primežu priljubljenega profesorja Denisa Dimitriča. »Sicer pa Tjan že igra v orkestru Maestro,« ponosno doda njegova mama in se pridruža, da je treba mlajšo še spodbujati k vajah, med tem ko fant to počenja že povsem samostojno. »Pa tudi sama sem obiskovala solopetje v tej šoli,« med pogovorom še doda Ditka. Vodstvo omenjene šole pa je nedavno dalo pobudo, da bi starši, ki so prav tako predani glasbi, skupaj s svojimi nadobudneži nastopili in tako

Ati hitreje pozablja, nas je poučil Tjan. Tega se očitno zaveda tudi Aneja.

uprizorili koncert družinskih zasedb. To pa smo, kot ste lahko razbrali iz uvodnika, zabeležili v minuli številki Pena. »Mi smo začeli s preigravanjem Hude mravljičice in čez čas razširili repertoar na Lovšinove, Kreslinove in še kakšne skladbe. Tudi ljudske, kot je Marko skače in podobno, se najdejo na programu. Ko preigravamo Lovšinovo Čist' nor je Tjan na bobnih v takšnem elementu, da ga že vleče v čisti pank,« z iskricami v očeh razlaga Ditka, očetu pa se zgolj smeji in nato doda, da naj zapišem, da »ne bi kdo mislil, da otroke forsirava. To je zgolj igra motivacije. Poskusili smo in je steklo. Seveda pa ne nameravamo popustiti, če bi kateri od njih prišel na plan s tistim, da 'se mi ne da'. Gre za vzgojo, da se naučiš, kako se ne meče puške v koruzo, da jih naučiš nekaj pozitivnega in lepega.«

Se je Newton kdaj zmotil?

In kot kaže, jima to tudi uspeva. Tjan kot iz topa izstrelil, da mu je od

vseh glasbenih zvrsti najbolj všeč rokenrol. Nataši pa hudomušno odgovori, da je itak bolj »očetov, ker on bolj pozablja.«

Srednja Aneja pa se ne uči zgolj spretnosti s prepletanjem prstov po violinskem vratu, temveč tudi – za svoja leta – precej dobro vihti pisala in barvice ter kaže velik talent za risanje. Kakor njena mama, katere hobi je prav tako slikanje. Pa saj je že Isaac Newton vedel, da je tako, mar ne? Le mali Nace se je, med tem ko smo kramljali, obremenjeval zgolj z zadovoljevanjem primarnih potreb. Zanj sta življenje in svet še vedno neomadeževan in slabo popisan list. A nekako ne gre verjeti, da bi tretje jabolko padlo kam drugam, kot pod krošnjo. Instrument si bo vse-kakor izbral sam.

Jernej Šavel

Nataša Juhnov

Ditka in Tomi, v elementu, poudarjata, da igrata zgolj za dušo in zabavo.

Ena izmed nešteti Anejinih ilustracij. Čeprav raje riše konje, je v Peni dobil prostor tiger.

Če ste mislili, da so na Račkem Vrhu v kletih zgolj sodi, ste se motili.

Propad tekstilnega podjetja Mura

Obdolženci že zaslišani, ta teden zasliševali priče

Na sodišču se je s preiskavo začel kazenski postopek proti Francu in Niku Hubru ter Zdenku Podlesniku

Predsednik okrožnega murskosoboskega sodišča Branko Palatin je na naše poizvedovanje odgovoril, da na sodišču trenutno poteka preiskava zaradi domnevnih nepravilnosti v povezanih družbah nekdanjega tekstilnega podjetja Mura. Po besedah vodje tukajšnjega tožilstva Žarka Bejeka so preiskavo proti Francu in Niku Hubru ter Zdenku Podlesniku zahtevali zaradi kaznivih dejanj zlorabe položaja ali pravic, ponareditve in uničenja poslovnih listin in poslovne goljufije. Huber je nekdanji predsednik uprave Mura, Niko Huber pa njegov sin in direktor podjetja, s katerim je Mura sklenila svetovalne pogodbe. Zdenko Podlesnik je nekdanji podpredsednik nadzornega sveta oziroma prokurist Mure po Hubrovem odhodu maja 2009. Palatin je še sporočil, da so bili obdolženci v preiskavi že zaslišani, predvčeraj pa je preiskovalni sodnik zasliševal tudi priče.

Bodo nekatere od odgovornih za propad največjega pomurskega giganta nasadili na rogove?

Nemci nad Horvata

Pomurska kriminalistična policija je ovadila tudi Mitjo Horvata, danes prvega moža enega od nakupovalnih središč, ki je v poklicni karieri med drugim vodil Murino hčerinsko družbo Trendline. Žarko Bejek, vodja okrožnega soboškega tožilstva, je povedal, da so kriminalisti ovadili Horvata spomladi 2011 zaradi kaznivih dejanj ponareditve ali uničenja poslovnih listin, ko je služboval v Nemčiji. Višji tožilec Bejek je zato še povedal, da so se dogovorili s tožilci iz Regensburga, da prevzamejo Horvatov primer. Kriminalistična ovadba se je nanašala na predložitev poslovnega poročila oziroma računovodskih izkazov družbe za potrebe konsolidacije letnih bilanc in pripravo načrtov za poslovno leto 2009.

Sodna preiskava je prva faza rednega kazenskega postopka. Gre za tako imenovani dvotirni preiskovalni sistem: del preiskave opravi policija – kriminalisti so primer Mura preiskovali več kot leto dni, preden so februarja 2011 podali ovadbe –, druga faza pa teče pred preiskovalnim sodnikom. Po preiskavi se potem za kazniva dejanja, kjer je zagrožena kazen do treh let zapora, vložijo obtožni predlog, za dejanja, kjer je zagrožena višja kazen, se vložijo obtožnica. Nato se z glavno obravnavo začne sojenje. Za vsa kazniva dejanja, ki jih tožilci očitajo vpletenim v domnevne nečednosti v propadli Muri, so zagrožene tudi zaporne kazni.

Tožilcem je skoraj zagotovo najbolj sporna pogodba o svetovanju med

podjetjem sina nekdanjega predsednika uprave Hubra in Muro. Višji tožilec Bejek je namreč pojasnil, da »naj bi šlo v primeru ponareditve poslovnih listin za pogodbo o svetovanju«. Da je sklenil svetovalno pogodbo, je Podlesnik potrdil. Ko smo v Vestniku septembra 2009 razkrili, da Mura podjetju Huber, v katerem je nekdanji predsednik Murine uprave prokurist, podjetje pa v lasti njegovega sina, plačuje 5000 evrov na mesec za svetovanje Hubrove žene Muri v času, ko se je ta že upokojila, je Podlesnik namreč izjavil, da »je to edina svetovalna pogodba, ki sem jo podpisal med svojo prokuro v Muri«. Po neuradnih informacijah je Mura na ta način Hubru izplačala del odpravnine. Franc Huber se je na naše razkritje odzval s tožbo z zahtevano odškodni-

no, saj naj bi se po objavi člankov Pijavke srkajo zadnje kaplje krvi in Upanje ostaja Boss močno poslabšalo njegovo življenje. Okrajna sodnica Tatjana Sotlar je pritrdila njegovi tožbi in mu prisodila odškodnino.

Nekdanja Mura se je več let spoprijemala s težavami, septembra 2009 so potem delavci protestno ustavili proizvodnjo in vodstvu niso pustili vstopa v podjetje. Oktobra 2009 so šle zaradi insolventnosti v stečaj matična družba in tri hčerinske. Avgusta 2011 je večino Murinega stečajnega premoženja na dražbi za izključno ceno 9,65 milijona evrov kupila družba Aha moda, ki je del holdinške družbe Aha skupina, v lasti Mojce Lukančič in Nigela Buxtona.

Andrej Bedek

Fotografija Nataša Junov

Fotografija Andrej Bedek

Sojenje za vojne zločine

Polkovniku ukazovali kar iz Beograda

Berislav Popov je bil brezkompromisen častnik z ostrimi pogledi na osamosvajanje Slovenije

Že pokojni general Konrad Kolšek, leta 1991 poveljnik 5. armadnega območja s sedežem v Zagrebu in neposredno odgovoren za pehotne operacije JLA na ozemlju Slovenije, je polkovnika Berislava Popova ocenil kot izjemno profesionalnega, strokovnega in brezkompromisnega častnika, ki je imel ostre poglede na osamosvajanje Slovenije in je bil zavoljo tega maščevalno usmerjen. Pred tednom dni je sodnik Branko Palatin namreč prebral Kolškovo izjavo iz preiskave. V oklepni koloni, s katero je prodiral proti mednarodnemu mejnemu prehodu v Gornji Radgoni, je imel tankist Popov po besedah generala trinajst sodobno opremljenih vozil, s katerimi bi lahko naredil še večjo škodo kot sicer, ker je bila enota sposobna v minuti izstreliti do 800 kilogramov uničevalnega svinca. Kolšek je polkovnikovo uporabo orožja pripisal ravnanju slovenske strani, ki je, kot izhaja iz izpovedi Slovenca, ta-

Velika ognjena moč

V oklepni koloni, s katero je prodiral proti mednarodnemu mejnemu prehodu v Gornji Radgoni, je imel polkovnik Berislav Popov po besedah generala Konrada Kolška trinajst sodobno opremljenih vozil, s katerimi bi lahko naredil še večjo škodo kot sicer, ker je bila enota sposobna v minuti izstreliti do 800 kilogramov uničevalnega svinca.

kratnega visokega častnika JLA, na jugoslovanske vojske streljala iz cerkvenega zvonica in ni dovolila zdravniške pomoči ranjenim vojakom JLA, povrh vsega pa so jih civilisti napadli s mototovkami.

Zatrnil je, da JLA nikoli ni streljala na civilne cilje, ampak le na oborožene cilje. Pokojni general Konrad Kol-

šek je v preiskavi še pričal, da je Popov skoraj zagotovo dobival ukaze kar iz generalštaba JLA v Beogradu, ki mu je načeloval Blagoje Adžič, in iz Zagreba od generala Andrije Rašete.

Polkovnik Berislav Popov je obtožen vojnega zločina nad civilnim prebivalstvom, storjenega med akcijo JLA v Gornji Radgoni in okolici junija in julija 1991. Vojnega zločina je obtožen tudi general Vlado Trifunović, polkovnikov nadrejeni v osamosvojitveni vihri. Častnikoma sodijo v odsotnosti, v preiskavi pa sta zatrdila, da sta le izpolnjevala ukaze izvršnega sveta SFRJ in vrha JLA. Če bo sodniku Palatinu do tretjega julija uspelo prek videopovezave na daljavo zaslišati Popova, bi se sojenje visokima častnikoma nekdanje JLA po nekaj manj kot dveh letih obravnava lahko končalo. Sodišče bo že desetega maja poskušalo zaslišati dva vojaka, ki sta se borila v koloni jugoslovanske vojske, ter poskrbeti za prepis in prevod že dokaj nečistljivih vo-

jaških ukazov, ki jih je Popov dobil v spopadih leta 1991. Leta 2007 je bil za potrebe sodnega procesa v Makedoniji zaslišan tudi Branko Nestrov, v vojni za samostojno Slovenijo poveljnik voda v polkovnikovi enoti. Kot je prebral sodnik Branko Palatin, je enota dobila nalogo zasesti radgonski prehod in poskrbeti, da bi prišel v roke jugoslovanskim zveznim carinikom. Do Gornje Radgone je Popov potreboval 30 ur, je povedal Nestrov, saj je bila enota nenehno pod udarom TO. Z nasprotniki so si večkrat izmenjali ogenj, nekdanji poveljnik JLA pa je še rekel, da so po ukazih polkovnika streljali le v samoobrambi. Zanimal je, da bi jugoslovanski vojaki po koncu spopadov ropali. Eden od očitkov iz obtožnice Žarka Bejeka je namreč, da so vojaki JLA med spopadi na gornjeradgorskem območju naropali denar in blago v višini 1,5 milijona takratnih dinarjev.

Andrej Bedek

okc poroč

Mačka usodna za kolesarja

Dopust v zdraviliškem kompleksu Banovci se je v nedeljo tragično končal za 71-letnega Avstrijca iz Innsbrucka. Kolesaril je z ženo in prijateljem, ko mu je na krajevni cesti pri Moti nekeje okoli poldneva pot prekržala mačka. Kosmatinka mu je namreč skočila med špice kolesa. Avstrijec je grdo padel in ob udarcu ob asfalt dobil tako hude poškodbe, da je takoj umrl, čeprav je nosil zaščitno čelado. Nesrečni kolesar je letošnija tretja žrtev prometnic v pokrajini ob reki Muri. Lani so na tukajšnjih cestah sicer umrli trije ljudje. Leta 2010 je v prometnih nesrečah v Pomurju ugasnilo deset življenj, leta 2009 pa šest.

Tatova lovili s helikopterjem

Na postajališču ob pomurski avtocesti v Grabonošu je v soboto nekdo iz priklopnika tovornjaka ukradel 200 kilogramov mesa in iz rezervoarja 500 litrov goriva ter poljsko avtoprevozniško podjetje oškodoval za 1100 evrov. Manj sreče pa je v petek imel šofer avtomobila, ki je z gorivom napolnil rezervoar, ne da bi plačal. Z avtom je takoj pobegnil z bencinske črpalke v Pincah. Kmalu je končal v rokah policistov v Murski Soboti, ki so tatu izsledili s pomočjo policijskega helikopterja, ki je ta dan opravljal naloge v pokrajini ob reki Muri. Sicer se v zadnjem času pomurski policisti pogosto srečujejo s tako imenovani pobezi z bencinskih servisov.

Gostitelji najboljši prometniki

Na prvem mednarodnem tekmovanju uniformiranih policistov v prometni varnosti je tekmovalo 18 ekip, šest slovenskih in 12 tujih. Tričlanske ekipe

Fotografija Andrej Bedek

so tekmoval v poznavanju cestnoprometnih predpisov, fizičnem uredjanju prometa v križiščih, v spretnosti vožnji in vožnji v prometu. Največ znanja je pokazala ekipa Postaje prometne policije Murska Sobota, druga domača ekipa, Policijska postaja Murska Sobota, je zasedla peto mesto. V poznavanju prometnih predpisov in vožnji pod nadzorom izpitne komisije pa se je lahko pomeril vsak, ki je obiskal tekmovanje. Na prireditvenem prostoru so se predstavile tudi vse službe, ki skrbijo za varnost v prometu, in policije sosednjih držav. Prav tako so se na ogled postavili medicinski reševalci in gasilci. Več na Pomurje.si.

Preiskave tudi v Murski Soboti

Policisti in kriminalisti so opravili devet hišnih preiskav pri devetih osumljencih, starih med 26 in 61 let, zaradi suma storitve kaznivih dejanj prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva. V hišnih preiskavah, tudi na območju murskosoboške policijske uprave, so kriminalisti zasegli več računalnikov in drugo računalniško opremo ter nosilce podatkov, za katere sumijo, da vsebujejo posnetke, ki prikazujejo spolne zlorabe otrok. Po pregledu zaseženih predmetov bodo kriminalisti o ugotovitvah seznanili pristojna okrožna državna tožilstva. Hišne preiskave sicer sodijo v okvir dveh mednarodnih operacij s področja razširjanja slikovnih posnetkov spolnih zlorab otrok, ki so ju slovenski policiji lani novembra v reševanje odstopili nemški kolegi. Preiskovanje teh kaznivih dejanj sicer poteka tako s klasičnim zbiranjem obvestil kot z uporabo računalniške tehnologije, s pomočjo katere se tovrstno gradivo sicer distribuira.

turistične prireditve

Petišovci – V petek, 27. aprila, ob 15. uri bo v vaškem domu odprtje razstave vezenin ob 20-letnici delovanja krožka ročnih del iz Petišovec. V petek bo razstava na ogled do 19. ure, v soboto in nedeljo, 28. in 29. aprila, pa med 10. in 19. uro.

Moravske Toplice – V soboto, 28. aprila, ob 11. uri se bo začela pred starim lovskim domom prvomajska tržnica s predstavitevjo ponudnikov izdelkov domače in umetnostne obrti, ob tem pa bodo pripravili še predstavitev društev iz Občine Moravske Toplice, katerih člani bodo poskrbeli za animacijo. Organizatorja sta Občina Moravske Toplice in TIC Moravske Toplice.

Ljutomer – V soboto, 28. aprila, od 9. do 12. ure bo na Glavnem trgu Turistična tržnica, ki jo organizira LTO Prlekija Ljutomer. Med ponudbo bodo tudi izdelki ljudske obrti in domače dobrote.

Moravske Toplice – V soboto, 28. aprila, ob 13. uri bo Moravski tek, ki bo na progah različnih dolžin od 200 do 3000 metrov.

Cven – V soboto, 28. maja, ob 14. uri se bo začela na GrünTU TD Cven prireditve Setev koruze, na kateri bodo prikazali, kako je to kmečko opravilo potekalo nekoč. Ob tem bodo pripravili še kulinarično razstavo in postavitve mlaja.

Dolič – V nedeljo, 29. aprila, ob 13. uri se bo začel pri vaško-gasilskem domu prvi pohod po vasi Dolič, ki ga organizira Športno društvo Dolič. Pohodniki si bodo med drugim lahko ogledali muzej starih kmečkih strojev in orodij, žagarski muzej ter vaški zvonik.

Moravske Toplice – Od nedelje, 29. aprila, do petka, 4. maja, med 15. in 18. uro bo ob drevoredu pri slaščičarni Cafe Praline Term 3000 prvomajska turistična tržnica s ponudbo izdelkov domače in umetnostne obrti. Organizator je TIC Moravske Toplice.

Gornja Radgona – V ponedeljek, 30. aprila, ob 20.30 se bo začelo na turistično-športnem centru Trate kresovanje, na katerem bodo nastopili Dan D in Mladih 5. Zbirališče bo pred Marjanco ob 20. uri, ko se bo začela baklada s Pihalnim orkestrom Gornja Radgona. Po prihodu baklade na turistično-športni center Trate bodo prižgali kres, nato bo nagovor župana Antona Kampuša.

Adrijanci – V torek, 1. maja, ob 10. uri se bo začel šesti Prvomajski pohod Adrijanci, ki bo dolg dvanajst kilometrov. Pohod se vpiše v izkaznico pohodnice/pohodnika po Goričkem v letu 2012.

Krapje – V torek in sredo, 1. in 2. maja, med 10. in 17. uro bo četrti dan odprtih vrat v Čebelarškem muzeju, ki ga pripravlja Čebelarstvo Tigeli. Obiskovalcem bodo predstavili čebelarški muzej in delo s čebelami.

Veržej – V Puščenjakovi dvorani Centra DUO Veržej bo do 7. maja na ogled četrta razstava velikonočnih pirhov slovenskih pokrajin, ki so jo letos dopolnili še z razstavo možnarjev slovenskih pokrajin, vanjo pa so vključili še možnarje in pirhe z avstrijske Koroške in Porabja. Ob tej razstavi je na ogled še razstava izdelkov otrok in mladine iz pomurskih vrtcev in osnovnih šol. Organizator je Zavod Marianum Veržej.

Nagykanizsa – V Galeriji Osze Andras v Nagykanizsi na Madžarskem je na ogled fotografska razstava članov Foto video kluba Lendava z naslovom Svet v naših očeh.

Lendavske Gorice – V Hiši vina Cuk je na ogled razstava likovnih del – risb s svinčnikom Janeza Gorca Slovenska kmečka hiša. Razstava bo na ogled do 11. maja.

Grad – V viteški dvorani gradu Grad je na ogled razstava Krajinski park Goričko – Živi z naravo avtorice mag. Valerije Kuštor. Pripravil jo je Javni zavod Krajinski park Goričko v okviru projekta Živeti z Naturo 2000 na Goričkem in bo na ogled do 5. maja.

Selo – Poslovalnica TIC-a Selo pri romanski rotundi je znova odprla svoja vrata za obiskovalce. Obratovala bo do novembra med 10. in 17. uri vsak dan, razen ob ponedeljkih. Organizirajo tudi vodene ogledne romanske rotunde.

Velnes Term Banovci med najboljšimi v Sloveniji

V majhnem velnesu bolj osebni pristop do gosta

Med obiskovalci je vse več takih, ki so razvajanje v velnesu dobili kot darilo prijateljev ob osebnem prazniku

V ljubljanskih Križankah so na prireditvi v organizaciji podjetja AA-Press in oddaje nacionalnega radia Dobro jutro, Slovenija podelili priznanja za najboljše velnes centre in smučišča v Sloveniji, kjer je bil v kategoriji turizem – mali velnes drugi Wellness Terme Banovci. Pred njimi je bil po oceni komisije in številu zbranih glasov Vitarium Spa & Clinique center v Termah Šmarješke Toplice, na tretje mesto pa se je uvrstil Valens Augusta Wellness iz Term Ptuj.

V kategoriji turizem – veliki velnes je največ glasov prejel Wellness Orhidelia v Termah Olimia v Podčetrtku, med rezidenti pa je bil tudi letos najboljši Vodno mesto Atlantis iz Ljubljane. Tako pomurski kakor tudi drugi velnesi v Sloveniji ponujajo med drugim zelo različno in pestro ponudbo savn, oblog, kopeli, masaž in aromate-

Maserka Albina Barber ob masaži obraza izvaja še refleksno masažo stopal, indijsko masažo glave, kitajsko, afriško, havajsko in druge masaže.

Velnes centri so običajno kombinacija elementov sodobnega in tradicionalnega.

rapijo. Tako so na voljo zeliščne, biserne in termalne kopeli, kopalni čokoladne sanje, kopalni sladki greh in podobno.

Vodja Term Banovci Lea Hofman je povedala, da so bili presenečeni nad tem priznanjem tudi zato, ker so med najmanjšimi velnesi v okviru term in

zdravilišč v Sloveniji, to pa je po drugi strani tudi prednost, saj imajo tako lahko tudi bolj osebni pristop do gosta: »Priznanje, ki smo ga dobili, vidimo kot potrditev za naše kakovostno delo, zaradi česar raste tudi povpraševanje. Tako že več let velnes razvijamo v sme-

ri duhovne in ne le fizične sprostitev, to pa tudi kombiniramo s savno, zvočno kopeljo, dišavami, zelišči in podobno, tako da dejansko vsi čuti uživajo. Našo ponudbo ves čas dopolnjujemo s trendi, ki so v drugih velnesih in drugje po svetu.« Pri njih je tako velnes pove-

zan s savnami pod geslom: »Svet savn po prleško in velnes po afriško.« Ponudba vključuje tudi različne programe s sadjem, pivom, citrusi, med zanimivostmi, ki jih ponujajo, pa je tudi program razvajanja ob polni in prazni luni, ki poteka od 21. ure do polnoči.

Hofmanova pravi, da so v ponudbo med drugim vključili indijsko masažo glave, ki je »zelo koristna proti glavobolu, različne kitajske masaže in podobno, za kar je potrebno tudi nenehno dodatno izobraževanje zaposlenih.« Največ obiskovalcev savne je domačinov iz Prlekije in Prekmurja. V ospredju je sicer še vedno klasična ponudba velnesov, veliko je zanimanje za različne kopeli, zato načrtujejo ureditev še ene kopeli. Med tistimi, ki pridejo v njihov velnes, je vse več takih, ki so to dobili kot darilo prijateljev ob rojstnem dnevu ali kakem drugem oseb-

Lea Hofman: Če pride nekdo v velnes slabe volje, s težavami, ki jih ves čas razlaga vsem naokrog, potem se gotovo kljub našemu trudu ne bo primerno sprostil.

nem prazniku: »Tako ne dobijo kakega klasičnega darila, ampak za razmeroma ugodno ceno nekaj, kar koristi njihovem zdravju in dobremu počutju. Še posebej v času, ko je vse več stresnih aktivnosti. Pri tem vsi čuti uživajo in telo se resnično sprosti. Vendar pa je to, kako mu bo koristilo, precej tudi odvisno od posameznika. Če pride nekdo slabe volje, s težavami, ki jih ves čas razlaga vsem naokrog, potem se gotovo kljub našemu trudu ne bo primerno sprostil. Prizadevamo si, da vse poteka čim bolj v tišini, le ob sproščujoči glasbi.« J. G.

Razstava v Hiši vina Cuk v Lendavskih Goricah

V Hiši vina Cuk v Lendavskih Goricah so odprli razstavo del Janeza Gorca z naslovom Slovenska kmečka hiša. Na risbah s svinčnikom je avtor naslikal kmečke hiše, ki jih je našel vse od Lendavskih Goric do Primorske. Janez Gorec je leta 1980 diplomiral na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani z naslovom Študija prefabrikacije slovenskega kozolca in tako že takrat pokazal zanimanje za ljudsko arhitekturo. Podobno kot slovenski kozolec ga je navdušila tudi arhitektura slovenske kmečke hiše, vendar malo manj z arhitekturne in bolj s slikarsko-risarske plati. Tako se na razstavi predstavljajo 21 risbami, ob katerih je tudi kratek opis posameznih hiš, v katerih se prepletajo alpski, panonski in sredozemski kulturni vplivi, to pa se kaže tudi v stilnih značilnostih tradicionalnih hiš. J. G.

	ŠTEFAN HAJDINJAK	DVORNI URADNIK	OPERNI SPEV	MESTO V FRANCIJI, OB REKI MOZELI	PAVLE ŠIVIC	PLESALEC OTRIN	ELITNI BOJEVNIK V FEVDALNI JAPONSKI	ULIČNA PRODAJALNA ČASOPISOV
	TURIST, KI LETUJE V KAMPU							
	OKRASNO DREVO							
	BAJKA ORGANIZMI Z ENAKO DEDNO ZASNOVO				MESTNA BABICA AMERIŠKI IGRALEC BALDWIN			
							ULA FURLAN	
							ORGAN VIDA (MN.)	
VESTNIK	POMLADNI MESEC	PROMET MED MESTOM IN NASELJI V NJEGOV BLIŽINI	ZVIŠANI TON 'E'	MANJ RODNA PŠENICA RIMSKA ŠTRICA		POLOPICA Z VELIKIMI OČMI		
POČELO VSEH STVARI V GRŠKI FILOZOFIJI						NATRIJ		
PREHOD V ZASEBNO LASTNINO								
DIVJA MAČKA				NEKDANJA ŽUPANJA POTOČNIK MORSKI SESALEC				
IVAN MINATTI		DELO KIPARJA PRIPRAVA ZA DVIGOVANJE			PAS PRI KIMONU	NAPRAVA, KI ODDAJA MOČAN CUREK SVETLOBE		
LEVČEK					PLJAČA STARIH SLOVANOV PEVEC PESTNER			
VESTNIK	SITEN ČLOVEK							
	OLGA GRACELJ							
ŠVICARSKI DRAMATIK (ARNOLD)				ŽULJ OTISČANEC RAHEL NIHAJ SEM IN TJA			BODEČ NJIVSKI PLEVEL	VARUH, SKRBNIK
								IZPIRALNIK ZA RANE ALI TELESNE VOTLINE
PTIČJE BIVALIŠČE					LJUBEZENSKI PESNIK			
					ŽRTVOVANJE			
VESTNIK	SODOBNIK KELTOV				URJENJE ŽIVALI			
	DEL FOTO-APARATA				VOJAŠKA STOPNJA			
IVAN POTRČ		VELIKA POLJŠČINA				SPREMLJEVALEC BOGA DIONIZA KRAVICA		
		TRŽNI IZDELKI						
PREBVALEK DRŽAVE NA BALKANU				KRAJ NA GORENJSKEM HRV. IGR. (NINA)		STARORIM. HALJA GANSKI POLITIK (KOFI)		
VRV ZA PRESKAKOVANJE						TOYOTIN DŽIP NEMŠKI SKLADATELJ (CASPAR)		
GRENAK ZELIŠČNI LIKER					OBLIKA IMENA MARTIN DANTE ALIGHIERI			TANTAL
								LUTECIJ
POLOŽAJ TELESA				DESETERO-BOJ				
KOPNO V MORJU				PUSTOLOV-ŠČINA				

horoskop

OVEN 21. 3.–20. 4.

Povsem nepričakovano boste srečali osebo, ki vas bo ponovno spomnila na dobre stare čase. Toda nikar se preveč ne raznežite, saj utegne to zelo škoditi trenutni poslovni situaciji, ki ni do vas prav nič prizanesljiva. Včasih je treba stvari pustiti nedorečene, vsaj dokler tudi druga stran ni pripravljena spregovoriti.

BIK 21. 4.–21. 5.

Če se boste resnično močno potrudili, boste dosegli tudi tisto, kar se vam morda zdi povsem nemogoče. Prijeten nasmeš v družbi vam bo pomenil veliko več, kot vse pohvale, ki jih boste deležni. Končno je prišel čas, da se nekatere stvari umaknejo iz vašega življenja. Trud se vam bo končno poplačal.

DVOJČKA 22. 5.–21. 6.

Postali boste prav obsedeni z idejo, da vas nekdo stalno izkorišča. Nikar ne pozabite, da ni vse tako črno, kot se zdi. Še vedno se vam bo ponujala priložnost, ki je enostavno ne smete zamuditi. Ta teden boste imeli srečne roke vsi, ki se ukvarjate z nepremičninami in vrednostnimi papirji. Trg se počasi odpira, zato pazite, da ne zamudite pravega trenutka.

RAK 22. 6.–22. 7.

Všech ste nekomu, ki je dovolj resen in zrel, da bi vas lahko osrečil. Pokažite nekoliko več zanimanja in lahko bo še prav zanimivo. Osrečili boste tako sebe kot tudi osebo, ki vam bo v prihodnosti še marsikaj pomenila. Bodite spontani, prijazni in resni, ko se boste pogovarjali o čustvenih temah. Verjemite v življenje.

LEV 23. 7.–23. 8.

Vaš trenutni položaj vam ne dopušča nikakršnega zanemarjanja obveznosti. Poglejte okoli sebe in takoj boste opazili nešteto priložnosti. Med tednom se vam lahko zgodi večji preobrat na delovnem mestu, vendar se vam poraza ni treba bati. Čaka vas presenečenje v ljubezni, še posebno.

DEVICA 24. 8.–23. 9.

Svoje nenavadne misli prihranite za ugodnejše trenutke. Proti koncu tedna se vam bo ponudila priložnost, da se seznanite z nekom, v katerega ste bili nekoč neskončno zaljubljeni. Spoznali boste, da je zdaj vse drugače. Nadrejenim ali učiteljem pa boste dokazali, da je čas, da vaš trud nagradijo. Nagrado sprejmite s ponosom.

TEHTNICA 24. 9.–23. 10.

Tudi ljubezen ne bo uspela nadomestiti vaše velike želje po uspehu, ki vas že precej dolgo preganja. Srečali boste osebo, ki vam bo sicer veliko obljubljala, vendar bi bilo dobro, da bi se zadeve lotili kar se da pazljivo. Ponudba vas bo prepričala, vprašanje je le, ali je to tisto, po čemer že precej časa hrepenite. Finance ugodno.

ŠKORPIJON 24. 10.–22. 11.

Prisiljeni boste, da se postavite na svoje noge. Lahko bi se reklo, da se boste še kar znašli, seveda pa brez manjših spodsrljajev enostavno ne bo moglo iti. Ohranite mirno kri in se ne prenaglite. Redko ste imeli priložnost voditi vse po svojih zamislih, tokrat pa se boste dokazovali kar na več področjih hkrati.

STRELEC 23. 11.–21. 12.

Čeprav se vam bo od začetka dozdevalo, da ste zašli v popolnoma slepo ulico, se bo kmalu pokazalo, da ni tako. Glede poslovne strategije, za katero ste se odločili, še ne bo kakšnih večjih rezultatov, opazili pa boste nekatere stvari, ki so vam bile do zdaj skrite. Ne spuščajte se brezglavo v reševanje problemov, rajši počakajte, da prvi naval čustev mine.

KOZOROG 22. 12. – 20. 1.

Notranja volja in trdnost vam bosta v pomoč in spoznali boste, da je življenje kot prijetna pesem. Počasi in vztrajno si boste morali zavhati rokave in se tako lotiti vseh obveznosti, ki vam bodo naložene. Sprostili in z energijo vas bodo napolnili narava in delo na vrtu ter ustvarjalnost v ljubezni.

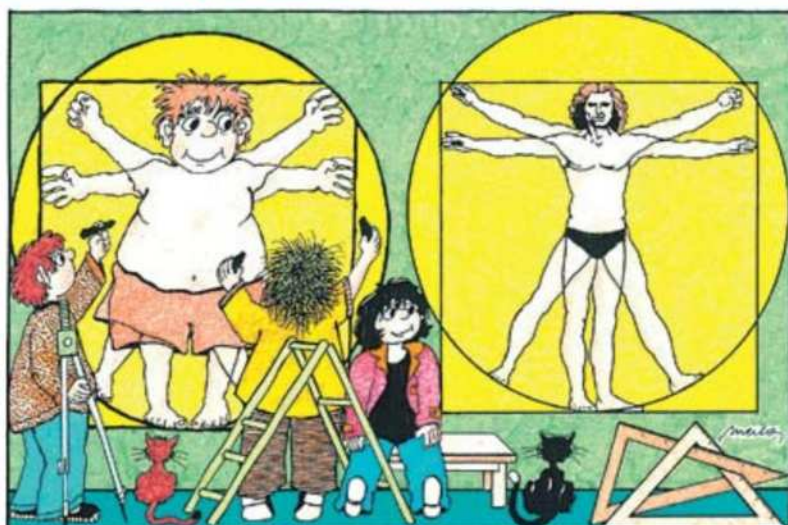
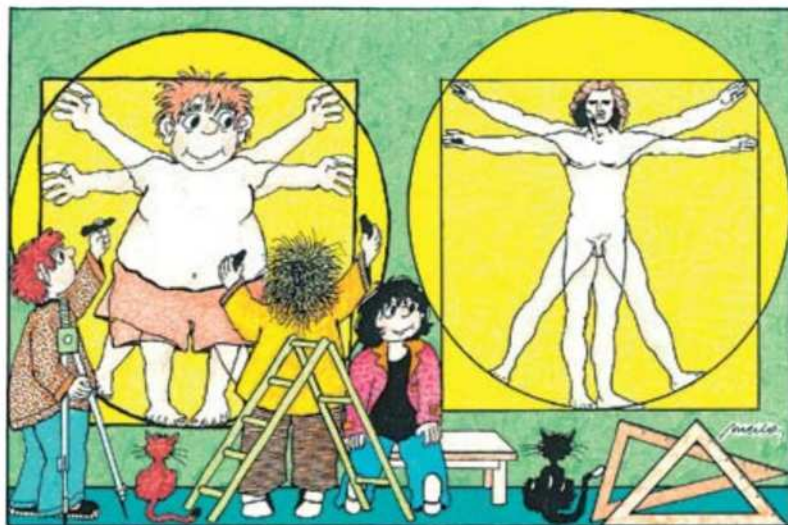
VODNAR 21. 1.–19. 2.

Ljubljeni osebi boste izpovedali ljubezen in naredili boste pomemben korak naprej. Seveda je v življenju tako, da ima vsako obdobje svoje izzive. Pomembno bo, da se vsega lotite s pridihom umetnosti in kreativnosti. Notranji pogum in volja vam bosta v pomoč in čaka vas sproščujoča zabava.

RIBI 20. 2.–20. 3.

Želeli boste upočasniti dogajanje okoli sebe, ampak razum bo odpovedal in namesto njega bo govorilo srce. Storili boste marsikaj, kar niti sami od sebe ne bi pričakovali. Pa vendar, zakaj bi morali biti vedno vi tisti, ki drži čustva v sebi. Povejte jih na glas, počutili se boste svobodno. Obiskov konec tedna ne boste veseli.

deset razlik

Nagrade za izzrebane reševalce

1. nagrada: knjiga Lahko jem, mag. Branislava Belović
2.–8. nagrada: majica

Pravilno rešitev - označena polja - napišite in pošljite na dopisnicah na uredništvo Vestnika, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, do petka, 4. maja 2012.

Rešitev:

Ime in priimek, naslov:

Rešitve iz 15. številke: GREGOR KALAMAR, ANDREJ KNAUS, BERLIN

1. nagrada: Andreja Ošljaj, Gomilica 69, 9224 Turnišče. 2.–8. nagrada majica: Karin Vidonja, Dolič 106, Kuzma; Milanka Nemeč, Boračeva 46/9, Radenci; Lujs Joško, Lendavske Gorice 620 a, Lendava; Natalija Žviželj, Pod kostanji 2, Celje; Vesna Meznarič, Slamnjak 13, Ljutomer; Anica Maučec, Gomilica 16, Turnišče; Tina Kološa, Gorica 19, Puconci.

Nagrade lahko prevzamete do konca prihodnjega meseca v naročniški službi Podjetja za informiranje v Ulici arhitekta Novaka 13 v Murski Soboti.

sudoku

Vsaka vodoravna vrstica, vsak stolpec in vsak kvadrant 3 x 3 morajo vsebovati številke od 1 do 9.

	7	6				3	1	
9				5				4
		5	6		8	9		
	6	1		7		8	3	
	8	9		1		5	4	
		2	3		7	1		
6				9				3
	9	8				2	6	

oglas@vestnik.si
tel.: 02 538 17 20

živali

NESNICE v začetku nesnosti, cepljene, rjave, sive in črne. Naročite Nemčavci 528 11 90, Petanjci 546 15 05, Grad 553 11 48, Beznovci 549 10 25. v6188

NESNICE, rjave, grahaste, črne, pred nesnostjo. Vzreja nesnic Tibaot, Babinci 49, tel.: 582 14 01. v6234

PURANE, stare 6 tednov, za nadaljnjo rejo, prodam. Informacije in naročila po tel.: 546 11 13. v6643

posesti

STANOVANJSKO HIŠO, staro 35 let, v Stročni vasi 63 a, prodam. Tel.: 041 834 621. v6594

HIŠO Z NEKAJ ZEMLJE ali brez nje na Goričkem zelo ugodno prodam. Tel.: 525 23 07, zvečer. v6642

BELTINCI – novejšo prtično hišo na mirni lokaciji ugodno prodam. Uredim kredit do 15 let. Tel.: 041 572 692. v6646

kmetijska mehanizacija

KUPIM TRAKTOR FERGUSON, ZETOR ALI URUSUS. Tel.: 041 235 349. v6446

KUPIM KMETIJSKO MEHANIZACIJO IN TRAKTOR. Tel.: 041 243 330. v6480

KUPIJO TRAKTOR ZETOR, IMT, URUSUS IN PREKUCNO PRIKOLICO Tehnostroj, enoosno. Tel.: 041 235 349. v6543

TRAKTORSKI VILČAR, vršičkar, stroj za pranje in namakanje vinskih steklenic in konje ponije prodam. Tel.: 041 812 237. v6570

LOK ZA TRAKTOR, pogonski dizelski motor z neposrednim vžigom in stroj za sekanje vej na 5 snopov prodam. Tel.: 041 437 807. v6597

TROSILNIK UMETNEGA GNOJILA VICON in fasadno opako ugodno prodam. Černelavci, Gorička ulica 65, tel.: 528 10 51. v6641

3-tonsko DVOOSNO PREKUCNO PRIKOLICO prodam. Tel.: 031 384 525. v6652

NAMIZNO KROŽNO ŽAGO (cirkularno), 3-fazno, enofazni luščilnik koruze in drobilnik zrnja prodam. Možnost menjave za drva. Tel.: 526 11 51. v6656

kmetijski pridelki

VINO iz Dokijevih goric: tramince, beli pinot in mešano. Tel.: 041 773 370. v6394

JEDILNI KROMPIR, 20 centov/kg, prodam. Tel.: 031 892 874. v6635

KAKOVOSTNO SENO IN SLAMO kupim. Tel.: 031 668 749. vtu

razno

DRVA, 10 m³, suha, trda (hrast, bukev), z dostavo kupim. Tel.: 031 438 616 med 20. in 22. uro. v6622

PELARGONJE, AMERIŠKE, POKONČNE, POLVIŠE, VISEČE SURFINIJE, PISANOLISTNE, BEGONIJE IN FUKSIJE za sonce in senco. Velika izbira rastlin za poperitve nasadov, enoletne, izredna kakovost. Cvetličarstvo- vrtnarstvo Barber, s. p., Gornji Petrovci, tel.: 556 14 09. v6638

PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO znake Ferroterm z gorilnikom in 2000 l plastični rezervoar za kurilno olje prodam. Možnost kurjenja na drva. Tel.: 041 850 374. v6647

storitve

PRODAJA Z DOSTAVO: kamen skrilavec, različnih barv in debelin. Tel.: 041 678 966, J. Mernik, s. p., Tepanje 1 a, S. Konjice. v6323

STREHE, KRITINE, ŽLEBOVE, LESENE HIŠKE IN ZGRADBE, popravilo in obnova – ponujam pomoč. Drago Flisar, Vidonci 125, tel.: 041 884 546. v6653

prispevki za nakup opreme v murskosoboški bolnišnici

Franc Svetanič iz Sotine 30; Albert Bišof iz Avstrije 20; Gradbeništvo Hajdinjak s sodelavci od Sv. Jurija 50; Ludvik Nemeč iz Kroga 20; družina Jožeta Juda iz Bodonec 20; družina Jožice Kerčmar iz Sebeborec 20; družina Fartek iz Martjanec 30; družina Ernesta Nemca iz Puconec 20; družina Stefana Šavla iz Puconec namesto cvetja za pokojno Ireno Flisar 20; Ana Štilar iz Bakovec namesto cvetja za pokojno Lujzo Novak iz Murske Sobote 40; družina Balek iz Moščanec namesto cvetja za pokojno Gizelo Zrinski iz Murske Sobote 20; Olga in Tone Metelj iz Kanade namesto cvetja za pokojnega Jožeta Žaliga s Hotize 100; sodelavci Mure Murska Sobota namesto cvetja za pokojnega Avgusta Horvata s Tišine 100; družina Roth iz M. Toplic namesto cvetja za pokojnega Emila Škerlaka iz Černelavec 20; sin Alojz z družino iz Ivanec namesto cvetja za pokojno mamo Marijo Donša iz Ivanec 20; Franc Balaško iz Gorice namesto cvetja za pokojnega Emila Novaka iz Gorice 20; družina Temlin iz Veščice namesto cvetja za pokojno Ireno Temlin iz Sebeborec 30; Šarika Sočič z Vaneče namesto cvetja za pokojno Ireno Temlin 30; Janez Varga iz Puconec namesto cvetja za pokojno Ireno Flisar iz Puconec 20; Karel Kocen iz Predanovec namesto cvetja za pokojnega Jožeta Zrima iz Predanovec 30; Vlado Vrečič z Vaneče namesto cvetja za pokojno Nado Premoša iz Turnišča 30; Štefan in Marija Zver iz Turnišča namesto cvetja za pokojno Nado Premoša 50; domači (družina Premoša), zbrani ob pogrebu pokojne Nadice Premoša iz Turnišča, 340; Marta Vöröš z družino iz Središča namesto cvetja za pokojno Jolanko Ficko iz Puconec 40; Olga Rituper iz Martjanec namesto cvetja za pokojno Ireno Temlin iz Sebeborec 30; Šarika Petrovič iz Mostja namesto cvetja za pokojno Ireno Temlin 30; Amalija Lang z Vaneče namesto cvetja za pokojno Ireno Temlin 30; Preto, Ruben in Gorazd namesto cvetja za pokojnega Emila Škerlaka iz Černelavec 20; vnuki pokojnega Franca Pelcarja s Petanjec namesto cvetja 120; Irena in Lidija Šavel iz Vučje Gornice namesto cvetja za pokojno Ireno Temlin iz Sebeborec 40; družina Vladimirja Lutharja iz Sebeborec namesto cvetja za pokojno Ireno Temlin 50; družina Ulen iz Vanče vasi namesto cvetja za pokojnega Franca Pelcarja s Petanjec 20; delavci OŠ Beltinci namesto cvetja za pokojno mamo Lizike Škafar iz Beltincev 70; Terezija Fister iz Bakovec namesto cvetja za pokojno Alojzijo Novak iz Murske Sobote 30; Jolanka Lončar z družino iz Zenkovec namesto cvetja za pokojno Ireno Temlin 50; Marjana Zelko z družino iz Murske Sobote namesto cvetja za pokojno Ireno Temlin 30; Olga Flisar iz Murske Sobote namesto cvetja za pokojno Ireno Temlin 30; prijatelj Janez Škraban, Jože Škerlak, Emil Bukovec in Aleš Fridrih namesto cvetja za pokojno mamo Jožeta Herica iz Murske Sobote 80; sodelavci: Verica, Milena, Andrejka, Andreja, Marta, Izidor, Marjan in Bernarda namesto cvetja za pokojno Ireno Temlin – mamo Branka Temlina iz Sebeborec 45; družina Aljoše Crnkoviča iz Puconec namesto cvetja za pokojno Jolanko Ficko iz Puconec 30; družina Norčič iz M. Sobote namesto cvetja za pokojno Vero Heric iz Murske Sobote 50; Štefan Novak iz Puconec namesto cvetja za pokojno Jolanko Ficko iz Puconec 20; Jolanka Karas iz Kupšinec namesto cvetja za pokojno Emilijo Gumilar s Petanjec 20; Franc Zemljčič z družino s Petanjec namesto cvetja za pokojno Emilijo Gumilar 20; Milan Zrinski iz Beltincev namesto cvetja za pokojno Eriko Železen iz Puconec 30; družina Vajda iz Dobrovnika namesto cvetja za pokojno Nado Premoša iz Turnišča 30; Sindikat zavoda OŠ Prosenjakovci namesto cvetja za pokojno mamo Katarine Čahuk 70; Milan Petrijan z družino iz Puconec namesto

cvetja za pokojno Eriko Železen iz Puconec 20; družina Klemenčič iz Murske Sobote namesto cvetja za pokojnega Janeza Loperta iz Murske Sobote 40; sodelavci šole in vrta v Turnišču namesto cvetja v dobrodelne namene 141; stanovalci v Ulici Staneta Rozmana 1 a in 1 b namesto cvetja za pokojno Regino Buček iz Murske Sobote 70; Irena Banfi iz Puconec namesto cvetja za pokojno Jolanko Ficko iz Puconec 40; sosedje od Sv. Jurija: Madjar, Krpič, Škodnik, Tomovič, Šalamon, Bokan, Kisilak, Šinko in Šignjar namesto cvetja za pokojnega Janeza Loperta iz Murske Sobote 90; Medicop, d. o. o., Murska Sobota, donacija za medicinsko opremo 1.000; družina Lepoša iz Adrijanec namesto cvetja za pokojno Franciško Matuš iz Adrijanec 30; Štefan Smodiš iz G. Petrovec namesto cvetja za pokojno Franciško Matuš 30; Planinsko društvo Mura namesto cvetja za pokojnega Vladimirja Ficka iz Murske Sobote 50; Dvojezična osnovna šola II Lendava namesto cvetja za pokojno mamo Vlada Žalika iz Žižkov 33; Hermina in Nada Sukič iz M. Sobote namesto cvetja za pokojnega Vladimirja Ficka iz M. Sobote 20; družini Kelenc in Belcl namesto cvetja za pokojno Heleno Epinger iz Lendave 60; družina Süč iz Genterovec namesto cvetja za pokojno Heleno Epinger 50; družina Süč iz Gaberja namesto cvetja za pokojno Heleno Epinger 100; otroci z družinami namesto cvetja za pokojno Marijo Žalik iz Žižkov 120; Geza Pocak z družino iz Domanjševce namesto cvetja za pokojno Terezijo Šebök iz Domanjševce 20; Štefanija Grah iz Murske Sobote namesto cvetja za pokojnega Jožeta Štufa iz Doliča 50; Ivo - Ines Cifer iz Martjanec namesto cvetja za pokojnega Draga Kauklerja iz Martjanec 20; Veronika Peterka iz Martjanec namesto cvetja za pokojnega Draga Kauklerja 20; Pavel Miholič iz Trimlinov namesto cvetja za pokojno Marijo Žalik iz Žižkov 20; Namesto cvetja za pokojno Franciško Matuš iz Adrijanec so darovali: družina Kerec iz Ženavej 50; družina Kerčmar iz Adrijanec 30; Štefan Luco iz Adrijanec 30; Jože Jakič iz Markovec 50; vnuki pokojne z družinami iz Avstrije 150; vnukinja Monika Horvat iz Avstrije 200; družina Bedek iz Murske Sobote 20; Albina Jošar iz Adrijanec 150; družina Grabar iz Lucove 40; Aladar Prelec iz Šalovec 40; Olga Gjerjek z družino iz Veščice namesto cvetja za pokojno Otilijo Sapač iz Černelavec 50; družine: Gal, Malačič, Ratko, Ernesta Zrima in Jožeta Zrima namesto cvetja za pokojnega Jožeta Novaka iz Kuštanovec 50; OŠ France Prešeren Črenšovci namesto cvetja za pokojno Marijo Žalik iz Žižkov 70; Janez Gomboc iz Puconec namesto cvetja za pokojno Irmo Simonič iz Ljutomera 20; Irena in Cvetka Kuhar iz Puconec namesto cvetja za pokojno Irmo Simonič iz Ljutomera 20; namesto cvetja za pokojnega Jožeta Štufa iz Doliča so darovali: Milan Skledar iz Doliča 30; Stanko Kranjec iz Rogoševce 20; Marjan Žohar iz Dolnjih Slaveč 50; Milan Matiš iz Matjaševce 20; Štefan Majc iz Doliča 20; Anton Fartek iz Trdkove 20; Drago Kerec iz Kuzme 30; Frida Bence iz Sotine 20; družina Jožeta Zvera iz Rakičana namesto cvetja za pokojnega Martina Glavača iz Beltincev 30; sodelavci ZPIZ-a M. Sobota namesto cvetja za pokojnega Martina Glavača 230; Ernest Sep iz Domanjševce namesto cvetja za pokojno Ireno Kalamar iz Domanjševce 20; družina Granfol iz Murske Sobote namesto cvetja za pokojnega Belo Šiftarja iz Murske Sobote 20; družina Hari iz Martjanec namesto cvetja za pokojno Gizelo Ving iz Beltincev 20; Reflex, d. o. o., Podgrad namesto cvetja za pokojnega očeta Bojana Mesariča – Štefana Mesariča 130.

Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo.

Prispevke zbiramo na računu št. 0110 0603 0278 282 »Za nakup medicinske opreme«.

Sanitetni prevozi v vse zdravstvene ustanove po Sloveniji

Z vami pri reševanju problema prevoza!

Rešilna, nenujni reševalni prevozi, d. o. o., Tišina 1
Informacije - naročila: GSM: 041 674 467 – Janko Vrbančič

Najem kombija že za 49 evrov na dan 041 681 300

HELP
rent a car

Franc Banfi, s. p.,
Markišavska 13,
9000 Murska Sobota,
GSM: 041 681 300

Najem osebnih vozil
Najem kombijev za prevoz oseb
Najem kombijev za prevoz tovora
Transfer oseb

ZDRAVSTVENI DOM MURSKA SOBOTA DOSEGLJIVI 24 ur VSE DNI V LETU

Grajska ulica 24
9000 Murska Sobota

02 534 13 85

02 534 13 26

051 374 648

080 73 19

Oskrba življenjsko ogroženih pacientov

Izvajanje medbolnišničnih prevozov

Nenujni prevozi v regiji in izven

Nenujni prevozi v tujino in iz tujine

Dežurstva na vseh vrstah prireditev

Sanitetni prevozi

SANTRA, reševalni prevozi, d. o. o.
PE Murska Sobota
Grajska ulica 11
9000 Murska Sobota
tel.: 02 530 10 03
GSM: 031 646 797

Prevoze opravljamo z osebnimi in reševalnimi vozili z nalogom za prevoz.

Pridemo po vas domov.

Pomagamo vam urediti dokumentacijo za pregled, sprejem ali terapijo.

Z vami počakamo do konca pregleda.

Po pregledu vas odpeljemo domov.

Pokličite in se prepričajte o naši kakovosti.

Za vse, ki imate urejeno dodatno zavarovanje, so naše storitve brezplačne.

Bencinski servis OMV Lipovci kurilno olje »OMV Futur Plus« in plinsko olje

dostava na dom
informacije in naročila

02 578 85 60, 031 375 476,
02 521 49 80

Arpad Šobočan, s. p., Dolnji Lakoš, Glavna ulica 93, Lendava

BEJLI GVEJT

Prebivalcem želimo zagotoviti kljub starosti, nemoči ali bolezni, da ostanejo čim dlje v domačem okolju, ter približati nekatere zdravstvene storitve.

Ponujamo:

- pomoč pri osebni higieni

- gospodinjsko pomoč

- pomoč pri vsakodnevnih dejavnostih

031 217792 & 031 703393

Jana Novak, s. p., Zelena ul. 1, 9000 M. Sobota

Cenik malih oglasov

do 80 znakov*	8,35 €
81	8,50 €
82	8,65 €
83	8,80 €
84	8,95 €
85	9,10 €
86	9,25 €
87	9,40 €
88	9,55 €
89	9,70 €
90	9,85 €

Mali oglasi do 80 znakov 8,35 evra, vsak naslednji znak (*znak je vsako čloilo, presledek ali znak) 0,15 evra.

VRTINE ZA
TOPLOTNE ČRPALKE
NAMAKALNE IN POKONVALNE SISTEME

GEO-VRTINA d.o.o.
MURSKA SOBOTA
OBRATNA ULICA 48
VOJNA DOVOLJENJA
MONITORING
041 741 809

POSOJILO

na osnovi vašega vozila.

Odplačilo prek položnic.

Vozilo vam ostane v uporabi.

Posredujemo za več posojilodajalcev.

Tel. št.: 02 2283020

AVTOMOBILI P. R., Industrijska ul. 9, Maribor

Zidarstvo, fasaderstvo in izolacija zidov, strojni ometi

Jože Horvat

Filovci 110, 9222 Bogočina. Tel./faks:
02 547 10 14, stanovanje: 02 547 13 00,
GSM: 041 631 193, 041 956 370

KURILNO OLJE, PREMOG

UGODNE CENE IN MOŽNOSTI
PLAČILA! Tel.: 57 88 200

KURIVO - PREVOZ, Bojan Jakšič, s. p., G. Bistrica 51

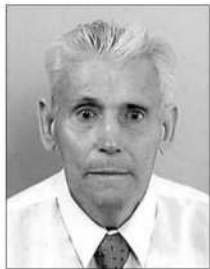
Najboljše majčke v mestu! 031 680 483

Pojdi na FB in prečkaj!

Nudimo pa vam tudi:
- oblikovanje promocijskih oglasov
- katalogov, predstavitevni brošur
- spletnih strani, bannerjev
- celostnih grafičnih podob
- logotipov, ilustracij in embaž
... In še mnogo, mnogo več!

JK grafično oblikovanje, Jasmina Kosednar s.p., Cvetkova 2a, 9000 MS

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre,
le daleč, daleč je ...*

ZAHVALA

V 81. letu nas je zapustil dragi oče, dedek, tast, brat in stric

Franc Unger

iz Domanjševca 142

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje ter darovali cvetje, sveče in v druge namene.

Zahvala je namenjena njegovi osebni zdravnici, dr. Šbüllovi, gospodu župniku, pevcem, govornici in pogrebni podjetju Banfi.

Žaljujoci njegovi najdražji

*Kje so tisti zlati časi,
ko skupaj srečni smo bili,
ko tebe smo imeli,
a zdaj te od nikoder ni.*

V SPOMIN

Prvega maja bo minilo deset let od takrat, ko nas je zapustil dragi

Jožef Peček

iz Kupšinec 9 b

Iskrena hvala vsem,
ki postojite ob njegovem grobu z lepo mislijo
ali s prižgano svečko.

Vsi njegovi

*Vsi, ki radi jih imamo,
nikdar ne umro,
le v nas se preselijo
in naprej, naprej živijo,
so in tu ostanejo.*

Janez Medvešek

V SPOMIN

21. aprila je minilo deset let od takrat,
ko nas je zapustil naš dragi

Jožef Ružič

iz Ulice Štefana Kovača 17
v Turnišču

Srčna hvala vsem, ki ste ohranili spomin nanj,
se ustavite ob njegovem grobu, prižgete svečko
ali mu namenite lepo misel.

Vsi njegovi najdražji

*Spomini so kot iskre,
ki pod pepelom tlijo,
a ko jih razgrneš,
vedno znova zažarijo.*

(J. W. Goethe)

ZAHVALA

V 93. letu nas je zapustila
draga mama, tašča, babica in prababica

Alojzija Ružič

roj. Koren
iz Lendavske ulice 45 c
v Murski Soboti

Z bolečino v srcu
se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem in vsem,
ki ste nam izrekli sožalje, darovali v dobrodelne namene
in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Zahvala je namenjena njenemu osebnemu zdravniku
dr. Aladiču in medicinski sestri ter osebju internega, kirurškega
in negovalnega oddelka bolnišnice v Rakičanu za vso pomoč.

Hvala g. kaplanu Merici za pogrebni obred, pevcem za odpete
žalostinke, govorniku g. Farkašu za besede slovesa in pogrebni
podjetju Komunalna.

Žaljujoci vsi njeni najdražji

*Kje si, dragi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje so tvoje pridne roke,
ki skrbele so za nas?*

ZAHVALA

V 94. letu nas je zapustil
dragi oče, tast, dedek in pradedek

Geza Oškola

iz Sela 136

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki so ga pospremili
na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje ter darovali vence,
sveče in prostovoljne prispevke.

Hvala pevcem za odpete žalostinke, gospe duhovnici
za lep pogrebni obred in pogrebni podjetju Banfi.

Njegovi najdražji

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.
Srce je omagalo, dih je zastal,
a spomin nate večno bo ostal.
Spočij zdaj trudne si roke
in za vse še enkrat hvala ti!*

ZAHVALA

V 84. letu starosti
nas je po hudi bolezni zapustil
naš dragi mož, oče, stari ajta, pradedek, tast, brat,
bratranec, stric in svak

Peter Casar

iz Vučje Gomile 71

Z žalostjo v srcu se iskreno zahvaljujemo
vsem sorodnikom, botrini, dobrim sosedom in znancem,
ki ste ga v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku,
nam pa izrazili sožalje ter darovali cvetje, sveče,
za svete maše in mrliško vežico.
Posebna zahvala je namenjena snahi Lidiji za ves trud.
Zahvalo izrekamo osebnemu zdravniku dr. Muhru,
kirurgu dr. Popoviču ter celotnemu medicinskemu
osebju kirurškega in internega oddelka,
ki so mu lajšali zadnje dni trpljenja.
Hvala patronažni službi za dolgoletne obiske na domu,
posebno sestri Valentini in strežnemu osebju s centra za socialno delo.
Zahvaljujemo se g. župniku Srečku Frasu za pogrebni obred
in mežnarju Rudiju za njune večkratne obiske na domu,
pevcem za odpete pesmi, govornici Olgi za ganljive besede slovesa
in pogrebni podjetju Banfi.

Za njim žalujemo:
žena Mariška, hčerka Marija z možem Dragom,
vnuk Dragec z Matejo in Dolores

Dragi pradedek!

Jaz komaj sem prišel na svet,
ti žal že moral si umret'.

Tvoj pravnukec David

KOMUNALA
Javno podjetje, d. o. o., Kopaljska ul. 2
Murska Sobota, N. C. 521 37 00

DE POGREBNIŠTVO
Panonska ulica 3
Murska Sobota

**POGREBNE STORITVE UREDITE
VSE NA ENEM MESTU
PO ZELO UGODNIH CENAH!
24-URNA DEŽURNA SLUŽBA:
GSM: 041 631 443**

POGREBNE STORITVE,
OPREMA, VZDRŽEVANJE
POKOPALIŠČ IN ZELENIC
ALEKSANDRA VUČKIĆ BANFI s. p.,
Veščica 17, 9000 M. Sobota

**V TEŽKIH TRENUTKIH
VAM SVETUJEMO IN
POSKRIBIMO ZA CELOTNO
ORGANIZACIJO IN
IZVEDBO POGREBA
PO KONKURENČNIH
CENAH.**

**24 UR NA DAN:
02 534 80 60, 041 681 515**

**KOMPLETNE
POGREBNE
STORITVE
UREJANJE
POKOPALIŠČ
IN ZELENIC**

Brezplačni prevozi opreme na dom,
brezplačni prevozi do 40 km, plačilo
na več obrokov brez obresti

Vladimir Hozjan, s. p., Šulinci 87 a,
tel.: 02 55 69 046, GSM: 041 712 586

Hospic
Slovensko društvo

OPORA – SOČUTJE
v hudi bolezni in smrti
**OO Murska Sobota
Z ŽALUJOČIMI**
vsak zadnji četrtek v mesecu ob
17. uri na Slovenski ulici 42
Tel.: 051 456 470

ozara
SLOVENIJA
NACIONALNO ZDRUŽENJE
ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA

OZARA SLOVENIJA,
PISARNA ZA INFORMIRANJE
IN SVETOVANJE,
MIKLOŠIČEV TRG 3,
9240 LIJUTOMER

**Kontaktna številka
070 550 665**

Ponujamo pomoč in podporo osebam
s težavnimi v duševnem zdravju, ljudem
v duševni stiski in njihovim svojem.

**Ko je hudo, me
pokliči!**

telefon
Samaritan
080 1113

*Neprekinjeno noč in dan!
Kliki je brezplačen, omogoča ga
Telekom*

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

**VESTNIK
lahko kupite tudi
na večini pošt
v Pomurju.**

www.pomurje.si

Cenik osmrtnic

1 kolona x 13 cm	84,50 evra
2 koloni x 7 cm	91,00 evrov
2 koloni x 8 cm	104,00 evre
2 koloni x 9 cm	117,00 evrov
2 koloni x 10 cm	130,00 evrov
2 koloni x 11 cm	143,00 evrov
2 koloni x 12 cm	156,00 evrov
2 koloni x 13 cm	169,00 evrov

Doplačilo za fotografijo 16,75 evra.
Naročniki imajo ob naročilu in
plačilu pri blagajni 20 % popusta.

Največja in tradicionalna prireditev ob dnevu Zemlje v Murski Soboti

Ponesrečenec na nosilih iz plastenk

Zbiranje plastenk je preraslo v umetniško ustvarjanje mladih – Nekateri izdelki iz plastenk so uporabni tudi kot igrače

Minuli petek so v trgovskem središču Maximus v Murski Soboti pred svetovnim dnem Zemlje pripravili slovesnost s sloganom Mobilizirajmo se in ohranimo našo Zemljo v organizaciji Pomurskega ekološkega centra (PEC), na kateri so v kulturnem programu dopoldne od devete do 12. ure sodelovale ekošole iz UE Murska Sobota, hkrati pa so razglasili rezultate natečaja tradicionalnega ustvarjanja mladih iz plastenk, ki se imenuje Plastenke naše prijateljice.

V šolskem letu 2011/12 je namreč podjetje Saubermacher & Komunala razpisalo že šesti natečaj za mlade ustvarjalce v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, ki je v minulih letih preraslo iz začetnega zbiranja odpadnih plastenk v ustvarjanje umetniških in tudi uporabnih izdelkov. Letos so ustvarjalci dali še večjo svobodo, prijavilo se je 20 različnih zavodov, ki so ustvarili kar 76 različnih izdelkov. Izdelke, opremljene s šiframi, je ocenila posebna komisija v sestavi Mirko Rajnar, Danila Krpič, Milan Bogataj in Jasmina Škaper. Pomembni kriteriji so bili estetski videz, likovna ustvarjalnost, izvirnost, zgodba, ekologija in ponovna uporaba. V kategoriji vrtcev so

Vsi nagradjeni izdelki natečaja Plastenke naše prijateljice so od 23. aprila do 11. maja na ogled v avli Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti.

zmagali malčki iz Vrtca Beltinci – enota Cigelček Melinci, ki so iz plastenk naredili restavracijo, med izdelki učencev iz prve triade je komisijo najbolj prepričal Krokodil Karli učencev OŠ IV Murska Sobota, med izdelki učencev druge triade je prvo mesto zasedel Kamion z nakladalцем DOŠ Prosenjakovci in v kategoriji zadnje triade Pajek Špic-Pack učencev OŠ Puconci. Izdelek je narejen zelo natančno, estetsko in izstopa po likovni ustvarjalnosti, barvni skladnosti in eleganci, so zapisali člani komisije. Po opisu avtorjev nosi v sebi tudi zgodbo: ime izhaja iz oblike plastenk, torej špic (njegove noge kot nabodala) in pack (iz besede tetrapak). Pajek je varuh pred hudobijo sveta in onesnaževanjem okolja.

V zadnji kategoriji so tekmovali srednje šole, kjer so s svojim izdelkom Ponesrečenec na nosilih izstopali dijaki Srednje zdravstvene šole Murska Sobota. Učenci OŠ Kuzma pa so si za skupino izdelkov Ekooblačila in modni dodatki (vsi njihovi izdelki so nosljivi in zelo izvirni) prisluzili posebno priznanje.

Bernarda B. Peček

prispevki za nakup opreme v murskosoboški bolnišnici

Namesto cvetja za pokojno Cecilijo Zardavec so darovali sosede iz Finžgarjeve ulice: Benčec, Rituper, Škraban, družina Karla Korpiča, družina Franca Korpiča, Gorza in Drk skupaj 140; družina Lipič-Baligač iz Beltincev namesto cvetja za pokojno mamico Cvetke Žižek iz Gančan za mamograf 20; Margita in Marta Kovačič iz Mlajtinec namesto cvetja za pokojnega Sretena Zariča iz Mlajtinec 30; družina Hanč iz Murske Sobotice namesto cvetja za pokojnega Jožefa Pintariča iz M. Sobote 20; družina Ternar iz Murske Sobotice namesto cvetja za pokojnega Jožefa Pintariča 30; namesto cvetja za pokojnega Rudolfa Černjaviča iz Gradišča so darovali prijatelji sina Štefana: Janez Gyergjek, Franc Kuzmič, Franc Vučina, Stanko Prelog, Karel Poredoš, Zoran Škerlak, Ludvik Malačič, Marjan Lipaj, Ivanka Balaško, Karmen Žalig in Stefan Gjergjek skupaj 110; Erika Celec z Vaneče namesto cvetja za pokojno mamico Aleksandra Vinka iz Martjanec 20; družina Jožeta Vaša iz Martjanec namesto cvetja za pokojnega Jožefa Pintariča iz M. Sobote 50; Ema Holcman s Tišine namesto cvetja za pokojno Ano Šadl s Tišine 20; Mirko Kuhar z družino s Tišine namesto cvetja za pokojno Ano Šadl s Tišine 20; Branko, Izidor, Marta, Verica, Milena in Andrejka namesto cvetja za pokojnega Jožefa Gašparja - Pepija iz Murske Sobotice 40; družina Štefana Kuharja iz Moravskih Toplic namesto cvetja za pokojnega očeta Štefana Hermana iz Moravskih Toplic 40; Sindikat zavoda OŠ Puconci namesto cvetja za pokojno mamico Majde Vrečič - Marto Sever 50; OŠ Turnišče namesto cvetja za pokojno mamico Eme Rotar 60; Olga Ružič iz Murske Sobotice namesto cvetja za pokojnega Maksa Kovača iz Rakičana 20; Sindikat delavcev UE MS namesto cvetja za pokojnega očeta sodelavca Bele Čahuka 42; Podjetje za informiranje Murska Sobota namesto cvetja ob smrti mame Nataše Juhnov 100; družina Vučak iz Strukovec namesto cvetja za pokojnega Franca Rajha s Sp. Kamenščaka 5 20; sodelavci Internega oddelka SBMS namesto cvetja za pokojnega očeta Zdenke Baligač iz Lipovec 60 evrov.

Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo. Prispevke zbiramo na računu št. 0110 0603 0278 282 »Za nakup medicinske opreme«.

Splošna bolnišnica Murska Sobota

OGLASNO SPOROČILO

S stanovanjskim kreditom v Hypu pod streho

Iščete ali gradite dom? Ste ga našli, pa je potreben obnove? Ne veste, kako vse to financirati? V Hypu imamo rešitev za vas - stanovanjski kredit »V Hypu pod streho«, kjer poleg stanovanjskega kredita postanete lahko tudi Hypo Graditelj in si zagotovite ureditev doma tudi do 20 % ugodneje.

V Hypo Alpe-Adria-Bank d.d. smo za vse, ki načrtujete selitev v novo stanovanje ali hišo, pripravili ugoden stanovanjski kredit »V Hypu pod streho«. Da bo ureditev vašega novega doma še cenejša in prijetnejša, smo združili moči s poslovnim partnerjem Merkurjem, ki vam ob sklenitvi kredita do 30. junija 2012 nudi ureditev doma tudi 20 % ceneje. Vse to, če boste postali Hypo Graditelj v Merkurju.

Stanovanjski kredit »V Hypu pod streho«, ki ga lahko najamete za nakup ali prenovo stanovanja, nakup stavbnega zemljišča, počitniške hiše ali druge obveznosti, ki jih imate v povezavi z vašim domom. Kreditojemalcem nudi ugodne obrestne mere in dobo financiranja do 30 let. Del kredita vam za nakup opreme ali poplačilo del ob prenovi na željo izplačamo tudi v gotovini. Kredit lahko tudi predčasno in kadarkoli izplačate, brez stroškov.

Če je vaša želja, da en kredit odplačuje več družinskih članov, lahko sklenete »Družinski stanovanjski kredit«. Pri družinskem kreditu si družinski člani mesečne obveznosti medsebojno porazdelite, skladno z zmoglostmi posameznega člana. Pomembna prednost družinskega kredita je v enkratnih stroških odobritve ter nižjih stroških zavarovanja kredita. Ker je pri kreditu več plačnikov, se lahko dogovorite za kredit v višjem znesku.

Stanovanje si lahko s pridobitvijo statusa »Hypo Graditelj« pri Merkurju uredite tudi 20 % ceneje. Kaj to pomeni? Ob sklenitvi kredita »V Hypu pod streho« vam Merkur nudi cel kup ugodnosti in koristi, ki vam bodo pri ureditvi vašega doma še kako dobrodošle. Njihovi strokovnjaki vam bodo brezplačno svetovali pri načrtovanju, izboru izdelkov in nakupu. Pridobite lahko vsaj 12 % popust za vse večje nakupe. Če pri njih ob nakupu naročite tudi strokovno vgradnjo izdelkov, boste le-te dobili po nižji, 8,5 % davčni stopnji (namesto 20 %). Merkur vam bo naročeno blago dostavil v katerikoli kraj v Sloveniji. Če se boste prijavi za pridobitev nepovratnih sredstev EKO sklada v višini do 25 % posamezne naložbe, vam bodo prijazno pomagali pri pripravi vloge.

Zavarovanje kreditojemalca

V Hypo banki se lahko ob najemu stanovanjskega kredita tudi ugodno zavarujete. Pri tem vam priporočamo sklenitev Zavarovanja kreditojemalcev za primer brezposelnosti, nezgodne smrti in invalidnosti nad 50 %, ki je v današnjih težkih časih še kako dobrodošla. Tistim, ki boste najeli kredit za dobo financiranja nad 10 let, pa vam priporočamo sklenitev paketa zavarovanja kreditojemalca, imenovanega »Credit life«. S tem boste poskrbeli za svojo finančno varnost in varnost svojih najbližjih, saj se bo v primeru smrti, kritične bolezni ali nezgodne invalidnosti kredit poplačal iz sklenjenega zavarovanja in tako ne bo obremenil dedičev ali porokov. Posebna prednost tega zavarovanja je tudi ta, da vam zdravniški pregled pred sklenitvijo krije zavarovalnica, prejmo pa lahko plačujete obročno. Poleg tega se zavarovalna vsota z leti znižuje zaradi česar si lahko že z nizko premijo zagotovite visoko zavarovalno kritje.

Če razmišljate o najemu stanovanjskega kredita ali poplačilu obstoječega kredita, potem je to gotovo prava ponudba za vas.

V Hypu bomo poskrbeli za vaše finančne težave, vi pa boste poskrbeli, da bo vaše bivanje prijetno in toplo. Vabimo vas, da se oglasite v eni izmed naših poslovalnic in se o ugodni ponudbi prepričate osebno. Naši svetovalci vam bodo z veseljem pomagali pri odločitvi.

Ne zamudite ugodne ponudbe v Hypu!

S STANOVANJSKIM KREDITOM

V HYPU POD STREHO.

Ne samo pod streho! Še stanovanje si lahko uredite pri Merkurju tudi 20 % ceneje.

Vsi, ki v Hypo Alpe-Adria-Bank d.d. do 30. 6. 2012 najamete stanovanjski kredit, lahko postanete "Hypo Graditelj" in koristite individualno pomoč skrbnika ključnih Merkurjevih kupcev pri načrtovanju, izboru izdelkov, nakupu in izvedbi ter koristite vsaj 12 % graditeljski, gotovinski in bonitetni popust za večje nakupe. V primeru nakupa izdelkov in njihove vgradnje pa dodatno prihranite še z nižjo, 8,5 % davčno stopnjo (namesto 20 %).

Več na www.hypo-alpe-adria.si.

glasbene
lestvice na
radiu murski valLESTVICA OBMURSKE ZABAVNE
GLASBE DOMAČA PLOŠČA

- POLJUB – Dorina in Dejan
- IN MISEL NATEVNija
- MATILDA – Halgato band
- ŠE VELJA – Zvonko Zorjan
- MOJ STARI MA VEJKI PROBLEM – Tadej Vesenjajk

PREDLOGA

VSTAJAM, SPIM IN DIHAM – Bataljon
NEGA OVIR – Kiki

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
GLASBA NAŠEGA SRCA

- LUPČKA MI JE DALA – Ansambel Roka Žlindre
- NJEN SLADEK SMEH – Pajdaši
- KAKO PREPROSTO – Ansambel Prosen
- NE BOM SE ŽENIL – Ansambel Kolovrat
- OPROSTI MI MAMA – Štajerski fakini

PREDLOGA

NOCOJ BOŠ SPET SAMA – Pogum
VRNI SE – Akordi

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE
7 VELIČASTNIH

- BREZ OBŽALOVANJ – MI2
- VZEMI ME – Neisha
- BLIZU – E. V. A.
- KNJIGA OBRAZOV – Gal Gjurin
- ROMANJE – Tabu in Andrej Šifrer

PREDLOGA

METULJI – Pliš
ZADNJI POLJUB – Nude

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB
NA MURSKEM VALU NSTSNMV

- COLOUR ME IN – Rea Garvey
- STRONGER (WHAT DOESN'T KILL YOU) – Kelly Clarkson
- DRIVE BY – Train
- FRIENDS – Aura Dione
- FORGIVE FORGET – Caligola

PREDLOGA

BRIGHT LIGHTS – Tinchy Stryder + Pixie Lott
LICHTER DER STADT – Unheilig

Majico Murskega vala dobi: **Nada Simonič, Lendavska ul. 53, Murska Sobota.** Nagrada čaka v naročniški službi Podjetja za informiranje.

Kupon št. 17
Glasujem za skladbo

Domača plošča:

Glasba našega srca:

7 Veličastnih:

NSTSNMV:

Ime in priimek, naslov:

Izpolnjen kupon pošljite do torka, 1. maja 2012, na naslov: Murski val, Ul. arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

RADIOMURSKIVAL 94,6 in 105,7 MHz

Petek, 27. aprila

- 19.15 Mladi val, kako mlada generacija doživlja praznovanje upora (Anja, Eva)
- 20.0 Zimzelenčki, zazibljimo se v najlepšo glasbo na svetu in Nafta: Celje, javljanja s prvotligaškega nogometa

Sobota, 28. aprila

- 10.30 Potepajte se z nami sredi prazničnega paketa
- 20.00 Pa ra ra ram, pam pam, lemutovanje

Nedelja, 29. aprila

- 10.30 Nedeljska kuhinja: Boštjan in Jasmina Maček streljata golobe, ne kozle!

- 16.00 Triglav: Mura, bodo Prekmurci sneli tudi gorenski skalp?

Ponedeljek, 30. aprila

- 11.15 Oaj, kak san zľufťo! Teme so večne, denarja pa ni...
- 20.00 Kak je indak fajn bilou! Milan Zrinski.

Torek, 1. maja

- 05.00 Budnica za vse, ki praznujete delavski praznik!

- 18.00 Srebrne niti, upokojenci in Bojan Rajk

Sreda, 2. maja

- 12.30 Intervju: Bianca Žvorce Morris, mednarodno uspešna oblikovalka iz Murske Sobotne
- 20.00 Mursko-morski val, Simona Špindler, Flavio Dotto

Četrtek, 3. maja

- 13.15 Prva oseba ednine dežurne novinarke Petre Kranjec
- 18.00 Mali radio in najmlajša radijska redakcija v Sloveniji

MURARABA TV, tedenska oddaja o aktualnih dogodkih, na sporedu vsak ponedeljek ob 18.00

muraraba.tv

televizija www.tv-os.net
02/ 521 30 30
051 38 77 77

napovednik prireditev

Odprtje

LJUTOMER

V četrtek, 26. aprila, ob 18.30 bo v Galeriji Anteja Trstenjaka odpriťe likovne razstave akademskega slikarja Braneta Širca, nagrajenca bienala SMF Ljutomer 2010.

MURSKA SOBOTA

V soboto, 28. aprila, ob 11. uri bo v okviru Evropske prestolnice kulture Maribor 2012 odpriťe poulične razstave iz kabineta umetniškega fotografa Jožeta Kološe - Kološa Mura Odpriťo.

SPODNJI KAMENŠČAK

V petek, 27. aprila, ob 18. uri bo v Mladinskem centru Prlekije - Pokrajinskem centru NVO odpriťe razstave Starejši zaposleni - izziv za trg dela. Razstava je rezultat študentskih znanstvenih člankov v okviru istoimenskega projekta Društva študentov psihologije Maribor in bo na ogled do konca maja vsak delavnik od 7. do 15. ure.

Koncert

MURSKA SOBOTA

V nedeljo, 29. aprila, ob 20. uri bo v Klubu PAC koncert Femi Temowo Quarteta, ob 14. uri pa bo sodeloval na kitariski delavnici v Mikku.

Od petka, 27. aprila, do nedelje, 29. aprila, bo v Mikku festival Delu čast in oblast 2012. V petek ob 21.30 bodo nastopili ŠKM banda (SLO) in Fjodor (HR) + glasbeni izbor GT Oblivious (GBTM res), v soboto bodo nastopili Beatmyth feat, N'toko (SLO), Ludovik Material (SLO) + glasbeni izbor Kleemer (GBTM rec). V nedeljo bodo nastopili Repetitor (SRB), Čao Portorož (SLO) + glasbeni izbor DJ Vuk (KPA Repeta).

GORNJA RADGONA

V četrtek, 26. aprila, ob 19. uri bo v Mladinskem centru Gornja Radgona nastopil britanski kitarist Femi Temowo.

LJUTOMER

V petek, 27. aprila, bosta ob 20. uri v okviru prvega Festivala kantavtorske glasbe Kantastik v gostišču Pri hudem mačku nastopila Boštjan Narat in Drago Mislej - Mef, v soboto, 28. aprila, ob 20. uri pa Tadej Vesenjajk ter Tomi Lorber in orkester.

PUCONCI

V nedeljo, 29. aprila, ob 19. uri bo v kulturni dvorani letni koncert ženske vokalne skupine Zarja Pesem ravnice. Gost večera bo Mešani pevski zbor Društva vinogradnikov Goričko.

ROGAŠOVCI

V nedeljo, 29. aprila, ob 15. uri bo v župnijski cerkvi pri Svetem Juriju v okviru občinskega praznika koncert Moškega okteta Kulturno-prosvetnega društva Rogošovci. Gost bo Komorni mešani pevski zbor Porabskih Slovencev iz Monoštra.

Praznik

LJUTOMER

V četrtek, 26. aprila, ob 19. uri bo v domu kulture proslava ob 27. aprilu - dnevu upora proti okupatorju, ki jo pripravljata Občina Ljutomer in Združenje borcev za vrednote NOB Ljutomer. Slavnostni govornik bo predsednik Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije Janez Stanovnik, kulturni program pa bo pripravila Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer.

Dogodek

MURSKA SOBOTA - HIŠA SADEŽI DRUŽBE

V okviru medgeneracijskih delavnic bodo v četrtek, 26. aprila, ob 16. uri družabne igre (D. Golob), ob 16.30 pa ustvarjalna delavnica - izdelava norveške zastave in makete, poslušanje norveške glasbe (M. Lenarčič). V soboto, 28. aprila, med 8. in 16. uri bodo družabne igre, druženje, prebiranje revij in časopisov ter podobno. V ponedeljek, 30. aprila, ob 18.30 bo joga smeha (K. Zver).

Britanski kitarist Femi Temowo bo v četrtek nastopil v Gornji Radgoni, v nedeljo pa v Murski Soboti.

V Mikku bo v nedeljo nastopila srbska skupina Repetitor.

RADENCI

V nedeljo, 29. aprila, ob 20. uri bo na parkirišču pred hotelom Radin astronomsko opazovanje s teleskopom, opazovali bodo vidne planete in ozvezdje. Če bo slaba vidljivost, opazovanja ne bo.

V ponedeljek, 30. aprila, ob 19. uri bo na platoju pri zdravstvenem domu postavljanje mlaja, ob 20. uri pa se bo na zelenici pred hotelom Radin začelo kresovanje. V torek, 1. maja, ob 9. uri bo budnica s Pihalnim orkestrom Gornja Radgona, ob 10. uri pa bo kuhanje bograča.

ČENTIBA

V torek, 1. maja, bo na dvorišču nekdanje osnovne šole prireditev Postavljanje mlaja. Začelo se bo ob 11. uri z nogometnim turnirjem generacij na nogometnem igrišču, ob 17. uri bodo postavili mlaj, ob 18. uri bodo vinogradniške igre, ob 20. uri pa kresovanje z živo glasbo.

SELO

V soboto, 28. aprila, ob 10. uri bo zdravilno-očiščevalni obred Znojilnica (sweatlodge), ki je eden najstarejših zdravilnih in očiščevalnih obredov. Obred bo vodil Mardihuin Amohi.

ŽELEZNE DVERI

V ponedeljek, 30. aprila, ob 20. uri bosta kresovanje in DJ - Marathon.

PODGRAD

V torek, 1. maja, ob 13. uri bo pri ribiškem domu tekmovanje za pokal ob vstopu v EU in kresovanje.

NASOVA

V petek, 27. aprila, ob 17. uri bo kresovanje, na katerem bo igral ansambel Toti štirje.

Razstava

MURSKA SOBOTA

V Galeriji Murska Sobota bo do 30. maja na ogled razstava izbora iz stalne zbirke Galerije Murska Sobota Nove pridobitve.

V razstavišču Pomurskega muzeja Murska Sobota v soboškem gradu je na ogled razstava Tü mo - Slovanska poselitev Prekmurja.

V izložbi Galerije Murska Sobota bodo od 26. aprila do 30. maja na ogled likovna dela učencev OŠ Bakovci, ki so nastala pod mentorstvom Antona Buzetija.

LENDAVA

Na lendavskem gradu je na ogled likovna razstava Razgledi, ki sta jo pripravila Galerija-Muzej Lendava in Lokalna samouprava 12. okraja Hegyvidek iz Budimpešte. Razstava bo na ogled do 2. maja.

V predverju gledališke in koncertne dvorane bo do 3. maja na ogled razstava slik in ročnih del hrvaških kulturnih društev v Sloveniji.

GORNJA RADGONA

V galeriji kulturnega doma bo do 8. maja na ogled razstava fotografij Maje Šivec Prebujanje.

PUCONCI

V Spominskem domu Števana Kuzmiča je na ogled razstava 17. kolonije Primoža Trubarja.

RADENCI

V avli Dosorja bo do konca aprila na ogled razstava članov Društva upokojencev Gornja Radgona.

GRAD

V Viteški dvorani gradu Grad je na ogled razstava skulptur iz črno žgane gline članov Zveze društva slovenskih likovnih umetnikov z naslovom Črno. Ob njih razstavljajo dijaki Srednje šole za oblikovanje v Ljubljani. Razstava bo na ogled do 3. junija.

V palacijo gradu Grad bo do 30. aprila na ogled razstava Iden dojemati: Prekmurje in Prekmurci skozi objektiv Purača in Šbula med letoma 1925 in 1945.

Film

Star Max MURSKA SOBOTA

(od 26. 4. do 2. 5.)

Animirani družinski film Lorax - 3D (16.30, v soboto in nedeljo še 14.20)

Romantična drama Titanik - 3D (20.30)

Animirani družinski film Delfin; zgodba o sanjaču (17.00, v soboto in nedeljo še 15.00)

Komedija Ameriška pita: Obletnica (19.00, 21.20)

Komedija Odklop (18.30)

Akcijska znanstveno-fantastična drama Igre lakote: Arena smrti (21.10)

Družinska komedija Kupili smo živali vrt (16.50)

Drama Marčeve ide (19.10)

Napovedi kulturnih in turističnih prireditev pošiljajte na elektronski naslov: joze.gabor@vestnik.si.

Četrtek:
pretežno
jasno
5 | 21

Petek:
jasno
6 | 24

Sobota:
jasno
8 | 26

Nedelja:
delno
jasno
9 | 27

Ponedeljek:
pretežno
jasno
9 | 26

vreme

Andrej Velkavrh

Precej toplo bo postalo

Pred nami (in vami) je po daljšem času spet obdobje stabilnega sončnega vremena in tudi precej toplo bo postalo.

V četrtek bo pretežno jasno. Pihal bo jugozahodni veter. Dnevna temperatura bo že malo nad 20 stopinjami. Še topleje bo v nadaljevanju, ko bomo doživeli skoraj pravo malo poletje! Vsaj po najvišjih dnevniških temperaturah, ki se bodo dvignile tudi nad 25 stopinj! Seveda pa bodo jutra kljub vsemu pomladansko sveža. Pretežno jasno vreme se bo nadaljevalo tudi v začetku prihodnjega tedna.

Neizčrpen vir pogovorov

Koliko prispevkov na vremensko temo ste že prebrali v Vestniku? Zdaj bi se jih nabralo že res veliko! Ste preverili, ali se kdaj ponavljam? Sem jaz preveril? Ne, moram priznati, da nisem. Nekako je kar težko pregledati vse članke v teh nekaj letih. A vendarle mislim, da razen kakšnih dejstev, ki sem jih morda večkrat navedel, sem vsakič govoril o drugi stvari. Se vam zdi to čudno, težko? Malo verjetno? No, vreme je neizčrpen vir pogovorov. To vedo najbolje Angleži, vsaj tako pravijo. Pa ne, da bi bilo angleško vreme zanimivejše kot naše. Tudi naše nam ponuja marsikaj. Od lepih in prijetnih prizorov do pojavov, ki nas spravljajo v obup in se jih upravičeno bojimo.

Neverjetno vreme. Kaj je za vas zanimiv vremenski pojav? Mavrica? Težko verjamem, da je kdo še ni videl. Ampak čeprav ste jih videli veliko, zagotovo niso bile vse enake. Morda podobne. »Moja« najzgodnejša mavrica je nastala okoli sedme ure zjutraj, ko je pri nas in zahodneje deževalo, na vzhodu pa je bila nizko na obzorju ravno ob sončnem vzhodu še dovolj ozka reža v oblakih, da je skoznjo posijalo sonce in so se lahko sončni žarki lomili na dežnih kapljicah in ustvarili razmeroma kratko barvno paletto. Videl sem že res lepe mavrične oboke, dvojne, torej tudi sekundarno mavrico, a tako zgodaj zjutraj do takrat še ne. Precej pogosteje sem videl mavrico popoldne, ko se je dež umikal proti vzhodu in se je od zahoda jasnilo, pozno popoldansko ali večerno sonce pa je spet ustvarilo čarobne barve.

Seveda, vreme je lahko res dolgočasno, a kdor zna pogledati, opazi marsikaj.

vestnikov koledar

Č – 26. april	MARCELIN
P – 27. april	dan upora proti okup.
S – 28. april	PAVEL
N – 29. april	ROBERT
P – 30. april	KATARINA
T – 1. maj	JOŽE, praznik dela
S – 2. maj	BORIS

V nedeljo, 29. aprila, sonce vzide ob 5. uri in 50 minut, zaide ob 20. uri in 8 minut. Tako bo dan dolg 14 ur in 18 minut. V nedeljo, 29. aprila, ob 11. uri in 57 minut bo na nebu nastopil prvi krajec.

Fotografija Jerneja Domajnka

rubrika

Ob svetovnem dnevu knjige Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota vsako leto podari odpisane knjige. Knjige, ki so odslužile svoje oziroma jih iz različnih razlogov več ne izposojajo (uničene, za nekaj časa izgubljene ...), enkrat na leto postavijo pred knjižnična vrata, mimoidoči pa si jih lahko vzamejo v trajno last. Tisti, ki navado že poznajo, pridejo z vrečkami, celo z avtomobili, da lahko vse izbrane knjige lažje odpeljejo domov, drugi spet si vzamejo samo kakšno ali se znajdejo kako drugače. Med knjigami, ki romajo iz knjižnice na domove, so na primer otroške klasike, kot je Rdeča kapica, knjige v tujem jeziku (opaziti je bilo knjigo v švedskem jeziku), strokovne knjige ... Skratka, za vsakega nekaj. In da bi čim več odsluženih knjig našlo svoj novi dom, je letos skrbel še glasbeni Pištek, ki je s petjem in besedami vabil mimoidoče. J. D.

Nagrada za ustvarjanje novega, drugačnega zavedanja za boljšo prihodnost

Z vprašanji kakovostnejše prihodnosti se nekatera podjetja ukvarjajo že danes

Ljubezna do narave, živali in ljudi je Prekmurka Bianca Žvorc Morris prinesla nagrado za najboljši trajnostni projekt v Evropski uniji – Nagrada ji bo pomagala nadaljevati in nadgrajevati projekt

Bianca Žvorc Morris je svoje podjetje in linijo izdelkov ustvarila iz ljubezni do živali, narave in ljudi, za kar je minuli teden na Dunaju dobila nagrado za najboljši projekt.

Skrb za našo prihodnost postaja vse pomembnejša. Nekateri o njej že razmišljajo konstruktivno, za druge je ta še nekje daleč. Tisti, ki se jim zdi poudarjanje misli na prihodnost pomembno, so na Dunaju ustanovili nagrado SEA – nagrado za podjetja in posameznike iz Evropske unije, ki se najboljše ukvarjajo s trajnostnim razvojem oziroma že danes mislijo na kakovostnejše življenje v prihodnosti. Mednarodna strokovna žirija, v kateri je bil tudi slovenski evropski parlamentarec Lojze Peterle, je kot najbolj inovativno podjetje minulega leta v vsej Evropski uniji, ki se ukvarja z vprašanji prihodnosti, prepoznala projekt BeeZee EcoKid podjetja BeeZee EcoDesigns, ki ga je ustvarila Prekmurka mag. Bianca Žvorc Morris.

O tem projektu smo pred časom v Vestniku že pisali, zato tokrat samo na kratko. Gre za linijo naravi, živalim in ljudem prijazne mode, nakita, igračk in dekorja za dom, ki spodbujajo zavedanje, da so narava, živali in ljudje naši zavezniki (tudi) za prihodnost. Ustanoviteljica nagrajenega podjetja pravi, da je deset tisoč evrov nagra-

de zelo vesela, saj ji bo pomagala pri nadaljevanju tega projekta. »Porabila jih bom za promocijo na tujem trgu in nove kolekcije spodnjega perila, majic in otroških oblačil,« je še povedala in dodala, da se s promocijo v Sloveniji ne namerava več toliko ukvarjati, ker ji naš trg ni naklonjen.

»Izdelke bom promovirala tam, kjer jih spoštujemo in znajo ceniti.« Da gre pri znamki BeeZee EcoKid za izdelke, ki bi jih bilo vredno spoštovati in ceniti, pa je prepoznala strokovna komisija, ki je ta projekt ocenila kot najboljši med 145 prispelimi prijavitelji na razpis.

Priznanja so minuli teden na Dunaju podelili dvanajstim, nagrado pa je dobila zgolj Prekmurka, ki je bila hkrati tudi edina predstavnica Slovenije med dobitniki priznanj. »Konkurenca je bila res velika in še zdaj ne morem dojeti, da so prav nas prepoznali kot podjetje, ki razvija najbolj inteligentne rešitve za okolje, gospodarstvo in družbo z inovativnimi procesi in projekti,« se nasmehne Bianca Žvorc Morris.

Fotografija iz arhiva Bianca Žvorc Morris

Naročite svoj izvod časopisa Vestnik

narcnina@vestnik.si

Cena izvoda časopisa za naročnika je 1,75 evra. Naročilo velja do pisnega preklica.

Naročnino bom plačeval za obdobje: trimesečno, polletno, letno.

Po prejemu položnice se lahko oglasite v vaši banki, kjer uredite plačevanje z mesečnimi obremenitvami.

Obvezujem se ostati naročnik časopisa vsaj eno leto. Za nagrado prejmem Vestnikovo majico.

Ime in priimek:

Rojstni podatki:

Naselje, kraj, številka:

Davčna številka:

Datum:

Poštna številka:

Pošta:

Podpis:

Podjetje za informiranje, d. o. o., spoštuje vašo zasebnost in zagotavlja visoko raven varovanja podatkov. Podjetje za informiranje se zavezuje, da bo vaše podatke skrbno hranilo in jih uporabljalo samo z namenom analiziranja naročnikov, tržnih raziskav ter predstavitev izdelkov in storitev Podjetja za informiranje, d. o. o., ter jih brez vaše privolitve ne bo posredovalo tretjim osebam. Posameznik lahko po 73. členu Zakona o varstvu osebnih podatkov kadarkoli zahteva, da Podjetje za informiranje, d. o. o., trajno ali začasno preneha uporabljati njegove osebne podatke za namene neposrednega trženja. Podjetje za informiranje, d. o. o., je dolžno v 15 dneh ustrezno preprečiti uporabo osebnih podatkov za namen neposrednega trženja in o tem v nadaljnjih 5 dneh obvestiti registrirane uporabnike, ki je to zahteval. Stroške vseh dejanj v zvezi s tem poravnava Podjetje za informiranje, d. o. o.

VESTNIK

»VESELE URICE« V SLAŠČIČARNI CAFÉ PRALINÉ V TERMAH 3000

Posebna ponudba sladice - 50 %
sadna torta, čokoladna torta, jogurtova torta z breskvami, sadna pita, zavitek, ...
do konca meseca maja (vsak dan od 15.00 do 18.00 ure)

Vabljeni na sladko teraso Café Praliné v Terme 3000!

27.4. ODPIRAMO ZUNANJE BAZENE V DOŽIVLJAJSKEM BAZENSKEM KOMPLEKSU TERME 3000:

11 notranjih in zunanjih bazenov, različnih oblik in velikosti, pestra animacija za male in velike, bogata kulinarčna ponudba

www.sava-hotels-resorts.com

SAVA HOTELI BLED • TERME 3000 - MORAVSKE TOPLICE • ZDRAVILIŠČE RADENCI
TERME BANOVCI • TERME PTUJ • TERME LENDAVA